

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΣΤΟ ΑΣΥΛΗΠΤΟ

Ή

ΑΝΑΤΡΕΠΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΧΑΙΝΤΕΓΚΕΡ ΣΤΟ

“ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ”

Ας μιλήσουμε για λίγο με τον τρόπο που μιλά ο Χάιντεγκερ. Η Σκέψη του Χάιντεγκερ είναι σκέψη της Φιλοσοφίας. Αυτό σημαίνει απ τη μια ότι ανήκει στη Φιλοσοφία και απ την άλλη ότι η Φιλοσοφία σκέπτεται εν γένει και στην περίπτωσή μας σκέπτεται όπως το κάνει ο Χάιντεγκερ. Επειδή στο παρόν έργο ο Χάιντεγκερ θέτει ένα ερώτημα που ανήκει στη Μεταφυσική, και ενώ ακόμη εκείνος πιστεύει, ότι απαντώντας την θα απαντήσει στο θεμελιώδες ερώτημα της Μεταφυσικής περί της ολότητας των όντων, αυτό σημαίνει ότι ανατρέποντας την εμείς θα ανατρέψουμε συγχρόνως την σκέψη το Χάιντεγκερ περί της Μεταφυσικής και της Φιλοσοφίας στην ολότητά της. Αν μαζί μ αυτό ανατρέψουμε και την Μεταφυσική και τη Φιλοσοφία στην ολότητά τους τόσο το χειρότερο για αυτές.

Πάντως αυτό ακριβώς είναι που θα επιχειρήσουμε εμείς εδώ, απαντώντας στα ίδια ερωτήματα και στις ίδιες σκέψεις και Ιδέες της Φιλοσοφίας στις οποίες επιχειρεί να απαντήσει και ο Χάιντεγκερ. Το κάνουμε για να συμπληρώσουμε τις απαντήσεις που δίνει εκείνος, αλλά και να εμπλουτίσουμε με καινούργια γνώση την Φιλοσοφία, η οποία πιστεύουμε ότι θα την βοηθήσει να προχωρήσει προς τα εμπρός. Αν απ την άλλη οι απαντήσεις μας δεν συμφωνούν με εκείνες του Χάιντεγκερ, τόσο το καλύτερο και προς όφελος του αναγνώστη στον οποίο απομένει να αποφασίσει με τίνος θα πάει και ποιες θ αφήσει, αλλά και της Φιλοσοφίας. Και τα δύο όμως θα εξαρτηθούν από την τόλμη αμφοτέρων: τόσο του αναγνώστη όσο και της Φιλοσοφίας. Οψόμεθα.

Στο “τι είναι Μεταφυσική”, εξετάζει ο Χάιντεγκερ ένα ερώτημα της Μεταφυσικής για να απαντήσει στο ευρύτερο ερώτημα το τι είναι γενικά η Μεταφυσική. Το ερώτημα είναι το τι είναι το **Μηδέν**. Φυσικά δεν ψάχνει να το απαντήσει λογικά, γιατί απλούστατα η απάντηση σκοντάφτει στην ίδια την Λογική που δεν μπορεί εκ της φύσεως της να απαντήσει για το τι μπορεί να είναι το Μηδέν, αφού είναι Μηδέν, αφού δηλ. δεν είναι τίποτα. Δεν μπορούμε να απαντήσουμε στο ερώτημα για το τι είναι το Τίποτα, αφού δεν είναι τίποτα, που σημαίνει, ότι ως Τίποτα δεν μπορεί να υπάρχει. Έτσι, ακόμα και αν πιστεύουμε ότι δεν είναι τίποτα, στην προσπάθειά μας να το εξηγήσουμε το κάνουμε ον, που σημαίνει ότι το κάνουμε να υπάρχει.

Αυτό λοιπόν που κάνει ο Χάιντεγκερ είναι ότι προσπαθεί να παράξει το Μηδέν με ένα αίσθημα, μόνο που συγχρόνως εξακολουθεί και συνεχίζει να προσπαθεί να το εξηγήσει με την λογική.

Ο Χάιντεγκερ προσπαθεί να συλλάβει το Μηδέν με την πίστη, ότι άμα προσεγγίσει το Μηδέν με κάποιο τρόπο θα μπορέσει έτσι να συλλάβει και την ολότητα των όντων. Αυτός είναι άλλωστε, όπως ο ίδιος δηλώνει και ο σκοπός του. ‘‘Το Μηδέν είναι η καθολική άρνηση της ολότητας των όντων’’, λέει ο Χάιντεγκερ (σελ. 73) αποπειράμενος να ορίσει το Μηδέν. Και βέβαια αυτό που θέτει ο Χάιντεγκερ ως σκοπό του, που είναι η ολότητα των όντων, είναι πολύ αφηρημένο και αόριστο, διότι περί αυτού δεν πρόκειται για τίποτα άλλο παρά για μια ακόμα έννοια της λογικής, η οποία όταν και όσο εκφράζεται και ορίζεται με αυτόν τον γενικό και αφηρημένο τρόπο δεν εκφράζει τίποτα άλλο από μια κενότητα και καθόλου κάτι το οποίο έχει κάποιο περιεχόμενο. Φυσικά αν το δει κάποιος έτσι αλλά και αν συνεχίσει συνεπής με αυτήν την πίστη ως το τέλος της διαδρομής της εμπειρίας του, τότε είναι σίγουρο ότι αυτό που θα πάρει ως αντάλλαγμα των προσπαθειών του αλλά και των προθέσεών του δεν θα είναι τίποτα παρά το κενό, το κενό του Μηδενός και του Τίποτα.

Με αυτόν τον τρόπο καταλαβαίνουμε βεβαίως ότι κάνουμε την ολότητα των όντων ίση με το Μηδέν και το Τίποτα. Δηλαδή την Ύπαρξη και μάλιστα ως Ύπαρξη των όντων στην ολότητά τους ίση με το Μηδέν και το Τίποτα. Είναι και μάλιστα μπορεί να είναι αυτό ο σκοπός ενός Φιλοσόφου και ενός φιλοσοφικού εγχειρήματος όπως του Χάιντεγκερ, ενός μεγάλου και αναγνωρισμένου Φιλοσόφου απ τη μια, και απ την άλλη του εγχειρήματος του να φτάσει στην ολότητα των όντων; Και για ποιόν λόγο; Για να δείξει ότι αυτό είναι ίσο με το Μηδέν; Και τι και ποιο μπορεί να είναι το όφελος του ανθρώπου ως μεμονωμένου όντος αλλά και του ανθρώπινου είδους στο σύνολό του από όλο αυτό; Η απάντηση σ αυτό μπορεί να είναι μόνο μία και μάλιστα η ίδια με τους όρους της εξίσωσης που την αποτελούν: δηλ. αν ο ένας όρος είναι το Μηδέν και όπως αποδείξαμε και όπως το λέει ο ίδιος ο Χάιντεγκερ, φτάνοντας στο ίδιο συμπέρασμα και αποτέλεσμα στο οποίο έφτασε πριν απ αυτόν το πρότυπό του, ο Χέγκελ για τον οποίο το Μηδέν, δηλαδή το Τίποτα είναι ίσο με το Είναι, τότε και το αποτέλεσμα που βγάζει ο Χάιντεγκερ θα είναι: ολότητα των όντων, δηλ. Είναι και Μηδέν ίσο με το Μηδέν. Ε, λοιπόν και; Μεγάλη η χάρη της Φιλοσοφίας να με κερνάει τέτοια ποτά και τέτοια φαγητά... άνευ περιεχομένου και να ζητάει από μένα να χορτάσω μ αυτά και να μεθύσω. Αν κάνουν για κάτι αυτά είναι ίσα ίσα να με

ετοιμάσουν και μάλιστα εντελώς λογικά να φουντάρω απ τον 80ό όροφο χωρίς καν να αποχαιρετήσω τον Κόσμο.

Αντίθετα εμείς δεν φοβόμαστε να δώσουμε περιεχόμενο στην ολότητα των όντων και να πούμε ότι περί αυτής, και αν και εφόσον θέλουμε να φτάσουμε κάπου μετά την διαδρομή που θα ακολουθήσουμε, σε κάτι βέβαια θετικό που να μπορεί να δίνει κουράγιο στον άνθρωπο να ζήσει στη συνέχεια, θα πούμε λοιπόν, ότι περί αυτής δεν μπορεί να πρόκειται για τίποτα άλλο παρά μόνο για το Θεό, το Πνεύμα, για την πηγή της γνώσης, κλπ. Μόνο αν το δούμε έτσι θα βγάλουμε συμπεράσματα τα οποία τότε μπορούν να είναι ωφέλημα στον άνθρωπο για την ζωή του και την γνώση του.

Έτσι λοιπόν έχουμε ως εδώ τον Χάιντεγκερ να γνωρίζει ότι είναι αδύνατο να προσεγγίσει κανείς λογικά το Μηδέν ή κάτι που δεν υπάρχει. Αυτό που σκέφτεται λοιπόν κατόπιν είναι να το συλλάβει μέσα από ένα ή περισσότερα αισθήματα, τέτοια που να οδηγούν το ανθρώπινο ον στο να κάνει την εμπειρία του Μηδενός. Επόμενο είναι όμως ότι κάποιος αδυνατεί να κάνει την εμπειρία του Μηδενός λογικά, τότε δεν θα μπορεί να συλλάβει ούτε και την ολότητα των όντων λογικά.

Στην προσπάθειά του ο Χάιντεγκερ να αποκλείσει το Μηδέν λογικά και τη στιγμή που το καταφέρνει είναι τότε κιάλας που το φτάνει. Μπροστά στο Μηδέν τότε σταματάει. Όμως μόνο για λίγο, στιγμιαία. Αμέσως μετά η Λογική του προσπαθεί να επανακάμψει με το μόνο τρόπο που ξέρει: προσπαθώντας να ελέγξει την κατάσταση στην οποία περιήλθε, χωρίς ούτε καν να ξέρει πως, λογικά, δηλ. με τη σκέψη, εξηγώντας και μιλώντας για αυτό. Ή τουλάχιστον προσπαθώντας να σκεφτεί, να εξηγήσει και να αρθρώσει. Έτσι αδυνατώντας να το πετύχει μπαίνει στην Αγωνία. Το ότι δεν το ξέρει αποδεικνύεται απ το γεγονός και μόνο ότι μπαίνει στην Αγωνία. Αν το ήξερε δεν θα έμπαινε καν στον κόπο να το επιχειρήσει, με εξηγήσεις και ελέγχους, ούτε και να μιλά, παρά θα προσπαθούσε να ηρεμήσει και να βγει από κει μέσα, δηλ. να πράξει. Αντ αυτού η άγνοιά του επιτείνει, δηλ. επιδεινώνει την κατάστασή του, διότι κάθε προσπάθειά του να την ελέγξει εξηγώντας, σκέφτοντας και μιλώντας, τον οδηγεί ακόμα πιο βαθειά μέσα της.

Ακόμα και όταν το αρνείται λοιπόν η Λογική το Μηδέν το κάνει ον. Αυτό υποστηρίζει η Λογική. Ας διευκρινίσουμε όμως λίγο περισσότερο ακόμα τα παραπάνω.

Το ότι η σκέψη, η Λογική κάνει το Μηδέν ον, ώστε να μπορέσει έτσι να λειτουργήσει, και να κάνει μετά την εμπειρία της ολότητας των όντων, κάτι που το θεωρεί μέγιστη πράξη, σημαίνει ότι μπορεί να λειτουργήσει μόνο με όντα. Δηλαδή

λειτουργεί μόνο με το ήδη και εκ των προτέρων γνωστό. Όμως ανήκει η ολότητα των όντων, ως κάτι αφηρημένο, απροσδιόριστο, γενικό επίσης στο γνωστό ή περισσότερο και μάλλον αποκλειστικά στο άγνωστο; Επίσης, όπως θα δούμε και παρακάτω, κάτι το οποίο είναι ήδη γνωστό δεν είναι δυνατό να αποτελεί γνώση για το λόγο ότι είναι ήδη γνώση, γνωστό. Η Γνώση ως τέτοια ανήκει εξ ολοκλήρου στο άγνωστο. Άρα το όργανο, το εργαλείο της γνώσης δεν μπορεί να είναι κατ αρχήν η σκέψη, και άρα θα πρέπει να είναι κάτι άλλο, ή αν μη τι άλλο, η διαδικασία την οποία θα πρέπει να ακολουθήσουμε να είναι διαφορετική από εκείνη της Λογικής και της Σκέψης. Και άρα τότε θα πρέπει να καθορίσουμε ακόμα και αυτό που αφήνει ο Χάιντεγκερ ακαθόριστο και άνευ περιεχομένου, το τι δηλαδή είναι η ολότητα των όντων και το αν ανήκει στο γνωστό ή στο άγνωστο και ακόμα αν το Μηδέν και το Τίποτα ανήκουν στο γνωστό ή το άγνωστο.

Η ολότητα των όντων πάντως έτσι όπως την εννοεί ο Χάιντεγκερ δεν μπορεί παρά να ανήκει στο γνωστό και άρα να είναι η ολότητα των γνωστών όντων. Για αυτό μιλά άλλωστε και για την ολότητα των **όντων** και όχι για κάποια άλλη. Τότε από όλα αυτά, αλλά και απ αυτά που λέει ο Χάιντεγκερ μπορούμε να εξάγουμε το ασφαλές συμπέρασμα ότι δεν ισχύει αυτό που υποστηρίζει, δηλ. ότι δεν μπορεί με τη Λογική να συλλάβει το Μηδέν μέσα απ το οποίο θέλει να συλλάβει την ολότητα των όντων. Αν η ολότητα των όντων είναι το σύνολο των (γνωστών) όντων, όπως υποστηρίζουμε εμείς τότε η Λογική είναι το ιδανικό εργαλείο για να την συλλάβουμε. Αλλά τότε τι εννοεί ο Χάιντεγκερ με την ολότητα των όντων; Κατά τη γνώμη μου εννοεί αυτό που υποστηρίζουμε εμείς εδώ και τότε πρόκειται για κάτι που κάνει η Λογική κάθε στιγμή και δεν χρειάζεται κανένα αίσθημα για να τη συλλάβει. Αν αντίθετα εννοεί με αυτό κάτι το οποίο ανήκει στο άγνωστο, όπως είναι ο Θεός, ή το Πνεύμα, τότε θα πρέπει να το διευκρινίσει και να κοιτάξει να βρει κάποιο άλλο εργαλείο, όργανο εκτός της Λογικής για να πετύχει την πρόσβαση του σ αυτό. Αν όπως υποστηρίζουμε εμείς πρόκειται για τη Γνώση, αυτή την οποία θέλει να συλλάβει ο Χάιντεγκερ τότε θα πρέπει να δεχτεί και να συμφωνήσει ότι εκείνη ανήκει στο άγνωστο και ότι δεν μπορεί να την κερδίσει με τη σκέψη και το λόγο.

Παρ όλα αυτά εμείς βέβαια θα ακολουθήσουμε το κείμενο και τη σκέψη του Φιλοσόφου την οποία θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε και να κατανοήσουμε, στην προσπάθειά μας να την κάνουμε ωφέλιμη πρωτίστως στον άνθρωπο. Αν ωφεληθεί μαζί και η Φιλοσοφία τόσο το καλύτερο για αυτήν.

Η πρώτη προσπάθεια του Χάιντεγκερ είναι να συλλάβει την ολότητα των όντων μέσα από το συναίσθημα της ανίας. Το χαρακτηρίζει σαν το συναίσθημα όπου η προσοχή του ατόμου δεν είναι επικεντρωμένη σε κάποιο συγκεκριμένο ον, όπως κάνει συνήθως, δηλ. “...όταν δεν είμαστε ειδικά απασχολημένοι με τα πράγματα και με εμάς τους ίδιους...”, δηλαδή όταν δεν κάνουμε φόκους, δεν προσέχουμε κάτι συγκεκριμένο. Περί αυτού πρόκειται ομολογουμένως για κάτι το οποίο μας κάνει να ωθούμε οτιδήποτε άλλο εκτός αυτού με το οποίο ασχολούμαστε, πέρα και έξω από το αντιληπτικό μας πεδίο. Τα πάντα γύρω απ το στοχευόμενο αντικείμενο είναι ακαθόριστα και σκοτεινά. Το μόνο που φωτίζεται μέσα απ τα άπειρα όντα που υπάρχουν μέσα στο τεράστιο πεδίο της αντίληψής μας, είναι ακριβώς αυτό και μόνο αυτό το ον πάνω στο οποίο είναι συγκεντρωμένη η προσοχή μας.

Αυτός είναι ο τρόπος της λογικής. Για να μπορέσει να λειτουργήσει η Λογική, που θα πει να ερευνήσει και αναλύσει ένα αντικείμενο, στην προσπάθεια της να το εξηγήσει, αποδείξει, περιγράψει, αναλύσει, απομονώνει όλα τα υπόλοιπα γύρω μας, ώστε μ αυτόν τον τρόπο να μπορέσει να δει με μεγαλύτερη καθαρότητα το ον που εξετάζει. Με αυτόν τον τρόπο χάνει την αντίληψη της ολότητας των όντων, που βέβαια δεν μπορεί να είναι ποτέ τόσο καθαρή όσο είναι κάτι στο οποίο πέφτει όλο το φως της συγκεντρωμένης προσοχής μας. Σκεφτείτε να προσπαθείτε να έχετε αντίληψη όλων των πραγμάτων μπροστά σας συγχρόνως, να έχετε δηλ. μια πανοραμική θέα όλων. Η εικόνα τους δεν μπορεί να είναι τίποτα άλλο παρά θολή. Στην περίπτωση αυτή η αντίληψη μας δεν μπορεί να έχει την διαύγεια που έχει όταν η προσοχή μας είναι στραμμένη πάνω σε ένα συγκεκριμένο και μοναδικό της αντικείμενο.

Ο Χάιντεγκερ βέβαια δεν το εξηγεί με αυτόν τον τρόπο γιατί δεν ξέρει προφανώς ότι αυτή είναι η λειτουργία της Λογικής και ότι αυτό, το “να πιανόμαστε κάθε φορά μονάχα από αυτό ή εκείνο το ον και να χανόμαστε σε αυτή ή την άλλη περιοχή των όντων” (σελ. 74), το οποίο είναι κάτι που κάνουμε διαρκώς, κάθε στιγμή στην καθημερινότητά μας. Απ την άλλη αυτό είναι κάτι το οποίο γίνεται, το κάνουμε δηλ. εμείς οι ίδιοι, επειδή ο τρόπος που προσεγγίζουμε τον κόσμο, τα όντα και τον εαυτό μας είναι μέσα απ τη περιγραφή της Λογικής, κάτι που αποτελεί επίσης και το λόγο που ασχολούμαστε με πράγματα ειδικά, ξεχωριστά από τα άλλα, δηλ. το ότι απομονώνουμε ένα από όλα με σκοπό να το αντιληφθούμε, δηλ. να το γνωρίσουμε.

Βέβαια περί αυτού τότε δεν πρόκειται για αντίληψη όπως αφελώς πιστεύουμε αλλά περισσότερο για ερμηνεία.

Η Λογική αδυνατεί να λειτουργήσει διαφορετικά. Μάλιστα αν την αναγκάσουμε με κάποιον τρόπο (με την πανοραμική θέα που αναφέραμε πιο πριν) να συλλάβει το σύνολο των όντων συγχρόνως, δεν θα ήταν σε θέση να λειτουργήσει και θα σταματούσε ξαφνικά, δηλ. θα σταματούσε να σκέπτεται και να μιλά. Και αυτό ακριβώς είναι που επιχειρεί ο Χάιντεγκερ χωρίς να το καταλαβαίνει: θέλει να κάνει την Λογική να σωπάσει. Και το κάνει μάλιστα από την αρχή, σταματώντας την σχεδόν με τη βία και αποκλείοντάς την απ τη συνήθειά της να θέλει να εξηγήσει και να έρθει αντιμέτωπη με κάτι που δεν υπάρχει. Το Μηδέν. Και το κάνει διότι δεν γνωρίζει τις συνέπειες από αυτό. Διότι η Λογική όπως θα δούμε παρακάτω δεν θα κάτσει βέβαια με σταυρωμένα τα χέρια, που σημαίνει ότι δεν θα μείνει ακίνητη χωρίς να σκέπτεται δηλ. και να μιλά για πολύ, προσπαθώντας έτσι να επανακτήσει τον έλεγχο των πραγμάτων γύρω της. Κάτι βέβαια που θα γίνει ερήμην του Χάιντεγκερ που αφελώς θα κοιμάται τον ύπνο του δικαίου νομίζοντας ότι αφού την απέκλεισε λογικά, δηλ. αφού η ίδια απέκλεισε τον εαυτό της λογικά, θα πάψει και να ανακατεύεται στην πορεία του εγχειρήματός του από δω και μπρος.

Κατ αρχή όμως θα συνεχίσουμε ακολουθώντας τη σκέψη του ίδιου του Φιλοσόφου και θα δούμε τι μπορεί να σημαίνει αυτό, δηλ. ο αποκλεισμός της Λογικής? Σημαίνει κατ αρχήν ότι ήδη και μάλιστα από την αρχή αποδυναμώνει και μάλιστα εξουδετερώνει την λογική. Την εγκαταλείπει ως εργαλείο σύλληψης του Μηδενός και έτσι της ολότητας των όντων. Το αποτέλεσμα της άγνοιάς του όμως αυτής είναι ότι αφήνει το άτομο έρμαιο των συναισθημάτων χωρίς το αποκούμπι της Λογικής του, εκείνη που το γεμίζει με την αφελή έστω πίστη ότι μπορεί να τα ελέγξει και να τα εξηγήσει όλα, δηλ. ότι μπορεί να κυριαρχεί πάνω σε όλα, κάτι που αν και είναι αίοιο και χωρίς καμιά βάση, απ την άλλη όμως τουλάχιστον το κρατά απασχολημένο και το προφυλάσσει έτσι από το άγνωστο και τις επιθέσεις του, αλλά και από την ανεξέλεγκτη έκθεσή του σε τέτοιου είδους αρνητικά συναισθήματα. Ο Χάιντεγκερ ως ένας γνήσιος Φιλόσοφος και άνθρωπος της σκέψης, και μάλιστα εξόχως δυνατός στοχαστής και άρα περισσότερο σκλαβωμένος από άλλους εξ αιτίας της προκατάληψης σχετικά με τη Δύναμη και την κυριαρχία της Λογικής, αγνοεί συγχρόνως, ότι αφήνοντας το άτομο εκτεθειμένο στο **Τίποτα** και στο **Μηδέν** διατρέχει τον κίνδυνο να το αφήσει εκεί μέσα από όπου εκείνο να μη μπορεί να βγει ποτέ. Κι αυτό που διακυβεύεται μ αυτό τότε είναι όχι το να κάνει την αντίληψη των

όλων και να απαντήσει στο φιλόδοξο ερώτημα της Μεταφυσικής ή όχι, αλλά η απόρριψη της ίδιας της Ζωής και της αξίας του νοήματος να υπάρχει, να ζει και μάλιστα στο σύνολό της.

Η Λογική και ο Φιλόσοφος μαζί της παίζει κυριολεκτικά με τη Ζωή και την ύπαρξη του ατόμου που βλέπει μπροστά του να αποδεικνύεται η ύπαρξη του Μηδενός και μάλιστα από τη Δύναμη εκείνη, που είναι και η μοναδική που διαθέτει, για να ζει και να δημιουργεί τον Κόσμο και τον Εαυτό του, αλλά και τη θέση του σ' αυτόν ξανά και ξανά και ακόμα και σε στιγμές και όταν ακόμα αδυνατεί να το κάνει με τη Λογική. Τότε καταφεύγει σ' ένα αίσθημα, ασυναίσθητα και περισσότερο για λόγους καθαρά επιβίωσης, που μπορεί να είναι χαρά, αγάπη, τρυφερότητα, φιλία, ευγνωμοσύνη, αλλά και τέτοια όπως ο φόβος, κλπ. το οποίο το βοηθά να βγει απ' τη δύσκολη στιγμή. Η στιγμή σε όλες αυτές τις περιπτώσεις είναι ξεχωριστή και μοναδική και άρα δεν έχει την καθολικότητα και την καθολική ισχύ που έχει μια εμπειρία της ολότητας της Ύπαρξης, μέσα από το Μηδέν, δηλ. μέσα από την καθολική απόρριψη της ύπαρξης και μάλιστα από το ίδιο το όργανό της: τη ίδια τη Λογική. Κι αυτό το κάνει ο Χάιντεγκερ, Φιλόσοφος, δηλ. ως δάσκαλος του ανθρώπινου είδους, χωρίς ούτε καν να προειδοποιήσει το άτομο από πριν για κάτι τέτοιο. Οι γοητευτικοί ακροβατισμοί της Λογικής αποδεικνύονται έτσι εγκληματικοί. (Ακόμα και η αυτοκτονία είναι ένα έγκλημα).

Φυσικά, ως Φιλόσοφος ο Χάιντεγκερ δεν μπορεί να αρνηθεί τη Λογική του εντελώς, αφού ως τέτοιος είναι αναγκασμένος να σκέφτεται και να μιλά. Και άλλωστε, όπως είπαμε παραπάνω, εκείνη αποτελεί και το όργανο που θέλει να αποδείξει την ύπαρξη του Μηδενός, δηλ. του Τίποτα, δηλ. της αναξιότητας της Ύπαρξης της Ζωής και μάλιστα εν γένει.

Καλό θα ήταν όμως και θα το έκανε όπως είπαμε για την προστασία του ατόμου να το προειδοποιούσε με κάποιο τρόπο, έστω ακόμα και αναφέροντας το ρητά, ότι το Όλον, δηλ. η προσπάθεια μας της σύλληψης του Μηδενός και μέσα απ' αυτήν της ολότητας των όντων, γίνεται με κάτι άλλο και όχι με την Λογική και την σκέψη, δηλ. με ένα αίσθημα. Με την ανία τώρα και μετά με την αγωνία. Κάτι βέβαια που είναι αντιφατικό διότι με αυτό που προσπαθεί να το εξηγήσει και να το αποδείξει ο Χάιντεγκερ όλο αυτό, είναι πάλι με το μοναδικό όργανο που διαθέτει ως Φιλόσοφος, τη Λογική.

Ο λόγος που γινόμαστε τόσο λεπτομερείς είναι ότι μόνο ξεκαθαρίζοντας την μέθοδο θα μπορούσαμε να βγάλουμε τα σωστά συμπεράσματα. Αυτό σημαίνει, ότι μόνο έτσι

θα μπορέσουμε να εξηγήσουμε και να δώσουμε έναν άλλον ορισμό των συμπερασμάτων στα οποία φτάνει ο Χάιντεγκερ χωρίς όμως, κι αυτό για τον λόγο, ότι δεν τα έχει μέσα του ξεκάθαρα, να αποδίδει στις έννοιες στις οποίες καταλήγει την σωστή τους σημασία. Αυτό που δεν του είναι ξεκάθαρο είναι ότι εξ αιτίας της προκατάληψης του για τη Δύναμη της Λογικής και μη ξέροντας ή το χειρότερο μη λαμβάνοντας υπ όψιν του, ότι καταγίνεται με δυνατά συναισθήματα, οι οποίες προκαλούνται από έννοιες όπως είναι το Μηδέν και το Τίποτα, δηλ. την ανυπαρξία, και το χειρότερο ότι από τη στιγμή που θα τα αναδέψει μια φορά και τα ξυπνήσει μέσα στην Ψυχή του ατόμου, δεν μπορεί πια να τα θεραπεύσει ξανά με όργανο του πάλι την ίδια τη Λογική. Αντίθετα αυτό που θα πρέπει να κάνει ως εκ τούτου είναι να παραμείνει συνεπής στον αποκλεισμό της, όσο δύσκολο κι αν είναι αυτό, ιδίως για έναν επαγγελματία της σκέψης και του λόγου. Τα συναισθήματα αυτά, όπως η Ανία και η Αγωνία έχουν τεράστια δύναμη και αυτόνομη δράση άπαξ και αναδευτούν, και είναι παρά την διαφορετική γνώμη της Λογικής πολύ γνωστά στον άνθρωπο έστω και σε ένα πιο βαθύ συνειδησιακό επίπεδο, ή έστω και αν αυτό συμβαίνει ασυνείδητα. Κάτι βέβαια που είναι αλήθεια, ότι δηλ. να μεν ο άνθρωπος αποφεύγει να σκέφτεται για το Θάνατο, (Μηδέν, Τίποτα), αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι αγνοεί συγχρόνως και την ύπαρξή του. Η αλήθεια και η πραγματικότητα όμως είναι ότι η Λογική δεν έχει εκ της ουσίας της και της λειτουργίας της τίποτα να κάνει με συναισθήματα, και ως εκ τούτου θα ήταν καλύτερο, φρονιμότερο και λογικότερο ακόμα, να μη την ανακατεύουμε με αυτά και βέβαια κυρίως να μην περιμένουμε από αυτήν να μας βγάλει από κει μέσα και κυρίως να ελέγξει μια τέτοια κατάσταση. Στην περίπτωση αυτή το καλύτερο που μπορεί και έχει να κάνει το άτομο είναι να ξεκαθαρίσει μέσα του τις λειτουργίες των ξεχωριστών Δυνάμεων της Ψυχής του, να μάθει δηλ. ποιες είναι και τι μπορούν αυτές να καταφέρουν η κάθε μιας τους ξεχωριστά ή το μπορούν να καταφέρουν το άτομα με τη χρήση τους, ώστε να μη μπλέκεται η μια στα πόδια της άλλης. Το χειρότερο σ αυτό είναι ότι αυτή που μπλέκεται στα πόδια των άλλων είναι πάντα η Λογική εξ αιτίας της ανόητης προκατάληψης ότι είναι ανώτερη από άλλες Δυνάμεις της Ψυχής, ισχύς όμως που την βασίζει η ίδια στην προκατάληψη ότι μπορεί να τα ελέγξει όλα και μάλιστα απλώς με το να τα σκέπτεται και να μιλά για αυτά. Τότε καταντάει να γίνει αυτό που περιγράφει ο Αριστοτέλης στο "Περί Ψυχής" σύγγραμμά του, ότι δηλ. άλλα διατάζει ο Νους και άλλα κάνει ο άνθρωπος, αλλά το χειρότερο είναι, ότι άλλα αισθάνεται αν και διατάζει διαφορετικά: *ο μεν γαρ θεωρητικός ουθέν νοεί πρακτόν, ουδέ λέγει περί φευκτού και διωκτού ουθέν, αεί δε η*

κίνησις ἢ φεύγοντος ἢ διώκοντος τι ἐστίν. Ἀλλ' οὐδ' ὅταν θεωρεῖ τι τοιούτον, ἤδη κελεύει διώκειν ἢ φεύγειν, οἷον πολλάκις διανοεῖται φοβερόν τι ἢ ἡδύ, οὐ κελεύει δε φοβεῖσθαι, ἢ δε καρδιά κινεῖται, ἀν δ' ἡδύ, ἕτερον τι μόριον. Αριστοτέλης, Περὶ Ψυχῆς, Γ. 9 432 β, 25-32. Αυτό σημαίνει και είναι εκείνο το οποίο αγνοεῖ ο Χάιντεγκερ, δηλ. ὅτι ἀπαξ και ο Νους, δηλ. ἡ Λογικὴ ξεσηκώσει τὴν Ψυχὴ και τὴν κάνει να ασχολεῖται και μάλιστα "λογικά" με τὴν ἀνυπαρξία, τότε ἀκόμα και ἀν μετὰ το διατάζει να ἐπιστρέψει στο καταφύγιο τῆς Λογικῆς, τοῦ Νου, λέγοντας του (με το Νου βέβαια) να μὴ φοβάται, κάτι βέβαια που ἀδυνατεῖ να πράξει ἡ ἴδια και ἔτσι παρά τις ἐντολές τῆς να ἐξακολουθεῖ ἡ καρδιά του ἀτόμου να κινεῖται, δηλ. να φοβάται. Αυτό που συμβαίνει τότε εἶναι ὅτι ἐξ αἰτίας του ὅτι ἐκείνη ἀδυνατεῖ να σταματήσει τὴν κίνηση, και ὅσο περισσότερο το προσπαθεῖ με το μοναδικό εργαλείο που διαθέτει, τὴ σκέψη και τὴ γλώσσα, τόσο πιο βαθιά μπαίνει το ἀτομο στο συναίσθημα αὐτό τῆς ἀνυπαρξίας, κι αὐτό διότι προσπαθεῖ να το καταφέρει με το ἴδιο ὄργανο που προκάλεσε τὴν κίνηση, δηλ. το φόβο και τὴν αγωνία, δηλ. τὴ Λογικὴ. (Πρὸς στιγμὴν του ἀποκλεισμοῦ τῆς και κατόπιν με τὴν ἀμεση ἐπανάκαμψη τῆς προσπαθώντας να ἐπανακτήσει τὸν ἐλεγχὸ πάνω στα πράγματα του ὄντος, δηλ. τα αἰσθήματα λογικά, δηλ. ἐξηγώντας και ἀποδεικνύοντας, και ἀδυνατώντας να το καταφέρει να το σπρώχνει πιο βαθιά μέσα στην Αγωνία και στο χαμό του).

Διότι σε αὐτό το χαμηλό, ζώωδες, δηλαδή το ἐπίπεδο του ζώου, διότι τέτοιου εἶδους συναίσθηματα ὅπως ο φόβος, ἡ αγωνία, ἡ ἀνία, εἶναι ὄντως ζώωδη, λοιπὸν σε αὐτό το χαμηλό ἐπίπεδο ὑπάρχει μια ἐλάχιστη ἐπικοινωνία τῆς Λογικῆς με τα συναίσθηματα, ὥστε να μὴ μπορεῖ ἐκείνη να προκαλεῖ τουλάχιστον τὴν ἐκκίνηση τῆς κίνησης. Ἀλλὰ μέχρις ἐκεῖ. Ἡ ἴδια ἀδυνατεῖ κατόπιν να συμμαζέψει αὐτό που ξεκίνησε ἀπὸ δικιά τῆς ἀγνοια και περίσσεια ματαιοδοξία περὶ των ικανοτήτων τῆς και ἔχοντας βέβαια για αὐτό πάντα ὡς ἄλλοθι τὴ φύση δῆθεν τοῦ ἀνθρώπου στην ὁποία ἀποδίδει τὴ δικιά τῆς ἀνικανότητα, παίρνοντας για αὐτό, φυσικά ἀπὸ τον ἴδιο τῆς τον εαυτό για πάντα συγχωροχάρτι για τις συνέπειες των δικῶν τῆς πράξεων, διότι στην πραγματικότητα αγνοεῖ τὴν ὑπαρξὴ ὁποιοδήποτε συναίσθημάτων και το κατὰ πόσο εὐκόλα ἐκείνα μπαίνουν σε κίνηση, ἀλλὰ κυρίως ὅτι σε σχέση με αὐτά ἐκείνη ἀδυνατεῖ να πράξει οτιδήποτε για να γλυτώσει το ἀτομο ἀπὸ αὐτά.

Ἀκόμα κι ἀν δεν μας εἶναι αὐτό συνειδητό ο ἀνθρώπος ζεῖ ὡς ἀγρίμι, ὄντας διαρκῶς σε ἐγρήγορση, και ἐνταση ὅσον ἀφορὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Για τὴν ἀλήθεια αὐτοῦ ἀρκεῖ να δούμε το πόσο εὐκόλα μαλώνει με τον Κόσμο, κι ἀς μὴ το κάνει δημόσια ἀλλὰ να το κάνει ἀντίθετα μόνο μέσα του, δηλ. ἀσκώντας διαρκῶς και ἀσταμάτητα

έναν εσωτερικό διάλογο δηλ. με το να σκέπτεται και να μιλά συνέχεια. Εξ αυτού και εκ τούτου, όπως ήδη είπαμε είναι άκρως απαραίτητο για το ον να ξεκαθαρίσει μέσα του τις λειτουργίες των Δυνάμεων της Ψυχής, ποιες είναι και τι μπορεί να καταφέρει η κάθε μια. Την κίνηση τότε της καρδιάς θα μπορούσε να την σταματήσει μόνο ένα άλλο όργανο, μια άλλη Δύναμη, αυτή στην οποία καταλήγει και ο Αριστοτέλης από αρχαιοτάτων χρόνων, που όμως είναι κάτι που αγνοούν οι μετά απ αυτόν, δηλ. η Ορεξίς, η Θέληση, Σκόπευση, διότι εκείνη αποτελεί την κατ'εξοχήν και την μοναδική Δύναμη που κινεί το ον, την Ψυχή του, και την καρδιά του και εξ αυτού άρα και εκείνη που μπορεί και να την σταματήσει. Και αυτό όχι βέβαια άμεσα παρά αναγκάζοντας σε σιωπή, δηλ. σε ηρεμία και ησυχία όλα τα αισθήματα, συμπεριλαμβανομένων, όμως σε αυτά, της σκέψης και της Γλώσσας.

Τι σημαίνει αυτό και τι επιπτώσεις μπορεί να έχει στην προσπάθεια μας να συλλάβουμε και να κάνουμε την εμπειρία της ολότητας των όντων? (Η ολότητα αυτή των όντων για την οποία μιλάμε και την οποία σκοπεύουμε εδώ, είναι μασκαρεμένη ο Θεός, το Πνεύμα. Για να ξέρουμε για τι μιλάμε. Συγχρόνως θέλω να βλέπω την προσπάθεια του Χάιντεγκερ και γενικά της Φιλοσοφίας και άρα κι αυτήν την ολότητα να γίνεται με τον αποκλειστικό σκοπό τη Γνώση. Και άλλωστε για τί άλλο θα μπορούσε να γίνεται; Και αλλιώς, γιατί να μπαίνει σ αυτή τη διαδικασία, να σπρώχνει το άτομο σε τέτοιου είδους σκληρές εμπειρίες;) Πολλές και ποικίλες! Ας πούμε ότι ο Χάιντεγκερ μπορεί να καταφέρει να αποδεικνύει και να δείχνει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί το άτομο να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων, αλλά να μην το καταλαβαίνει ή και να μην ξέρει ότι το επέτυχε ήδη από την αρχή της μεθόδου και του τρόπου του. Αυτό τον οδηγεί σε έναν λαβύρινθο της Λογικής και της σκέψης, όπου, όπως συμβαίνει πάντα θα κυνηγάει η ίδια την ουρά της και από όπου μόνο λάθος συμπεράσματα μπορεί να βγάλει κανείς. Αυτό που εννοούμε με όλα αυτά είναι, ότι ενώ ο Χάιντεγκερ, εξ αρχής αρνείται και αποκλείει τη Λογική, αυτό που κάνει τελικά είναι απλώς να την παραμερίζει μην μπορώντας να κάνει διαφορετικά παρά να εξακολουθεί παρ όλα αυτά να εξηγήσει και να συλλάβει το Μηδέν και την ολότητα των όντων με την ίδια (τη Λογική). Το αποτέλεσμα είναι κάθε φορά να σκοντάφτει στην ανικανότητα της, όμως παρ όλα αυτά, επιμένοντας να εξηγήσει και να οδηγήσει με την Λογική προς την κατεύθυνση του ερωτήματός του και όντας υποχρεωμένος, ως λογικός, να βγάλει κάποιο λογικό συμπέρασμα, να το βγάλει όντως, μόνο που αυτό είναι φυσικά λάθος. Και βέβαια αυτή είναι η λειτουργία της Λογικής. Μας σπρώχνει να βγάλουμε συμπεράσματα ακόμα και για πράγματα τα οποία δεν

ανήκουν στην δικαιοδοσία της, όπως είναι οι υποθέσεις της Καρδιάς και ακόμα με κόστος την ίδια την ψυχική και πνευματική υγεία του ατόμου. (η ίδια φυσικά δεν έχει ιδέα ότι αυτά είναι άμεσα συνδεδεμένα μεταξύ τους). Οι υποθέσεις της καρδιάς που λέγαμε είναι: Αισθήματα, συναισθήματα, και γενικά εμπειρίες, δηλ. πράξεις, ενέργειες και συμπεριφορές, πράγματα δηλαδή με τα οποία εκείνη δεν έχει καμιά σχέση. Σημασία όμως σε αυτό έχει, ότι με το πάθος της αυτό εμπλέκει το άτομο σε έναν φαύλο κύκλο που του στοιχίζει στο τέλος σε ψυχική ηρεμία και Δύναμη οι οποίες στο τέλος μόνο να το αρρωστήσουν μπορούν, ενώ το αφήνουν φτωχότερο σε γνώσεις και από πάνω και αντί όλα αυτά να ξεκαθαρίζουν τα πράγματα, αντίθετα να το συσκοτίζουν και να το μπερδεύουν μάλλον, παρά το βοηθούν να ισορροπήσει τόσο μέσα του όσο και με τον Κόσμο μέσα στον οποίο εκείνο ζει και δραστηριοποιείται.

Για να το δώσουμε να το καταλάβει κανείς καλύτερα, θα πούμε, τι θα ήταν και ποια θα ήταν η εξέλιξη της προσπάθειας του Χάιντεγκερ στην αντίθετη περίπτωση. Αυτό που θα έπρεπε να κάνει ο Χάιντεγκερ, βλέποντας μάλιστα ότι δεν μπορεί να κάνει λογικά την εμπειρία του Μηδενός και της ολότητας των όντων, το οποίο αντιφάσκει σε αυτό που λέει αργότερα, ότι, δηλαδή το ανθρώπινο ον μπορεί να την κάνει αν και σπάνια, αλλά πάντως μπορεί και μάλιστα μέσω της ιδέας του Μηδενός του Τίποτα, αυτό λοιπόν που θα έπρεπε να κάνει είναι να βρει τρόπο, και μάλιστα εκ των προτέρων, να μείνει συνεπής σ αυτόν τον αποκλεισμό της Λογικής, δηλ. να μη μιλά και να μη σκέπτεται, τουλάχιστον όσο κρατάει η εμπειρία αυτή.

Περί όλων αυτών βέβαια, Μηδέν και Τίποτα, όπως θα δούμε, πρόκειται για ερμηνείες της Λογικής, η οποία εξ αιτίας της έπαρσης της περί των απεριόριστων ικανοτήτων της τα βάζει και με το Θεό τον ίδιο. Έτσι δεν μπορεί να βγάλει τα σωστά συμπεράσματα για το τι είναι αυτό που βγάζει από την εμπειρία αυτή. Αν είχε την αποστασιοποίηση, το άτομο αυτή τη φορά, το οποίο στο κάτω κάτω είναι και ο ιδιοκτήτης της Λογικής του, ή θα έπρεπε να είναι, με την έννοια της ευθύνης που έχει απέναντί της, που σημαίνει ότι θα έπρεπε να είχε βρει τρόπους να της βάζει όρια, και μάλιστα εκείνα στα οποία φτάνει η ικανότητά της και οι δυνατότητές της αλλά και μάλιστα να την αναγκάζει να μένει σ αυτά. Αν την είχε λοιπόν την αποστασιοποίηση, θα έβλεπε τότε, ότι αυτό που ονομάζει Μηδέν και Τίποτα δεν είναι αυτό που εννοεί με τις έννοιες αυτές, αλλά ότι τελικά το κενό αυτό που περιγράφει με αυτές είναι γεμάτο με Γνώση και Δύναμη και στην πραγματικότητα να πρόκειται για μια πραγματική εμπειρία του Πνεύματος, του Θεού, ως έκφραση της ολότητας των πάντων, εννοώντας στην περίπτωση αυτή, την ολότητα των πάντων γνώσεων και

δυνατοτήτων δράσης. Γιατί, τι θα μπορούσε να είναι ένας Θεός και ένα Πνεύμα παρά η έκφραση αλλά και η πηγή κάθε γνώσης και κάθε δυνατότητας;

Η Λογική του είναι αυτή και σε αυτή υπακούει τελικά ο Χάιντεγκερ και είναι αυτή συγχρόνως που αδυνατεί να παραμείνει συνεπής έως το τέλος, βάζοντας τον εαυτό της αλλά και το άτομο να αγωνίζεται, με όπλο την ίδια για πράγματα εκτός δικαιοδοσίας της και κυρίως εκτός δυνατοτήτων της. Περί των δυνατοτήτων αυτών βέβαια πρόκειται κατ'επέκταση για τις δυνατότητες του ίδιου του ανθρώπου, ο οποίος έτσι και κάτω απ'την κυριαρχία της έχει κι αυτός τις ίδιες περιορισμένες και λειψές δυνατότητες που έχει εκείνη σε θέματα που άπτονται δράσης και γνώσης.

Αλλά αυτό είναι κάτι που ο άνθρωπος θα έπρεπε να το γνωρίζει καλά και μάλιστα μετά από χιλιάδες χρόνια στην υπηρεσία της και εξ'αιτίας της πραγματικής πνευματικής του φτώχιας, στην οποία τον έχει καταδικάσει η αποκλειστική της χρήση, κάτι βέβαια, το οποίο τον αναγκάζει η ίδια να κάνει και κάτι που τελικώς εξ'αιτίας της ανικανότητας της να τα διευθετήσει όλα, το οδηγεί σε αδιέξοδα και σε αντιφάσεις αλλά και σε αισθήματα ανικανότητας που τον βασανίζουν και τον οδηγούν σε αχρείαστα συναισθήματα, όπως είναι η χαμηλή αυτοεκτίμηση που προέρχεται από την ανικανότητα του για δράση και για να πολεμήσει για τη Ζωή του και τη Γνώση. Και αυτό για τίποτα άλλο παρά για το ότι επιμένει να αφήνεται στην απόλυτη κυριαρχία της, επιτρέποντάς την να μπλοκάρει έτσι όλες τις άλλες δυνάμεις που έχει απ'την ίδια τη Φύση του, όπως είναι το Όνειρό του, η Φαντασία και η Θέληση του. Όχι όμως ως άλλες ακόμα έννοιες της Λογικής αλλά ως ανεξάρτητες από εκείνη Δυνάμεις για δράσεις και κίνηση προς το δρόμο για τη Γνώση. Μάλιστα είναι η Θέληση ως Δύναμη εκείνη που κινεί τελικά το ον, ή που δίνει στο ον τη δυνατότητα να κινηθεί προς όποιον σκοπό θέλει εκείνο κάθε φορά και όχι τυχαία και συμπτωματικά όπως μπορεί και όπως κάνει πάντα η Λογική.

Έτσι είναι φυσικό να μην μπορεί να το πετύχει ούτε κι ο ίδιος ο Χάιντεγκερ, επιμένοντας και εκείνος με όπλο τη Λογική, κάτι βέβαια (όπλο) που εκείνη δεν μπορεί να είναι με τίποτα. Η Λογική δεν αποτελεί τίποτα παραπάνω από ένα όργανο διευθέτησης λογαριασμών και τίποτα άλλο. Βλέποντας το αυτό ο Χάιντεγκερ, παραδέχεται και ο ίδιος την ανικανότητα του να πράξει την εμπειρία της ολότητας των πάντων όντων με την Λογική, ενώ καταλήγει ότι αντίθετα το μπορεί με ένα αίσθημα, όπως είναι η βαρεμάρα και η αγωνία. Το λάθος που κάνει ο Χάιντεγκερ, γοητευμένος από τις αντιφάσεις και την αφέλεια της Λογικής και το αίσθημα της ψεύτικης γενναιότητας και γενναιοδωρίας που του χαρίζει εκείνη, αναλαμβάνοντας

παρά τη γνώση της για την ανικανότητά της να καταπιαστεί με τέτοιες εμπειρίες, το λάθος του λοιπόν είναι ότι στο τέλος τέλος αγνοεί την ανικανότητά της και κατ'επέκταση και τη δικιά του, ή το γνωρίζει αλλά γοητευμένος και ζαλισμένος από τα πήγαινε έλα της, το ξεχνάει. Το όλον μοιάζει με εκείνον τον άντρα που ενώ ξέρει ότι η γυναίκα τον απατά, υποκύπτει ξανά στα θέλητρά της που δεν είναι παρά μόνο εξωτερικά και χωρίς κανένα βάθος και υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα μπορούσε κάποιος να πατήσει και να βασιστεί, ακόμα και για να επιχειρήσει να προσπαθήσει να κάνει τέτοιου είδους εμπειρίες και μάλιστα χωρίς την απαραίτητη προετοιμασία, που είναι η κάθαρση και ο εξαγνισμός της Θέλησης του και η απαραίτητη γνώση και εφαρμογή συγκεκριμένων Τεχνικών και Πρακτικών, που η ανικανότητα της να εξηγήσει, αλλά κυρίως να χρησιμοποιήσει, την οδήγησαν κι αυτήν αλλά και το άνθρωπο να τις απορρίψει και να τις υποβιβάσει σε απλά ένστικτα και δυνάμεις τις οποίες γενικά και απ'τη φύση του ο άνθρωπος δεν μπορεί να χειριστεί και να κάνει κουμάντο. Εν τω μεταξύ και περί αυτών πρόκειται βέβαια για την δικιά της προσωπική αδυναμία και καθόλου δεν ανήκει αυτή στην εκ φύσεως, όπως υποστηρίζει η ίδια, ανικανότητα του ανθρώπου.

Έτσι βλέπουμε ότι παρ'ότι βλέπει και γνωρίζει ο Χάιντεγκερ επιμένει με τη Λογική. Η κίνηση όμως της σκέψης του ξεκινάει αλλά και συνοδεύεται σε όλη τη διαδρομή αυτή από τη γνώση του, ότι εκείνη δεν μπορεί να επιτύχει την γνώση της ολότητας των πάντων, στο συμπέρασμα που έφτασε ο ίδιος απορρίπτοντας την και μάλιστα λογικά. Ο ίδιος όμως συγχρόνως, και ενώ αυτό θα έπρεπε να είναι ο όρος που θα έπρεπε να θέσει ο ίδιος ως γνήσιος ερευνητής, παρ'όλα αυτά, δεν μένει να βαδίζει πάνω στην κόψη του ξυραφιού της αντίφασης αυτής, που ενώ είναι πεισμένος λογικά ότι η λογική αδυνατεί και επίσης, ενώ έφτασε στο συμπέρασμα να ψάξει και να το πετύχει με κάποιο αίσθημα, στο τέλος παραδίνεται πέφτοντας από εκείνα τα ύψη στα οποία βρέθηκε προς στιγμήν εξ'αιτίας του αποκλεισμού της, πέφτει λοιπόν στην αγκαλιά πάλι της Λογικής, η οποία όντας ανίκανη να τα βγάλει πέρα με τέτοιου είδους δυνατά και σκοτεινά αισθήματα, αρπάζεται από όπου μπορεί, δηλαδή από τις έννοιες της και από παλιές γνώσεις, δηλ. από προκαταλήψεις, όπως είναι το Μηδέν και το Τίποτα. Και είναι προκαταλήψεις διότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν καν. Έτσι ο Χάιντεγκερ πέφτει θύμα της Λογικής που ο ίδιος απέρριψε βγάζοντας έτσι λάθος συμπεράσματα. Στα σωστά θα έφτανε εάν έμενε πιστός στην ιδέα να το πετύχει με κάποιο αίσθημα, οπότε τότε θα μπορούσε ίσως να έβλεπε, ότι η επίτευξη του αισθήματος, της ανίας ή της αγωνίας αποτελεί και την επίτευξη της εμπειρίας της

ολότητας των πάντων. Μέσα σ αυτήν την εμπειρία, και σ αυτόν τον τόπο θα μπορούσε να ζητήσει απάντηση σε κάθε τι τον απασχολούσε σε επίπεδο της Γνώσης και των πραγματικών δυνατοτήτων του ως ανθρώπινου όντος. Κάτι βέβαια που είναι αδύνατο για κάποιον που θεωρεί την εμπειρία αυτή σπάνια και τυχαία και το φτάσιμο στην ολότητα των πάντων να την ερμηνεύει ως Τίποτα και Μηδέν, που βέβαια πρόκειται για κάτι που δεν μπορεί να δημιουργήσει τίποτα. Αυτό σημαίνει ότι τότε λοιπόν και στην περίπτωση αυτή και το συμπέρασμα που θα βγάλει δεν θα μπορεί να τίποτα άλλο παρά το Τίποτα και το Μηδέν. Το κακό πηγαίνει μετά στο άτομο, δηλαδή στην Ψυχή του ατόμου και παραμένει εκεί, αφήνοντας το να κολυμπάει στο Μηδέν και στις τραγικές του συνέπειες. Τραγικές είναι όλες οι συνέπειες που οδηγούν σε αδιέξοδα, και εκείνες που καταλήγουν αλλά και αφήνουν τον άνθρωπο να πιάνεται για πάντα απ αυτές και να ζει έτσι μέσα τους, κάτι που σημαίνει μέσα στην διαρκή επήρεια τους, ακόμα και όταν εκείνες, όπως περί αυτού τον πείθει η Λογική του περνάνε, απλώς κλείνοντας τα μάτια της, που όμως αποτελούν και τα μοναδικά μάτια του ανθρώπινου όντος. Μια δυο τρεις, μαυρίζει η Ψυχή του ανθρώπου μια για πάντα. Το τι μπορεί να κάνει ο άνθρωπος μέσα από αυτήν την σκοτεινιά και μαυρίλα το ξέρουμε όλοι μας πολύ καλά μέσα απ την Ιστορία των καταστροφών του ανθρώπου στον εαυτό του και στον Κόσμο και τη Γη που τον φιλοξενεί.

Ο λόγος που ασχολούμαστε με το κείμενο αυτό του Χάιντεγκερ είναι ότι ο Χάιντεγκερ φωτίζει με ακρίβεια τους σταθμούς της πορείας αυτής προς την κατεύθυνση της εμπειρίας του όντος της ολότητας των όντων, ακόμα και αν όπως είπαμε τους εξηγεί λάθος. Κι αυτό βέβαια, διότι απλώς δεν γνωρίζει περί τίνος πρόκειται για τους σταθμούς αυτούς αλλά και τι πετυχαίνουμε με να φτάνουμε σ αυτούς. Ο πραγματικός και ο σημαντικότερος κατά τη γνώμη μου για αυτό λόγος είναι βέβαια ότι η Φιλοσοφία δεν έχει κάνει ακόμα αυτόν τον σαφή διαχωρισμό μεταξύ των Δυνάμεων της Ψυχής και ακόμα τον καθορισμό των ιδιαίτερων λειτουργιών της κάθε μιας από αυτές, με την έννοια να κάνει η κάθε μια τη δουλειά της και να μην ανακατεύεται ποτέ και καθόλου στα πόδια της άλλης.

Είπαμε, ότι ο Χάιντεγκερ, βλέποντας ότι με την Λογική δεν μπορεί να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων καταφεύγει στα αισθήματα και στις διαθέσεις που εκείνα προκαλούν. Και είπαμε ότι βρήκε τη λύση για αυτό στην ανία και στην αγωνία. Λέει, όμως και παρά την έστω θεωρητική, ρητορική και απλώς στο επίπεδο

της σκέψης υπέρβαση της λογικής που κάνει, και παρ' όλα αυτά κυριαρχημένος, όπως ο καθένας μας, από εκείνη, ότι αυτή η διάθεση είναι στιγμιαία και ότι μπορεί να συμβεί σπάνια. Σ' αυτό το συμπέρασμα φτάνει ο Χάιντεγκερ διότι προσπαθεί να θυμηθεί ένα αίσθημα και μια διάθεση με μοναδικό όπλο τη Σκέψη κάτι που βέβαια είναι αδύνατο. Έτσι φτάνει να λέει ότι είναι σπάνια και στιγμιαία, **(ενώ φαίνεται έτσι διότι στιγμιαία και σπάνια είναι η απουσία και το σταμάτημα της Λογικής)**, και συγχρόνως αντίθετα εκείνο που συμβαίνει είναι ότι κάποιος ζει μόνιμα μέσα σ' αυτήν τη διάθεση. Στο συμπέρασμα αυτό φτάνει έτσι για τον λόγο ότι δεν γνωρίζει το πώς γεννιέται η αγωνία. Εξ αυτού την βλέπει ως ένα τυχαίο και συμπτωματικό γεγονός, όπως ακριβώς θεωρείται απ' τη Φιλοσοφία από την αρχαιότητα ακόμα ότι είναι και η εμπειρία του Θεού. Το ίδιο επιδιώκει και ο Χάιντεγκερ, ακόμα και αν τον ονομάζει "ολότητα των όντων", όρος που κατά τη γνώμη μου δεν λέει απολύτως τίποτα. Απ' την άλλη αγνοεί συγχρόνως ότι η υπέρβαση της Λογικής, δηλ. το σταμάτημά της, άμα βέβαια είναι εκείνο πραγματικό και δεν μένει μόνο στα λόγια, είναι ο τρόπος για να κάνει κανείς την εμπειρία της ολότητας των όντων. Ο Χάιντεγκερ έχει κάνει προφανώς την εμπειρία της ανίας και της αγωνίας και από μνήμης ή από πληροφορίες που πήρε από άλλες πηγές, όπως η Ψυχολογία, το σύγγραμμα του Κίρκεγκωρ περί Αγωνίας κλπ., μπορεί να περιγράψει πολύ καλά και με λεπτομέρειες το αίσθημα και την διάθεση αυτή. Μόνο που ξεχνάει ότι το κάνει με τη Λογική. Η ικανότητα του να το κάνει με όλες τις λεπτομέρειες, του δίνει την εσφαλμένη αίσθηση ότι μπορεί και να την ελέγχει, πέφτοντας έτσι ο ίδιος θύμα της Λογικής αλλά και ρίχνοντας έτσι τη Φιλοσοφία, την επιστήμη που υπηρετεί, για άλλη μια φορά σε άπατα βάθη όπου εκείνη δεν μπορεί παρά να βγάλει λάθος συμπεράσματα και να κάνει στον άνθρωπο λάθος προτάσεις για την σωτηρία του και για καλή Ζωή, κι αυτό εξ αιτίας της επιμονής του, της εμμονής του να χρησιμοποιεί για όλα ως όργανο τη Λογική με την οποία εν τέλει κάνει την περιγραφή αυτή. Μόνο που την κάνει παντελώς λειψά.

Απ' την άλλη ο άλλος τρόπος που θέλουμε να προτείνουμε εμείς εδώ, είναι ότι αν κάποιος από μας θέλει να είναι συνεπής στην υπέρβαση που έχει ήδη κάνει, και να πούμε ότι μια φορά αρκεί, με την έννοια ότι αποδεχόμαστε έτσι, ότι θα πορευτούμε με την συνέπεια ότι δεν θα βασιστούμε στα συμπεράσματα και τις καταλήξεις της λογικής, γιατί απλώς έχουμε δει, και για αυτό την υπερβαίνουμε, ότι το αίσθημα αυτό την ξεπερνάει, ότι την κάνει να φτάνει στα όρια της και ότι με την βοήθεια της και την προσήλωσή μας να βιώσουμε με τη Λογική τη βαθιά και επικίνδυνη αυτή διάθεση, είναι απ' τη μια αδύνατο κι απ' την άλλη όπως είπαμε επικίνδυνο. Το μόνο

που μπορούμε να κάνουμε μ αυτήν είναι απλώς να το περιγράψουμε και αυτό μόνο όταν έχουμε βγει από τη ανία και την αγωνία και όχι όσο ακόμα είμαστε μέσα της. Όταν κατά τύχη είμαστε μέσα της το μόνο που μπορούμε να κάνουμε και κάνουμε απ το ένστικτο της επιβίωσης και της δυσφορίας που προκαλεί στην Ψυχή του ατόμου είναι να αγωνιζόμαστε να βγούμε από την κατάσταση αυτή. Συμβαίνει όμως ο Χάιντεγκερ να κάνει μια σωστή περιγραφή της εμπειρίας, μόνο που τα συμπεράσματά του είναι λανθασμένα και γεμάτα κενά για το λόγο ότι στην πραγματικότητα αγνοεί τη σημασία των καταστάσεων που έχει μπει εκ αιτίας της (Λογικής). Θα δούμε παρακάτω τι σημαίνουν όλα αυτά.

Το ερώτημα άρα στο οποίο θα πρέπει να απαντήσουμε είναι: Τι σημαίνουν όλα αυτά? Σημαίνουν απλώς, ότι στο λογικό συμπέρασμα της ίδιας της Λογικής, ότι αυτό δεν μπορεί να συμβεί λογικά, παρά μόνο πολύ σπάνια, αυτό όμως όχι διότι συμβαίνει σπάνια παρά διότι η ίδια η Λογική το προσέχει μόνο σπάνια εκ των περιορισμένων δικών της δυνατοτήτων να **προσέξει** τέτοιου είδους διαθέσεις, απλώς διότι είναι παντελώς ξένες ως προς εκείνη και τη λειτουργία της. Έτσι αυτό που συμβαίνει εξ αιτίας της άγνοιας μας αυτής είναι ότι εμείς προχωράμε προς τα εμπρός μην δίνοντάς στο συμπέρασμα αυτό καμιά πλέον σημασία, κάτι που θα σήμαινε να μέναμε συνεπείς στον αποκλεισμό της. Το να τους δίναμε σημασία θα σήμαινε να διαχωρίζαμε τις λειτουργίες των δυνάμεων μεταξύ τους. Δηλαδή όσο διαρκούσε η συγκεκριμένη διάθεση να μην ανακατεύουμε τη Λογική, με σκέψεις και λόγια, και κυρίως να μη της επιτρέπουμε να αναμοχλεύει τη διάθεση, κάτι που κάνει το ον να μπαίνει ακόμα πιο βαθιά μέσα της αντί να βγει από εκεί. Και τι πετυχαίναμε με αυτόν τον τρόπο? Αυτό λοιπόν που κάνουμε και πετυχαίνουμε με τον τρόπο αυτόν είναι ότι δεν θα σταματήσουμε εκεί που μας βάζει η Λογική τα όρια της, αλλά θα συνεχίσουμε να ψάχνουμε (λογικούς) τρόπους για το πώς θα φτάσουμε στην διάθεση αυτή ή να βγάλουμε συμπεράσματα εξετάζοντας την διάθεση αυτή. Και αυτό όπως είπαμε το κατάφερε ο Χάιντεγκερ πολύ καλά.

Θα το επαναλάβουμε εδώ για άλλη μια φορά: όλο αυτό συμβαίνει εξ αιτίας της άγνοιας μας, η οποία έγκειται στο ότι προσπαθούμε να ελέγξουμε την κατάσταση αυτή με τη Λογική και αυτό παρά την λογική απόρριψη της αρχικά. Αυτό που όπως πάντα συμβαίνει είναι η Λογική να μην αποδέχεται την ίδια της την ανικανότητα και εμείς να πέφτουμε θύματα της με το να επιμένουμε να τη χρησιμοποιούμε για τους σκοπούς της γνώσης. Η άγνοια όμως για την οποία μιλάμε πρόκειται για την δικιά της άγνοια λόγω των περιορισμένων ή να πούμε των ιδιαίτερων της χαρακτηριστικών της

λειτουργίας της που είναι ειδικές και εξειδικευμένες και εκείνες που καθορίζουν τις δυνατότητες της και εξ αυτού και τις δυνατότητες του όντος υπό την κυριαρχία της. Κι αυτό είναι από μέρους μας σημαντικό να το ξεκαθαρίσουμε μέσα μας στον αγώνα που κάνουμε για την επιβίωση μας και στη λαχτάρα μας να γνωρίσουμε. Έτσι όμως, όπως το κάνουμε απ την άγνοιά μας, μοιάζει να προσπαθούμε, και ενώ δεν ξέρουμε να κολυμπάμε, να επιπλεύσουμε κουνώντας διαρκώς άτακτα τα χέρια μας και όλα μας το σώμα με αποτέλεσμα να βυθιζόμαστε ολοένα και περισσότερο στο νερό.

Η λύση, όπως ξέρει ο καθένας απ την πείρα του, βρίσκεται στο να χαλαρώσει και να αφήσει το ίδιο το νερό να τον βγάλει στην επιφάνεια, δηλ. να τον βγάλει μέσα απ την αγωνία που έχει απ το φόβο του μήπως πνιγεί και πεθάνει. Αυτός είναι και ο τρόπος να βγούμε γενικά απ τη διάθεση αυτή, της αγωνίας στην οποία μας έχει βάλει ο Χάιντεγκερ. Το ρόλο της χαλάρωσης και της ηρεμίας στην περίπτωση αυτή της διανοητικής και όχι βέβαια μόνο, αγωνίας, θα τον παίξει, όπως θα δούμε παρακάτω η Σιωπή, και όχι αντίθετα οι άτακτες σκέψεις και οι ασταμάτητοι λογαριασμοί, προσπαθώντας έτσι να βγει απ την φονική αυτή διάθεση στην οποία τον έκανε να μπει η άγνοια του, που είναι κυρίως η άγνοιά του για τον υπαίτιο που τον έβαλε αλλά και τον κρατάει εκεί μέσα.

Η ίδια λοιπόν η Λογική, δηλαδή η χρήση της από μέρους μας, τον κάνει να μπαίνει ακόμα πιο βαθιά μέσα της ή τον αφήνει εκεί, ακόμα και όταν εκείνη τα παρατάει όλα και ασχολείται με άλλα "σημαντικά", όπως είναι το να σκέπτεται για το Μηδέν και το Τίποτα και συγχρόνως και την ίδια στιγμή να αφήνει εκείνη ακριβώς τη στιγμή των μεγάλων σκέψεων και λόγων το άτομο να πεθαίνει κυριολεκτικά μέσα στο αίσθημα στο οποίο το έβαλε εκείνη η ίδια. Λέγοντας αυτό, όπως ήδη είπαμε μια φορά, της δίνουμε μια εξουσία και μια ικανότητα, την οποία στην πραγματικότητα δεν έχει: να βάζει το άτομο στη διάθεση αυτή, με το να προσπαθεί να την ελέγξει εξηγώντας την. Είπαμε ότι σ αυτό το κατώτερο επίπεδο μπορεί να αποτελέσει την κινητήρια αδύναμη για να "ζωντανέψει" το αίσθημα αυτό το οποίο όπως λέει και ο ίδιος ο Χάιντεγκερ υπάρχει πάντα και απλώς "κοιμάται" περιμένοντας την ευκαιρία να κάνει την εμφάνιση του. Άλλωστε δεν είναι καθόλου δύσκολο και στην πραγματικότητα δεν είναι καν κατόρθωμα της Λογικής, διότι ούτως ή άλλως ο άνθρωπος ζει συνεχώς μέσα σ αυτήν την διάθεση. Ζει διαρκώς στο όριο του αγώνα του για επιβίωση και αυτό θα πει στο όριο πάντα της Ζωής και του Θανάτου. Άρα λοιπόν δεν είναι καθόλου δύσκολο να προκαλέσει κάποιος το αίσθημα αυτό της αγωνίας. Αρκεί ένα απλό ξύσιμο στην επιφάνεια του φλοιού που τον καλύπτει η

Λογική, κάτι που στη πραγματικότητα αποτελεί μάλλον ένα σταμάτημα της σκέψης και καθόλου μια λογική διαδικασία. Το ότι μας δίνει την εντύπωση ότι εκείνη η ίδια το προκαλεί και το συντηρεί οφείλεται, στο ότι στην συνέχεια προσπαθούμε με την ίδια να βγούμε από αυτήν περιγράφοντάς την και αναλύοντάς την ξανά και ξανά, τη στιγμή μάλιστα που αυτό που θα έπρεπε να κάνουμε είναι αντίθετα να θέλουμε να βγούμε απ αυτήν. Ψευδοπροβλήματα της Λογικής που από άγνοια για τις συνέπειες ή να πούμε από πλήρη αδιαφορία και βαρεμάρα μας βάζει και μας κρατάει μέσα σε τέτοιου είδους αισθήματα που είναι για μας ως άτομα αλλά και ως είδος καταστροφικά. Δηλαδή τέτοια που μας σκοτώνουν κανονικά. Τα λέω αυτά γιατί θέλω να τονίσω την ευθύνη που έχει ένας Φιλόσοφος για τη Ζωή του αλλά και τη Ζωή των ανθρώπων γενικά.

Η πίστη λοιπόν του Χάιντεγκερ είναι, ότι οι διαθέσεις, τα συναισθήματα μας οδηγούν στην αποκάλυψη της ολότητας των όντων και ότι αυτή η αποκάλυψη "συνιστά συγχρόνως το θεμελιώδες γίνεσθαι του Da-sein μας" (σελ.75). Με άλλα λόγια τα συναισθήματα είναι ένας τρόπος να είμαστε μέσα στον κόσμο και μάλιστα είμαστε πρώτα με τα συναισθήματα και μέσα από μια διάθεση, και ότι η διάθεση είναι εκείνη η οποία πρώτη ανοίγει τον δρόμο για την ολότητα των όντων, για να ακολουθήσει η συνείδηση και η σκέψη με την απογραφή, την καταγραφή των ευρημάτων του ατόμου από τη βουτιά του στα συναισθήματα και τις διαθέσεις αυτές.

Μόλις διέκρινα και έναν άλλο λόγο, επιχείρημα ότι ο Χάιντεγκερ δεν απαρνήθηκε τη Λογική ούτε καν για λίγο: είναι ότι προσπαθεί να συλλάβει την ολότητα των όντων, που σημαίνει να τη γνωρίσει, μάλλον λογικά, παρά να ενωθεί με αυτήν κάνοντας απλώς την εμπειρία της, η οποία γίνεται βέβαια με ένα αίσθημα ή μέσα από μια διάθεση και πέρα απ τη Λογική. Δεν μπορεί δηλαδή να είναι από δω η ολότητα των όντων και από κει εγώ που τη συλλαμβάνω, αλλά εγώ μέσα και ενωμένος με την ολότητα των όντων, ως όν και εγώ όπως όλα τα άλλα. Να την αισθανθώ δηλαδή.

Το ενδιαφέρον, στο κείμενο αυτό του Χάιντεγκερ, βρίσκεται στην καθαρή ματιά του να δει και να περιγράψει αυτήν κατάσταση στην οποία περιέρχεται το ανθρώπινο ον και πως μέσα απ αυτήν γνωρίζει τον κόσμο, μπαίνει και είναι μέσα στον κόσμο και μάλιστα όχι αποσπασματικά, άλλα ολόκληρο και μάλιστα ολόκληρο μέσα στο σύνολο των όντων. Αυτός είναι ο τρόπος του να αφήνεται να περιβάλλεται από το σύνολο των όντων. Το πλεονέκτημα αν και στιγμιαίο, κατά τον Χάιντεγκερ μόνο, είναι ότι έχουμε μια πλήρη αντίληψη των όντων και της συνύπαρξής μας με αυτά.

Αποφασίζουμε λοιπόν, ότι αυτό που μας ενώνει με τον εαυτό μας και με τα όντα του κόσμου στην ολότητά τους, δηλ. με τον κόσμο όλον είναι το συναίσθημα ή μια διάθεση. Όμως αυτό δεν πρέπει να είναι το τέλος των συλλογισμών μας. Αν είναι το αίσθημα εκείνο που μας ενώνει με τον Εαυτό μας και με τον Κόσμο, τότε και αφού αποδείξαμε λογικά ότι ο τρόπος δεν μπορεί αντικειμενικά να είναι με τη Λογική, τότε λογικά θα πρέπει να βγάλουμε και το συμπέρασμα ότι δεν είναι και η Λογική, εκείνη που μας ενώνει με τον Εαυτό μας και με τον Κόσμο. Αντίθετα λόγω της λειτουργίας της, που είναι να απομονώνει τα όντα το ένα απ το άλλο για να μπορεί έτσι να τα γνωρίσει, είναι εκείνη που μας χωρίζει απ το Εαυτό μας και τον Κόσμο.

Απ την άλλη, είναι κάτι που ο Χάιντεγκερ, αλλά και όλη η Φιλοσοφία άφησε ως τώρα ανεξερεύνητο και ανεκμετάλλευτο, δηλ. το γεγονός της Δύναμης και των δυνατοτήτων του ανθρώπου, άμα εκείνος κάνει χρήση των αισθημάτων με σκοπό να πετύχει μια αλλαγή στον Εαυτό του και στον Κόσμο. Το μεγαλύτερο όφελος του θα είναι η δυνατότητα να μπορεί μέσα από ένα αίσθημα όχι μόνο να ενώνεται με τον Κόσμο στο σύνολό του, αλλά και μέσα από μια διάθεση να μπορεί να αλλάξει το συνολικό ατομικό του Είναι, και μέσα από μια άλλη διάθεση και μια διαφορετική συμπεριφορά να διαμορφώνει την σχέση του με τον Κόσμο και τα πράγματα του Κόσμου. Αυτό σημαίνει, ότι άμα θέλουμε να βγούμε από μια άσχημη κατάσταση, ο τρόπος δεν είναι να κάτσουμε να το σκεφτούμε ή να το συζητήσουμε με τον εαυτό μας ή με τους άλλους, αλλά αποκλειστικά και μόνο μέσα από μια άλλη διάθεση, η οποία μπορεί βέβαια να μην είναι η ίδια στο κάθε άτομο.

Αν απ την άλλη περιοριστούμε σε αυτό, στο ότι μέσα απ αυτό, δηλαδή μέσα από μια διάθεση αντιλαμβανόμαστε, αυτό θα πει γνωρίζουμε τα όντα, όχι ξεχωριστά αλλά σαν ένα όλον, τι μπορεί να σημαίνει αυτό? Και για ποιόν λόγο είναι καλό? Τι σημαίνει η ολότητα των όντων και γιατί θέλει ο Χάιντεγκερ να κάνει την εμπειρία τους? Ο Χάιντεγκερ, όπως και όλοι οι Φιλόσοφοι θέλει να γνωρίσει τον κόσμο. Τον κόσμο σαν όλον θέλει ο Χάιντεγκερ να τον γνωρίσει, ως το ανώτερο που μπορεί να γνωρίσει το ανθρώπινο ον και με την πίστη, ότι άμα το καταφέρει θα μπορέσει να κάνει την ζωή του και την ζωή των όντων, την ζωή του κόσμου και των σχέσεων των όντων μεταξύ τους μέσα στον κόσμο, καλύτερη. Θα μπορεί με αυτόν τον τρόπο να ζήσει καλύτερα, περισσότερο και με μεγαλύτερη ένταση, θα έχει περισσότερο από την ζωή και απ τον κόσμο, αλλά και θα μπορεί να προσφέρει περισσότερα στον εαυτό του, στα άλλα όντα και στον Κόσμο.

Όλα αυτά βέβαια, δεν είναι τίποτα άλλο παρά συμπεράσματα δικά μου, διότι ο ίδιος ο Χάιντεγκερ δεν εξηγεί πουθενά τι εννοεί με το "σύνολο των όντων" ή "των όντων στην ολότητα τους" και σε τι θα βοηθούσε εκείνον και κατ επέκταση εμάς, αν υποθέσουμε, ότι ο Φιλόσοφος κάνει ότι κάνει για να ωφεληθεί ο ίδιος, αλλά πρωτίστως ο Κόσμος, και δεν κινείται από καθαρά προσωπικά, δηλ. από εγωιστικά κίνητρα. Όντας μη καθορίζοντας το τι είναι αλλά και πιο το όφελος της εμπειρίας των όντων στην ολότητα τους, θα μπορούσε κάποιος να συμπεράνει, ότι το όφελος του θα ήταν μόνο το να καταγράψει ως πληροφορία ότι το αίσθημα της αγωνίας ή της ανίας, είναι αισθήματα σκοτεινά και κάνουν τον άνθρωπο να μη αισθάνεται καλά; Απ την άλλη, αν ο Φιλόσοφος το κάνει μόνο για τον εαυτό του και δεν τα κάνει όλα αυτά προς όφελος του Κόσμου, τότε θα πρέπει να μην ασχολείται με τα όντα και μάλιστα στην ολότητα τους, παρά μόνο με τον εαυτό του, τη στιγμή μάλιστα που αυτό που κάνει είναι να τα βάζει σε μια αρνητική διάθεση, την πιο αρνητική που μπορεί να υπάρξει για ένα ανθρώπινο ον αλλά και για όλα τα υπόλοιπα, Ζώα, Φυτά, τη Γη, κλπ. και να τα αφήνει να αργοπεθαίνουν μέσα της, αδιαφορώντας αν θα επιζήσουν ή όχι. Τόσο σκληρός μπορεί να είναι μόνο ένας κυνικός άνθρωπος, ένας πλήρως αδιάφορος για την τύχη του κόσμου, εξ αιτίας απλώς θεωρώντας την δικιά του κακή και χαμένη. Αν δεν είμαι εγώ τυχερός και τίποτα δεν πάει καλά στη δικιά μου Ζωή, έ, τότε να μη είναι κανενός και κανέναν να μην έχει τύχη.

Πίσω στο κείμενο διαβάζουμε: "Κάτι τέτοιο είναι δυνατό και πραγματικό-αν και αρκετά σπάνιο- μόνο στιγμιαία, μέσα στη θεμελιώδη διάθεση της αγωνίας" (σελ. 75). Πριν απ αυτό, η ανία, "περιφερόμενη σαν σιωπηλή ομίχλη, " μέσα από την αδιαφορία, "συνωθεί όλα τα πράγματα, όλους τους ανθρώπους και εμάς τους ίδιους μαζί τους, σε μια παράξενη αδιαφορία". Μια αδιαφορία ναι, αλλά ως προς τι και ποια πράγματα? Και είναι καλό αυτό ή κακό για έναν άνθρωπο; Σε τι θα τον βοηθούσε το αίσθημα αυτό, η αδιαφορία; Απ την άλλη αυτό συμβαίνει, δηλαδή αδιαφορούμε για τα ειδικά πράγματα, τα επιμέρους, τα ξεχωριστά, τα πράγματα που είναι χωριστά και χωρισμένα από εμάς, από τον εαυτό τους και τον κόσμο και μέσα απ αυτά για τα όντα στην ολότητά τους. Όμως είναι ή μπορεί να αποτελεί αυτός ο χωρισμός η απόσταση απ τον Κόσμο και απ τα πράγματά του ο σκοπός της προσπάθειάς μας; Και δεν είναι αντίθετα αυτό, το να θέλουμε δηλαδή να ενωθούμε με τον κόσμο, με τον εαυτό μας, με τα όντα όλα και όχι να χανόμαστε εστιάζοντας στο καθένα ξεχωριστά; Ή ακόμα και το να μπορούμε να τα κάνουμε και τα δύο;

Να πω εδώ ότι αν ο σκοπός μας δεν είναι η Γνώση των όντων στην ολότητά τους και μέσα απ αυτήν, δηλ. μέσα απ την πρόσβαση μας στην ολότητα των όντων, αν δεν ήταν λοιπόν ο σκοπός μας εκτενέστερα η Γνώση για λύσεις και Ιδέες για την καλύτερευση της Ζωής μας ως είδος, τότε και κατά πόσο συμβαίνει αυτό δεν θα μπορούμε ποτέ να βγάλουμε τα σωστά συμπεράσματα από την προσπάθειά μας. Ο σκοπός όλων των Επιστημών και κατ επέκταση όλων των Επιστημόνων είναι το όφελος του ανθρώπου ως Ανθρωπότητα και καθόλου το ίδιο όφελος του καθενός. Κι αυτό είναι η χρήση των ανακαλύψεων και των εφευρέσεων του και όχι τα αφηρημένα παιχνίδια με την Ψυχή των όντων. Αυτό μπορεί να το κάνει μόνο ένας ασυνείδητος άνθρωπος που μέσα στην άγνοιά του και μες από τους εγωιστικούς σκοπούς του βοηθά στην αυτοκαταστροφή του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του. Σε αυτό συμπεριλαμβάνεται και ο Ουρανός και η Γη στην Ολότητά τους.

Τον λόγο, γιατί ο Χάιντεγκερ και όχι μόνο, θέλει να μάθει το πώς μπορεί το ανθρώπινο ον να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων, μπορώ να την καταλάβω, μόνο, ως την επιθυμία του για γνώση. Να γνωρίσει όμως τι και για ποιόν σκοπό; Εκτός αυτού και για να είναι η Γνώση, τόσο για την πρόσβαση στην ολότητα των όντων αλλά και η ίδια η Γνώση που μπορεί να αντλώ από την εμπειρία αυτή, κάθε φορά χρηστική, δηλ. προς χρήση, και τότε θα πρέπει να μπορώ να την εκλάβω την ολότητα των όντων μόνο σαν την πηγή της Γνώσης στην Ολότητά της, την εμπειρία της οποίας αν μπορεί να κάνει κάποιος, θα μπορεί έτσι να έχει πρόσβαση στην απόλυτη γνώση. Μόνο έτσι μπορώ να δω την επιθυμία του Χάιντεγκερ να γνωρίσει την ολότητα των όντων. Η δε ικανότητα που μπορεί να αποκτήσει το ανθρώπινο ον με το να έχει πρόσβαση σε αυτήν όποτε το χρειάζεται και όποτε το έχει ανάγκη, καταλαβαίνουμε ότι είναι μια που θα έχει ως απώτερο σκοπό την επιβίωση και μόνο αλλά και την καλή Ζωή. Καλή Ζωή είναι μια Ζωή μες τη χαρά και στηγαλήνη της Ψυχής.

Η ελεύθερη πρόσβαση στην πηγή της γνώσης σημαίνει την δυνατότητα μου να γνωρίζω τα πάντα κάθε στιγμή. Άρα αυτό που θέλει να πετύχει ο Χάιντεγκερ, μέσα απ την εξέταση του Μηδενός, είναι να φτάσει στην απόλυτη καθαρή γνώση. Όπως είπαμε όμως δεν το αναφέρει, υποβιβάζοντας έτσι το σκοπό του, στο να κάνει απλώς την τρομακτική ως αυτή καθ αυτή εμπειρία του Μηδενός και του Τίποτα, και περισσότερο για τις συνέπειές της, κυρίως αν αφήσουμε τον ον να ζει κατόπιν μέσα της για πάντα και για όσο ζει. Ξέρουμε βέβαια ότι ο Σκοπός καθορίζει και τα βήματα

και ως που θα φτάσουμε στην έρευνα μας, το τέλος δηλαδή, όπως λέει και ο Αριστοτέλης ήδη από χιλιάδες χρόνια πριν.

Μοιάζει το όλον σα να με στήνει κάποιος στα έξι μέτρα, να με σημαδεύει ως να μπω στην κατάσταση της Αγωνίας ή της Αδιαφορίας και μετά να φεύγει και να με αφήνει, εκεί στημένο, να ζω στη συνέχεια και καθ όλη τη διάρκεια του βίου μου μέσα σ αυτήν τη διάθεση, να μην με σκοτώνει αλλά και ούτε να με απελευθερώνει απ αυτή. Είναι Ζωή αυτή; Είναι Ζωή; και τι Φιλοσοφία είναι αυτή, αν παραδεχτούμε ότι πρόκειται για την Φιλία, την Αγάπη για τη Σοφία; Και βέβαια μιλάμε εδώ για την Μεταφυσική την Κορωνίδα της Επιστήμης, της αυστηρής και της όλης Επιστήμης της Φιλοσοφίας. Εκείνη που ασχολείται με τα όντα ως όντα και μάλιστα με πολλούς όπως λέει τρόπους. Ασχολείται όμως με τα όντα ως όντα για το Θάνατό τους ή για τη Ζωή τους; Για να πεθάνουν ή για να ζήσουν; Και αν είναι για το Θάνατό τους, άμεσο ή αργό, τότε δεν χρειάζεται καν να υπάρχει (η Φιλοσοφία ως επιστήμη) απ τη στιγμή που ο Θάνατος ούτως ή άλλως υπάρχει. Αν είναι για τη Ζωή όμως, τότε θα πρέπει να μεταμορφωθεί πλήρως.

Είπαμε όμως παραπάνω ότι συνεχίζει να το επιχειρεί με την λογική, κι αυτό παρά το συμπέρασμα που έβγαλε από την αρχή, και μάλιστα με όργανο την ίδια, ότι η λογική δεν μπορεί να συλλάβει το Μηδέν και το συμπέρασμα που βγάζει εξ αρχής είναι ότι μπορεί να το καταφέρει μόνο με μια διάθεση, ένα συναίσθημα, την Ανία και την Αγωνία, αλλά και αυτό μόνο σπανίως και στιγμιαία.

Η αγωνία διαφέρει για τον Χάιντεγκερ από τον φόβο, επειδή ο φόβος είναι φόβος για κάτι ή από κάτι συγκεκριμένο, ενώ η αγωνία είναι αγωνία κάποιου για κάτι όχι συγκεκριμένο. "Φοβούμαστε πάντοτε ενώπιον αυτού ή εκείνου του συγκεκριμένου όντος που μας απειλεί από αυτήν ή εκείνη την συγκεκριμένη κατεύθυνση. Ο φόβος ενώπιον... φοβάται κάθε φορά για κάτι συγκεκριμένο" (Σελ. 75). Επίσης, λέει ο Χάιντεγκερ, ότι αυτός που φοβάται, (τον ονομάζει δε δειλό), "γίνεται δέσμιος εκείνου [εκείνης της διάθεσης], " μέσα στην οποία ευρίσκεται και προσπαθεί να σωθεί από αυτό-το συγκεκριμένο, "νοιώθει ανασφάλεια για τα υπόλοιπα, «τα χάνει δηλαδή εντελώς" (Σελ. 76). Εδώ βλέπω, αν μη τι άλλο, μια αντίφαση του Χάιντεγκερ που απαιτεί μια μικρή διευκρίνιση. Λέει, απ την μια ότι το όν που φοβάται προσπαθεί να σωθεί από το συγκεκριμένο πράγμα που το απειλεί, (ο Χάιντεγκερ έχει δίκιο ότι ο φόβος είναι φόβος για κάτι συγκεκριμένο και θα προσθέσω ότι ο φόβος είναι πάντα πραγματικός και απέναντι σε κάτι που είναι πραγματικό και όχι κάτι αφηρημένο) και

τότε πάντα το όν κινητοποιείται και τρέχει για να σωθεί, ενώ στην άλλη περίπτωση η Αγωνία αντίθετα ακινητοποιεί το όν.

Γιατί δεν κάνει ο φόβος, σαν ένα δυνατό συναίσθημα που είναι και κάτι που ενεργοποιεί το ανθρώπινο όν σαν διάθεση εκείνη που θα βοηθήσει τον Χάιντεγκερ και τον άνθρωπο να συλλάβει την ολότητα των όντων? Αυτό οφείλεται στο ότι ο φόβος είναι πάντα φόβος για κάτι συγκεκριμένο. Αυτό είναι το ένα και συγκεκριμένο όν, το οποίο φοβάται ο άνθρωπος και από το οποίο τρέχει να σωθεί. Άρα είναι λογικό, ότι μπορεί να κάνει μόνο την εμπειρία αυτού του συγκεκριμένου, κάτι όμως που δεν είναι αυτό που θέλει να επιτύχει ο Χάιντεγκερ. Εκείνος θέλει να κάνει την εμπειρία των όντων στην ολότητά τους. Από την άλλη όμως, λέει ο Χάιντεγκερ, ότι ο άνθρωπος λόγω φοβισμένος νιώθει ανασφάλεια για τα υπόλοιπα και τα χάνει εντελώς. Αν εννοεί ο Χάιντεγκερ ότι το όν παραλύει, τότε αυτό είναι λάθος, γιατί ο φόβος κινητοποιεί το όν και δεν το παραλύει και μάλλον και παρά την διαφοροποίηση που κάνει μεταξύ φόβου και Αγωνίας και παρ' όλα αυτά μπερδεύει τις δύο αυτές έννοιες. Διότι εκείνο το αίσθημα που παραλύει είναι η Αγωνία και όχι ο Φόβος. Το όν, όπως λέει και ο ίδιος, προσπαθεί να σωθεί, κάτι που σημαίνει ότι ενεργοποιείται και έτσι δεν μπορεί να τα χάνει, αλλά αντίθετα τα "βρίσκει" μάλλον, διότι συγκεντρώνεται στο συγκεκριμένο που είναι πάντα η Ζωή του ή πράγμα που είναι το ίδιο, ο Θάνατος για τη Ζωή του. Ο Φόβος τον βάζει σε εγρήγορση να τρέχει για να σώσει τη ζωή του, κάτι που είναι αντίθετο από αυτό που λέει ο Χάιντεγκερ ότι τα χάνει και παραλύει, που είναι όπως είπαμε αποτέλεσμα της Αγωνίας. Και μάλιστα ο λόγος που το όν γλιστράει στην διάθεση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι προσπαθεί να ελέγξει το Φόβο με την λογική. Έτσι είναι η Λογική εκείνη η οποία στην ουσία ακινητοποιεί το όν κι αυτό διότι είναι η ίδια ακινητοποιημένη εμπρός σε μια διάθεση με την οποία δεν μπορεί εκείνη να αρχίσει τίποτα απολύτως και έτσι παραλύει, όπως και το όν που την χρησιμοποιεί. Και το κάνει προσπαθώντας απλώς να κάνει αυτό που εκείνη μπορεί για να λειτουργήσει, δηλ. να εξηγήσει και να καταλάβει το Φόβο, δηλαδή μια διάθεση, με την οποία δεν έχει καμιά σχέση εκ των πραγμάτων, αντί να αφήσει το όν να τρέξει να σωθεί όπως θα ήταν βέβαια το λογικό και το φρόνιμο.

Εδώ, κατορθώσαμε μόλις να διαχωρίσουμε και τις Δυνάμεις που διέπουν τις δύο λειτουργίες, διαδικασίες, τόσο του Φόβου που κινητοποιεί για να σωθεί το όν όσο και της Αγωνίας που ακινητοποιεί το όν, το παραλύει και το κάνει να τα χάνει. Ή αν και δεν ορίσαμε ακόμα τη Δύναμη που το κινητοποιεί, ορίσαμε ωστόσο εκείνη της Αγωνίας, και είπαμε ότι πρόκειται για τη Λογική, που προσπαθεί να την εξηγήσει σε

ένα πρώτο επίπεδο, ενώ βαθύτερα μάλλον θέλει να το ελέγξει ακινητοποιώντας το φέρνοντας το αντιμέτωπο με ψευδοπροβλήματα. Και είναι τέτοια διότι τι μπορεί να είναι κάτι παρά μόνο ψευδοπρόβλημα, την ώρα και τη στιγμή που κινδυνεύει η Ζωή κάποιου; Και μιας και φτάσαμε ως εδώ να πούμε ότι αντίθετα η Δύναμη που κινητοποιεί το ον είναι η Θέληση, η οποία είναι εκείνη η οποία το κάνει έτσι κι αλλιώς να κινείται. Να πούμε επίσης, ότι ενώ βλέπει ο Χάιντεγκερ σωστά, ότι δηλ. ο Φόβος είναι φόβος για κάτι συγκεκριμένο, δεν καθορίζει πάλι ποιο είναι αυτό από το οποίο φοβάται και εκείνο πάλι το συγκεκριμένο απ το οποίο τρέχει για να σωθεί. Και βέβαια αυτό απ το οποίο φοβάται είναι πάντα ο Θάνατος και εκείνο για το οποίο τρέχει να σωθεί είναι πάντα η Ζωή του. Η διαφορά έγκειται πάντοτε μόνο στους διάφορους λόγους και τρόπους που μπορεί να είναι η αιτία του θανάτου, αλλά το τελικό τους αποτέλεσμα κι αυτό που μετράει είναι το τέλος στο οποίο οδηγούν, που είναι βέβαια ο Θάνατος και ο πραγματικός χαμός του. Το ότι τη γλιτώνει το ον και δεν πεθαίνει κάθε φορά οφείλεται στη Θέληση του, που αποτελεί τη Δύναμη του για Ζωή στην οποία αφήνεται το ον ή εκείνη που παίρνει το πάνω χέρι σε τέτοιες περιπτώσεις για να το φέρει σε εγρήγορση και για να το κινητοποιήσει, να το βάλει δηλ. σε κίνηση ως προς τη μοναδική σωστή κατεύθυνση που μπορεί να πάρει, που είναι βέβαια η Ζωή. Η Θέληση, δηλ. η Δύναμη της Ζωής, είναι εκείνη που μας σώζει και το κάνει ερήμην μας, δηλ. ερήμην της Λογικής που αγνοεί την ύπαρξή της ως τέτοια, δηλ. ως Δύναμη. Αν κάναμε όμως για μια στιγμή Σιωπή, που σημαίνει να καταφέρναμε για μια έστω στιγμή να ησυχάσουμε τη Λογική, δηλ. να μη σκεφτόμαστε και να μη μιλάμε, θα στρέφαμε την προσοχή μας σε αυτό που γίνεται μπροστά μας και μέσα μας, έστω και ερήμην μας, δηλ. θα βλέπαμε ένα ον να τρέχει να σωθεί, να σώσει τη Ζωή του ή τη Ζωή κάποιου άλλου. Και τότε μάλλον θα τρέχαμε να του συμπαρασταθούμε στην προσπάθειά του αυτή να σώσει το ον, το οποίο ειρήστω εν παρόδω είμαστε εμείς οι ίδιοι, αντί να το εμποδίζουμε με βαθυστόχαστες σκέψεις και μεγάλα λόγια και έτσι παραλύοντας το.

Καταλάβαμε ωστόσο από τα μέχρι τώρα ότι εκείνη που παραλύει το ον και μάλιστα κατά την πιο φυσική, στην πιο λογική προσπάθεια του να σωθεί, είναι η ίδια η Λογική με την επιθυμία της να ελέγξει κάτι, μια πραγματική Δύναμη που είναι η Θέληση, ως η Δύναμη της Ζωής και της Δημιουργίας, θέτοντας ενώπιον της (η Λογική εμπρός της και ενώπιον του όντος που βρίσκεται υπό την απόλυτη κυριαρχίας της) ψευδοπροβλήματα, όπως είναι το χρώμα των ρούχων, ή η τρίχα που πετάει στο κατ τα άλλα αφεγάδιαστο χτένισμα. Ο θεωρητικός όσο και ο πρακτικός Νους λέει ο

Αριστοτέλης στο “Περί Ψυχής” σύγγραμμά του σταματάει όταν αρχίζει η δράση. Δεν τόνισε ότι θα πρέπει να σταματάει για το λόγο ότι τότε ήταν ακόμα στο χέρι του όντος η δυνατότητα να σταματάει το Νου, ή μάλλον ήταν στο χέρι του ίδιου του Αριστοτέλη, το είχε δηλ. τόσο πρόχειρο εκ φύσεως και χαρακτήρα και καταγωγής, αλλά αυτό δεν αποτελούσε προνόμιο και των άλλων από το συμπέρασμα που βγάζουμε από τα λεγόμενά του. Αντίθετα οι άνθρωποι και τότε ακόμα δεν μπορούσαν να ελέγξουν τον εαυτό τους και συμπεριφέρονταν ως οι ακρατείς, όπως λέει και ο ίδιος. Το κακό με τους Φιλοσόφους της Λογικής είναι ότι στους συλλογισμούς τους και στα συμπεράσματα τους δεν συμπεριλαμβάνουν και τον εαυτό τους. Δηλαδή αντί να έλεγε ο Αριστοτέλης, για το ότι τα ανθρώπινα όντα φέρονται ως οι ακρατείς, να έλεγε ότι εμείς τα ανθρώπινα όντα φερόμαστε ως οι ακρατείς, συμπεριλαμβάνοντας έτσι και τον εαυτό του στα όντα αυτά.

Αυτές είναι οι αντιφάσεις οι οποίες οδηγούν και σε αντιφατικά συμπεράσματα στις οποίες πέφτουμε όταν δεν έχουμε διαχωρίσει τις λειτουργίες των Δυνάμεων της Ψυχής του ανθρώπινου όντος, το ποιες είναι και τι καταφέρνουν οι κάθε μια από αυτές. Η Λογική είναι η Δύναμη εκείνη με την οποία προσπαθούμε να εξηγήσουμε ξέροντας, εκ των προτέρων ότι δεν μπορούμε να τα εξηγήσουμε και να τα αποδείξουμε όλα, και πρόκειται για κάτι που είναι μια στατική διαδικασία και ως εκ τούτου για να ασκηθεί απαιτεί την ακινητοποίηση του όντος στο σύνολό του και η Θέληση, η Δύναμη με την οποία προσπαθούμε να ελέγξουμε διαθέσεις και συμπεριφορές οι οποίες είναι δράσεις και πράξεις που απαιτούν ως εκ τούτου δράση και κινητοποίηση. Και στις δύο περιπτώσεις, λειτουργίες, διαδικασίες βλέπουμε ότι η μια σταματά την άλλη για να μπορεί να ενεργήσει το ον. Βέβαια όσον αφορά τη Θέληση εκείνη και αντίθετα με αυτό που συμβαίνει με τη Λογική που ακινητοποιείται πλήρως όταν έχει να κάνει με θέματα δράσης, η Θέληση είναι η Δύναμη εκείνη που ενεργεί, που σπρώχνει, που αναγκάζει το ον να κινηθεί προς τη σωτηρία του, και το κάνει ακόμα και ερήμην και προς κόντρα στην λειτουργία της Λογικής της οποίας η κατεύθυνση όπως είπαμε είναι να το ακινητοποιεί. Αυτό που καταφέρνει είναι ότι όσο περισσότερο μπερδεύεται η Λογική μες τη δράση τόσο πιο θολό και λιγότερο αποτελεσματική γίνεται η δράση. Το ον βγαίνει απ αυτές τραυματισμένο και πληγωμένο. Βγαίνοντας, γιατί το ον βγαίνει από κει μέσα, κι αυτό διότι το βγάζει η Θέληση θέλει δε θέλει, (αυτό που θέλει δε θέλει είναι βέβαια η Λογική και όχι η Θέληση και το ον το ίδιο που θέλει με όλο του το πάθος του να σωθεί) παίρνει μαζί του κάτι από κει μέσα και συγχρόνως αφήνει κάτι άλλο. Αυτό

που παίρνει είναι κάτι απ τη διάθεση, δηλαδή μπορεί να βγαίνει και ενώ έχει βγει να φέρεται στη συνέχεια ως φοβισμένο για πάντα, και αυτό γιατί αφήνει μέσα στη μάχη κάτι από κείνη τη ζωτική δύναμη που είναι η Θέληση για Ζωή. Αυτό που δεν προσέχει είναι και εκείνο που εξ αρχής ήταν και ο στόχος του και ο σκοπός του: να σωθεί και να σώσει τη Ζωή του. Έτσι δεν προσέχει ότι με κάποιον μαγικό τρόπο το κατάφερε και ότι αυτό είναι που μετρά. Αν το πρόσεχε, θα προσπαθούσε μετά να προσέξει και να εντοπίσει τους λόγους που το έκαναν να μη δίνει τη σημασία που του αρμόζει, που είναι το κύριο, το σωστό, το αγαθόν, και όχι αντίθετα τα ψεύτικα προβλήματα της Λογικής περί κυριαρχίας. Έτσι θα έψαχνε να βρει τρόπους να απελευθερωθεί από όλα αυτά και να εξάγει συμπεράσματα προς την κατεύθυνση της σωτηρίας του, δηλ. να σώσει τη ζωή του που στ αλήθεια κινδύνευε και κινδυνεύει, ποτέ όμως σε βάρος κάποιου άλλου όντος, ανθρώπου, φυτού, ζώου, θάλασσας, ποταμιού, γης, αστεριού. Αφού σωθεί το ον και σώσει και τους άλλους έχει μετά, αν βέβαια και εφόσον ακόμα το θέλει και όποιος το θέλει, να σκεφτεί, να λογαριάσει και να μιλήσει για όλα αυτά. Αλλά πρώτα απ όλα μετά και αφού σωθεί για τα καλά.

Η αγωνία είναι λοιπόν το συναίσθημα που χρειάζεται ο Χάιντεγκερ για να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων, γιατί είναι ένα συναίσθημα που δεν είναι για αυτό ή εκείνο, αλλά για κάτι απροσδιόριστο. Η αγωνία δεν αναστατώνει όπως ο φόβος. Απ την άλλη δεν θα πρέπει να ξεχνάμε καθ όλη την έκταση της έρευνας μας ότι η Αγωνία, έτσι όπως την περιγράφει ο Χάιντεγκερ, προέρχεται, έχει την καταγωγή της στο Φόβο, που είναι ένα συναίσθημα το οποίο είναι αρνητικά φορτισμένο. Ένα άλλο αίσθημα, πχ. χαράς ή θυμού δεν θα οδηγούσε στην αγωνία, αλλά μάλλον σε κινητοποίηση. Κυρίως η χαρά. Και ο λόγος που παραλύει και που τα χάνει το ον είναι ότι προσπαθεί να ξεφύγει απ το φόβο, προσπαθώντας να τον ελέγξει, εξηγώντας τον και αναλύοντάς τον με τη Λογική κάτι που βέβαια είναι αδύνατο, αντί να κινητοποιηθεί για να γλυτώσει, όπως θα ήταν φυσικό και φρόνιμο. Έτσι, μη μπορώντας η Λογική να το εξηγήσει, αλλά όντας ήδη μέσα στη Αγωνία και μη μπορώντας να βοηθήσει το ον να βγει στην επιφάνεια, αλλά παρ όλα αυτά επιμένοντας το βυθίζει ακόμα περισσότερο στο αίσθημα αυτό και για αυτό γλιστράει απ το φόβο, απ τον οποίο δεν απελευθερώνεται πλήρως ποτέ, στην άλλη όψη του Φόβου, ο οποίος όπως είπαμε είναι ο Φόβος που δεν μπορεί να ελεγχθεί με το να τον εξηγήσει κανείς λογικά, δηλ. την Αγωνία. Με αυτόν τον τρόπο αφημένος ολισθαίνει απ το συγκεκριμένο του Φόβου στο απροσδιόριστο της Αγωνίας.

“Μάλλον διαπερνάται από μια ιδιόμορφη γαλήνη”, λέει ο Χάιντεγκερ. (Σελ. 76). Το όν φυσικά. Όμως η έκφραση αυτή είναι αντιφατική. Η γαλήνη που κατά τον Χάιντεγκερ χαρακτηρίζει το όν που βρίσκεται σε Αγωνία δεν ανταποκρίνεται στο αίσθημα της Αγωνίας και του Φόβου, αλλά μάλλον είναι το αντίθετο της και ως τέτοιο αντίθετα το ταράζει και το σπρώχνει στην παθητικότητα. Και μάλλον αυτό είναι που παρανοεί ο Χάιντεγκερ: παρερμηνεύει την παθητικότητα στην οποία πέφτει το όν μπροστά στην Αγωνία με την γαλήνη. Και επειδή αισθάνεται μάλλον ότι κάτι απ αυτά που λέει και σκέφτεται δεν είναι εντελώς σωστό, το ονομάζει “ιδιόμορφη”.

Κατά τον Χάιντεγκερ ισχύει βέβαια, ότι το όν που βρίσκεται σε αγωνία βρίσκεται σε μια “ιδιόμορφη γαλήνη”, (κάτι που βέβαια όπως θα δούμε είναι παντελώς λάθος). Συγχρόνως δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτό που θέλει ο Χάιντεγκερ να γνωρίσει μέσα από αυτό το αίσθημα που ψάχνει, είναι να κάνει την εμπειρία του Μηδενός και όχι άρα του ενός και συγκεκριμένου όντος, αλλά του Τίποτα, με την ελπίδα βέβαια μέσα απ αυτό θα γνωρίσει την ολότητα των όντων. Άρα δεν ψάχνει ένα αίσθημα που θα τον οδηγήσει σε κάτι συγκεκριμένο, αλλά σε κάτι απροσδιόριστο, διότι περί αυτού πρόκειται ακριβώς για το Τίποτα, το Μηδέν. Το πρόβλημα που προκύπτει εδώ απ την άσκοπη προσπάθεια του Φιλοσόφου, στην προκειμένη του Χάιντεγκερ, να κάνει και να μετατρέψει κάτι ανύπαρκτο, κάτι που δεν υφίσταται, τουλάχιστον λογικά, κάτι τέλος πάντων άγνωστο, με το οποίο αδυνατεί εκείνη να συνδιαλλαγεί, για το λόγο ότι από τη φύση της μπορεί να λειτουργήσει μόνο με το γνωστό, να το μετατρέψει λοιπόν σε κάτι γνώριμο. Μόνο μετατρέποντας το άγνωστο σε γνωστό μπορεί κατόπιν να λειτουργήσει. Από όλα αυτά ή όλα αυτά τονίζουν ακόμα περισσότερο την ανάγκη μας να χωρίσουμε και να ορίσουμε τα όρια της κάθε μιας Δύναμης της Ψυχής μας, ώστε να μην προκαλούμε αρνητικά συναισθήματα ανημπόριας και αδυναμίας χρησιμοποιώντας τες για λάθος πράγματα. Δηλαδή να δράσουμε με τη δύναμη της Λογικής και να σκεφτούμε με ένα αίσθημα. Και βέβαια είναι άλλο να σκεφτούμε λογικά και άλλο το να συμπεριφερθούμε λογικά. Το πρώτο το κάνουμε με τη Σκέψη και τη Γλώσσα και το δεύτερο που είναι δράση, ενέργεια, πράξη το κάνουμε με τη Θέληση.

Το ίδιο θυμόμαστε προκαλούσε και η ανία. Δηλαδή, αυτή την κατά τον Χάιντεγκερ “ιδιόμορφη γαλήνη”. Την αισθανόμαστε μόνο όταν ακριβώς δεν ασχολούμαστε με κάτι συγκεκριμένο. Εγώ θα έλεγα ότι δεν ασχολούμαστε με τίποτα, ούτε με κάτι συγκεκριμένο αλλά ούτε και με κάτι απροσδιόριστο, έννοιες οι οποίες είναι βέβαια αντιφατικές και αντικρουόμενες μεταξύ τους. Κανείς δεν μπορεί να ασχοληθεί με

τίποτα, όταν δεν πρόκειται να είναι εκείνο συγκεκριμένο. Αυτό το ‘‘τίποτα’’, το μη συγκεκριμένο με το οποίο υποτίθεται ασχολούμαστε, γίνεται μετά Τίποτα, το Μηδέν των Φιλοσόφων, δηλ. από κάποιο καθημερινό αίσθημα, που μπορεί να πρόκειται ακόμα για μια στιγμή ανάπαυσης ανάμεσα σε δύο δραστηριότητες, ή ένα διάλειμμα μέσα σε μια δραστηριότητα, μεταμορφώνεται σε μια έννοια απ τον Φιλόσοφο, ή απ τον καθημερινό άνθρωπο, (ο οποίος έτσι γίνεται Φιλόσοφος), που επιχειρεί να την καταλάβει, να την εξηγήσει και να την αναλύσει.

Αυτά είναι κατά τον Χάιντεγκερ τα συναισθήματα που μας βυθίζουν στην ολότητα των όντων, στο σύνολο αυτού που υπάρχει, του Κόσμου. Μόνο που, και αυτό είναι που αγνοεί ο Χάιντεγκερ, στο απροσδιόριστο φτάνει το όν ήδη από την πρώτη στιγμή και απ το γεγονός, ότι για να γνωρίσει την ολότητα των όντων αποκλείει εξ αρχής και μάλιστα λογικά, τη Λογική, ως τον τρόπο να κάνει το όν την εμπειρία του Μηδενός. Και το κάνει όπως είπαμε μόλις λογικά, δηλ. με τη Λογική. Και αυτό θέλω να το διευκρινίσω λίγο ακόμα και να πω ότι δεν είναι ότι περιγράφει εδώ ο Χάιντεγκερ απλώς μια εμπειρία απλώς με το να την αναθυμάται, παρά περισσότερο την σκέφτεται. Άλλωστε ποιος θα ήταν και ο λόγος κάποιο νοήμων όν να θέλει να αναθυμάται τέτοιου είδους αρνητικές εμπειρίες που τον φέρνουν μάλιστα στα βάθη της ανυπαρξίας; Από όλα αυτά προκύπτουν οι ευθύνες και η ανυποληψία των Φιλοσόφων που αντί να ασχοληθούν με συγκεκριμένα, δηλαδή με υπαρκτά και πραγματικά προβλήματα και να προσπαθήσει να τα αντιμετωπίσει, κάθεται και ασχολείται με τη βαρεμάρα και την αγωνία, δύο εντελώς παθητικά συναισθήματα, δηλαδή δύο που οδηγούν στην παθητικότητα που είναι το κύριο χαρακτηριστικό του μαζί με την αδυναμία τους να εξέλθουν αυτής. Εδώ βλέπουμε και που οδηγεί το καθένα από αυτά: και μάλιστα εκεί που λέει ο Δον Χουάν Μάτους, ο πνευματικός δάσκαλος του Κάρλος Καστανέντα, ότι δηλαδή η Ανία οδηγεί στην βία. Οι άνθρωποι, λέει ο Δον Χουάν κάνουν εγκλήματα εξ αιτίας της βαρεμάρας τους. Δεν το αναλύω περισσότερο παρά το αφήνω προς σκέψη στους Φιλοσόφους και στους λογής των Ψυχαναλυτών.

‘‘Όλα τα πράγματα και εμείς οι ίδιοι μαζί τους –μέσα από την αγωνία- βυθίζονται σε μια αδιαφορία’’. Αδιαφορία όμως για τι? Ποιο είναι αυτό, που βρίσκεται μέσα στο ανθρώπινο όν, το οποίο κάνει κάτι ενδιαφέρον ή αδιάφορο? Η λογική, ο Νους. Δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι ο Χάιντεγκερ βαδίζει, και μάλιστα από την αρχή ακόμα, και αφού ξεμπέρδευσε με την λογική, πάνω σε ένα μονοπάτι χωρίς λογική και σκέψη, και

μόνο με το αίσθημα, την διάθεση, με την έννοια ότι δεν μπορεί να βασιστεί στα συμπεράσματα της λογικής, αλλά και κυρίως ούτε και να τα ελέγξει με τη Λογική. Αυτό που τον νοιάζει είναι το αίσθημα και η εμπειρία, και αυτό γιατί πιστεύει, ότι μόνο με την εμπειρία, μόνο μέσα από μια διάθεση μπορεί να γνωρίσει αν όχι σίγουρα και καθαρά, τουλάχιστον απόλυτα και συνολικά. (Το σύνολο των όντων στην ολότητά τους). Για πετύχει κάτι τέτοιο θα αρκούσε κατά τη γνώμη μου να κάνει μια απλή όσο όμως και λεπτομερή περιγραφή της εμπειρίας της Αγωνίας και του Φόβου, χρησιμοποιώντας τη μνήμη και τη Σκόπευση κατόπιν για να βγει, ή στην περίπτωση του Φιλοσόφου που προφανώς κάνει ότι κάνει για να χαρίσει στον άνθρωπο ένα τρόπο να βγαίνει από τέτοιες καταστάσεις που τον φθείρουν και τον καταστρέφουν, και πολύ λίγο έως και καθόλου να την αναλύει και να βάζει έτσι μέσα στο αρνητικό αυτό συναίσθημα και τον αναγνώστη του, αφήνοντας και αυτόν μέσα της να παλεύει χωρίς όπλα, γυμνός στην κυριολεξία ενάντια στην ανυπαρξία. Με τον μοναδικό όπλο που τον αφήνει είναι παρ' όλα αυτά η Λογική, που όμως αποτελεί εκείνη τη Δύναμη η οποία τον οδήγησε στο αίσθημα αυτό και επίσης είναι εκείνη η οποία τον οδηγεί βαθύτερα μέσα της αλλά και τον κρατάει εκεί. Εδώ βλέπουμε καθαρά το κόστος που πρέπει να πληρώσουμε ως ανθρώπινα όντα υπό την κυριαρχία της Λογικής και της προκατάληψης για το ότι μόνο εκείνη είναι το μοναδικό εργαλείο της γνώσης, ή ότι εκείνη είναι η Δύναμη της γνώσης. Απ' την άλλη πρόκειται για εκείνη που δεν έχει να κάνει απολύτως τίποτα με τη Γνώση, αν δεχτούμε ως Γνώση κάτι που ως τώρα ήταν άγνωστο, κάτι δηλαδή που προέρχεται απ' το άγνωστο και όχι κάτι ήδη γνωστό, που είναι εκείνο με το οποίο μπορεί να ασχοληθεί η Λογική με τη Σκέψη μόνο. Άλλωστε η απόλυτη και κατ' αποκλειστικότητα υπεραπασχόληση της με το Γνωστό, δηλαδή το να ερμηνεύει ασταμάτητα το Γνωστό, το ήδη από πριν γνωστό, είναι που μπλοκάρει το άγνωστο και έτσι την είσοδο της νέας γνώσης, δηλαδή της πραγματικής Γνώσης.

Δηλαδή, με αυτό θεωρούμε, ότι εννοεί, πως δεν τον ενδιαφέρει καθόλου ο Νους η Λογική? Εμείς θα πούμε ναι, ή τουλάχιστον θα έπρεπε να μην τον νοιάζει και μάλιστα, όπως είπαμε ήδη πιο πάνω, δεν θα πρέπει να βασίζεται -όπως αντίθετα δυστυχώς κάνει- και στα συμπεράσματα της Λογικής. Είπαμε, ότι αντί να πιστεύει στο συμπέρασμα της Λογικής ότι αυτό το αίσθημα είναι σπάνιο και στιγμιαίο, κάτι που αποθαρρύνει κάποιον να ψάξει για αυτό, θα έπρεπε να βαλθεί να ψάχνει τρόπους και δρόμους για το πώς μπορεί να το πετύχει, να έρθει δηλ. σε μια τέτοια διάθεση, κατάσταση ύπαρξης, και βέβαια θετική και έξω απ' την Αγωνία και την Ανία, όπου θα

αισθάνονταν πάντα έτσι, πάντα ενωμένος με τα πράγματα στην ολότητά τους. Άλλωστε η πραγματική αλήθεια είναι ότι συμβαίνει έτσι, ότι δηλ. είμαστε κάθε στιγμή ενωμένοι με την ολότητα των όντων, με το Πνεύμα, και ότι εξ αιτίας της ανικανότητας της Λογικής να το δημιουργήσει οδηγεί το ανθρώπινο ον στο να μη το συνειδητοποιεί μάλλον, παρά ότι συμβαίνει μόνο στιγμιαία και σπάνια. Η αδιαφορία στην οποία οδηγείται το ον και όπως την καταλαβαίνει ο Χάιντεγκερ είναι ένα σύμπτωμα αυτής της κατάστασης, η οποία μάλιστα οδηγεί το ον ακόμα μακρύτερα, στην καθαρή κατανόηση, που έρχεται από την όραση μέσα στην ολότητα των όντων, για την ύπαρξη της δύναμης του Είναι που τα κρατάει ενωμένα και χωριστά. Σ αυτήν την περίπτωση η ολότητα του Είναι των όντων είναι πάντα κατά τη γνώμη μου το ίδιο το Πνεύμα.

Ο Χάιντεγκερ όπως βλέπουμε δεν μας λέει ούτε εδώ περί τίνος πρόκειται όταν μιλά για τα όντα στην ολότητά τους. Γνώμη μου είναι ότι τα περιορίζει στην ολότητα των ορατών όντων και της ήδη γνωστής Γνώσης και ότι ως ολότητα των όντων θεωρεί απλώς το σύνολο μόνο όλων των ορατών όντων, που είναι βέβαια τα Αντικείμενα ως μόνο αντικείμενα. Γιαυτόν τον λόγο άλλωστε πιστεύω οδηγεί η αδιαφορία του στην Αγωνία, διότι δηλ. βάλει κατά των όντων στην ολότητά τους και έχει μια μάλλον εχθρική, συγκρουσιακή σχέση με τα όντα που χωρίζει τον άνθρωπο από τα υπόλοιπα όντα στην ολότητά τους.

Συγχρόνως τον χωρίζει επίσης και από το Πνεύμα και τον αληθινό του Εαυτό, εκείνον που είναι κάθε στιγμή σε επαφή με το Πνεύμα, ως την πηγή της Γνώσης, γνωστής αλλά και άγνωστης. Η αδιαφορία αυτή, η οποία αφορά στο τι εννοεί ο Χάιντεγκερ μ αυτό και πρόκειται για μια αδιαφορία που περιορίζεται στην αδιαφορία ως προς τα άλλα όντα και δεν συμπεριλαμβάνει το ίδιο το ον. Η αδιαφορία για την οποία μιλάμε εμείς πρόκειται για την αδιαφορία που αισθάνεται το ον για τον Εαυτό του, εκείνο που είναι σκλαβωμένος από τα πάθη και τις λογίων συνήθειες που το χωρίζουν από τα άλλα όντα και καταστρέφουν το ίδιο. Το χαρακτηριστικό της αδιαφορίας αυτής, ας πούμε του Χάιντεγκερ, είναι η έλλειψη κατανόησης, ενώ το χαρακτηριστικό της αδιαφορίας όπως την αντιλαμβάνομαι εγώ είναι η καθαρή κατανόηση, που προέρχεται από τη Γνώση για την ύπαρξη του Πνεύματος η οποία γίνεται δυνατή μόνο όταν το ον καταφέρει να απελευθερωθεί από όλα εκείνα τα επί μέρους όντα στο σύνολό της, εκείνα που χαρακτηρίζει ο Χάιντεγκερ ως όντα στην ολότητά τους, που αφορούν όπως είπαμε μόνο στα γνωστά όντα, τα ορατά και τα απτά, εκείνα που ονομάζουμε Αντικείμενα, και μόνο ως Αντικείμενα, χωρίς την

πνευματική, ενεργειακή τους υπόσταση περί της οποίας πρόκειται και για την αληθινή ουσία τους.

Η αδιαφορία του Χάιντεγκερ αφορά σε χαρακτηριστικά του όντος όσον αφορά αποκλειστικά στην προσωπικότητά τους, εκείνα που κυριαρχούν επάνω του ως δημόσιο πρόσωπο και προέρχεται από το γεγονός ότι, παίρνουμε τον εαυτό μας στα σοβαρά, η εντύπωση δηλαδή, ότι είμαστε κάτι σπουδαίο, τόσο ως ξεχωριστά άτομα αλλά και ως είδος, και ακόμα στην ανευθυνότητα μας ως προς τις ενέργειες μας και τη συμπεριφορά μας απέναντι στο εαυτό μας και τους άλλους, και επίσης στο αίσθημα ότι έχουμε τον απέραντο χρόνο και συμπεριφερόμαστε εξ αυτού ως αθάνατοι, πράγματα που οδηγούν στην αδιαφορία και στην Ανία, οι οποίες με τη σειρά τους οδηγούν τον ον στο σκότωμα του Χρόνου του και της Ενέργειάς του και ως εκ τούτου στην καταστροφή των άλλων και στην αυτοκαταστροφή κλπ.

Η αγωνία είναι πράγματι η αγωνία ενώπιον του Μηδενός, εμπρός στο άγνωστο εξ ολοκλήρου, εμπρός στο θάνατο, στον ολοκληρωτικό χαμό του πεπερασμένου όντος. Η αγωνία αυτή για τον χαμό, σπρώχνει τον ον προς τα όντα, προς την ζωή και μακριά από την μοναξιά και την ανυπαρξία. Για όλα αυτά, είναι το έργο αυτό του Χάιντεγκερ τόσο σημαντικό, δηλ. για όλα αυτά που βλέπει τελικά αυτός ο μεγάλος στοχαστής, τα οποία όμως περιορίζονται και αφορούν τελικά μόνο στα απτά Αντικείμενα και στην ήδη γνωστή Γνώση και τότε δεν πρόκειται βέβαια για γνώση παρά για πληροφορία ή ερμηνεία της ήδη γνωστής γνώσης και στην αντίληψη μόνων των ορατών Αντικειμένων, που τότε πρόκειται περί μίας Αντίληψης η οποία περιορίζεται μόνο στην επιφάνειά τους και τη εξωτερική μορφή τους και καθόλου στην ουσία τους. (Χωρίς βέβαια αυτό να μειώνει στο ελάχιστο και την αξία τους. Αυτό που θέλουμε εμείς εδώ είναι απλώς να τα ξεχωρίσουμε και να τα ανεβάσουμε στο επίπεδο της συνείδησης, ακόμα και αυτού, ότι δηλαδή περί αυτού πρόκειται πράγματι για την ουσία τους.)

Η αδιαφορία αυτή και η βαρεμάρα εξ αιτίας της υπεραπασχόλησης με τον Εαυτό, το ορατό και το γνωστό και την ερμηνεία του *ίδιου*, οδηγεί στην Ανία και στην αποδυνάμωση του ατόμου που οφείλεται στην αποδυνάμωση της Θέλησης του, της Δύναμης του να παίρνει αποφάσεις για το καλό και να κάνει επιλογές αλλά κυρίως για να τις εφαρμόζει και να τις στηρίξει κατόπιν. Η αδιαφορία αυτή οδηγεί τον στοχαστή σε μια ουδέτερη στάση ως προς την τύχη του, μια κανονική παράδοση στο Θεό και στο πεπρωμένο του Κόσμου, αλλά δεν αφορά καθόλου το δικό του

ξεχωριστό πεπρωμένο. Ο καθαρός φόβος οδηγεί στην εξάντληση του και στην αδιαφορία για τα όντα στο σύνολό τους και στην καλύτερη περίπτωση σε μια ουδετερότητα και στην ανοχή συγκεκριμένων εξουσιών του είδους που υποστήριξε και υπηρέτησε ο Χάιντεγκερ. Ο φόβος ως προς την ύπαρξή του και την επιβίωση του ίδιου και της οικογένειάς του είναι απολύτως θεμιτή, αλλά όχι και η ανοχή και η στάση που προέρχεται από ιδεολογικές προσεγγίσεις περί υπεροχής και επιλεκτικότητας μιας ράτσας έναντι μιας άλλης, κάτι που οδηγεί στην καταστροφή όχι μόνο της ίδιας αλλά και του είδους ως τέτοιο.

‘‘Η αγωνία αποκαλύπτει το Μηδέν’’ (Σελ. 76). Το Μηδέν που αποκαλύπτεται εδώ, προέρχεται από το μπλοκάρισμα και το σταμάτημα της λειτουργίας της Λογικής, δηλαδή της Σκέψης και της Ομιλίας, εμπρός στην ανικανότητά της να λειτουργήσει και στην προσπάθειά της να ελέγξει με την εξήγηση, και μέσα απ αυτό να συλλάβει τα όντα στην ολότητά τους. Αυτή καθ αυτή βέβαια η κατάσταση που περιέρχεται το ον είναι κάθε τι άλλο εκτός από Μηδέν και Τίποτα ή ενός άνευ περιεχομένου κενό, όπως θα δούμε στην πορεία της εργασίας μας αυτής, παρά περί αυτής πρόκειται για μια ζωντανή και ενεργή Σιωπή και την πραγματική σύνδεση του όντος με το Πνεύμα ως την πηγή της γνώσης στην ολότητά της. Έτσι μέσα απ αυτήν την κατάσταση (της Σιωπής) δεν μπορούμε να πάρουμε αδιαφορία και αγωνία αλλά καθαρή κατανόηση και άμεση Γνώση.

Μέσα απ την αγωνία και την αίσθηση που μεγαλώνει για το Μηδέν που αντιλαμβανόμαστε, διολισθαίνουμε μαζί με τα πράγματα ‘‘από τους εαυτούς μας εν μέσω των όντων’’ (Σελ. 76). Το ον αιωρείται μέσα στην αγωνία, λέει ο Χάιντεγκερ. Το ον δεν μπορεί να πιαστεί από κάποιο συγκεκριμένο ον του εαυτού του και χάνεται, απρόσωπο μέσα στην αοριστία και την απροσδιοριστία της ολότητας των όντων. Όχι εσύ ή εγώ, λέει ο Χάιντεγκερ, αλλά ‘‘κάποιος’’ νοιώθει να αιωρείται. Ο άνθρωπος είναι ελεύθερος σε αυτήν την κατάσταση, ελεύθερος από τα συγκεκριμένα όντα που τον δένουν συνήθως στην καθημερινότητά του, τα οποία βέβαια μπορεί να είναι και όντα-διαθέσεις, όπως πχ. ότι είμαι αποτυχημένος, λίγος, άσχημος, κλπ. κλπ. και οι οποίες όχι μόνο δένουν, αλλά και δυναστεύουν το Είναι των όντων. Στην πραγματικότητα βέβαια ούτε καν πρόκειται για κάποια διάθεση, αλλά για κάποια κρίση, και μάλιστα κατηγορία, μια προκατάληψη που προέρχονται απ το Νου και όχι κάποιο αίσθημα που όμως έχουν παρ όλα αυτά τη δύναμη να οδηγήσουν το ον σε ένα τέτοιο αίσθημα. Αλλά ποτέ και να το ελευθερώσουν από ένα τέτοιο.

Μαζί με την γνώση λοιπόν περί της ολότητας των όντων απώτερος σκοπός του Χάιντεγκερ, αν και δεν το λέει ο ίδιος, είναι η ελευθερία του ανθρώπου μέσα από ένα συναίσθημα, της αγωνίας εδώ, το οποίο τον απαλλάσσει και τον γλυτώνει από όλα τα επί μέρους όντα- *είναι*- (‘‘...κάθε εκφορά του «είναι»...’’ λέει ο ίδιος) από τα οποία αποτελείται, κάτι που τον ενώνει με τα όντα στο σύνολό τους. Η ‘‘εξαφάνιση’’ του όντος με την διολίσθηση και το Μηδέν, οδηγεί τον άνθρωπο, βλέπουμε, πρώτα στην αγωνία και από κει στην ουσία της ύπαρξης, στην ένωση με τον εαυτό του, με την ουσία του εαυτού του και στην ένωση με τα πράγματα, αλλά όπως είπαμε και στην ελευθερία. Αυτό που απομένει έτσι είναι το ‘‘καθαρό Da-sein, μέσα στη δόνηση της αιώρησης, χωρίς να μπορεί να πιαστεί από πουθενά’’, Σελ. 76,77). Μόνο που Χάιντεγκερ δεν μας εξηγεί το γεγονός, ότι το ον δεν καταφέρνει να βγει απ την κατάσταση αυτή που το οδήγησε ο ίδιος, αφήνοντάς το εν τέλει μέσα στο αίσθημα αυτό της ανυπαρξίας και του Μηδενός και καθόλου στο φως, στη γνώση και στην ελευθερία. Ίσως διότι, όπως είπαμε όλα αυτά, από την αρχή ακόμα, δεν αποτελούσαν καν τον σκοπό του. Στην περίπτωση αυτή το Μηδέν, δεν οδηγεί το άτομο καθόλου στην ουσία των όντων και την πραγματική ελευθερία του, η οποία πρωτίστως είναι η ελευθερία του από τον εαυτό του και τα πάθη που δεσμεύουν τη Θέλησή του, ως η Δύναμη εκείνη που το οδηγεί στη Σιωπή και έτσι στην πραγματική ένωση με το Πνεύμα, ή όπως την λέει ο Χάιντεγκερ στα όντα στην ολότητά της, εννοώντας τελικά μόνο τα ορατά, απτά όντα και τα όντα τα οποία αποτελούν μόνο τον εξωτερικό, τον δημόσιο εαυτό, όπως τον ονομάζει παρακάτω, εκείνον που είναι πνιγμένος μέσα και από τις προκαταλήψεις του απ τις οποίες είναι ανίκανος να ελευθερωθεί ακόμα και ως σήμερα.

‘‘Η αγωνία του κόβει την μιλιά...κάθε εκφορά του «είναι» σιωπά μπροστά του’’, λέει ο Χάιντεγκερ και δεν καταλαβαίνει ότι μ αυτό περιγράφει τον τρόπο και την κατάσταση, του πως μπορεί να φτάσει κάποιος στη Σιωπή, που είναι με το να μη μιλά και να μη σκέπτεται. Το ον μετά την αγωνία βρίσκεται στην σιωπή, δεν μιλά και μέσα σ αυτήν την σιωπή είναι που αιωρείται και όχι πια στην αγωνία. Αν και βέβαια, όπως είπαμε και όπως θα δούμε παρακάτω, η αγωνία δεν έχει τίποτα κοινό με την σιωπή. Η αγωνία προέρχεται από την προσπάθεια της λογικής να ελέγξει και να κυριαρχήσει με την εξήγηση και την απόδειξη, ενώ η σιωπή είναι το σταμάτημα της μιλιάς, της σκέψης, που δεν εξηγεί και δεν αποδεικνύει τίποτα, διότι δεν το έχει ανάγκη, για το

απλό λόγο ότι είναι συνδεδεμένη με την πηγή της γνώσης, το Πνεύμα, δηλαδή στην πραγματική ενότητα των πάντων μεταξύ τους.

Πιστεύω ότι το όλον με αυτό το αδιέξοδο στο οποίο φτάνει ο Χάιντεγκερ και στο οποίο οδηγεί το ον και στην εγκατάλειψή του τελικά μες στο Μηδέν και το Τίποτα, που είναι εκείνο το Μηδέν και το Τίποτα που οδηγούν στην αδιαφορία για τη Ζωή και το Χρόνο δηλ. την Ενέργεια του όντος, και στην ανικανότητα του να βγει από κει μέσα, κάτι που το οδηγεί στην πραγματική αδιαφορία από ανημποριά να δράσει για να σωθεί και να σώσει τη Ζωή του. Το να οδηγήσεις το ον στην ανυπαρξία και να το αφήσεις αδιάφορα μέσα εκεί δεν μπορεί να είναι ο στόχος και ο σκοπός του στοχαστή, ο οποίος εκ θέσεως δεν δικαιούται να προβαίνει δημόσια σε ασκήσεις επί χάρτου, αλλά να κάνει πράγματι την εμπειρία του Μηδενός και του Τίποτα μες το εργαστήριο των εμπειριών και των πιομάτων της δικιάς του Ζωής, να ρίξει μια ματιά στο άγνωστο και κυρίως να βρει τρόπους για το πώς θα βγει από κει μέσα και πως θα οδηγήσει το ον έξω από εκεί, εκείνο που τον ακολουθεί και το οποίο ζει έτσι στην ανυπαρξία του και στην ανυπαρξία του Μηδενός και του Τίποτα στα οποία το οδήγησε ο ίδιος. Ο απλός άνθρωπος της εποχής μας ζει έτσι κι αλλιώς στην ανυπαρξία σε σχέση με τα δημόσια πρόσωπα και την υπερπροβολή τους μέσα από όλα τα μέσα και με όλα τα μέσα, παρατημένος από όλους, όπως άλλωστε ήταν από πάντα εγκαταλελειμμένος στην κακή του τύχη από κάθε λογής εξουσίες και αυθεντίες. Ο σκοπός όμως και το καθήκον του στοχαστή Φιλοσόφου είναι θεωρώ άλλος και μάλιστα το πώς να βγάλει το ον από κει μέσα, όχι βέβαια κάνοντάς το και αυτό δημόσιο πρόσωπο αλλά ένα συνειδητό και αποφασισμένο για να ζήσει ον και όχι να κολυμπά στην ανυπαρξία του Μηδενός και του Τίποτα. Κατά τη γνώμη μου όλο αυτό οφείλεται ακριβώς στην ανυπαρξία του στόχου αυτού εκ μέρους του Χάιντεγκερ που θα έπρεπε να είναι αυτός ακριβώς που περιγράψαμε πιο πάνω, αλλά και το πώς να φτάσει στη Γνώση και στη Δύναμη ή στο να διεκδικήσει τη Γνώση ως Δύναμη, κάτι που αποτελεί και το μοναδικό τρόπο για να το πετύχει. Σε τι θα μπορούσε να ωφελεί η είσοδος στο Μηδέν και στο Τίποτα αν δεν μπορείς να βγεις από κει μέσα; Το ρωτάω αυτό όχι στον απλό άνθρωπο που αγωνίζεται μες απ το Τίποτα να επιβιώσει αλλά στον στοχαστή, στον Φιλόσοφο ως άνθρωπο της γνώσης, αυτό που θα έπρεπε εκείνος να είναι, μόνο που περί αυτού δεν πρόκειται για τίποτα άλλο παρά για έναν εντολοδόχο, ικανό μόνο στο να περιγράφει την ανικανότητα του όντος και έτσι πάντα να το κατακρημνίζει πίσω στην ανυπαρξία από την οποία κατάφερε να ξεπροβάλλει για λίγο το κεφάλι του, που όμως οφείλεται καθαρά στην

ανικανότητα του ίδιου να δει, και στην έλλειψη Δύναμης από μέρους του να βγει κι ο ίδιος από την ίδια ανυπαρξία απ την οποία προέρχεται και ο ίδιος, η οποία με τη σειρά της δείχνει απλώς την ανικανότητα του οργάνου, του εργαλείου που χρησιμοποιεί και μόνο, και τίποτα παραπάνω, δηλ. της Λογικής που κατά τα άλλα κατηγορεί και αποκλείει, αλλά όπως φαίνεται μόνο στα λόγια. Και το κάνει ακριβώς όπως το κάνει ένας εραστής και ένας σύζυγος που ενώ παραδέχεται και αποδέχεται εμπρός στη σύζυγό του την απιστία του, την ίδια στιγμή ξενοπηδάει. Απ την άλλη η απατημένη ελλείπει εσόδων, δηλ. γνώσης και δύναμης και έτσι εξαρτημένη και υπό την απόλυτη κυριαρχία και στο έλεος του Αφέντη της μαραζώνει και ζει στην ουσία πεθαμένη. Σε τι ωφελεί στον αναγνώστη μια ακόμα απόδειξη, επίδειξη της ανυπαρξίας του και της ανικανότητας του να βγει από αυτήν; Πραγματικά σε Τίποτα και σε Μηδέν!

Να κρατήσουμε ως εδώ, την θετική σημασία που δίνει ο Χάιντεγκερ στην αδιαφορία αλλά και στο χάσιμο του όντος μέσα στο Μηδέν και στην αιώρηση μέσα στην αγωνία, πράγματα, συναισθήματα τα οποία θεωρούμε συνήθως αρνητικά και κακά και πράγματα εξ αιτίας των οποίων γίνεται η αδιαφορία φονική και καταστροφική. Διότι παρά τη γνώμη του Χάιντεγκερ για την αδιαφορία, εξακολουθεί εκείνη να είναι ένα αρνητικό συναίσθημα. Νομίζω ότι αν δεν ήταν δεν θα οδηγούσε στην Αγωνία. Επίσης να πω, αν δεν το είπαμε ως τώρα, ότι η αδιαφορία, όπως την εννοεί ο Χάιντεγκερ είναι αδιαφορία για λάθος πράγματα και αυτός είναι ένας σημαντικότερος λόγος εξ αιτίας του οποίου το άτομο οδηγείται στην Αγωνία. Είναι αδιαφορία περισσότερο για τα πράγματα παρά για τον εαυτό του, δηλ. παρά αδιαφορία για αυτόν τον εγωιστικό δημόσιο Εαυτό. Το άτομο το ενδιαφέρει η εικόνα του ως προς τον κόσμο, η οποία δημιουργείται και συντηρείται από την Λογική, και όταν την χάνει εξ αιτίας της αδιαφορίας των άλλων απέναντί της, τα χάνει χωρίς αυτήν εντελώς. Το σωστό, η σωστή αν μπορούσαμε να το πούμε έτσι, στάση, θα ήταν μια αδιαφορία για το ίδιο το άτομο και τα πράγματά του, δηλ. απ την ανόητη πεποίθησή του περί της σπουδαιότητάς του, ή την μια ή την άλλη πράξη του για τις οποίες δεν αναλαμβάνει ποτέ του την ευθύνη τους, ή το να κωλοβαράει, θεωρώντας ότι έχει στη διάθεσή του τον απέραντο χρόνο, κάτι που θα το απελευθέρωνε από την ανάγκη του να θέλει πάντα και κάθε στιγμή να υπερασπίζεται τον Εαυτό του και τα πράγματά του.

Ο συνηθισμένος του τρόπος δεν είναι φυσικά το αντίθετο προς την αδιαφορία, δηλ. το ενδιαφέρον, η πραγματική μέριμνα και η φροντίδα του Εαυτού, ως Σώμα, Ψυχή και ως Πνεύμα αλλά η προσκόλλησή του σε προκαταλήψεις και εμμονές περί της εικόνας του και αυτού που κάθε φορά είναι. Αν κάτι τέτοιο ισχύει, δεν θα ήταν καθόλου υπερβολή να λέγαμε ότι στην πραγματικότητα ζούμε διαρκώς σε μια αγωνία και άρα δεν είναι καθόλου δύσκολο και παράξενο ότι ο Χάιντεγκερ οδηγείται σε τέτοιου είδους συμπεράσματα και σ αυτήν την συγκεκριμένη εξέλιξη της διαδικασίας που περιγράφει, δηλ. απ την αδιαφορία στην αγωνία και στην ανία και ανάποδα. Νομίζω ότι αν το βλέπαμε έτσι, τότε αυτό που θα έπρεπε να κάναμε στη συνέχεια, θα ήταν να προσπαθήσουμε να βρούμε τρόπους να ξεφύγουμε από τέτοια αρνητικά συναισθήματα και όχι να χαιρόμαστε όπως κάνει ο Χάιντεγκερ, που αιωρούμαστε μέσα σ αυτήν. Το άλλο στοιχείο θα ήταν επίσης το να βρεθούμε αντί να χανόμαστε κάτι που μάλλον έτσι κι αλλιώς είμαστε, χαμένοι χωρίς καμιά πραγματική επαφή ως προς τον Εαυτό μας και τον Κόσμο.

Η αγωνία οδηγεί το ον, λέει ο Χάιντεγκερ σε μια "ιδιόμορφη γαλήνη", και η βαθιά ανία είναι περιφερόμενη "σαν σιωπηλή ομίχλη" (Σελ. 74). "Σιωπηλή" λέει ο Χάιντεγκερ και "γαλήνη". Όμως δεν βλέπει καθαρά. Σιωπηλό είναι το ον διότι απουσιάζει η σκέψη και ο λόγος. Και όσο για τη γαλήνη, πρόκειται για τη γαλήνη στην Ψυχή του ανθρώπου πριν την τρικυμία που θα φέρει η αγωνία. Δεν οδηγεί η αγωνία στην ιδιόμορφη γαλήνη. Η αγωνία είναι ένα συναίσθημα κακό και καταστροφικό, άρρωστο, ικανό να αρρωστήσει τον άνθρωπο και να τον σκοτώσει, αν συνεχίσει να μένει μέσα της. Τουλάχιστον δεν τον αφήνει να ζήσει καλά και ελεύθερος. Αντίθετα ναι, λες και ο άνθρωπος γαληνεύει, αλλά όχι μέσα στην αγωνία, παρά μέσα σε μια σιωπή και ηρεμεί, από πράγματα που κανονικά θεωρούνται αρνητικά, όπως είναι η ομίχλη και η σιωπή, η αιώρηση, το χάσιμο και το ότι δεν μπορεί να πιαστεί από πουθενά. Για την ομίχλη πρόκειται για το ότι το ον δεν βλέπει καθαρά όντας χωρίς τη σκέψη και για αυτό είναι και χαμένος και δεν μπορεί να πιαστεί από πουθενά διότι τα στηρίγματά του, που αποτελούν το συνηθισμένο του εαυτό και η καθημερινή του αντίληψη για τον Κόσμο ξεθωριάζει και ξεφτάνει σαν ένα δέντρο δίχως κλαδιά και φλούδα στον κορμό. Όλα αυτά όμως, μαζί και η αγωνία, συμβαίνουν από την απουσία της Λογικής, δηλ. της σκέψης και του λόγου. Για την απουσία της Λογικής να πούμε ότι είναι το αποτέλεσμα της λογικής κατ τα άλλα απόδειξης από τον ίδιο το Χάιντεγκερ, ότι με τη βοήθειά της είναι αδύνατο για το ον

να μπορέσει να αντιληφθεί τα όντα στην ολότητά της. Αυτό είναι σωστό παρ ότι βέβαια εξακολουθεί να το προσπαθεί με τη Λογική χωρίς όμως να το καταλαβαίνει, βγάζοντας έτσι λανθασμένα συμπεράσματα για την αγωνία και την ολότητα των όντων και κυρίως μη μπορώντας να βγάλει τον άνθρωπο από την αγωνία και την ανία. Είναι λογικό, ότι όπως δεν μπορεί να βάλει κάποιος τον άνθρωπο στην αγωνία και να τον οδηγήσει στην ολότητα των όντων με τη βοήθεια της Λογικής, έτσι δεν μπορεί ούτε και να τον βγάλει. Βέβαια βλέπουμε ότι τέτοιο θέμα ούτε καν τίθεται από μέρος του Φιλοσόφου, ωσάν και να μη τον αφορά κάτι τέτοιο καθόλου. Πρόκειται βέβαια για καταστάσεις και παραδοχές που οφείλονται στη περιβόητη πίστη ότι όλα είναι δεδομένα και αυτονόητα, για τον λόγο ότι η Λογική μπορεί να λειτουργήσει μόνο με κάτι δεδομένο και γνωστό, ενώ αυτονόητα είναι διότι εκείνη σκέπτεται τον εαυτό της.

“Η αγωνία μας κόβει την μιλιά”, λέει ο Χάιντεγκερ, συνεχίζοντας την έρευνα του και διολισθαίνοντας και αυτός στο Μηδέν, παίρνοντας και μας μαζί του. Θα μας βγάλει στο φως της Ολότητας του Είναι ή θα μας αφήσει στην ομίχλη να αιωρούμαστε στην αγωνία, χωρίς σταματημό και να αισθανόμαστε, ενώ βρισκόμαστε ήδη μέσα στην αγωνία, σε μια διαρκή αγωνία, και όχι αντίθετα ενωμένοι με τα όντα στην ολότητά τους, αλλά μόνοι, εμείς και το Μηδέν, εμείς και τα πράγματα, μες το Μηδέν? Θα το καταφέρουμε ποτέ να βγούμε, άμα πραγματικά ζούμε μέσα στην αγωνία?

Ο Χάιντεγκερ δεν ξέρει ότι με αυτό, δηλαδή με το ότι κόβεται η “μιλιά” του σημαίνει ότι μπαίνει στη σιωπή, και έτσι βρίσκεται κιόλας μες την ολότητα των όντων, ενωμένος με το Πνεύμα. Και τι θα έπρεπε να κάνει μετά; Θα έπρεπε να μείνει όσο μπορούσε μες στη Σιωπή και μετά να βγει απ αυτήν, κάνοντας το αντίθετο από εκείνο που έκανε για να μπει, αρχίζοντας δηλ. να σκέφτεται και να μιλά και όχι όπως κάνει, συνεχίζοντας να σκέφτεται και να θέλει να μιλά για να ελέγξει μες απ την εξήγηση, δήθεν λογικά ένα συναίσθημα. Με τον τρόπο αυτόν μπαίνει ακόμα πιο βαθιά στην αγωνία από την οποία εξ αιτίας της άγνοιάς του για το τι είναι αυτό που την γεννά στην πραγματικότητα, που τον κάνει να μη μπορεί να βγει πια από μέσα της.

Η απάντησή μας στα παραπάνω ερωτήματα, για το αν μπορεί στην κατάσταση της αγωνίας να μπορέσει ο άνθρωπος να ενωθεί με την ολότητα των όντων, είναι πως όχι. Και αυτό θα έπρεπε να είναι και ο σκοπός του Χάιντεγκερ. Ο Χάιντεγκερ είδε σωστά ότι μόνο μέσα από ένα συναίσθημα σαν την αγωνία μπορεί να κάνει κάποιος την

εμπειρία του Είναι, αλλά δυστυχώς δεν το χρησιμοποιεί ως ένα όχημα, αλλά ως μια κατάσταση περισσότερο ή μόνο αποκλειστικά τυχαία και συμπτωματική. Ο Χάιντεγκερ αφήνει το ον μέσα στην αγωνία αντί να το βγάλει από εκεί, για τον λόγο ότι δεν ξέρει πως, κι αυτό γιατί δεν μπήκε συνειδητά μέσα της και με γνώση, αλλά τυχαία και μάλλον σύρθηκε μέσα της παρά την προκάλεσε ο ίδιος. Και αυτό είναι βέβαια που συμβαίνει: η άγνοια είναι εκείνη που προκαλεί την αγωνία. Και είναι η άγνοια για το πώς προκαλείται. Το πώς το περιγράψαμε παραπάνω.

Ο άλλος τρόπος λοιπόν που αναφέραμε θα ήταν να χρησιμοποιήσει την αγωνία ως το όχημα που θα τον έβαζε στο Μηδέν, με σκοπό να σπρωχθεί το ον από το Μηδέν προς τα πράγματα και τον εαυτό του μέσα στην ολότητα των όντων. Και για να το πετύχει αυτό θα έπρεπε να εγκαταλείψει στην κρίσιμη στιγμή την αγωνία (πως?) και να βγει από αυτήν, παίρνοντας μόνο την γνώση, την πληροφορία και την καινούργια γνώση, περί του Μηδενός, αλλά μέσα από αυτό και της Ζωής και της Ύπαρξης κι αυτό μέσα από εμπειρία της ολότητας του Είναι. Πως θα το κατάφερνε αυτό? Μα, με το να δει το κάτι παραπάνω σε αυτό που πραγματικά καταφέρνει εδώ με την σκέψη του, μόνο που επειδή ακριβώς σκέπτεται και ξεχνά ότι αυτό που προσπαθεί το κάνει μέσα από μια διάθεση, η οποία οδηγεί όχι σε μια ακόμη σκέψη και ένα άλλο επιχείρημα, αλλά σε μια κατάσταση, σε μια άλλη ματιά, μιαν άλλη αντίληψη που λέει ότι το ανθρώπινο ον είναι πολύ περισσότερο από ένα ον, ένα αντικείμενο κάτι που το κάνει η σκέψη: είναι συναίσθημα, αίσθημα, Όνειρο, Φαντασία, Σκοπός, Θέληση. Με όλα αυτά μπορεί να βγει απ την κατάσταση που το οδήγησε η αγωνία, αλλά όχι κάνοντας το να χαθεί μέσα στο Μηδέν, και μέσα από αυτό και την αγωνία στην ολότητα του Είναι και να το αφήσει μετά μέσα του. Διότι και τι έγινε που κατάφερε να βάλει το ον μες στην αγωνία και να το αφήσει εκεί να αιωρείται μέσα της; Τίποτα! Σημαντικό εδώ και αυτό που θα πρέπει να κρατήσουμε είναι η εμπειρία του Μηδενός, δηλ. του θανάτου που είναι αρκετή και η μόνη που μπορεί να αλλάξει, να μεταμορφώσει το ον, οδηγώντας το σε έναν άλλο τρόπο ζωής και μια άλλη αντίληψη, αλλά και σε μια κατάσταση που για τον Χάιντεγκερ δεν σημαίνει τίποτα ή δεν σημαίνει και πολλά για τον λόγο ότι δεν γνωρίζει τι είναι και τι καταφέρνει, δηλ. την εσωτερική Σιωπή μέσα από την οποία το ον συνδέεται με το Πνεύμα, την ολότητα των όντων κλπ. Και γιατί είναι καλό αυτό? Μα το ζητούμενο του στοχαστή, αλλά και του καθενός απλού ανθρώπου είναι η γνώση που θα τον βοηθήσει να αλλάξει, η γνώση του Θανάτου, αλλά και η πλήρης αποδοχή του και συνειδητοποίησή του, αλλά και η νέα γνώση, η

λύση, η έμπνευση από την σύνδεση του με την πηγή της γνώσης, απ την οποία προέρχεται κάθε νέα γνώση, λύση, έμπνευση κλπ.

Όλη αυτή η περιπέτεια οδηγεί τον Χάιντεγκερ και μαζί με αυτόν και εμάς στο Τίποτα. Στο Μηδέν. Ο Χάιντεγκερ αφήνει τον άνθρωπο στην αγωνία του Θανάτου και του χαμού. Κι αυτό γιατί από όλο αυτό δεν βγάζει τα σωστά συμπεράσματα. Η σκέψη, όπως και η διάθεση που χρησιμοποιεί εδώ ο Χάιντεγκερ, δεν μπορεί παρά να είναι μόνο εργαλεία για κάτι. Στην περίπτωση αυτή, είναι εργαλεία για την γνώση και περί αυτής θα πρέπει να πρόκειται για μια γνώση που κινητοποιεί και ενεργοποιεί και όχι σε μια παθητική κατάσταση από όπου ο άνθρωπος δεν μπορεί να βγει, για τον απλούστατο λόγο ότι είναι αρνητική και στατική και δεν βγάζει πουθενά, ούτε και στην γνώση αν δεχτούμε ότι το ζητούμενο πάντα είναι η γνώση, η λύση, η έμπνευση. Οι εμπειρίες μέσα στην ζωή θα πρέπει να είναι και να οδηγούν σε γνώσεις που θα βοηθήσουν τον άνθρωπο στην απελευθέρωση του και μέσα απ αυτήν στην καλύτερευση της ζωής του. Τι να το κάνω εγώ το να κάνω μια τέτοιου είδους ενεργοβόρα εμπειρία σαν εκείνη του Μηδενός και να μείνω για πάντα μετά εκεί μέσα, σε μια κατάσταση δηλαδή απ την οποία να μην μπορώ από δω και πέρα να βγω και μέσα στην οποία να μην μπορώ να κάνω πια ούτε καν τα στοιχειώδη, εκείνα που ανήκουν στην καθημερινή μου Ζωή; Μήπως για αυτό σκέφτηκα και πόνεσα και φοβήθηκα και αισθάνθηκα την αγωνία του θανάτου? Και τότε μήπως ήμουν καλύτερα πριν την καταβύθιση μου στο Μηδέν?

Στην πραγματικότητα βέβαια δεν πήγαμε πουθενά, παρά μείναμε εκεί που ήμασταν πριν αρχίσουμε την έρευνά μας: στην άγνοιά μας και την ανικανότητά μας να δράσουμε και να γνωρίσουμε. Κι ο λόγος γι αυτό είναι, διότι στη Φιλοσοφία ακόμα κι αν δεν το παραδεχόμαστε, δεν πάμε για τη Γνώση. Για τη Γνώση πήγαιναν οι πρώτοι Φιλόσοφοι, στοχαστές. Εμείς μετά από εκείνους πάμε μόνο για την ερμηνεία όλων όσων εκείνοι γνώριζαν και περιέγραψαν. Εκείνοι όμως δεν σκέφτονταν, όπως κακώς και λάθος νομίζουμε, παρά γνώριζαν και εκείνο που περιέγραφαν ήταν η γνώση τους περί του Κόσμου. Όμως κι εκείνοι περιόριζαν την περιγραφή τους στην περιγραφή του γνωστού και του ορατού, διότι και εκείνοι χρησιμοποιούσαν από τότε μόνο τη σκέψη για τη περιγραφή της γνώσης του. Όμως συγχρόνως ήξεραν ότι η σκέψη αδυνατούσε να τα εξηγήσει και να τα αποδείξει όλα, και ότι όλη η γνώση τους βασιζόνταν σε υποθέσεις που δεν θα έβρισκαν ποτέ τους απάντηση και σίγουρο έδαφος. Πάντως εκείνοι τότε ακόμα, αν μη τι άλλο ρωτούσαν για το άγνωστο και

μέσα απ τη μύησή τους έριχναν σύντομες ματιές στην ουσία του Είναι, του Θεού, του Πνεύματος. Ο λόγος ότι δεν πήγαμε ούτε ένα βήμα πέρα από κείνη τη γνώση ως τώρα είναι ότι περιοριστήκαμε στην ερμηνεία του ήδη γνωστού από τότε και ερμηνευμένου από εκείνους, και εξ αιτίας της κατοπινής και απόλυτης κυριαρχίας της σκέψης αλλά και της δικιάς της περιορισμένης ικανότητας (της σκέψης) να μας οδηγήσει στη γνώση.

Αν υποθέσουμε ότι για εκείνο το οποίο πάμε είναι η γνώση, ας κάνουμε για μια στιγμή σιωπή κι ας προσπαθήσουμε να σκεφτούμε κάτι το οποίο δεν γνωρίζουμε. Παρατηρούμε, ότι ακόμα και στην σκέψη αυτού που μόλις ρωτήσαμε η σκέψη, το εργαλείο μας για γνώση μπλοκάρει, ακινητοποιείται, παύει να λειτουργεί. Τότε μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι η σκέψη μπορεί να λειτουργήσει μόνο για κάτι που είναι ήδη εκ των προτέρων γνωστό. Όμως είναι δυνατόν να λέμε ότι κάτι που είναι ήδη γνωστό είναι γνώση; Όχι, διότι τότε πρόκειται για μια γνώση την οποία ήδη γνωρίζουμε, και άρα περί αυτού δεν πρόκειται με τίποτα για γνώση και το καλύτερο που θα είχαμε να κάνουμε είναι να την ονομάζαμε πληροφορία, παρά γνώση. Η γνώση είναι πάντα η γνώση για κάτι που ήταν ως τώρα άγνωστο, ανήκει στο άγνωστο και για αυτό δεν μπορεί να κάνει τίποτα η Λογική και η σκέψη. Μπρος στο άγνωστο δεν μπορεί η Λογική να λειτουργήσει. Όλες μας οι δραστηριότητες έτσι περιορίζονται στο επίπεδο του ήδη γνωστού και αυτό το ίδιο και το ίδιο γνωστό κλωθογυρνάμε στη σκέψη ασταμάτητα και εκφράζουμε με τη γλώσσα μας που φαίνεται φτωχή όταν προσπαθεί καμιά φορά να εκφράσει κάτι που δεν ξέρει ή κάτι που αποτελεί σιωπηλή γνώση, τη γνώση που μάθαμε κάποτε στη παιδική μας ηλικία. Εξ ου και η ανικανότητά μας να τη θυμηθούμε την παιδική μας ηλικία.

Με όλα αυτά περιγράφουμε κι εμείς εκείνο το οποίο ονομάζει και ο Χάιντεγκερ Μηδέν και Τίποτα, μόνο που εμείς δείξαμε και που οφείλεται αυτό αλλά και πως θα βγούμε από κει μέσα, ή πως δεν θα μπούμε διόλου μέσα του. Γιατί κι εμείς σαν το Χάιντεγκερ φτάσαμε στο ίδιο σημείο που το ον δεν μπορεί να αρθρώσει και τα χάνει, μόνο που λέμε ότι δεν είναι το ον εκείνο το οποίο τα χάνει αλλά η σκέψη του που αδυνατεί να κάνει κάτι μπρος το άγνωστο που εισήρθε, στην προσπάθεια της να επιχειρήσει να εισέρθει στο άγνωστο, δηλ. να το σκεφτεί. Έτσι μένει στο όριο μεταξύ γνωστού και αγνώστου αλλά αντί να σταματήσει και να αφεθεί να βγει από κει μέσα, αντίθετα εκείνος μες στην άγνοιά του για το ήταν εκείνο που τον έβαλε εκεί μέσα προσπαθεί με το ίδιο, δηλ. τη σκέψη και το λόγο να το ελέγξει εξηγώντας το και προσπαθώντας να το αποδείξει. Έτσι το σκέφτεται και το ξανασκέφτεται με την

πίστη, περί της οποίας πρόκειται βέβαια για μια πραγματική προκατάληψη απ την οποία υποφέρει το ον στο σύνολό του, ότι με τη σκέψη μπορεί να βγει από κει μέσα. Αλλά πως μπορεί να σε βγάλει κάτι μέσα από μια διάθεση, όταν πρόκειται για εκείνο το ίδιο που σε έχει βάλει εκεί μέσα; Έτσι με το να σκεφτόμαστε συνεχώς για το ίδιο, χαμένοι πια, και ανήμποροι να λειτουργήσουμε έστω και στοιχειωδώς, εκείνο που καταφέρνουμε είναι να σκάβουμε και να μπαίνουμε ακόμα πιο βαθιά αλλά και να παραμένουμε μέσα της. Κι αυτό εξ αιτίας αυτής της προκατάληψης μας ότι μπορούμε να το καταφέρουμε με τη σκέψη και το λόγο, δηλ. με το σκεφτούμε και να το εκφράσουμε. Όμως, όπως παρατηρεί και ο Χάιντεγκερ αδυνατούμε να το πράξουμε διότι χάνουμε τη μιλιά μας και μπαίνουμε σε μια ιδιόμορφη γαλήνη. Για την χαμένη μιλιά γνωρίζουμε ήδη και όσο για τη γαλήνη πρόκειται για την ησυχία του νου εμπρός στο άγνωστο. Το ότι είναι και ιδιόμορφη πρόκειται για ερμηνεία της σκέψης και τίποτα άλλο και μάλλον επειδή πρόκειται για κάτι το οποίο αδυνατεί να καταλάβει και μάλλον ούτε καν να αντιληφθεί. Αν απ την άλλη γνωρίζαμε ότι πρόκειται για Σιωπή, η οποία οφείλεται στο σταμάτημα της σκέψης και της μιλιάς, τότε θα περιοριζόμασταν να πούμε ότι πρόκειται για γαλήνη απλώς, και συγχρόνως δεν θα επιχειρούσαμε καν να προσπαθήσουμε να βγούμε από κει μέσα, διότι πρόκειται για ένα θετικό και πλούσιο σε όμορφα συναισθήματα αίσθημα και γιατί πρόκειται στην πραγματικότητα για την ένωση μας με το Πνεύμα, την πηγή της γνώσης στην ολότητά της, για την άγνωστη σκοτεινή θάλασσα της συνείδησης και για το Θεό. Εκεί θέλουμε να πάμε και μέσα του να μείνουμε ώσπου να γίνει αυτό κατάσταση, αντί για το Μηδέν και το Τίποτα απ το οποίο με αλλοπρόσαλλες κινήσεις πανικού προσπαθούμε να βγούμε και μη μπορώντας να το καταφέρουμε φτάνουμε στην Αγωνία. Πρόκειται βέβαια για την Αγωνία του όντος μπρος στο πραγματικό Μηδέν, το Τίποτα, μπρος στο πραγματικό χαμό του και όχι απλώς για το χάσιμο απλώς της μιλιάς του και το μπλοκάρισμα της σκέψης του. Στην περίπτωση αυτή και για να βγει το ον από κει μέσα θα πρέπει αντί να σκέφτεται και να αγκομαχά να αρθρώσει λόγο, αντίθετα να δράσει προς οποιαδήποτε κατεύθυνση του είναι εκείνη τη στιγμή δυνατό. Και η καλύτερη δράση σ αυτήν την περίπτωση είναι βέβαια η μη δράση, η μη πράξη, δηλ. να αφεθεί να κολυμπά και να αιωρείται όχι στο Μηδέν και στο Τίποτα αλλά στη Σιωπή που είναι γεμάτη από γνώση και δύναμη. Και βέβαια εδώ δεν πρόκειται, όπως θα βιαστεί να πει η Λογική για μια απλώς διαφορετική, άλλη ερμηνεία, ενώ βέβαια πρόκειται απεναντίας για μια πραγματικά διαφορετική αντίληψη που προέρχεται απ τη χρήση μιας άλλης δύναμης, έξω από τη σκέψη και τη

γλώσσα, η οποία οδηγεί και σε άλλα συμπεράσματα που στην περίπτωση αυτή πρόκειται όχι για αφαιρέσεις και προτάσεις, αλλά για πρωτότυπη γνώση και για λύσεις που εξελίσσουν τον άνθρωπο και σίγουρα τον σώζουν από το χαμό και την αφάνεια του Μηδενός και του Τίποτα. Περί αυτού πρόκειται για τη Θέληση και για το Σκοπό που είναι οι Δυνάμεις για Δράση, τόσο για το γνωστό όσο και για το άγνωστο από το οποίο προέρχεται η αληθινή γνώση, δηλ. η πρωτότυπη γνώση.

Όλες αυτές οι ερωτήσεις που κάνω ως ον μέσα στην αγωνία μέσα στην οποία με έβαλε ο Χάιντεγκερ, είναι θεμιτές, γιατί μήπως για αυτό σκέφτηκα και πόνεσα και φοβήθηκα και αισθάνθηκα την αγωνία του θανάτου; Απ την άλλη, μήπως ήμουν καλύτερα πριν την καταβύθιση μου στο Μηδέν; Θα καταφέρω ποτέ να βγω από δω μέσα; Περί αυτών πρόκειται για ερωτήματα του κάθε απλού ανθρώπου που ασφυκτιά μέσα στα αδιέξοδα της αντίληψης του και ελπίζει από την Φιλοσοφία και τον Φιλόσοφο να τον βγάλει από κει μέσα. Και ο Φιλόσοφος δεν τον κάνει. Μα σε αυτές τις καταστάσεις τον οδηγεί τον άνθρωπο η ίδια η ζωή. Δεν χρειάζεται ο Φιλόσοφος για να τον βάλει εκεί μέσα, ούτε καν να του επιβεβαιώσει την κατάσταση μέσα στην οποία περιήλθε. Αντίθετα ο άνθρωπος περιμένει από τον Φιλόσοφο να τον βγάλει από κει. Κάτι που (και) ο Χάιντεγκερ δεν το κάνει. Κάτι τέτοιο βέβαια αποκαρδιώνει και απελπίζει τον κοινό άνθρωπο που λογαριάζει το Φιλόσοφο ως ανώτερο από τον ίδιο ώστε καταλήγει να σκέφτεται ότι αν δεν το καταφέρνει ούτε ένας απ τους πιο μεγάλους Στοχαστές τότε πως θα μπορούσε να διανοηθεί καν ότι θα το καταφέρει ποτέ εκείνος; Έτσι και μ αυτόν τον τρόπο και για αυτόν το λόγο δεν δίνουν σημασία στους Φιλοσόφους και μάλλον τους περιφρονούν, διότι φαίνονται να μη μπορούν να χωρίσουν στο μυαλό τους ούτε καν δυο Γαιδάρων άχυρα. Αλλοίμονο στον άνθρωπο που απομένει έτσι παντελώς αβοήθητος, αν λογαριάσουμε ότι είναι παρατημένος ούτως ή άλλως απ τους πολιτικούς και τους παπάδες.

Και όλο αυτό γιατί ούτε κι εκείνος (ο Φιλόσοφος) δεν ξέρει τι είναι όλα αυτά, και διότι δεν μπήκε μέσα στην αγωνία κάνοντας χρήση μιας μεθόδου, ώστε με την ίδια μέθοδο να μπορέσει και να βγει από κει μέσα. Κι αυτό ακόμα και αν ο Χάιντεγκερ αλλά και άλλοι πριν απ αυτόν την περιγράψει, τόσο τη μέθοδο όσο και τη λύση. Μόνο που δίνει βάρος σε λάθος πράγματα. Το Μηδέν και η αγωνία είναι μόνο τα μέσα για να φτάσει το ον στην σιωπή, δηλ. στην παραίτηση για έλεγχο μέσα απ την εξήγηση και στην παραίτηση για κυριαρχία της μιας δύναμης κατά της άλλης μέσα στον ίδιο τον άνθρωπο.

Η Λογική είναι το εργαλείο για το συγκεκριμένο, μέσα στο οποίο στην ουσία χανόμαστε και όχι στο σύνολο των όντων. Στο σύνολο των όντων αιωρούμαστε και δεν βουλιάζουμε. Έτσι το εξηγεί άλλωστε και ο Χάιντεγκερ. Αν πρόκειται για κάτι συγκεκριμένο, τότε φοβόμαστε και κινητοποιούμαστε και όταν απ την άλλη χανόμαστε και αιωρούμαστε στην ολότητα των όντων, δηλαδή όχι σε κάτι συγκεκριμένο αλλά σε κάτι αφηρημένο και απροσδιόριστο, γλιστράμε στην αγωνία και αιωρούμαστε μέσα της. Απ την άλλη, να αιωρούμαστε όμως, μπορούμε μόνο σε ένα μέσον που υπάρχει και σε κάτι που δεν είναι κενό όπως είναι το Μηδέν και το Τίποτα, ενώ βγαίνουμε από αυτό ζωντανοί και χαρούμενοι, μόνο όταν το εγκαταλείπουμε και έτσι ανάλαφροι να μπορούμε να επιπλέουμε προς την άνοδο και στο φως.

Αυτό βέβαια που θα πρέπει να εγκαταλείψουμε δεν είναι η Αγωνία που στο κάτω κάτω είναι το αποτέλεσμα, αλλά το εργαλείο, το όχημα που μας μεταφέρει στην Αγωνία, το οποίο είναι η Λογική. Η Λογική όμως δεν βλέπει ποτέ την αρχή, αλλά μόνο την επιφάνεια, το επιφανειακό, το πρόδηλο και το προφανές που προέκυψε ως αποτέλεσμα. Έτσι βλέπει την Αγωνία και δεν βλέπει ή ξεχνάει αυτό που έκανε το ον να μπει στην αγωνία, δηλαδή την Λογική, τη σκέψη και την ομιλία, που αποτελούν και το λόγο που το ον γλιστράει απ το αίσθημα του φόβου μπροστά σε κάτι συγκεκριμένο, που είναι πάντα ο Θάνατος του όντος, στην αγωνία μπροστά στο απροσδιόριστο. Και αυτό το πετυχαίνει η Λογική όχι με τον αρχικό λογικό αποκλεισμό της ως μέσον για την σύλληψη της ολότητας των όντων αλλά μόνο απ την άμεση, που σημαίνει αμέσως και μετά τον αποκλεισμό της, επαναλειτουργία της, που γίνεται άναρχα και πανικόβλητα εμπρός στο άγνωστο που το βαφτίζει αμέσως Μηδέν και Τίποτα, στη προσπάθειά της να το ελέγξει με το να το εξηγήσει και να το αποδείξει.

Αλλά το χειρότερο είναι ότι δεν βλέπει ποιο είναι εκείνο που το σπρώχνει ακόμα βαθύτερα με την επιμονή του να σκέφτεται και να θέλει να μιλά, ενώ δεν αδυνατεί πια, διότι βρίσκεται μπροστά στο άγνωστο και στο απροσδιόριστο, και με αυτόν τον τρόπο να το κρατά μέσα της. Αυτό είναι που συμβαίνει και εξ αυτού γυρίζει η αγωνία μπουμερανγκ προς τους σκοπούς μας για να μας βουλιάζει στην ανυπαρξία, ενώ αντίθετα ο φόβος είναι το αίσθημα εκείνο που θα μας κινητοποιήσει στην περίπτωση που είναι φόβος του θανάτου, κάτι βέβαια που πάντα συμβαίνει: ο φόβος είναι πάντα φόβος του θανάτου.

Αλήθεια, μήπως είναι η στιγμή αυτή κατά την οποία αισθανόμαστε φόβο και μέσα από αυτό το αίσθημα του φόβου γνωρίζουμε το Μηδέν, που κάνει και το Μηδέν, αυτό που δεν θέλει ο Χάιντεγκερ, συγκεκριμένο? Και τότε είναι αυτός είναι ο λόγος, ο φόβος πια, που μας σπρώχνει μακριά από το Μηδέν και προς τα πράγματα και όχι η Αγωνία; Περί του συγκεκριμένου βέβαια πρόκειται όπως είπαμε πάντα για τον φόβο του Θανάτου. Συγχρόνως βέβαια είναι και θέληση της ζωής που το τραβάει προς τα πράγματα στην ολότητα τους. Μερικοί βέβαια, όπως ο Χάιντεγκερ αλλά και άλλοι εξ αιτίας του, διολισθαίνουν προς την αγωνία για να παραμείνουν εκεί μέσα ανήξεροι για το τι τους έβαλε εκεί μέσα και περί τίνος περί αυτού πρόκειται, ίσως για όλη τους τη Ζωή.

Πάντως η γνώση περί της ολότητας των όντων δεν μπορεί παρά να είναι στιγμιαία, όπως λέει και ο Χάιντεγκερ, κι αυτό μόνο διότι στιγμιαία και σπάνια είναι η απουσία της Λογικής από τα δρώμενα στη Ζωή του ανθρώπου και μέχρι την άμεση σχεδόν, δηλ. ακριβώς μετά από μια στιγμή επαναλειτουργία της. Όμως μια στιγμή θα μπορούσε να είναι και αρκετή για την μεταμόρφωση του όντος που κάνει την εμπειρία της. Με την κάθοδό του στο Μηδέν, το ον κάνει την εμπειρία του Θανάτου, της ανυπαρξίας και φορτωμένο με αυτήν την γνώση αφήνει τον εαυτό του να αναδυθεί στην επιφάνεια του φωτός και της ζωής και της χαράς, ενόσω ακόμα είναι ζωντανό. Αυτό θα ήταν βέβαια το ιδανικό. Πρόκειται όμως για κάτι που δεν συμβαίνει εξ αιτίας της συλλογιστικής του Χάιντεγκερ, ο οποίος αφήνει το ον μέσα στην αγωνία του θανάτου, χωρίς βέβαια ο ίδιος να τον συγκεκριμενοποιεί και μάλιστα για αυτόν τον λόγο, δηλαδή με το να μην το κάνει ένα αίσθημα μπροστά σε κάτι συγκεκριμένο, κάτι που είναι ο Θάνατος, για να αναδυθεί ή να παραμείνει έτσι στο φόβο και να μην γλιστρήσει στην αγωνία και την απροσδιοριστία της ολότητας των όντων.

Έπειδή η ολότητα των όντων διολισθαίνει και συνωθείται έτσι στο Μηδέν, κάθε εκφορά του «είναι» σιωπά μπροστά του. (Σελ. 77). Η αγωνία μας κόβει την μιλιά, είπαμε παραπάνω, και τώρα, κάθε εκφορά του είναι, του λόγου θα μπορούσαμε να πούμε, σιωπά μπροστά του, δηλ. μπροστά στο Μηδέν. Τι θα σημαίνει αυτό και που βλέπουμε να μας οδηγεί η αγωνία και το Μηδέν ή το αίσθημα της ανυπαρξίας του/των όντων? Στην σιωπηλή ομίχλη, την ιδιόμορφη γαλήνη, στην σιωπή... στο κόψιμο του λόγου και της μιλιάς. Τι θα πει μιλιά και εκφορά του «είναι», το οποίο βλέπουμε ότι ο Χάιντεγκερ το βάζει μέσα σε εισαγωγικά. Εννοεί με το «είναι» το κάθε όν ξεχωριστά, δηλ. το συγκεκριμένο ον, δηλ. ότι «είμαι» αποτυχημένος,

φοβισμένος, χεσμένος κλπ., δηλαδή από όλα αυτά από τα οποία θέλει ο άνθρωπος να ελευθερωθεί, πράγματα δηλ. που κι αυτά μπορούν να τον οδηγήσουν στην αγωνία και στο Μηδέν; Όχι φυσικά. Και επίσης: με τι μιλάμε, δηλ. με τι συνδέεται η ομιλία άμεσα και κατ'ευθείαν? Μα, με την Λογική. Με την σκέψη. Περί αυτού πρόκειται για εκείνο το *είναι* που είναι ίδιο με την σκέψη, που λέει ο Παρμενίδης τον οποίο αγαπάει τόσο πολύ ο Χάιντεγκερ.

Ο Χάιντεγκερ δεν ρωτά για πράγματα τα οποία είναι τα σημαντικά και σε αυτά στα οποία ο ίδιος φτάνει μέσα απ' την έρευνα του. Επειδή όμως δεν ξέρει ούτε και τι μπορεί να κάνει κανείς με αυτά, δεν τα δίνει σημασία και απλώς τα αναφέρει σαν παράπλευρες εμφανίσεις δίπλα στο σημαντικό, που κατ'εκείνον είναι το Μηδέν και ο στοχασμός περί του Μηδενός.

Ο Χάιντεγκερ είναι Φιλόσοφος, δηλ. άνθρωπος της σκέψης. Ποτέ ακόμα και αν μιλά εναντίον της λογικής και της σκέψης δεν θα μπορούσε να δει αυτά που λέει στην ουσία τους. Λες και η σκέψη και τα λόγια γεμίζουν τα μάτια μας με μια ομίχλη, ένα πέπλο που κρύβει την αλήθεια την οποία θα μπορούσαμε να δούμε, μόνο όμως άμα το σκίσουμε. Αυτό βέβαια δεν θα μπορούσαμε να το κάνουμε ποτέ με τα λόγια ή με άλλα λόγια ή με σκέψεις, αναλύσεις και εξηγήσεις όπως κάνουμε συνήθως, αλλά με την *εσωτερική σιωπή*, περί της οποίας πρόκειται για την απουσία του λόγου και της σκέψης. Η σιωπή, η γαλήνη, συνδέεται με το κόψιμο της μιλιάς και αυτή συνδέεται με το κόψιμο, το σταμάτημα της σκέψης και με τη σιωπή της εκφοράς του «είναι» μπροστά του. Η σκέψη είναι σκέψη για κάτι, λέει κάπου παραπάνω ο ίδιος, για κάτι βέβαια συγκεκριμένο. Το ίδιο είναι και η μιλιά, η οποία είναι λόγος και μιλιά για κάτι συγκεκριμένο, όπως ακριβώς είναι και ο φόβος. Είναι η αγωνία και η ανία τελικά τα συναισθήματα αυτά που οδηγούν τον στο Μηδέν και από κει στην ολότητα των όντων; Ή πρόκειται περί όλου αυτού που περιγράφουμε εδώ για τη Σιωπή, το κόψιμο, το σταμάτημα της σκέψης που οδηγεί στην απόλυτη, άμεση γνώση, διότι περί αυτής πρόκειται για εκείνη που βάζει και συνδέει τον με την ολότητα των όντων δηλ. με την πηγή των όντων, ως την πηγή εκ τούτου της συνολικής γνώσης;...και όχι το Μηδέν. Ο Χάιντεγκερ αδυνατεί να φτάσει ως εδώ διότι πουθενά δεν καθορίζει το *είναι* της ολότητας των όντων. Κανείς καταλαβαίνει τι είναι το *ον* αλλά το τι είναι η ολότητα του *είναι* και των όντων στο σύνολό τους απαιτεί εξήγηση και εκ των προτέρων ορισμό, για να μπορέσει κανείς έτσι να την σκοπεύσει και να βγάλει από την επίτευξη και ολοκλήρωση του στόχου αυτού, όταν συμβαίνει, τα σωστά συμπεράσματα.

Στα λάθος συμπεράσματα, στην αγωνία και στις επιπτώσεις της, και κυρίως στην αδιαφορία, φτάνει κανείς όταν δεν ενδιαφέρεται να γίνει χρήσιμος στον άνθρωπο. Αν στοχάζεται έτσι και απλώς για να περνάει η ώρα χωρίς να νοιάζεται για τα αποτελέσματα της σκέψης και τις επιπτώσεις και τις συνέπειες που μπορεί να έχουν εκείνα στην Ψυχή των αναγνωστών ή των ακροατών σου, τότε μπορεί ελαφρά τη καρδία να σκέπτεται και να μιλά και κυρίως να οδηγεί τα όντα επί της Γης στο χαμό χωρίς να τον νοιάζει. Και όλα αυτά από καθαρή αδιαφορία και ανία και βαρεμάρα. Μήπως είναι αυτό που εξηγεί και τη στάση του Χάιντεγκερ απέναντι στο ναζιστικό καθεστώς; Μαζί βέβαια και με το φόβο του μην καταλήξει ο ίδιος στο θάνατο. Κάτι που βέβαια αν συμβαίνει είναι θεμιτό απ τη μια αλλά απ την άλλη δεν υπάρχουν μήπως άλλοι τρόποι για να ξεφύγει κανείς; Ή βρε αδερφέ κι ας μη ξεφύγει προκειμένου να σώσει πολύ περισσότερους από ότι απλώς τον εαυτό του. Ή τέλος πάντων πες όσο γίνεται λιγότερα ενάντια στους άλλους και αντίθετα μην παινεύεις με τόσο γελοίους λόγους, όπως είναι το χρώμα των μαλλιών και των ματιών σου τη ιδιαίτερη ράτσα στην οποία ανήκεις εσύ και εκείνοι που σε εξουσιάζουν. Γιατί σκέψου αν μπορούν να σκοτώσουν εσένα τι μπορούν να κάνουν στους άλλους που δεν είναι και τόσο προνομιούχοι και ούτε ανήκουν στη ράτσα στην οποία ανήκεις εσύ και οι κατακτητές. Άμα όμως ο Φιλόσοφος δεν είναι διαρκώς συνδεδεμένος με την ολότητα των όντων, δηλ. με το Πνεύμα, αλλά και με τη θέληση, μέσα απ την έρευνά του να αποδειχθεί χρήσιμος για τα πράγματα της Γης, και μ αυτό δεν εννοούμε να πεθάνει για χάρη τους, αλλά να βγάλει συμπεράσματα που θα τους είναι χρήσιμα στην καθημερινότητά τους, τότε θεωρώ ότι δεν εκπληρώνει ούτε στο ελάχιστο το ρόλο του ως δασκάλου και καθοδηγητή της ανθρωπότητας αλλά και των υπολοίπων όντων, περί του οποίου πρόκειται για μια ευκαιρία που προσφέρει στα όντα της Γης να κάνουν την εμπειρία του Πνεύματος και την διδασκαλία για τον τρόπο που κάτι τέτοιο επιτυγχάνεται.

Για όλα αυτά είναι που ο Χάιντεγκερ φτάνει να υιοθετήσει και το συμπέρασμα στο οποίο έφτασε ένας συμπατριώτης του, ο Χέγκελ, και στην εξίσωση του ότι το Είναι είναι ίδιο με το Μηδέν. Μήπως το Μηδέν εδώ παίρνει τη θέση του Νοείν του Παρμενίδη που είναι ίδιο με το Είναι; Και τότε είναι σκέψη, δηλ. Νοείν ίδιο με το Μηδέν; Περί αυτού πρόκειται βέβαια μόνο για μια ερμηνεία του Νου, ο οποίος βλέπει μόνο ως εκεί, δηλ. στο Φόβο και στην αγωνία. Αυτό βέβαια απ την άλλη είναι αρκετό και ικανό να οδηγήσει το ον στα συναισθήματα αυτά αλλά ανίκανο να το βγάλει από κει μέσα. Η σκέψη δεν ξέρει ότι με την συνεχή της προσπάθεια να ελέγξει το αίσθημα

αυτό με το να θέλει να το εξηγήσει και να αποδείξει τα αναπόδεικτα, και κυρίως στην προσπάθεια της να βγάλει το ον από κει μέσα με την ίδια τη σκέψη ως εργαλείο, βάζει το ον ακόμα πιο μέσα στην κατάσταση αυτή της αγωνίας και του Μηδενός. Αν το γνώριζε, τότε θα γνώριζε επίσης ότι και μέσα απ αυτήν, δηλ. τη φορά αυτή αντίθετα και με την απουσία της, θα μπορούσε να το βγάλει από κει μέσα. Κάτι τέτοιο βέβαια είναι ασύλληπτο και να το διανοηθεί καν η σκέψη και ο σκλαβωμένος απ την σκέψη άνθρωπος. Εννοούμε βέβαια αυτό περί της απουσίας της σκέψης και της ομιλίας. Αν το πει κανείς δημόσια αυτό ποτέ, θα μιλήσουν οι άνθρωποι οι οποίοι εκ του επαγγέλματος τους, πχ. ένας καλλιτέχνης, θα μπορούσαν να συμφωνήσουν έστω και σε μια στιγμιαία απουσία τους, ακόμα και αυτοί θα μιλούσαν για δαιμονοποίηση της Λογικής και της Σκέψης, και μπορεί να έφταναν σιγά σιγά και στον ισχυρισμό ότι ο αποφαινόμενος κάτι τέτοιο είναι ο Δαίμων εν σώματι και Πνεύματι, και ως εκ τούτου τότε και στην εντολή: Αυτός ο άνθρωπος αγαπάει τη Ζωή και νοιάζεται για τον πλησίον του και για τον λόγο αυτόν: Εκτελέστε τον. Αλλά τι μπορείς να περιμένεις από κάποιους που ισοφαρίζουν το Μηδέν, το Τίποτα, την Ανυπαρξία, το Θάνατο, την Αγωνία και το Φόβο με το Είναι, την Ύπαρξη, τη Ζωή, το Παν, το Πνεύμα και το Θεό;

Φτάνοντας έτσι στο συμπέρασμα ότι το Είναι είναι ίδιο με το Μηδέν, μπορούμε να πούμε με λίγα λόγια δηλαδή, ότι η Ζωή είναι ίδια με τον Θάνατο. Αυτή είναι η κατάληξη όλων των μεγάλων Λογικών. Ναι, το Είναι είναι ίδιο με την σκέψη, αλλά ποιο είναι αυτό το Είναι για το οποίο μιλάμε εδώ; Περί αυτού πρόκειται για το «είναι» που αποτελεί το γνωστό, δηλαδή αυτό που αντιλαμβανόμαστε με τις αισθήσεις αλλά και με το νου και την σκέψη. Ολόκληρη η Φιλοσοφία, από τον Παρμενίδα και μετά, έχει πέσει θύμα αυτής της προκατάληψης που έχει οδηγήσει το ανθρώπινο ον στην δυστυχία και στην καταστροφή: ότι η σκέψη είναι ανώτερη γνώση από αυτή των αισθήσεων, άσχετα αν και η σκέψη και τα νοητά δεν ασχολούνται παρά με τα αντικείμενα των αισθήσεων και τίποτα παραπάνω. Τότε προς τι αυτή η πρεμούρα για την σκέψη και την υποτιθεμένη ανωτερότητά της; Αυτά όμως που συζητάμε εδώ με την βοήθεια του Χάιντεγκερ δεν ανήκουν στο γνωστό. Πρόκειται για διαθέσεις, για αισθήματα που έχουν άμεση σχέση με την θέληση και όχι με τον νου και η θέληση είναι μια δύναμη που ανήκει στο άγνωστο. Δηλ. σαν γνωστό καθορίζουμε όλα τα ορατά, αυτά που έχουν όνομα και υπάγονται σε μια έννοια. Αυτά αποτελούν το 'Είναι' για το οποίο μιλά ο Παρμενίδης, το οποίο εκείνος τότε παρουσιάζει ίδιο με τη Σκέψη. Όλα τα υπόλοιπα: αισθήματα, όνειρα,

φαντασία, γνώση, θέληση ανήκουν στο άγνωστο. Και το εργαλείο για το άγνωστο είναι η θέληση. Απ την άλλη στο γνωστό φτάνουμε, όπως είπαμε με την σκέψη και τα αισθήματα και στο άγνωστο, διαθέσεις, όνειρα κλπ. με την θέληση.

Τίποτα από όλα αυτά δεν θα είχε σημασία άμα μέσα από την εμπειρία αυτήν που μας βάζει να βιώσουμε ο Χάιντεγκερ δεν συνειδητοποιήσουμε την αχρηστία της Λογικής στην προσπάθειά μας να γνωρίσουμε το απόλυτο. (Κάτι που λέει βέβαια και ο ίδιος αρχής εξ αρχής). Και αυτό που καλούμαστε να συνειδητοποιήσουμε και μάλιστα μέσα από την αγωνία του ότι θα πεθάνουμε αν συνεχίσουμε την διολίσθηση μέσα της, είναι ότι δεν μπορούμε να τα εξηγήσουμε όλα και κυρίως δεν μπορούμε και δεν θα μπορούσαμε ποτέ να ελέγξουμε τα πάντα και εξ αυτών κυρίως αισθήματα, ορμές, δυνάμεις, όπως η θέληση των παθών και των ηδονών, με την σκέψη και το λόγο. Αυτό που μας βάζει στην αγωνία αυτή, μέσα στην οποία βιώνουμε το Μηδέν, είναι η ίδια η λογική στην προσπάθειά της να εξηγήσει το Μηδέν, και κυρίως να το ελέγξει, φτάνοντας έτσι στα όριά της και στην ανημποριά της, χωρίς όμως και να τα αποδέχεται και να τα αναγνωρίζει ως τέτοια. Έτσι αυτό που κάνει είναι απλώς να παραιτηθεί απ την προσπάθεια της βλέποντας ότι βρίσκεται έξω απ τα νερά της αδιαφορώντας για το ον το οποίο η ίδια έβαλε εκεί μέσα, αποδίδοντας το στην ανικανότητα του εκ της φύσεως του να συνδιαλλαγεί με όλα αυτά. Μα τότε μη το βάζεις για ακόμα μια φορά μέσα του. Ή μήπως και δεν έμαθες τίποτα απολύτως απ τις αλληπάλληλες φορές που έφτασες στην ανυπαρξία του Μηδενός και έτσι για άλλη μια φορά σαν τον ηλίθιο αυτόχειρα βάζεις ξανά το κεφάλι κάτω απ το μαχαίρι της. Αλλά και να αντέχει η ράτσα του ανθρώπου τόση βλακεία και το χειρότερο να περνιέται ακόμα για έξυπνη, είναι κάτι που μπορεί να το καταφέρει μόνο με το μυαλό του.

Αν η ίδια και το ον με την χρήση της κατάφερνε αντίθετα να αποδεχτεί και αναγνωρίσει την ανημποριά της να τα ελέγξει όλα αυτά με τη Λογική του, τότε θα έψαχνε για άλλα όργανα και άλλα εργαλεία, Δυνάμεις για να φτάσει στη Γνώση και στην Ολότητα των Όντων, δηλ. στο Πνεύμα, ως την πηγή κάθε γνώσης και ζωής. Στην κατάσταση αυτή η Λογική προτιμά να αυτοκτονήσει, πράγμα που το κάνει συχνά, παρά να παραδώσει μερικές από τις αρχές της και τις προκαταλήψεις μέσα στις οποίες βάζει το ον να ζήσει, ήδη εδώ και μερικές χιλιάδες χρόνια τώρα. Μια από αυτές, και εξ αυτών η σπουδαιότερη είναι ότι μπορεί να τα εξηγήσει και να τα αποδείξει όλα και ότι μπορεί να τα έχει όλα υπό έλεγχο, ακριβώς προσπαθώντας να τα εξηγήσει και να τα αποδείξει. Μη μπορώντας βέβαια να τα καταφέρει όλα αυτά,

αλλά αρνούμενη συγχρόνως να το αποδεχτεί ως πραγματικότητα, οδηγείται, αλλά κυρίως οδηγεί το όν, διότι αυτό είναι που θα υποφέρει απ αυτήν την παράλογη στάση της και επιμονή της, σε αδιέξοδα του είδους αυτού, δηλ. του Μηδενός και της ανυπαρξίας. Ως πείραμα κάτι τέτοιο θα ήταν θεμιτό και κυρίως για εκείνα τα ανήσυχα πνεύματα, και κείνα που θέλουν να ζήσουν τη Ζωή τους στο έπακρο. Μόνο που όλα αυτά θα πρέπει να γίνονται με τη συνείδηση για το που οδηγεί η μέθοδος αυτή, ώστε με την αντίθετη, που στην περίπτωση αυτή θα ήταν το σταμάτημα της χρήσης του ίδιου εργαλείου που τον φέρνει στην κατάσταση αυτή, να βγει από κει μέσα ή καλύτερα και μετά από τόσες αδιέξοδες προσπάθειες να μην μπει καν μέσα τους.

Και τότε και αφού όλα αυτά που προτείνουμε εμείς παρά τις αμέτρητες αποδείξεις, ακόμα και της ίδιας της Λογικής, περί της ανικανότητάς της μπροστά σε τέτοιου είδους προβλήματα, τότε λοιπόν, περί αυτού θα πρέπει να πρόκειται για τη αγωνία της ίδιας, μήπως και προδοθεί και αποκαλυφθεί η ανικανότητά της. Μα θα πει κανείς τόσες και τόσες φορές απέδειξε και η Φιλοσοφία και τα μαθηματικά (που είναι επιστήμες της Λογικής) τα όρια της και ότι πράγματι δεν μπορεί να τα αποδείξει αλλά ούτε και να τα ελέγξει όλα. Το ότι δεν το έχει ακόμα αποδεχτεί έγκειται στο ότι ακόμα και η απόδειξη αυτή, δηλαδή ότι έχει όρια, είναι δικό της κατόρθωμα, κάτι που της προσδίδει μια αίγλη, που αν μείνει στο επίπεδο της Φιλοσοφίας και των Μαθηματικών δεν θα οδηγήσει, όπως και τόχει κάνει εδώ και χιλιάδες χρόνια, πουθενά. Για τη Λογική δεν έχει καμιά σημασία αν το ον γκρεμιστεί από τα ύψη του κλαδιού που κάθεται κόβοντας το, αρκεί να το εξηγήσει και να το περιγράψει. Και αυτό συμβαίνει διότι δεν ορίζει τα όρια της, παρά αφήνει να αιωρείται κατά την προσφιλή της τρόπο στη γενικότητα και στο αφηρημένο, ακριβώς όπως το κάνει και ο Χάιντεγκερ εδώ με την απροσδιοριστία του περί της ολότητας των όντων. Και βέβαια, αυτό συμβαίνει επειδή αν το έκανε, τότε θα έπρεπε να ονοματίσει τα όρια και τότε θα έπρεπε να πει: ότι πρώτα πρώτα περί αυτών πρόκειται για τα καταδικά μου μόνο όρια και όχι του όντος ως ον στο σύνολό του και στη φύση του, και ότι περί αυτών ακόμα πρόκειται απλώς για τα όρια τα δικά του ως Λογική, ως Σκέψη και Ομιλία, που αυτό που απλώς δηλώνουν και αποδεικνύουν είναι ότι δεν μπορώ να τα αποδείξω και να τα εξηγήσω όλα, και κυρίως δεν μπορώ να ελέγξω τίποτα. Αλλά τότε τι θα γίνονταν η ίδια αλλά και τα έργα της; Στο Παρόν και στο Μέλλον αλλά και εκείνα του Παρελθόντος της; Το ερώτημα είναι βεβαίως ρητορικό και η απάντησή μας είναι, ότι πραγματικά μας είναι αδιάφορα τα συναισθήματά της Λογικής, αν

υπάρξει ποτέ κάτι τέτοιο, περί ανικανότητας και ανυποληψίας της για την ανευθυνότητά της να αποδεχτεί και να αναγνωρίσει τα όρια της, και κυρίως να τα αποδίδει στην φύση του ανθρώπινου όντος, κάτι που δεν ισχύει με τίποτα.

Και έτσι αυτό που κάνει ο άνθρωπος, είναι κάθε φορά που το αποδεικνύει να μη σταματάει, αλλά να συνεχίζει με αυτήν σαν την δύναμη για να καταφέρει να προχωρήσει στο δρόμο της γνώσης. Μόνο που περί αυτού τότε δεν πρόκειται βέβαια για γνώση αλλά για μια απλή πληροφορία και την ανανέωση της ερμηνείας της ξανά και ξανά απ την αρχαιότητα ως σήμερα. Στη δουλειά να βρισκόμαστε δηλαδή. Είναι σαν να σκάβεις και να οργώνεις πάντα στο ίδιο μέρος, και το μόνο που καταφέρνεις τότε είναι να σκάβεις ολοένα και μεγαλύτερο λάκκο στον οποίο μέσα να χώνεσαι και να μη μπορείς να βγεις από κει μέσα, ούτε και να μπορείς πια να δεις το φως του Ήλιου και τον Ουρανό των Αστεριών, αλλά και ποτέ να μη σπέρνεις και να φυτεύεις και έτσι να μη παίρνεις ποτέ καρπό.

Έτσι βαπτίζει την σκέψη για δράση, πρακτική Φιλοσοφία, νομίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο συγχρόνως πράττει. Ο τρόπος, και αυτός είναι ο λόγος που το έργο του Χάιντεγκερ είναι σημαντικό, είναι η στροφή που κάνει να φτάσει στη γνώση μέσα από κάτι άλλο εκτός από την Λογική, τη σκέψη και τη Γλώσσα, δηλαδή με μια διάθεση, μην μπορώντας όμως και αυτός να μείνει συνεπής ως το τέλος στην πρόθεσή του και έτσι να συνδέσει τα αποτελέσματα σωστά, κι αυτό όπως είπαμε διότι δεν κατάφερε να τα διαχωρίσει μεταξύ τους αλλά και να τα κρατήσει διαχωρισμένα, ανάλογα και σχετικά με το τι κάνουν αυτά και τι καταφέρνουν. Έτσι η *σιωπή* για αυτόν, όπως και για τον καθένα κοινό άνθρωπο, δεν είναι τίποτα παραπάνω από το να μη μιλάς δυνατά. Και έτσι δεν το καταφέρνει ούτε και ο Χάιντεγκερ, και μάλιστα άμα σκεφτούμε πόσα και πόσα δεν έχει γράψει για την Γλώσσα και για το τι είναι η σκέψη, μη φτάνοντας έτσι ούτε και ο ίδιος στο σημείο, δηλαδή στην γνώση, ότι *σιωπή* θα πει, να μην μιλάς και να μην σκέφτεσαι. Κάτι βέβαια στο οποίο δεν θα φτάσει ποτέ ένας λογικός Φιλόσοφος ακόμα και αν πολλές φορές στρέφεται ο ίδιος ενάντια στη σκέψη. Ακόμα όμως κι αυτό το κάνει με τη σκέψη, δηλαδή ακόμα ψάχνει για την άλλη σκέψη, που όμως όποια κι αν είναι αυτή δεν μπορεί να είναι κάτι άλλο και κάτι διαφορετικό παρά μόνο σκέψη. Εννοώ, ότι ποτέ δεν θα φτάσει στο σημείο να σκεφτεί να καταργήσει τη σκέψη και το λόγο, έστω και για ένα δευτερόλεπτο, κάτι που το βλέπουμε να συμβαίνει κι εδώ. Μόλις την αποκλείει τη Λογική εκείνη αποκτώντας μέσα απ τη χρήση και το χρόνο αυτόνομο χαρακτήρα μπαίνει αυτόματα από μόνη της και ερήμην του ανθρώπου σε λειτουργία, προσπαθώντας να εξηγήσει

και πιστεύοντας αφελώς ότι μέσα απ αυτό θα μπορέσει και να ελέγξει την άγνωστη κατάσταση στην οποία περιήλθε εξ αιτίας της στιγμιαίας της απουσίας. Ο παντελής αποκλεισμός της Λογικής στην υπόθεση Γνώση θα έμοιαζε με ιεροσυλία και επικίνδυνη, με την έννοια ότι θα έθετε σε κίνδυνο την ίδια του την ύπαρξη και την επιβίωση του ως Φιλοσόφου και δασκάλου περί της Ηθικής. Επ αυτού, θα πούμε εμείς, ότι αν το κατάφερνε και έβρισκε ποτέ την τόλμη να το επιχειρήσει θα έκανε άλματα η σκέψη η ίδια και ο λόγος, αντί να βαλτώνει καθημερινά στα ίδια και τα ίδια τα από 3000 και από όλους του προηγούμενους χιλιοειπωμένα. Όμως, όπως βλέπουμε, απ την άλλη φτάνει και ο ίδιος, στην προσπάθειά του για γνώση και γνωστική εμπειρία, όπως και άλλοι πριν απ αυτόν, με τη σκέψη του στους σωστούς εννοιολογικά σταθμούς, οι οποίοι παρ όλα αυτά δεν παραμένουν τίποτα άλλο παρά σταθμοί, επειδή δεν σημαίνουν τίποτα για αυτήν, (τη φιλοσοφική σκέψη), ενώ κανονικά θα έπρεπε να είναι τέλη, τέρματα, δρόμοι, οδοί, και μέθοδοι, τα οποία όμως εκείνος συνεχίζει να τα βλέπει σαν παράδρομους και αδιέξοδα. (Εγγραφα πριν ότι φτάνει με τη σκέψη του στους σωστούς σταθμούς, κάτι βέβαια που δεν ισχύει με τίποτα. Στους σταθμούς αυτούς, που είναι πρωτότυπες γνώσεις έφτασε με την εμπειρία, την οποία κατόπιν παρατήρησε με την σκέψη, δίνοντάς τες μετά απλώς ονόματα.

Και τώρα το μεγάλο ερώτημα που θα το αφήσω επί σκοπώ αναπάντητο και θα έχει ως εξής. Όλες οι έννοιες τις οποίες ερευνά η Φιλοσοφία απ τον Πλάτωνα ως τον Χάιντεγκερ υπήρχαν ήδη και πριν απ αυτόν. Σύμφωνα με αυτό που υποστηρίξαμε πριν, αυτό τότε θα σήμαινε ότι η γνώση που εξετάζει ο Φιλόσοφος υπάρχει ήδη από πολύ πριν και μάλιστα πολύ πριν από την ολοκλήρωση των γλωσσών του ανθρώπου και βέβαια και των Ελληνικών, τη γλώσσα που γράφτηκε Φιλοσοφία για πρώτη φορά. Αλλά τότε τι έκανε η Φιλοσοφία απ τον Παρμενίδη ως τον Αριστοτέλη και όλους τους ενδιάμεσους; Ποιοι ήταν εκείνοι οι πραγματικοί σοφοί που δημιούργησαν τις λέξεις και τα ονόματα που αποτέλεσαν αργότερα κάποτε στο μέλλον, δηλ. στην εποχή των αρχαίων Ελλήνων Φιλοσόφων, τις έννοιες πάνω στις οποίες βάσισαν εκείνοι την Επιστήμη τους; Η διαφορά με τους μεταγενέστερους τους είναι ότι εκείνοι ήξεραν ότι δεν κάνουν τίποτα παρά να ερμηνεύουν και να συνδέουν τις έννοιες μεταξύ τους, ελπίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα έφταναν στον τρόπο να γνωρίζουν πρωτότυπες γνώσεις. Όμως εκείνοι δεν είχαν τέτοιες αυταπάτες όπως έχουν οι επόμενοι που κυριαρχημένοι πια πλήρως από την Λογική, και οι οποίοι έκαναν επιστήμη την συλλογή και τη σύνθεση πληροφοριών, ενώ αυτό που έκαναν

στην πραγματικότητα ήταν να αναλύσουν την ήδη προϋπάρχουσα γνώση, απλώς ερμηνεύοντάς την. Με αυτόν τον τρόπο βέβαια δεν κατάφεραν ούτε εκείνοι αλλά ούτε και κανείς ως τώρα το ζητούμενο που όπως είπαμε ήταν η πρωτότυπη γνώση, κατ'ευθείαν απ'την πηγή της Γνώσης.

Η αγωνία είναι το αίσθημα που κάνει τα πράγματα και εμάς ως όντα να διολισθαίνουμε στο Μηδέν και μετά στην ολότητα των όντων, λέει ο Χάιντεγκερ. Αυτό όμως που δε βλέπει η σκέψη του Χάιντεγκερ, είναι ότι ανάμεσα υπάρχει και ένα ενδιάμεσο αποτέλεσμα, ένας ενδιάμεσος σταθμός, ο οποίος είναι εκείνος που μας συνδέει με τα όντα και με την πηγή των όντων: πρόκειται για τη γαλήνη, τη Σιωπή, το σταμάτημα της διαρκούς σκέψης και ομιλίας που μιλάει και σκέφτεται για τον κόσμο, και βέβαια όχι στο σύνολό του, στην ολότητα των όντων, αλλά αποσπασματικά και συγκεκριμένα. Το ερώτημα τότε είναι αν πρόκειται για την αγωνία και την ανία ή είναι μήπως η σιωπή, η απουσία δηλ. του λόγου και της σκέψης, το όχημα, η στιγμή, το "κένό", όπου μέσα του αιωρούνται τα πράγματα και μαζί τους και εμείς οι ίδιοι; Διότι τότε, στην περίπτωση αυτή δεν μπορούμε να μιλάμε για κενό, και για Μηδέν ή Τίποτα για τα οποία μιλάει η Φιλοσοφία και ο Χάιντεγκερ ως ο ιδανικός εκπρόσωπός της, αλλά για κάτι που είναι γεμάτο ...με τι? Με ενέργεια και Γνώση. Είναι γεμάτο με Πνεύμα. Αυτό που φέρνουμε από την ένωση με τα όντα δεν είναι κάτι απρόσωπο, άμορφο και απροσδιόριστο. Με λίγη προσοχή παραπάνω θα βλέπαμε, ότι μετά από κάθε τέτοια εμπειρία εκτός από τα ωραία αισθήματα που έχουμε επιστρέφοντας στον κόσμο και στην ζωή, φέρνουμε μαζί μας λύση, πληροφορία, έμπνευση, γνώση και δύναμη. Ακόμα και αν το προσέξουμε καμιά φορά θα το αποδώσουμε παρ'όλα αυτά στη σκέψη μας η οποία αρχίζει να λειτουργεί αμέσως με την έξοδο του όντος από τη Σιωπή. Είναι δε εκείνη με τον ασταμάτητους λογαριασμούς της και την ασταμάτητη φλυαρία της που δεν του επιτρέπει να μπει μέσα της αλλά και να παραμείνει εκεί για πολύ. Αν μπορούσαμε να συλλέξουμε περισσότερα λεπτά, περισσότερες στιγμές Σιωπής από ότι η τυχαία, στιγμιαία Στιγμή την οποία εξετάζουμε εδώ, τότε σίγουρα θα μπορούσαμε ευκολότερα να διαπιστώσουμε ότι η νέα γνώση, η λύση και η έμπνευση που οδηγεί στη λύση προέρχεται από τη Σιωπή και ότι από τη σκέψη απλώς και μόνο διαπιστώνεται, αναγνωρίζεται και κατόπιν συλλέγεται, διαχωρίζεται, συγκρίνεται κλπ. και εκφράζεται με τη Γλώσσα.

Είπαμε ότι η ολότητα των όντων, ως σκοπός της αναζήτησής μας μπορεί να έχει την μέγιστη αξία της μόνο ως το σύνολο της γνώσης και μόνο αυτό μπορεί να σημαίνει

τότε αυτή η ολότητα των όντων: την πηγή της γνώσης, το Πνεύμα, το Θεό κλπ. Αλλιώς δεν έχουμε τίποτα. Δεν έχουμε τίποτα και έτσι θα οδηγηθούμε ακριβώς όπως και ο Χάιντεγκερ στο Τίποτα, στο Μηδέν και θα αφήσουμε τον άνθρωπο μέσα στην αγωνία του, για κάτι που το είδε, όμως δεν μπορεί να κάνει την χρήση του γιατί δεν το ονομάτισε, δεν το ανύψωσε στο επίπεδο της συνείδησης, του γνωστού, εγκλωβισμένος από την ερμηνεία της Λογικής, ότι πρόκειται απλώς για το Μηδέν και το Τίποτα, το κενό και τη γενικότητα της ολότητας των όντων, που όπως είπαμε παραπάνω πρόκειται για την ολότητα των γνωστών όντων, δηλ. των Αντικειμένων. Η γνώση, από την στιγμή που θα την βγάλουμε μέσα από την Σιωπή και με την Σιωπή, έχει κατόπιν την ανάγκη του λόγου και της σκέψης, οι οποίες και θα την εντάξουν στο σύστημά μας, δηλ. στην καταγραφή της Λογικής. Αυτό δε είναι όπως καταλαβαίνουμε και ο τρόπος που την εμπλουτίζουμε είτε γίνεται αυτό συνειδητά είτε όχι.

Διότι ο Χάιντεγκερ εκεί οδηγείται δυστυχώς κι αυτό για τον λόγο ότι δεν μπορεί να εξηγήσει και να εντάξει τις ανακαλύψεις του ανάλογα με το τι είναι αυτές, με την έννοια περισσότερο, με το τι μπορούν αυτές, να καταφέρουν, και ποια εν γένει είναι η λειτουργία τους. Έτσι βαφτίζει την Σιωπή Μηδέν, Τίποτα και 'κενό', οπότε εξ αυτού και η κατάσταση στην οποία οδηγείται το ον και προς τα εκεί μόνο μπορεί να πάει και ως εκ τούτου αυτό που γνωρίζει δεν μπορεί να είναι τίποτα παρά το Μηδέν, το Τίποτα και το Κενό. 'Κι αν μέσα στην ανοικειότητα της αγωνίας ζητούμε να σπάσουμε την άδεια σιωπή...', αυτό δεν μπορεί παρά να οδηγεί στο Μηδέν, '...αυτό δεν είναι παρά η απόδειξη της παρουσίας του Μηδενός', (Σελ. 77), λέει ο Χάιντεγκερ και επιβεβαιώνει έτσι με τον καλύτερο τρόπο όλα αυτά που είπαμε και ανατρέψαμε εμείς παραπάνω.

Από τώρα και μετά από όλα αυτά και πολύ προτού τελειώσει το κείμενο του Χάιντεγκερ, μπορούμε να δούμε, να προβλέψουμε, να προφητεύσουμε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα και το τελικό συμπέρασμα του στοχαστή αλλά και ποιο θα είναι το όφελος του ανθρώπου από αυτό. Τόσο του ίδιου του Χάιντεγκερ, όσο και του ανθρώπου που θα διαβάσει το κείμενο του: κι αυτό μπορεί να είναι μόνο, η έλλειψη ελπίδας και έλλειψη σκοπού, η στενοχώρια που θα είναι διαρκής και συνεχής όσο δεν βγάλει το ον μέσα από εκείνη την κατάσταση της Αγωνίας όπου το έβαλε. Παρακάτω, θα δούμε επίσης ότι ο Χάιντεγκερ αφήνει τον άνθρωπο μόνο του με την αγωνία και τον φόβο του Θανάτου και της ανυπαρξίας, να προσπαθεί να ξεφύγει απ αυτά μόνο με εργαλείο την σκέψη και την ομιλία, τις οποίες, όπως ήδη γνωρίζουμε από την αρχή

ακόμα αρνήθηκε. Επίσης θα δούμε ότι αυτό που καταφέρνει με την επίμονη χρήση τους, είναι, ότι βαθιάει ακόμα περισσότερο το σκοτάδι και μεγαλώνει την αγωνία του χωρίς την ελπίδα και τη δυνατότητα να βγει ποτέ από κει μέσα. Οι Έλληνες ποτέ δεν μίλησαν για την Αγωνία, διότι δεν ήταν ακόμα σκλάβοι της Λογικής, ενώ έκαναν την εμπειρία του Πνεύματος με διάφορους τρόπους μέσα απ τη μύηση τους, αλλά και διότι ήταν απ τη Φύση τους αισιόδοξοι και χαρούμενοι άνθρωποι.

Απεναντίας ο Χάιντεγκερ, ο οποίος απ την άλλη τόσο τους μελέτησε, παρ όλα αυτά, μέσα από αυτό δεν προσπαθεί, όμως ούτε καν το αναφέρει, ότι αυτό θα μπορούσε να είναι και ένας τρόπος εξοικείωσης και οικειότητας αλλά και αποδοχής τελικά του Θανάτου, ως την τελική και τελεσίδικη κατάληξη του όντος και της ύπαρξης του, αλλά και διότι ούτως ή άλλως, δηλαδή είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα κάθε έμβιο ον ζει κάθε στιγμή παρέα με το Θάνατο. Φυσικά δεν θα περίμενε κανείς να βγάλει τότε κανένα άλλο συμπέρασμα όταν τον ονομάζει Μηδέν ή Τίποτα. Και περί αυτής πρόκειται για μια ακόμα θεμελιώδη διαφορά του ανθρώπου σκλάβου της Λογικής από τον ελεύθερο τότε άνθρωπο: η συμφιλίωση του με το Θάνατό του, με τη Φύση του, και με το ότι θα πεθάνει. Και αν τον λέμε σκλάβο της Λογικής και μ αυτό υπονοούμε συγχρόνως ότι σε αυτήν οφείλεται η άποψη που έχουμε από τότε και μέχρι σήμερα για το Θάνατο, να πούμε ότι αυτό είναι ακριβώς που εννοούμε, ότι σε αυτήν οφείλεται η πλήρης απομάκρυνση μας από τη πραγματική μας Φύση. Η υπερφίαλη, ματαιόδοξη, υπερήφανη Λογική μας και η αποκλειστική χρήση της εκ μέρους μας είναι που μας απομακρύνει από την αληθινή μας Φύση. Ο άνθρωπος της αληθινής Φύσης του, είναι πολύ περισσότερο αίσθημα, συναίσθημα, Όνειρο, Φαντασία, Θέληση, Όρεξη παρά σκέψη και γλώσσα.

Ο Χάιντεγκερ, όπως και όλοι μας στην υπηρεσία και υπό την κυριαρχία της Λογικής πάνω σε ολόκληρη την ύπαρξή μας, τα λέει και τα σκέφτεται όλα αυτά με την ελπίδα ότι μιλώντας και σκέφτοντας για αυτά, δηλ. για το Μηδέν και την αγωνία, θα μπορέσει να τα ξεορκίσει και να γίνει αθάνατος. Και μάλιστα μπορεί η Λογική κατά τη διάρκεια ακόμα της λειτουργίας της, όταν δηλ. ακόμα τα στοχάζεται όλα αυτά να περιβάλλεται από μια αίσθηση ενός είδους αθανασίας, αλλά περί αυτού δεν πρόκειται για τίποτα άλλο παρά για τη δική της άγνοια και ματαιοδοξία που προέρχονται από την εσφαλμένη πίστη της περί ανωτερότητας της και άρα και του ανθρώπινου όντος έναντι των άλλων έμβιων όντων, απλώς διότι εκείνο μιλά και σκέπτεται ενώ εκείνα όχι. Μαζί μ αυτό και η επίσης εσφαλμένη προκατάληψη ότι ο Θεός σκέπτεται και μιλά, οδηγούν στο αποτέλεσμα αυτό που στερείται παντελούς σοβαρότητας και

ορθότητας. Έτσι δεν επιτρέπει στο ανθρώπινο ον να ασχοληθεί σοβαρά με το μοναδικό πράγμα στη Ζωή του και την Ύπαρξή του, το Θάνατο, ως εκείνο που είναι στην πραγματικότητα, δηλ. ως ένα ενεργειακό καθαρά γεγονός του οποίου όμως η παρουσία ενόσω το ον είναι ακόμα ζωντανό μπορεί να το μεταμορφώσει, να το συμβουλέψει και να το ελευθερώσει από όλες τις προκαταλήψεις από τις οποίες εκείνο βασανίζεται και δεσμεύεται εξ ολοκλήρου. Και όλο αυτό για μια επίπλαστη εντύπωση περί αθανασίας και ανωτερότητας και μόνο διότι κλάνει και κατόπιν μιλά και σκέπτεται για αυτό. (για το ότι κλάνει).

Το τελεσίδικο τέλος του πεπερασμένου όντος θα πρέπει να είναι η αρχή, αλλά και η γραμμή πάνω στην οποία θα πρέπει να κινείται η σκέψη και ο λόγος για να μπορεί να είναι ωφέλιμες και χρηστικές στον άνθρωπο. Αλλά τι γίνεται τουναντίον? Η πίστη της Λογικής και του ανθρώπου και δη του Φιλοσόφου ότι μπορεί να τα εξηγήσει και να τα αποδείξει και μέσα απ αυτό να τα ελέγξει όλα, με μια σκέψη και με μια κουβέντα, τον οδηγεί με ύπουλο σχεδόν και υποχθόνιο τρόπο, συσκοτίζει την όρασή του ακόμα και όταν όπως ο Χάιντεγκερ εδώ, βλέπει καθαρά, μη αφήνοντάς τον όμως να βγάλει τα σωστά συμπεράσματα. Στιγμές, ναι, μπορούν μόνο να είναι οι στιγμές της χαράς και της ευτυχίας του πεπερασμένου όντος, οι οποίες όμως μπορούν να είναι παρά πολλές, άμα το ον καταφέρει, μέσα απ την Σιωπή να φτάσει σε εκείνη την κατάσταση ύπαρξης κατά την οποία θα είναι μονίμως συνδεδεμένο με την ολότητα των όντων, δηλαδή με το Πνεύμα. ο Χάιντεγκερ φοβάται να πει με τον Θεό και τον βαφτίζει με το γενικό και αφηρημένο, "ολότητα των όντων", χάνοντας όμως την διάσταση εκείνη που έχει ο Θεός ως έννοια, ως το Πνεύμα, την πηγή όλων των όντων και όλης της γνώσης. Βέβαια όπως είπαμε ο Χάιντεγκερ με αυτό εννοεί απλώς την ολότητα των ορατών όντων, δηλ. των απτών και ορατών Αντικειμένων ως απλά Αντικείμενα και όχι αυτά στην ουσία τους, η οποία είναι η Ενέργειά τους, δηλ η Ψυχή τους. Στο τέλος, ο Χάιντεγκερ, όπως και ο Καντ, δεν μπορεί και εκείνος να ξεφύγει από το να είναι λογικός και να σκέφτεται, μη μπορώντας εξ αυτού να βγάλει τα σωστά συμπεράσματα από την αρχική του έμπνευση, το να προσπαθήσει δηλ. χωρίς τη Λογική, αλλά παρ όλα αυτά τον βλέπουμε να ακολουθεί το δρόμο της, υποκύπτοντας και ο ίδιος στην γοητεία της και του ότι μπορεί να τα εξηγήσει και να τα αποδείξει όλα, και έτσι να τα ζήσει και να τα αλλάξει, να τα πράξει όλα. Του κάκου βέβαια. Η σκέψη, η Λογική, όπως λέει και ο ίδιος της παρούσας ομιλίας, μην μπορώντας όμως να είναι συνεπής ως το τέλος σε αυτήν την αρχή, δεν είναι το εργαλείο, το όργανο με το οποίο θα μπορέσει να κάνει την εμπειρία του Μηδενός –

και μάλιστα να την ελέγξει- και μέσα από αυτό την εμπειρία της ολότητας των όντων δηλ. την εμπειρία του Πνεύματος.

Φαίνεται, ότι ο Χάιντεγκερ πέφτει θύμα αυτής της αδυναμίας του, και της άρνησης του να ονομάσει την ολότητα των όντων: Είναι, Πνεύμα, Σκοπό, Πηγή των πάντων και με αυτόν τον τρόπο δεν βλέπει ότι στερεί από τον άνθρωπο ένα μεγάλο κομμάτι του συνολικού εαυτού του που είναι η γνώση, και η δύναμη, αλλά και το θεϊκό κομμάτι του συνολικού Εαυτού του μέσα απ το οποίο είναι διαρκώς συνδεδεμένος με το Πνεύμα. Γιατί ποια είναι η δύναμη και η γνώση του Μηδενός που μας παρουσιάζει ο Χάιντεγκερ; Το Τίποτα. Το ότι θα πεθάνουμε και η αγωνία που βιώνουμε σαν όντα από το γεγονός αυτό. Είναι όμως η αγωνία αυτή που βιώνουμε η αγωνία του όντος εμπρός στο Θάνατό του; Είπαμε και πιο πάνω πως όχι. Ο άνθρωπος βλέποντας το Μηδέν, τον χαμό, τον θάνατο, κάνει συγκεκριμένο το ον της εμπειρίας του (αυτό το αποφεύγει ο Χάιντεγκερ) και έτσι θα έπρεπε κανονικά να φοβηθεί και να χαθεί μέσα του ή στην ασχολία του με κάποιο άλλο συγκεκριμένο ον. Η αγωνία αυτή, είναι η αγωνία, όπως είπαμε, της λογικής, του Νου μπρος την ανημποριά του να ελέγξει την εμπειρία του εξηγώντας την και μέσα απ αυτό να κυριαρχήσει πάνω σ αυτήν και από κει πάνω σε ολόκληρο το ον.

Ή αυτό συμβαίνει διότι αδυνατεί να λειτουργήσει σε μια κατάσταση όπως αυτή, γιατί εξ αρχής αποκλείστηκε από την προσπάθεια αυτή, μη μένοντας όμως συνεπής στα ίδια της τα συμπεράσματα. Λογική, Νους απ τη μια και διάθεση, αίσθημα, συναίσθημα, θέληση είναι πράγματα εντελώς ξένα μεταξύ τους και όπου υπάρχει το ένα αδυνατεί να λειτουργήσει ή είναι έξω απ το νερά του το άλλο.

Η εμπειρία της ολότητας των όντων μέσα από το Μηδέν δεν μας οδηγεί στην ελευθερία και στην γνώση, κάτι που θα έπρεπε να είναι ο σκοπός του Χάιντεγκερ εδώ αλλά και καθενός από εμάς που τον διαβάσει. Διότι ποιος θα μπορούσε να είναι λόγος και αιτία πιο μεγάλη από την ελευθερία και την Γνώση, για αυτήν την εμπειρία του Μηδενός και του Τίποτα; Η Φιλοσοφία, υπηρέτρια κανονικά της Λογικής την οποία υπηρετεί ακόμα και τότε που φαίνεται να την αρνείται, έχει χάσει το σκοπό της που μπορεί να είναι μόνο η Γνώση και η ελευθερία από πάσης φύσεως προκαταλήψεις και όλα αυτά προς χάριν του ανθρώπινου όντος αλλά και όλων των υπολοίπων όντων που κατοικούν τη Γη και το Σύμπαν. Για να το καταφέρει αυτό θα πρέπει πρωτίστως και επειγόντως να απελευθερωθεί από την χειρότερη ενεργειακά προκατάληψη και την σκλαβιά μες στην οποία τον σπρώχνει και τον αναγκάζει να ζει, αλλά το χειρότερο από τις περιορισμένες δυνατότητες που έχει εξ αιτίας της κυριαρχίας της πάνω του,

που είναι ότι η Λογική είναι το όργανο για γνώση και ελευθερία. Απ την άλλη το μόνο που μπορεί να καταφέρει εκείνη και μαζί και ο άνθρωπος με τη χρήση της σε επίπεδο γνώσης, είναι απλώς να ερμηνεύει την ήδη από την αρχαιότητα πολυποίκιλα ερμηνευμένη γνώση, που πια δεν μπορεί να ονομάζεται γνώση, διότι απλώς δεν είναι τέτοια, παρά μόνο μια πληροφορία.

Ο Χάιντεγκερ ξεχνάει μέσα από την λαχτάρα του να βρει τρόπο να φτάσει στην ολότητα των όντων, έστω και με την σκέψη, δηλ. σαν μια αφηρημένη Ιδέα, να βγάλει το ον από την αγωνία και το Μηδέν. Ή βλέποντας την αδυναμία του και την ανικανότητα του να το πράξει το αφήνει συνειδητά μέσα της γυρίζοντας του απλώς την πλάτη, μη μπορώντας να αντέξει την αποτυχία της Λογικής του, εκείνη που του λέει ότι είναι ο μεγαλύτερος στοχαστής ανά τους αιώνες και ότι το έργο που θα αφήσει δεν θα μπορέσει να εξηγηθεί και να κατανοηθεί παρά μόνο 200 χρόνια μετά το Θάνατό του. Αν βέβαια πεθάνει ποτέ... Άλλωστε αυτή είναι και μέχρις εκεί πάει η λειτουργία της Λογικής: να φτάνει ως την αναγνώριση και την αποδοχή κάποιου και κάτινος και να το παρατάει εκεί. Αυτός είναι ο λόγος που ακόμα και τα συμπεράσματα και οι καλύτερες, που θα πει οι σωστές της κρίσεις, κατανοούν να είναι ή να γίνονται κατηγορίες και κατακρίσεις κάτω από τις οποίες υποφέρει κατόπιν το ον, αδυνατώντας να ελευθερωθεί από αυτές. Εξ αυτού προέρχεται και η ιδέα περί της ύπαρξης του Θεού και κυρίως η πίστη του ανθρώπου περί της γέννησης του Κόσμου μια φορά και έναν καιρό και από τότε απλώς πεθαίνει, που οδήγησε σ αυτήν την στατική αντίληψη του Κόσμου μέσα στην οποία αυτός και τα όντα στην ολότητα τους μπορούν μόνο να πεθαίνουν ενόσω είναι ακόμα ζωντανά αλλά ποτέ να ζήσουν.

Θα μου πει κανείς, μα ο Χάιντεγκερ αρνείται την σκέψη και προσπαθεί να κάνει την εμπειρία του Μηδενός μέσα από ένα αίσθημα και μια διάθεση: την αγωνία. Η αγωνία είναι αγωνία εμπρός στο Μηδέν, μαζί ή μάλλον εξ αιτίας της προσπάθειας της Λογικής να κυριαρχήσει πάνω σε κάτι που είναι ξένο προς αυτήν: μια διάθεση η οποία σπάει έτσι την συνέχειά της. Στην συνέχεια αυτή που αποτελεί η καταγραφή της Λογικής, και τουλάχιστον την πρώτη φορά- δεν υπάρχει Μηδέν, θάνατος, αγωνία. Η προσπάθεια αυτή και η ανημποριά της να εξηγήσει, να αποδείξει αλλά κυρίως να ελέγξει και να κυριαρχήσει πάνω σε μια διάθεση, είναι που οδηγούν το ον στην αγωνία. Το ον θα βγει από αυτήν μόνο με την παραίτηση της λογικής για κυριαρχία και έλεγχο. Τα έχουμε ήδη πει και τα ξαναλέμε εδώ. Η παραίτηση αυτή οδηγεί σ αυτήν την "ιδιόμορφη γαλήνη" της Σιωπής, η οποία βοηθά το ον να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων, που μοιάζει έτσι περισσότερο με το Μηδέν και το

Τίποτα, γιατί ποια είναι η αλλαγή του αισθήματος της αγωνίας μετά την εμπειρία του Μηδενός; Καμία! Ο άνθρωπος μένει με την αγωνία και μες στην αγωνία.

Η σκέψη του Χάιντεγκερ, αλλά και κάθε σκεπτόμενου και λογικού ανθρώπου, εξ αιτίας του γεγονότος, ότι έτσι, με την λογική, την σκέψη δεν μπορεί να συλλάβει την σιωπή, διότι η σιωπή είναι κάτι ξένο προς την λογική του, και αυτό που είναι ξένο σε αυτό, είναι όχι η έννοια της, αλλά το τι είναι στην πραγματικότητα και τι καταφέρει. Έτσι η σκέψη του Χάιντεγκερ την υπερπηδά, ονομάζοντάς την κατάσταση αυτή "κενό" και θεωρώντας την με αυτόν τον τρόπο κάτι κατώτερο από την αγωνία και το Μηδέν και τέλος πάντων κάτι ανύπαρκτο, κάτι που ως τέτοιο, "κενό" δεν περιέχει απολύτως τίποτα. Αυτό που λέει ο Χάιντεγκερ, αλλά και άλλοι Φιλόσοφοι πριν από κείνον, είναι ότι το Μηδέν δεν υπάρχει, με την έννοια ότι στην κατάσταση αυτή δεν υπάρχει τίποτα, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για μια κατάσταση ύπαρξης, μέσα στην οποία το ον είναι συνδεδεμένο με το Πνεύμα, αντλώντας έτσι από αυτό συνεχώς και διαρκώς γνώση και δύναμη. Φυσικά, άμα πας για το Τίποτα και το Μηδέν δεν προσέχεις τι άλλο ή τι κυρίως εμπεριέχεται στην κατάσταση αυτή, παρά τα κάνεις πάνω σου από το φόβο μπροστά στην κυριολεξία της πραγματικότητας του Μηδενός και του Τίποτα, διότι στην πραγματικότητα εκείνα δεν υπάρχουν. Τουλάχιστον για τη Λογική και για αυτό άλλωστε τα ονομάζει Μηδέν και Τίποτα. Αυτό που εννοώ, είναι ότι δεν υπάρχουν και ότι περί αυτού πρόκειται τότε για μια ερμηνεία για το είναι η Σιωπή και το Πνεύμα από μέρους της, ότι δηλαδή είναι Μηδέν και Τίποτα. Και βέβαια αυτό συμβαίνει όχι εξ αιτίας της μιας ερμηνείας ή της άλλης παρά εξ αιτίας του γεγονότος αυτού καθ' αυτού, δηλ. του ότι ερμηνεύουμε.

"Το Μηδέν δεν εμφανίζεται χωριστά, «δίπλα» στην ολότητα των όντων... Υποστηρίξαμε αντίθετα, ότι στην αγωνία συναντούμε το Μηδέν ταυτόχρονα με την ολότητα των όντων." Σελ. 78

"Το Μηδέν αποκαλύπτεται μέσα στην αγωνία-αλλά όχι ως ον. Ούτε και μας δίνεται ως αντικείμενο". Αλλά ποιός είναι ή τι είναι αυτό που μέσα μας ψάχνει και εκείνο που δημιουργεί το "ον" και το αντικείμενο για το οποίο μιλά εδώ ο Χάιντεγκερ; Αυτό είναι που εννοώ όταν λέω ότι το ζήτημα είναι το τι προσέχει και για το τι πάει κάποιος σε μια έρευνα. Ο Χάιντεγκερ πάει εξ αρχής για τα όντα και τα αντικείμενα ακόμα κι αν περί αυτού πρόκειται για την ολότητα, ("ολότητα των όντων") κι αυτό διότι με τη Λογική, ακόμα και αν την αρνείται, στα λόγια όπως αποδεικνύεται, μπορεί να πάει απλώς και μόνο για τα "όντα" και για τα αντικείμενα. Αυτό αποδεικνύει και

αυτό που υποστηρίζουμε εμείς εδώ από την αρχή ακόμα της επιχειρηματολογίας μας, είναι ότι παρά τον αποκλεισμό της Λογικής, παρ' όλα αυτά αυτήν χρησιμοποιεί και με αυτήν πορεύεται. Επίσης ισχύει, αυτό που υποστηρίζουμε εμείς ότι με την ολότητα των όντων εννοεί μόνο τα ορατά, απτά όντα, δηλ. τα αντικείμενα και μόνο ως αντικείμενα. Τα ονομάζει βέβαια, όπως βλέπουμε όντα και άρα αυτό που θα λάβει ακόμα και αν λέει το αντίθετο, θα είναι όντα και αντικείμενα. Για να το καταλάβουμε αυτό αρκεί να αναρωτηθούμε προς στιγμήν τι θα λαμβάναμε αν το ονομάζαμε Πνεύμα, ή Πηγή της Γνώσης.

Και αυτό συμβαίνει διότι αν και αρνείται τη Λογική από την αρχή ακόμα, με αυτήν είναι που συνεχίζει ως το τέλος να ερευνά την κατάσταση στην οποία περιήλθε εξ αιτίας της άρνησης της (της Λογικής) κατ' αρχήν, και μετά στην προσπάθειά της ίδιας παρ' όλα αυτά να ερμηνεύσει, να ελέγξει να κυριαρχήσει πάνω στην διάθεση της Αγωνίας, όχι του Τίποτα, αλλά περί του Τίποτα. Αυτό μέσα μας που αδυνατεί να λειτουργήσει μπροστά στο Μηδέν είναι η Λογική, μόνο που δεν το αποδέχεται και αρχίζει αμέσως με την συνειδητοποίηση ότι έχει μπλοκάρει μπροστά του να προσπαθεί να επαναφέρει την τάξη θα λέγαμε, και να αποκαταστήσει την σπασμένη συνέχεια εξ αιτίας του αρχικού αποκλεισμού της. Το ανθρώπινο ον ξέρει να επιβιώνει μέσα σε κάθε κατάσταση και αν το αφήναμε, ή αν το άφηνε η Λογική ήσυχο, εκείνο θα ήξερε τι να κάνει για να βγει από την κακή κατάσταση αυτή, της Αγωνίας και του Μηδενός. Θα έκανε αυτό που κάνουμε όταν, ενώ δεν ξέρουμε να κολυμπάμε και μπροστά στον επικείμενο θάνατο από πνιγμό χαλαρώνουμε και αφηνόμαστε, ώστε να μας βγάλει το νερό στην επιφάνεια και στον αέρα όπου μπορούμε να αναπνεύσουμε, δηλ. σε ένα περιβάλλον και σε μια κατάσταση όπου μπορεί το ον να ζήσει και να επιβιώσει. Φαντάζεται κανείς τι θα γίνονταν αν κάθονταν ο άνθρωπος ενώ βρίσκεται στον πάτο της θάλασσας, να αρχίσει να σκέφτεται και να αναλύει την κατάστασή του; Ή αν προσπαθούσε με αλλοπρόσαλλες και κινήσεις πανικού να βγει στη επιφάνεια; Θα πνίγονταν μια ώρα αρχύτερα και θα έπινε τόσο νερό ώστε ακόμα και αν ήταν έξω απ' το νερό να μη μπορούσε να αναπνεύσει και έτσι να πεθάνει. Σε αυτές τις καταστάσεις πρόκειται για καθαρά φόβο του Θανάτου. Η Αγωνία και ο Πανικός είναι αποτέλεσμα της σκέψης και της ανικανότητας της να εξηγήσει και να κυριαρχήσει πάνω σε κάτι που είναι ξένο (ανοίκιο, το λέει ο Χάιντεγκερ) προς αυτήν και τη λειτουργία της, και εξ αυτού του λόγου προτιμά να αυτοκτονήσει παρά να παραδώσει κάτι απ' την κυριαρχία της. Βέβαια αυτός που πληρώνει το κόστος της τρέλας της και αυτός που πεθαίνει και αυτοκτονεί είναι ο άνθρωπος που είναι ο κάτοχος της

Λογικής, και ο οποίος έχει καταντήσει να κατέχεται ο ίδιος από εκείνη, εννοώ να βρίσκεται κυριολεκτικά υπό κατοχή και κυριαρχία κάποιου εξωτερικού κατακτητή.

‘‘Η αγωνία εμπεριέχει μια υποχώρηση ενώπιον..., η οποία βεβαίως δεν είναι πλέον φυγή, αλλά μια μαγεμένη ησυχία’’ (Σελ. 78). Το Μηδέν, δηλ. το αίσθημα που έχουμε εξ αιτίας του Μηδενός, δηλ. εξ αιτίας του γεγονότος της γνώσης που αποκτούμε μέσα από την αγωνία, ότι χανόμαστε, ότι πεθαίνουμε, μας κάνει να φεύγουμε και συγχρόνως να ενωνόμαστε με κάτι πιο μεγάλο από μας, αυτό που αποτελεί η ολότητα των όντων. Αυτό είναι που σπρώχνει το ανθρώπινο ον προς τα ‘‘πάνω’’, προς το Είναι, προς το φως, προς τα πράγματα, προς τον Κόσμο, σε αντίθεση με το Τίποτα που μόλις την ίδια στιγμή βίωσε. Και τότε βέβαια αρχίζει αμέσως το ξεχώρισμα του απ τα πράγματα και το ξεχώρισμα των πραγμάτων του ενός απ το άλλο, που μόλις πριν ενώθηκαν στο Μηδέν για να σχηματίσουν, έστω προς στιγμήν, την ολότητα των όντων. Όμως αυτά τα κάνει πια η Λογική που ως τώρα απουσίαζε και δεν συμμετείχε στην όλη διαδικασία. Θεωρητικά. Διότι όπως δείξαμε είναι αυτή και η επιμονή της να θέλει να λειτουργεί ακόμα και σε καταστάσεις όπου εκ της ίδιας της λειτουργίας αδυνατεί να το πράξει, και ακόμα περισσότερο να θέλει να κυριαρχεί πάνω τους, όπως είναι η κατάσταση μιας διάθεσης, που δημιουργεί την Αγωνία και τον Πανικό. Σ αυτές τις καταστάσεις οι οποίες είναι καταστάσεις Ζωής και Θανάτου, το καλύτερο είναι, και αυτό το ξέρει το ον μέσα μας που θέλει να επιβιώσει, κανείς να σιωπά, που πάει να πει να στέκεται ήρεμος και ατάραχος μπρος σε ότι κι αν συμβαίνει, το οποίο όμως θα το καταφέρει μόνο άμα μπορεί να κάνει τη σκέψη και τη γλώσσα του να ηρεμήσουν, δηλ. με το να μη σκέπτεται και να μη μιλά, τουλάχιστον μέχρις ότου βγει από κει μέσα. Μετά μπορεί να καθίσει στη ασφάλεια του, να σκεφτεί την κατάστασή του και να βγάλει τα συμπεράσματά του, τα οποία θα είναι ασφαλή και πλήρη, μόνο όμως άμα στους λόγους και στις αιτίες που προκάλεσαν την κατάσταση αυτή της Αγωνίας, του Πανικού και της ασφυξίας συμπεριλάβει και τη σκέψη και την Ομιλία, δηλ. τη Λογική. Διότι η Λογική ήταν αυτή που έβαλε το ον μέσα στην κατάσταση αυτή στην προσπάθεια της επιφανειακά να εξηγήσει την κατάσταση στην οποία περιήλθε το ον εξ αιτίας του αποκλεισμού της, ενώ στην πραγματικότητα αυτό που ήθελε ήταν έστω και για μια στιγμή να κυριαρχήσει πάνω της, πράγμα βέβαια που είναι αδύνατο για αυτήν, διότι περί αυτών πρόκειται για παντελώς άγνωστες προς εκείνη καταστάσεις. Εκεί πρέπει να μάθουμε να αφήνουμε να λειτουργούν άλλες Δυνάμεις, Δυνάμεις της δράσης και της επιβίωσης, η κυριότερη εκ των οποίων είναι η Θέληση μας.

“Στην φωτεινή νύχτα του Μηδενός της αγωνίας εγείρεται για πρώτη φορά η αρχέγονη ανοικτότητα των όντων ως τέτοιων: ότι είναι όντα-κι όχι Μηδέν” (Σελ. 79). Και παρακάτω: “Η ουσία του Μηδενός που μηδενεί αρχέγονα συνίσταται σε τούτο: πρώτο αυτό φέρνει το Da-sein ενώπιον των όντων ως τέτοιων”. Και έτσι έκανε ο Χάιντεγκερ για άλλη μια φορά με τη σκέψη το Μηδέν ον, επαναλαμβάνοντας την αρχαία ρήση του Παρμενίδη, ότι η σκέψη και το Είναι είναι ίδια. Μόνο που ο Παρμενίδης με το Τίποτα, το Μηδέν δεν εννοούσε καθόλου αυτό που εννοεί ο Χάιντεγκερ σήμερα, κυριαρχημένος απ την ερμηνεία και την περιγραφή της Λογικής, δηλ. το Τίποτα, αλλά επειδή μιλούσε για Γνώση, κάτι που από τότε ακόμη δεν έβλεπε η Φιλοσοφία με τη σκέψη. (...) πρώτο αυτό φέρνει το Da-sein ενώπιον των όντων ως τέτοιων”, λέει και ο Χάιντεγκερ μετά από 3000 χρόνια, νομίζοντας ότι λέει κάτι διαφορετικό από εκείνο που είπε και έκανε ο Παρμενίδης, όταν εστίασε για πρώτη φορά πάνω στο Είναι το οποίο συνέλαβε με τις αισθήσεις και όταν το επιβεβαίωσε με τη σκέψη, αναφώνησε, πως το Είναι είναι ίδιο με τη σκέψη. Έτσι έκανε το Είναι ον, και ας μη το ξέρει εγκαθιδρύει εκ νέου θα λέγαμε τη Λογική, τη σκέψη, κάνοντας την όργανο της Γνώσης γενικά, ενώ είναι μόνο όργανο επιβεβαίωσης και ερμηνείας του όντος, δηλ. του ορατού Αντικειμένου, μόνο ως τέτοιο.

Έτσι όλα αυτά δεν είναι παρά ερμηνείες του *ιδίου*, ερμηνευμένου ήδη από αρχαιοτάτων χρόνων, σε άλλη γλώσσα και με άλλη σύνταξη όμως κατά τα άλλα με το ίδιο νόημα, πάλι από μέρους του ίδιου οργάνου, της σκέψης και για τον ίδιο σκοπό, να θέλει να τα κάνει όλα οικεία προς αυτήν, απλώς εξηγώντας τα όπως όπως και έτσι να διατηρήσει την κυριαρχία της πάνω στο ον συνολικά την οποία αισθάνεται να τη χάνει πάντα και κάθε φορά που βρίσκεται αντιμέτωπη με άγνωστες προς τη λειτουργία της καταστάσεις. Και αυτό που δεν βλέπει έτσι, είναι ότι το Μηδέν είναι δικό της προϊόν, δικό της αποτέλεσμα και δικιά της ερμηνεία. Διότι Μηδέν δεν υπάρχει έξω απ την ερμηνεία της, και ότι εκείνη ονομάζει Μηδέν, Τίποτα και κενό πρόκειται στην πραγματικότητα για μια κατάσταση ύπαρξης η οποία είναι ή θα πρέπει να αποτελεί το σκοπό της Φιλοσοφίας και της κάθε έρευνας του ανθρώπου της Γνώσης, διότι περί αυτής πρόκειται για μια κατάσταση ύπαρξης γνωστής ως “*εσωτερική Σιωπή*” μέσα από την οποία ο άνθρωπος φτάνει στην “*σιωπηλή Γνώση*”, που είναι η γνώση απ ευθείας απ το Πνεύμα, με το οποίο συνδέεται το ον άμεσα όταν βρίσκεται μέσα στη Σιωπή.

Και να το πούμε για ακόμα μια φορά: Για όντα και αντικείμενα μιλά η Λογική, η σκέψη και η Γλώσσα, ενώ στην πραγματικότητα στην κατάσταση αυτή, την οποία

ονομάζει και περιγράφει ως Μηδέν και Τίποτα είναι γεμάτη από Πνεύμα, δηλ. από Δύναμη, Ενέργεια και Γνώση. Ότι, ‘‘Η ουσία του Μηδενός που μηδενεί αρχέγονα συνίσταται σε τούτο: πρώτο αυτό φέρνει το Da-sein ενώπιον των όντων ως τέτοιων’’, μοιάζει, όπως είπαμε με την πρώτη φορά που το ον σκέφτηκε και άρθρωσε όταν έπεσε πάνω σε έναν βράχο ή σε ένα δέντρο μες το σκοτάδι που κινούνταν πριν εκατομμύρια χρόνια και για πρώτη φορά άνοιξε τα μάτια να δει τον Κόσμο γύρω του και ονομάτισε τα πράγματα πάνω του και μέσα του. Αυτή είναι και η αρχή όμως της Λογικής, δηλ. του συστήματος που συνέλεξε και κατέγραψε όλες τις έννοιες και τα ονόματα για να δημιουργήσει το σύστημά της. Περί αυτών βέβαια πρόκειται για τα Αντικείμενα. Όμως αυτό που κάνει ο άνθρωπος από κει και μετά, και βέβαια εδώ μιλάμε για τον άνθρωπο της Γνώσης ο οποίος δεν είναι ο άνθρωπος της Φιλοσοφίας όπως εκείνη εξελίχθηκε αφοτου έγινε ένα σύστημα της Λογικής, αυτό όμως που θέλει να κάνει ο άνθρωπος στο δρόμο του για τη γνώση είναι όχι να ξαναερμηνεύσει με διαφορετικά λόγια την ήδη υπάρχουσα γνώση, η οποία τότε δεν πρόκειται για γνώση αλλά για μια απλή πληροφορία, αλλά να φτάσει στο Πνεύμα, την πηγή από τη οποία όποτε θέλει και όποτε το χρειάζεται να μπορεί να αντλεί πρωτότυπη γνώση, λύση, έμπνευση, χαρά και δύναμη για Ζωή. Όλα αυτά, τα οποία βέβαια όπως βλέπουμε είναι πλήρως αντίθετα από όσα περιγράφει ο Χάιντεγκερ ως (Λογικός) Φιλόσοφος όταν περιγράφει το Μηδέν, το Τίποτα και την Αγωνία, ακόμα και με όλα αυτά τα ωραία και τα σχεδόν ποιητικά λόγια: ‘‘Στην φωτεινή νύχτα του Μηδενός της αγωνίας εγείρεται για πρώτη φορά η αρχέγονη ανοικτότητα των όντων ως τέτοιων: ότι είναι όντα-κι όχι Μηδέν’’ (Σελ. 79). Και παρακάτω: ‘‘Η ουσία του Μηδενός που μηδενεί αρχέγονα συνίσταται σε τούτο: πρώτο αυτό φέρνει το Da-sein ενώπιον των όντων ως τέτοιων’’. Το είπαμε πιο πάνω με άλλα λόγια: είναι σαν να βλέπει ο άνθρωπος για πρώτη φορά τον Κόσμο του, τον Κόσμο των Αντικειμένων, των ορατών πραγμάτων και να θαμπώνεται τότε από τη ετερόφωτη όμως πάντα φωτεινότητά του(ς), τόσο που να χάνει με μιας και για πάντα το αρχέγονο Φως του Πνεύματος. Ο άνθρωπος φαίνεται να πλήρωσε πολύ μεγάλο κόστος για να κερδίσει την ικανότητα να μιλά και να σκέπτεται. Το να ξανακερδίσει όμως την ικανότητα αυτήν, να φτάνει δηλ. άμεσα στο Πνεύμα δεν σημαίνει ότι μ αυτό καταργήσει τη Λογική, την σκέψη και τη Ομιλία. Απεναντίας θα τις εμπλουτίσει από πρωτότυπη Γνώση και από Δυνατότητες δράσης που είναι άγνωστες και ξένες προς την λειτουργία της Λογικής, τις οποίες χάνει από την τάση της Λογικής να κυριαρχεί πάνω σε όλες τις άλλες Δυνάμεις που έχει το ανθρώπινο ον: Αίσθημα, Φαντασία, Όνειρο, Θέληση, Σκοπό, κλπ. Και το

καταφέρνει αν και η πιο αδύναμη από όλες τις άλλες, απλώς και μόνο με το να τις μπλοκάρει με την ασταμάτητη φλυαρία της και την ασταμάτητη, αυτό σημαίνει με τη διαρκή, συνεχή και χωρίς ούτε μια στιγμή να σταματά να μιλά και να λογαριάζει, τάση της. Αυτός είναι ο τρόπος της να ελέγχει το ον στο σύνολό του, τη στιγμή βέβαια που στη πραγματικότητα δεν ελέγχει τίποτα απολύτως. Εξ ου και το Τίποτα του Μηδενός που εμφανίζεται άμα προσπαθεί να ελέγξει διαθέσεις και καταστάσεις, οι οποίες προκαλούνται από μια στιγμιαία απουσία ή άρνηση της σκέψης και της ομιλίας, κάποιου τολμηρού Φιλοσόφου, όπως εδώ ο Χάιντεγκερ, άσχετα αν δεν έμεινε συνεπής στο σκοπό του ως το τέλος, κάτι το οποίο τον οδήγησε κατά ευθείαν και αμέσως στην αγωνία και σ αυτό το αίσθημα του Μηδενός και του Τίποτα, αλλά και τον άφησε μέσα σ αυτήν ακόμα και όταν τελείωσε την έρευνά του. Ποιος νοιάζεται για την Ψυχή του όντος που χάθηκε μέσα στην Αγωνία του Μηδενός και του Τίποτα; Και βέβαια όχι εκείνος ή στην προκειμένη περίπτωση εκείνη, η Λογική η οποία ευθύνεται για την κατάσταση αυτή. Και δεν το κάνει από κακία, παρά από άγνοια και από ανικανότητα. Και όταν μιλάμε για άγνοια, εννοούμε την άγνοια της περί της ύπαρξης ακόμα τέτοιων καταστάσεων, διαθέσεων, δυνάμεων και άρα ως εκ τούτου στην ουσία ανεύθυνης ως προς αυτά και τα αποτελέσματά τους. Αλλοίμονο στον άνθρωπο δηλαδή, που έχει κυριολεκτικά το σβέρκο της ύπαρξής του κάτω απ τη βαριά της μπότα.

Απ την άλλη, μόνο μέσα από το Μηδέν μπορεί ο άνθρωπος να δει, να συνειδητοποιήσει ότι είναι ον, με την έννοια ότι είναι ζωντανός. Δηλ. μόνο μέσα από την εμπειρία του Θανάτου και έτσι την πλήρη συνειδητοποίηση ότι είναι ένα πεπερασμένο ον μπορεί να δει συγχρόνως ότι είναι ζωντανό, ότι ζει το ίδιο αυτό, ως ον μέσα στον κόσμο, αλλά και μέσα στην ολότητα των όντων, δηλ. να δει ότι και τα άλλα όντα είναι, υπάρχουν. Το Μηδέν, το Τίποτα είναι η κοινή Μοίρα των πάντων. *''Μόνο στη βάση της προδηλότητας του Μηδενός μπορεί το Dasein του ανθρώπου να προσεγγίζει τα όντα και να ασχολείται μαζί του''* . Και φυσικά και με τον ίδιο ως ον. Να μη ξεχνάμε βέβαια και αυτό που είπαμε εμείς για το Μηδέν και το Τίποτα, ότι δηλ. περί αυτών πρόκειται για ερμηνείες του Νου. Για μας το Μηδέν αυτό είναι γεμάτο Ενέργεια, Δύναμη και Γνώση και αυτό που ονομάζει ο Χάιντεγκερ *''ολότητα των όντων''* είναι για μας το Πνεύμα, ως η πηγή όλης της Γνώσης.

Αν όμως είναι έτσι και η αγωνία ως όχημα για το Μηδέν και από κει για την ολότητα των όντων, που όμως, όπως λέει ο Χάιντεγκερ, είναι σπάνια και στιγμιαία, αλλά παρ

όλα αυτά αυτός είναι ο τρόπος να είμαστε μέσα στα όντα και να ασχολούμαστε με αυτά, τότε πώς να την βιώσουμε την ζωή μέσα απ την εμπειρία του Μηδενός; Γιατί το ζητούμενο είναι πάντα η Ζωή ή θα έπρεπε να είναι πάντα η Ζωή.

Ο Χάιντεγκερ υποστηρίζει ότι ο λόγος που μας είναι δύσκολο να βιώσουμε την εμπειρία με την ολότητα του Είναι, είναι ότι στην καθημερινότητά μας, δηλ. συνήθως, ασχολούμαστε με τα όντα με το να πέφτουμε με τα μούτρα σε αυτά και έτσι να χανόμαστε μέσα τους. Στην ουσία δε, τα όντα μας απορροφούν μέσα τους. Βέβαια, αυτό που μας απορροφά μέσα στα όντα και μας κάνει να χανόμαστε μέσα τους, αλλά και γενικά με την έννοια να μην ζούμε συνειδητά, είναι η αντίληψη μας, εκείνη που μας κάνει να καρφωνόμαστε στα όντα για να τα εξετάσουμε, να τα ακινητοποιήσουμε και να τα κομματιάσουμε, για να τα ερευνήσουμε και κυρίως για να τα κατακτήσουμε ή να αφήσουμε εκείνα να μας κατακτήσουν. Εκεί, όπου χανόμαστε είναι η αντίληψη μας, ότι μόνο ξεχωρίζοντας το ον από τα υπόλοιπα θα μπορέσουμε να το γνωρίσουμε και αυτή η Αντίληψη είναι η αντίληψη της Λογικής. Το είπαμε και πριν: Η λογική είναι η δύναμη εκείνη που μας κάνει να ασχολούμαστε με τα όντα ξεχωριστά, ή με τα συγκεκριμένα όντα, και ότι θα πρέπει να απελευθερωθούμε από αυτό για να μπορέσουμε να βιώσουμε το Μηδέν και μέσα από αυτό την ολότητα των όντων.

Αυτό είναι που θέλει να πετύχει ο Χάιντεγκερ. Και αυτό όχι μέσα από την Λογική, γιατί αυτή αδυνατεί να απαντήσει στα ερωτήματα αυτά, αλλά και να κάνει δυνατή για τον άνθρωπο, την εμπειρία αυτή, παρά μόνο μέσα από ένα αίσθημα, την ανία και την αγωνία, αισθήματα που εμφανίζονται όταν ακριβώς δεν ασχολούμαστε με κάτι συγκεκριμένο, αισθήματα που μας κάνουν να γλιστράμε μέσα στο Μηδέν και από κει στην απροσδιοριστία της αγωνίας και στην ολότητα των όντων. Και αυτός είναι ο τρόπος να κάνουμε την εμπειρία τους. Και τι κάνει ο άνθρωπος σε μια τέτοια κατάσταση, καθημερινότητα? Ωθείται, λέει ο Χάιντεγκερ στην ``δημόσια επιφάνεια του Da-sein``. Ο άνθρωπος γίνεται δημόσιος, αυτή είναι η επιφάνεια του Da-sein του, που σημαίνει ότι δεν μπορεί να ασχολείται με την ουσία του και την ουσία των όντων, αλλά μόνο με την επιφάνεια τους.

Και όλα αυτά είναι στρογγυλά και ωραία. Είπαμε όμως πολλές φορές ήδη ότι εκείνη τη ``σπάνια και στιγμιαία`` φορά και επειδή η Λογική αισθάνεται να χάνεται η γη κατ απ τα πόδια της αλλά και το ίδιο το ον παθαίνει το ίδιο, στην προκειμένη περίπτωση ο Φιλόσοφος Χάιντεγκερ, αρχίζοντας τελείως αυθόρμητα να λειτουργεί ξανά, θέλοντας να ελέγξει την κατάσταση στην οποία περιήλθε, κι αυτό μόνο επεξηγώντας και ερμηνεύοντας όπως νομίζει, κάτι που βέβαια στην περίπτωση αυτή είναι αδύνατο.

Και είναι αδύνατο διότι περί αυτής πρόκειται για μια διάθεση και ενός αισθήματος και καθόλου για μια σκέψη, μια συνομιλία, έναν συλλογισμό κλπ. τα οποία αποτελούν το οικείο περιβάλλον για εκείνη και τον συνηθισμένο να αντιλαμβάνεται μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο άνθρωπο. Αυτή την αυτόματη σχεδόν επαναλειτουργία της Λογικής είναι που δεν αντιλαμβάνεται ο Χάιντεγκερ και μάλιστα κατά τη γνώμη μου μόνο διότι χωμένος πλήρως από συνήθεια μέσα της, δεν το προσέχει καν.

Ο Χάιντεγκερ περιγράφει εδώ μια Μέθοδο, αλλά δεν την παρουσιάζει ως τέτοια γιατί μάλλον δεν την βλέπει. Μια Μέθοδος, που μπορεί, όχι μόνο να κάνει το ανθρώπινο να ασχολείται με την ουσία του και την ουσία της ζωής και του Κόσμου, αλλά και να ωθήσει και οδηγήσει τον άνθρωπο σε μια πλήρη αλλαγή, μια πλήρη Μεταμόρφωση και αυτό μέσα από το Μηδέν, δηλ. την εμπειρία του Θανάτου και όχι μέσα από την Λογική αλλά μέσα από ένα αίσθημα. Ο Χάιντεγκερ λέει, ότι μέσα από ένα αίσθημα και γενικά μόνο μέσα από αισθήματα, συναισθήματα είναι κάτι τέτοιο δυνατό, και μάλιστα ότι, «ούτε και η πιο καθαρή Θεωρία δεν είναι αποκομμένη από κάθε διάθεση» (ΕκΧ, σ. 138), δηλ. ότι μέσα από τα αισθήματα και μια διάθεση μπορεί κάποιος να αλλάξει και να ζήσει μέσα στην ουσία των όντων και του Κόσμου. Και ήδη η πρότασή του αυτή δείχνει από μόνη της μια αλλαγή της αντίληψης και μάλιστα προέρχεται από μια αλλαγή της ματιάς και της αντίληψης: το ότι μόνο μέσα από μια διάθεση (πχ. Το φόβο, την αγωνία) και όχι αντίθετα μέσα από τη Λογική, μπορεί κανείς να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων, ως την πηγή της γνώσης και της ζωής. Μετά από αυτό όμως θα πρέπει να κανονίσουμε και τις αρχές πάνω στις οποίες θα πρέπει να κινηθούμε από δω και μπρός, ούτως ώστε να καταφέρουμε να βγάλουμε τα απαραίτητα συμπεράσματα, τα οποία θα γίνουν κατόπιν οι αρχές της Μεθόδου, που θα πρέπει βέβαια να είναι αρχές που έχουν να κάνουν με "διαθέσεις" και αισθήματα και συναισθήματα. Κάτι που όμως δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό από την τρέχουσα Φιλοσοφία. Τότε ας το κάνουμε χωρίς αυτήν την τρέχουσα Φιλοσοφία. Αυτή θα χάσει.

Ο Χάιντεγκερ, όπως και πριν απ' αυτόν μεγάλα πνεύματα της Φιλοσοφίας και των Μαθηματικών απέδειξαν τα όρια της Λογικής, αλλά παρ' όλα αυτά ποτέ δεν τόλμησαν να τα βάλουν ως το τέλος μαζί της, κυριαρχημένοι πλήρως από αυτήν και την αντίληψη, τον τρόπο που μας αναγκάζει εκείνη να βλέπουμε και να αντιμετωπίζουμε τα πράγματα. Εκείνη είναι που μας αναγκάζει να ασχολούμαστε με το κάθε ον ξεχωριστά και με κάθε συγκεκριμένο ον, υπό την έννοια ότι μόνο αυτήν έχουμε στην διάθεσή μας για να κάνουμε τα όντα και τον Κόσμο. Αυτό σημαίνει ότι

άρα δεν θα την χρησιμοποιήσουμε στην προσπάθειά μας να κάνουμε την εμπειρία της ολότητας των όντων. Ο τρόπος πρόσβασης στην ολότητα των όντων, ως την πηγή της γνώσης για τα όντα στο σύνολο τους, τα γνωστά και τα άγνωστα, μας παρέχει την δυνατότητα να έχουμε πρόσβαση στην γνώση και στην δύναμη, κάτι που θα αυξήσει τις δυνατότητες μας προς γνώση και θα μας βοηθήσει να βρούμε λύσεις για την ζωή μας.

Όμως προσοχή: τις διαθέσεις θα τις χρησιμοποιήσουμε μόνο σαν οχήματα που θα μας οδηγήσουν στην εμπειρία του Μηδενός, δηλ. του Θανάτου και μέσα απ αυτήν στην ολότητα των όντων, δηλ. της πηγής της γνώσης, ως τις μόνες που μπορούν να μας παράσχουν την δυνατότητα να μας οδηγήσουν σε κείνη την κατάσταση, που είναι στην πραγματικότητα υπεύθυνη για την εμπειρία αυτή, της γνώσης, του Θεού: την *σιωπή*, την γαλήνη. Αυτό που σιωπά, όπως είδαμε και μέσα απ το κείμενο του Χάιντεγκερ, είναι η μιλιά μας και το μυαλό μας. Μέσα στην *σιωπή* αιωρούμαστε και μέσα από την σιωπή κάνουμε την εμπειρία της ολότητας του Είναι, του Θεού, του Πνεύματος, του Σκοπού, του Αφηρημένου κλπ. κλπ. Ο Χάιντεγκερ τα λέει όλα, όμως δεν μένει και δεν ακολουθεί με συνέπεια την ίδια την σκέψη του. Σαν η ίδια η σκέψη να λειτουργεί αυτόνομα και με έναν τέτοιο τρόπο και με σκοπό μόνο να προστατέψει τον εαυτό της δηλ. τα κεκτημένα της. Στην προσπάθειά της όμως αυτή κάνει άλματα στην ίδια την λειτουργία της και αφήνει κενά στην πορεία της, και στην περιγραφή της διαδικασίας της εμπειρίας του Είναι/Μηδενός που η ίδια επιχειρεί.

Ο αποκλεισμός της Λογικής είναι πλήρως απαραίτητος στο διακύδευμα αυτό που επιχειρεί ο Χάιντεγκερ. Χωρίς αυτόν τον πλήρη και μέχρι τέλους αποκλεισμό και την μη συμμετοχή της Λογικής δεν είναι δυνατή η αγωνία ή μάλλον δεν είναι δυνατή η εξαγωγή των σωστών συμπερασμάτων από τις διαθέσεις, δηλ. τις εμπειρίες που ωθείται ο άνθρωπος να κάνει. Κι όμως, όπως βλέπουμε εκείνη δεν τα παρατάει ποτέ. Επιμένει να προσπαθεί να ελέγξει τα πάντα και μάλιστα κάτι που της είναι παντελώς ξένο προς την ίδια, και άρα την ξεπερνάει, δηλαδή την διάθεση, και τότε είναι αυτό εκείνο που οδηγεί το ον στην αγωνία.

Το είπαμε και πιο πάνω: στην Αγωνία οδηγεί το ον η Λογική στην προσπάθειά της να ελέγξει μια κατάσταση που προήλθε απ τη στιγμιαία απουσία της, παύοντας έτσι προς στιγμήν τη λειτουργία της, κάτι το οποίο την έκανε να τα χάσει και να προσπαθήσει αμέσως, απεγνωσμένα και πανικοβλημένα να επιχειρήσει την αποκατάσταση της λειτουργίας της, αρχίζοντας αμέσως ξανά να σκέπτεται και να μιλά. Ο πανικός αυτός και ο άναρχος τρόπος που το επεχείρησε οδήγησε το ον στην αγωνία. Το κακό με όλα

αυτά, δηλ. με την άγνοια περί των σταδίων και τον πραγματικό "ένοχο" της πρόκλησης της διάθεσης αυτής, είναι ότι, απ τη μια ο Φιλόσοφος αδυνατεί να βγάλει τα σωστά συμπεράσματα και απ την άλλη δεν μπορεί να βγάλει ούτε το ον από την αγωνία, μέσα στην οποία το έσπρωξε η ίδια. Ήταν αυτός ο σκοπός του όλου εγχειρήματος; Ή μήπως περί αυτού πρόκειται για την αδιαφορία για την οποία μιλά ο Χάιντεγκερ, την αδιαφορία δηλ. για την τύχη του όντος που είναι ο άνθρωπος αλλά και όλα τα υπόλοιπα όντα της ολότητας, μια αδιαφορία που τα οδηγεί στο χαμό τους και τα αφήνει μέσα στο χαμό; Για αυτό εργάζεται ο Φιλόσοφος και για αυτό σκέπτεται και μιλά; Μα εκεί βρίσκεται ο άνθρωπος ούτως ή άλλως από μόνος του. Δεν χρειάζεται και οδηγό. Κυρίως ο φτωχός και ο κατατρεγμένος. Και βέβαια δεν το προκαλεί αυτό ο Φιλόσοφος ο οποίος είναι και ο ίδιος θύμα αυτής της προκατάληψης, ίσως το πιο μεγάλο από όλους τους υπόλοιπους ανθρώπους, ότι δηλ. μέσα απ τη σκέψη και το λόγο μπορεί να φτάσει στη Γνώση. Απεναντίας δουλεύει πράγματι σκληρά για να βρει απαντήσεις, μόνο που δεν μπορεί ούτε και ο ίδιος να απελευθερωθεί από την σκλαβιά της προκατάληψης αυτής, ακόμα και αν και όταν φτάνει τόσο κοντά, όπως στην περίπτωση μας ο Χάιντεγκερ. Τι όμως πιο λογικό απ την απλή εκείνη σκέψη, το πώς θα μπορούσε ποτέ το όργανο εκείνο, η δύναμη εκείνη η οποία ευθύνεται για την κατάσταση αυτή, ότι θα μπορούσε και να σε βγάλει από κει μέσα; Τόσο είμαστε σκλαβωμένοι και τυφλωμένοι από τη γοητεία της, που κατά κύριο λόγο προέρχεται από τις αντιφάσεις στις οποίες πέφτει η ίδια επανειλημμένα, ώστε δεν βλέπουμε ούτε καν αυτήν την δικιά της πρόταση, κάτι που μας οδηγούσε να ψάξουμε για κάποιο άλλο εργαλείο πιο κατάλληλο από εκείνη. Απ την άλλη βέβαια είχε και τόσες χιλιάδες χρόνια στη διάθεσή της να προετοιμαστεί και να εργαστεί αθόρυβα και κρυφά για να στερεώσει το βασίλειο της, μέσα στις αντιφάσεις αυτές στις οποίες η ίδια πέφτει και στις οποίες οδηγεί και τον ίδιο τον άνθρωπο. Έτσι βάφτισε η ίδια ως την υψηλότερη μορφή πράξης την ίδια τη Σκέψη και το λόγο, με εκφράσεις όπως: η σκέψη σκέφτεται την ίδια τη σκέψη, ότι το είναι και η σκέψη είναι το ίδιο, εν αρχή ην ο λόγος κλπ. κλπ. Γιάννης κερνάει Γιάννης πίνει. Και ότι δεν καταλαβαίνει και ότι δεν καταφέρνει τα ανάγει στη Φύση του ανθρώπινου όντος που είναι έτσι ελαττωματικό και σε πολλά σκλαβωμένο. Περί αυτού πρόκειται για το γνωστό στρίβειν δια της παραδοχής και της αναγνώρισης. Αλλά το να αποδέχεσαι μια πραγματικότητα ως τέτοια και να την παρατάς την αποδοχή αμέσως μετά, δηλ. με το να συνεχίζεις να μένεις μέσα της δεν σε απελευθερώνει από αυτήν ούτε σε κάνει να αισθάνεσαι καλύτερα και να κάνεις μέσα της μια καλύτερη Ζωή. Πρέπει να αλλάξεις

εσύ ο ίδιος αλλά και να αλλάξεις και την ίδια άμα θες αν μη τι άλλο τουλάχιστον να επιβιώσεις. Στην κατάσταση όμως που βρίσκεσαι δεν σε έβαλε η φύση σου που σε γέννησε και θέλει να ζήσεις όσο σου το επιτρέπει η ίδια, αλλά μια συγκεκριμένη αντίληψη για σένα και τον Κόσμο, εκείνη που με τη λειτουργία της, δηλ. την ασταμάτητη φλυαρία της και τους ασταμάτητους λογαριασμούς της μπλοκάρει όλες τις άλλες δυνάμεις που έχεις από Φύση, τη Φαντασία, το Όνειρο, την Θέληση, την Ορεξή, τον Σκοπό για να τις κάνει έτσι στην ουσία άχρηστες και μη λειτουργικές. Άχρηστες, διότι δεν είναι διαθέσιμες προς χρήση για Ζωή και για Γνώση.

Η αγωνία δεν είναι σπάνια, αλλά είναι κοινός τόπος και μάλιστα κάθε φορά που ο άνθρωπος βιώνει καταστάσεις που δεν ταιριάζουν στην συνέχεια της καταγραφής του, που είναι καταγραφή της Λογικής του. Στην προσπάθειά του να εξηγήσει και να επισκευάσει την σπασμένη συνέχεια της και αδυνατώντας να το πράξει, φτάνει στην αγωνία. Ο θάνατος, το Μηδέν (ο πραγματικός Θάνατος και το πραγματικό Μηδέν) έρχεται σαν επακόλουθο της εμμονής του και της επιμονής του να συνεχίσει την απέλπιδα και καταδικασμένη εξ αρχής σε αποτυχία προσπάθειά του, να εξηγήσει και κυρίως να ελέγξει με τη σκέψη αυτό που βιώνει. Γιατί όμως και ενώ το ξέρει ήδη από την αρχή συνεχίζει με την ίδια ως εργαλείο; Έτσι αντί να ενεργήσει διαφορετικά και να βγει από κει μέσα, προτιμά όπως είπαμε να αυτοκτονήσει. Αυτοκτονία είναι να βγάξει το συμπέρασμα, οποιοδήποτε συμπέρασμα και μάλιστα κάποιο που λέει ότι πρόκειται περί σπάνιας εμπειρίας και ότι ο άνθρωπος είναι από μόνος του ανίκανος από δικιά του θέληση και βούληση να φτάσει στην αγωνία. Όλα αυτά τα συμπεράσματα είναι λάθος, διότι είναι λογικά, διότι τα βγάξει η Λογική. Κι αυτό επειδή η ίδια από τη λειτουργία της, δηλ. από τις δυνατότητες που έχει, που περιορίζονται μόνο στο γνωστό, αδυνατεί να λειτουργήσει στο άγνωστο, κάτι που είναι για αυτήν μια διάθεση, ή κάτι το οποίο είναι γεγονός, ότι ο άνθρωπος και στην προκειμένη περίπτωση ο Χάιντεγκερ, επιχειρεί κάτι χωρίς την ίδια την Λογική, αλλά με μια διάθεση. Την Αγωνία. Απ την άλλη ισχύει και η αλήθεια ότι ενώ η Λογική αδυνατεί όπως είπαμε να λειτουργήσει στο άγνωστο μπορεί αντ αυτού να το μπλοκάρει και το πετυχαίνει όπως είπαμε με τον ασταμάτητο εσωτερικό διάλογο που εκτελεί φυσικά η ίδια με τον ίδιο της τον εαυτό, το γνωστό Νόησις Νοήσεως και ότι η σκέψη σκέπτεται τον εαυτό της κλπ. κλπ.

Αυτό που του ξεφεύγει του Χάιντεγκερ, όπως είπαμε ήδη πολλές φορές, είναι ότι στην Αγωνία τον σπρώχνει η ίδια η Λογική που δεν μένει συνεπής στον αποκλεισμό της, παρά αμέσως, και μόλις για μια στιγμή παύει να λειτουργεί και για το λόγο ότι

κάτι τέτοιο της είναι παντελώς άγνωστο, βρίσκεται κυριολεκτικά έξω απ τα νερά της, αρχίζει πανικόβλητη να προσπαθεί να γνωρίσει, να κάνει γνωστή την κατάσταση αυτή, κάτι όμως που της είναι αδύνατο, διότι απ τη λειτουργία της δεν μπορεί να λειτουργήσει στο άγνωστο, αλλά μόνο στο γνωστό, κάτι που επιφέρει και προκαλεί την αγωνία. Σ αυτήν την περίπτωση συνέπεια θα ήταν να επιμείνουμε με δύναμη τη Θέληση να κρατήσουμε την Λογική, τη σκέψη και το λόγο εκτός παιχνιδιού, εκτός εμπειρίας και μ αυτόν τον τρόπο όχι μόνο να κάνουμε πιο βαθιά την εμπειρία της ολότητας των όντων, αλλά και με τον ίδιο τρόπο να βγούμε στην επιφάνεια, παίρνοντας μαζί μας μια πληθώρα πληροφοριών, γνώσεων και εμπειριών, τις οποίες κατόπιν θα καλούνταν η Λογική, με τη σκέψη και το λόγο να ξεδιαλύνει, να συλλέξει, να συγκρίνει, να διαχωρίσει, να τακτοποιήσει, να κάνει τελικά αυτό που πρέπει και μπορεί να κάνει εκ της φύσεως της καλύτερα. Έτσι γίνεται με τη Γνώση και αυτή είναι σειρά και ο σωστός τρόπος.

Η θλιβερή πραγματικότητα είναι ότι δεν έχουμε συνηθίσει στην ιδέα ότι και η Θέληση είναι ένα όργανο, μια Δύναμη που μπορεί να οδηγήσει το ον στη Γνώση. Και βέβαια δεν πρόκειται για μια άμεση γνώση παρά διαμεσολαβητική όπως φυσικά είναι και η γνώση που αποκτούμε μέσω της Λογικής. Αυτό που κάνουμε με τη Θέληση όταν την αναπτύξουμε, είναι να αναπτύσσουμε τη Δύναμη μας εκείνη που θα μας βοηθήσει να αντισταθούμε και να παραμερίσουμε τα εμπόδια τα οποία δεν μας επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στη Γνώση, δηλαδή την γνώση άμεσα από την πηγή της Γνώσης, δηλ. το Πνεύμα. Στο κάτω κάτω διαμεσολαβητής γνώσης είναι και η Λογική. Περί και των δύο πρόκειται για μια περιγραφή του Κόσμου, μόνο που η περιγραφή από την πλευρά της Θέλησης είναι ευρύτερη και μάλιστα εμπερικλείει και την περιγραφή της Λογικής. Και βέβαια δεν ερχόμαστε ποτέ σε άμεση επαφή με τον Κόσμο. Πάντα υπάρχει ανάμεσα σε μας και τον Κόσμο κάτι. Αυτό το κάτι είναι η περιγραφή. Η Θέληση όμως είναι εκείνη η Δύναμη στην Ψυχή του ανθρώπινου όντος που είναι άμεσα συνδεδεμένη με το Πνεύμα και έτσι μπορούμε να πούμε ότι είναι το πιο πνευματικό όργανο, Δύναμη σε σχέση με τη Λογική. Αυτό σημαίνει, ότι άμα καθαρίσουμε τη Θέληση από αντίθετες επιθυμίες, πόθους, πάθη κλπ. τότε θα έχουμε καθαρίσει και τον συνδεδεμένο εκείνο κρίκο που μας συνδέει κατ ευθείαν με το Πνεύμα, και έτσι στην άμεση γνώση.

Έτσι, άμα προσπαθούσαμε με την ίδια την θέληση και με αρχές της δύναμης να κάνουμε την εμπειρία της ολότητας των όντων, δηλ. του Θεού, του Πνεύματος, τα συμπεράσματα θα ήταν εντελώς διαφορετικά. Τα συμπεράσματα απ την μεριά της

δύναμης της θέλησης δεν είναι ποτέ τελεσίδικα, γιατί η δύναμη και η θέληση δεν έχουν όρια και τελικά πάντα διαστέλλονται όσο περισσότερο τα αναπτύσσουμε. Η ίδια η Λογική αδυνατεί να φτάσει στην γνώση που περιγράφουμε, επειδή δεν την έχει ακόμα, εννοούμε ότι δεν την έχει ακόμα ο Χάιντεγκερ και έτσι δεν μπορεί να μας την περιγράψει. Δηλαδή, η γνώση που περιγράφουμε εμείς εδώ, δεν της ήταν τότε ακόμα γνωστή και όπως ξέρουμε βέβαια, ήδη από αρχαιοτάτων χρόνων, και όπως αναφέραμε ήδη πιο πάνω, η σκέψη λειτουργεί μόνο για το γνωστό. Αυτή η έλλειψη συνέχειας στη ιστορία της σκέψης που φαίνεται ως ασυνέπεια από μέρους του Χάιντεγκερ, οφείλεται στην έλλειψη της γνώσης αυτής που περιγράψαμε μόλις.

Με αυτόν τον τρόπο μόλις τώρα αποδείξαμε και το γεγονός, ότι η σκέψη δεν έχει καμιά σχέση με την γνώση όπως αντίθετα πιστεύουμε, ή έτσι που μας βάζει εκείνη η ίδια να πιστεύουμε, ότι δηλ. σκέψη και γνώση είναι το ίδιο πράγμα. Και δεν μπορεί να είναι το ίδιο για τον απλούστατο λόγο, ότι γνώση μπορεί να είναι μόνο η γνώση του αγνώστου, η γνώση που ως τώρα μας είναι άγνωστη και όχι όπως νομίζουμε η γνώση του γνωστού. Κάτι το οποίο είναι ήδη γνωστό δεν μπορεί φυσικά να είναι γνώση. Εξ αυτού, απ την προκατάληψη δηλαδή αυτή, ότι αποκλειστικά και μόνο με τη σκέψη φτάνουμε στην γνώση προέρχεται και η παρεξήγηση ότι σκέψη και γνώση είναι το ίδιο.

Δυστυχώς ο Χάιντεγκερ δεν καταφέρνει να κρατήσει την ρώτα της σύλληψής του να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων μέσω μιας διάθεσης, της Αγωνίας και έτσι φτάνει σε συμπεράσματα λογικά, όπως ότι το συναίσθημα που πιστεύει ότι μπορεί να μας βοηθήσει στην περιπέτεια αυτή της γνώσης είναι σπάνιο και έτσι παραδίνεται από δω και πέρα αμαχητί πια στα χέρια πάλι της Λογικής από την οποία προσπάθησε πριν να ελευθερωθεί. Η αντίφαση που παρατηρείται εδώ, είναι ότι, ενώ αποδεικνύει λογικά ότι δεν μπορεί να το καταφέρει με τη Λογική, και έτσι αποφασίζει να το προσπαθήσει με μια διάθεση, προσπαθεί να βγει από κει μέσα με τη Λογική, κάτι που είναι άλλο τόσο αδύνατο όσο και το να μπει στην εμπειρία της ολότητας των όντων με την ίδια ως δύναμη.

Η διάθεση, τα αισθήματα, τα συναισθήματα δεν είναι καταστάσεις του μυαλού και έτσι δεν μπορούν να ιδωθούν, να προκληθούν, αλλά και να ελεγχθούν και καθοδηγηθούν από το μυαλό. Ούτε και να υπακούσουν σε αρχές της Λογικής, ώστε να εξάγουμε με αυτόν τον τρόπο τα σωστά συμπεράσματα. Με το μυαλό σκεπτόμαστε και βγάζουμε συμπεράσματα. Τις διαθέσεις και τα συναισθήματα μπορούμε να τα αντιληφθούμε και να κατευθύνουμε μόνο με ένα άλλο όργανο που

διαθέτουμε, αλλά ποτέ δεν χρησιμοποιούμε θεληματικά και συνειδητά, διότι το θεωρούμε ως τίποτα άλλο παρά για μια ακόμη έννοια της Λογικής, την Θέληση. Το βλέπουμε να το λέει και ο ίδιος ο Χάιντεγκερ: “αδυνατούμε με δική μας απόφαση και βούληση να τεθούμε αρχέγονα ενώπιον του Μηδενός” (Σελ. 83). Αντί όμως να σκεφτεί το λόγο εξ αιτίας του οποίου αδυνατεί να το πράξει αυτό με τη Θέληση, εκείνος όπως και όλοι οι προηγούμενοι και επόμενοι απ αυτόν καταφεύγουν ξανά πίσω στη Λογική. Με αυτό αποδεικνύει για άλλη μια φορά αυτό που μόλις είπαμε, ότι δηλ. καταφεύγει πίσω στη Λογική και η απόδειξη περί αυτού είναι ότι ούτε καν το επιχειρεί, ούτε καν του περνάει απ το μυαλό, ότι μπορεί τη Θέληση να την αναπτύξει, και μέσα απ αυτό να γίνει αποφασιστικός για τα σωστά πράγματα, όπως είναι η ολότητα των όντων και η εμπειρία του Πνεύματος. Κάτι τέτοιο είναι παντελώς ξένο προς τη Λογική, η οποία είναι συνηθισμένη στην αρχή ότι κάτι το έχεις ή δεν το έχεις αλλά στην περίπτωση που δεν το έχεις δεν μπορείς ποτέ να το αναπτύξεις και να το εξελίξεις και έτσι να το αποκτήσεις.

Η Θέληση, είναι η όρεξη του Αριστοτέλη και είναι η δύναμη εκείνη της ψυχής που κινεί το ον. Το κινεί προς την γνώση και τον κόσμο ως ένα όλον, την ολότητα των όντων και προς την πηγή της γνώσης. Έτσι οι διαθέσεις ανήκουν σε ένα άλλο κομμάτι της ψυχής, εκείνο που ο Αριστοτέλης ονομάζει “ενεργεία νου” και με το οποίο ο άνθρωπος είναι ενωμένος άμεσα με τον Θεό και μπορεί να ζήσει σαν τον Θεό. Αλλά και ο Αριστοτέλης, όπως και μετά απ αυτόν ο Χάιντεγκερ, λες και ο δεύτερος να αντιγράφει τον πρώτο, βγάζει το λογικό συμπέρασμα ότι αυτό είναι σπάνιο και μάλλον τυχαίο και συμπτωματικό, και άρα και σ αυτό συμφωνεί με τον Χάιντεγκερ ότι δεν μπορεί να γίνει με δική του απόφαση και με δικιά του βούληση: “αδυνατούμε με δική μας απόφαση και βούληση να τεθούμε αρχέγονα ενώπιον του Μηδενός”. Για ποιον λόγο φτάνουν και οι δύο αυτοί μεγάλοι στοχαστές στο ίδιο συμπέρασμα, πέραν του γεγονότος ότι ο ένας, ο παλιός επηρεάζει τον νεώτερο? Ο λόγος είναι απλός και ας μην είναι παραδεκτός: και οι δύο είναι κυριαρχημένοι από τον νου, τον οποίο ονομάζει ο Αριστοτέλης “παθητικό”, έναν νου, ο οποίος γίνεται τα πάντα σε αντίθεση με τον ενεργεία νου ο οποίος δημιουργεί τα πάντα. Όλα αυτά βέβαια στο επίπεδο της Γνώσης. Ο νους έγινε ήδη από την εποχή του Αριστοτέλη και κατά πολύ εξ αιτίας του λένε, αλλά δεν είναι έτσι γιατί εκείνος εκκινούσε από άλλη αρχή και άλλη ματιά, έγινε λοιπόν το κυρίαρχο και μοναδικό όργανο για την γνώση, κάτι που σημαίνει ότι μόνο με το μυαλό μπορεί ο άνθρωπος να μάθει, να γνωρίσει και

με τίποτα άλλο. Αυτό έκανε άλλες δυνάμεις να ατονήσουν και άλλες δυνατότητες για γνώση και καλή ζωή να μηδενιστούν: όπως οι διαθέσεις, τα αισθήματα, τα συναισθήματα, η Θέληση, Βούληση, η όρεξη, η αποφασιστικότητα κλπ., που είναι εκ της φύσεως τους πιο κοντά σε αυτό που ονομάζουμε Ψυχή και Πνεύμα παρά η ίδια η Λογική, η σκέψη, ο λόγος που αποτελούν εργαλεία του παθητικού Νου.

Η γνώση και ο νους, και η γνώση μόνο μέσα απ τον νου, έγιναν οι κυρίαρχοι του ανθρώπου και αυτό όχι μόνο για πράγματα της γνώσης, αλλά μέσα απ το μπλοκάρισμα των υπολοίπων δυνάμεων της Ψυχής, ολόκληρου του ανθρώπινου όντος συνολικά, γιατί η κυριαρχία του είναι τόσο πλήρης και καθολική, ώστε να αποκλείει κάθε άλλη δύναμη και δυνατότητα για γνώση και για δράση. Έτσι μπλοκάρει και αναγκάζει τον άνθρωπο να γίνεται "δημόσιος" και να ασχολείται μόνο με τα όντα, ως όντα, ως αντικείμενα δηλαδή και μόνο, και αποκλειστικά με τα συγκεκριμένα, δηλ. με τα ορατά, και βέβαια μόνο με την γνώση που μπορεί να αποκτήσει ο άνθρωπος με τον νου, δηλ. μόνο με την γνώση του ήδη γνωστού, δηλ. με την πληροφορία. Κι αν δεν το λέει ο Χάιντεγκερ, είναι αυτό που επιδιώκει με την έμπνευσή του αυτή: να βρει τρόπο να γνωρίσει την άγνωστη γνώση, την λύση, την έμπνευση. Κατά τη γνώμη μου δε, αυτός είναι και ο λόγος της Στροφής του και το ψάξιμό του πια στους λόγους των Ποιητών και στην ποίηση. Όμως και αυτός και παρά τις επανειλημμένες αποδείξεις για αυτό, δεν μπόρεσε ποτέ να αποποιηθεί πλήρως τον νου και την σκέψη, ούτε και μια στιγμή, δηλ. ποτέ δεν έκανε στα αλήθεια την εμπειρία του Πνεύματος, δηλ. ποτέ δεν του αποκαλύφθηκε το Πνεύμα. Έτσι παρέμεινε σε όλη του τη Ζωή μέσα στα όρια της συνηθισμένης αντίληψης, δηλ. της Λογικής και στις δυνατότητές της και εκείνη η οποία λέει, ότι αληθινά είναι μόνο τα ορατά και ότι ως όντα αδυνατούμε να κάνουμε την εμπειρία του Θεού, της αθανασίας της Ψυχής, της Χάρης του Θεού και της ελευθερίας. Έ τότε τι ζούμε; Για να αποδεικνύουμε πάντα και πάλι απ την αρχή και για άλλη μια φορά την ανημποριά και την ανεπάρκεια μας;

Τι θα έκανε αυτό και που θα οδηγούσε η αποποίηση αυτή του νου για την οποία μιλάμε εδώ; Θα μας οδηγούσε ή θα έπρεπε να μας οδηγήσει όλους να ψάξουμε να βρούμε τρόπους για το πώς θα μπορούσαμε να εξελίξουμε και να αναπτύξουμε την Θέληση, ως την δύναμη εναντίον των επιθυμιών, και να ανοίξουμε με αυτόν τον τρόπο τον δρόμο, ο οποίος εμποδίζεται τώρα από αυτές, προς την πηγή της γνώσης, της νέας γνώσης, της λύσης, της έμπνευσης κλπ..., μιας άλλης ζωής και μιας άλλης

ασχολίας με τον εαυτό μας και με τα όντα, που ήταν και είναι το ζητούμενο της προσπάθειας του Χάιντεγκερ ως Φιλοσόφου, αλλά και κάθε κοινού ανθρώπου.

Ακόμα και αν ο Χάιντεγκερ επιμένει πως η αγωνία απλώς κοιμάται, και 'ή ανάσα της πάλλεται διαρκώς μέσα στο Da-sein'', ακόμα και αν 'βρίσκεται διαρκώς σε ετοιμότητα (auf der Sprunge)'' '...σπάνια όμως κάνει το άλμα [Springen], ωθώντας μας προς την αιώρηση''. (Σελ. 83). Κι αυτό γιατί: 'είμαστε τόσο πεπερασμένοι, ώστε αδυνατούμε με δική μας απόφαση και βούληση να τεθούμε αρχέγονα ενώπιον του Μηδενός. Η περάτωση σκάβει τόσο αβυσσαλέα στο Da-sein, ώστε η πιο ιδιαίτερη και βαθιά περατότητα αρνείται να ενδώσει στην ελευθερία μας''. (Σελ. 83). Να πούμε πρώτον, ότι σε μερικούς και μία φορά αρκεί για να αλλάξει κανείς τη ματιά του. Να το τονίσουμε και να πούμε πως αλήθεια, και ας φαίνεται πως εκλιπαρώ τους εναπομείναντες ανοιχτόμυαλους Φιλοσόφους, ότι μια φορά είναι αρκετή. Ότι αρκεί αν ένας μεγάλος Φιλόσοφος, να πούμε ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης, ο Καντ, ο Χάιντεγκερ, πριν απ αυτόν ο Νίτσε, αλλά και η πιο αυστηρή των καθαρών επιστημών, τα Μαθηματικά με τον Gödel, αρκεί λοιπόν το ότι απέδειξαν, ότι η Λογική έχει όρια και ότι δεν μπορεί με τη βοήθειά της ο άνθρωπος να κάνει εμπειρίες όπως του Θεού, ολότητας των όντων, της αθανασίας της Ψυχής, της Ελευθερίας και άρα να βελτιώσει τις δυνατότητες του για γνώση και για δράση. Και που θα οδηγούσε μια τέτοια αποδοχή? Σε άλλες δυνάμεις. Στην όρεξη, την θέληση, την βούληση και στην ανάπτυξή τους, την εξέλιξη τους. Ως τώρα και με το καπέλωμα της Λογικής δεν άρχισαν καν οι άνθρωποι να πιστεύουν ότι μπορεί κανείς να εξελίξει την θέλησή του. Κάτω από την κυριαρχία της Λογικής πιστεύει ότι την θέληση την έχει ή δεν την έχει. Ότι η Θέληση είναι μια δύναμη που είναι περισσότερο ένα ένστικτο και το οποίο είναι ανεξέλεγκτο. Ναι είναι, αλλά μόνο για το μυαλό και άμα όπως ως σήμερα και πάλι εξ αιτίας του μυαλού και της αντίληψης που μας επιβλήθηκε, ότι κάτι το έχουμε ή δεν το έχουμε και ότι η θέληση είναι μια έννοια του μυαλού και τίποτα άλλο, τότε ναι, θα φτάσουμε σε συμπεράσματα τέτοια που έφτασε και ο Χάιντεγκερ, ότι εξ αιτίας του, ότι είμαστε τόσο πεπερασμένοι κλπ. κλπ. και ως τέτοιοι αδυνατούμε να τεθούμε ενώπιον του Μηδενός και ότι η περάτωση αρνείται να ενδώσει στην ελευθερία μας. Η ελευθερίας μας είναι κατ αρχήν εφικτή, αλλά θα πρέπει να κερδηθεί, ενώ συγχρόνως εκείνο μέσα μας που πιστεύει ανοήτως ότι δεν θα πεθάνει και μάλιστα εκείνο που μας αναγκάζει να ζούμε ως οι αθάνατοι και με αυτόν τον τρόπο να μην ζούμε ούτε και αυτήν την μικρή ζωή που έχουμε στην διάθεσή μας, είναι η Λογική, και όμως και παρ όλα αυτά ο ίδιος ευτυχώς κι ας μην το ξέρει μας

δείχνει τον δρόμο και την μέθ-οδο για το πώς θα το πετύχουμε κι ας ακόμα και ο ίδιος τον χάνει και μάλιστα όπως περιγράψαμε εκτενώς ήδη από την αρχή ακόμα.

Και ποια υποκρισία και ποια υπερφίαλη συμπεριφορά και περηφάνια του πεπερασμένου όντος, να μην βάζει τα δυνατά του, να φτάσει σε κείνη την υψηλή συνειδητοποίηση, ότι ο θάνατος είναι τελεσίδικο γεγονός και ότι ως ον βρίσκεται στον δρόμο του για να πεθάνει; Και δεν είναι όλο αυτό που μας κάνει να ασχολούμαστε με τα συγκεκριμένα και μόνο ως αντικείμενα και τίποτα άλλο, το ότι δεν υπάρχει γέννηση και δεν υπάρχει θάνατος και μάλιστα και σύμφωνα με την τελευταία εφεύρεση του, ότι ναι υπάρχει τέλος, αλλά να μην ανησυχούμε γιατί θα ξαναγεννηθούμε στην δεύτερη παρουσία ή επί τω φιλοσοφικότερον, *η επανάληψη του ιδίου* (Νίτσε); Κανείς δεν το ξέρει αυτό και είναι κάτι περί του οποίου πρόκειται για προϊόν το οποίο στηρίζεται σε μια απλοϊκή πίστη, αλλά ακόμα και αν όντως συμβεί και ξαναγεννηθούμε, γιατί να μην ζήσουμε και αυτήν εδώ τη ζωή όσο περισσότερο μπορούμε και μάλιστα με τον τρόπο που δείχνουμε εδώ; Ας προσποιηθούμε στο κάτω κάτω βρε αδερφέ έστω για μια στιγμή ότι θα πεθάνουμε. Για να την ζήσουμε αυτήν στιγμή, και γιατί μπορεί και αυτή η μικρή στιγμή να είναι αρκετή. Όπως είναι αρκετή και η εμπειρία της αγωνίας αν και στιγμιαία. Μια στιγμή αρκεί, αρκεί απ την άλλη να είμαστε στον δρόμο για την γνώση, για την εμπειρία του Μηδενός μέσα απ την αγωνία και την γνώση της ολότητας των όντων.

Και μετά από την εμπειρία του Μηδενός μένει να το αποδεχτούμε ως κατ αρχήν αδιαμφισβήτητο γεγονός, αλλά και ως την μέθοδο για να γνωρίσουμε την ολότητα των όντων. Ναι υπάρχει το Μηδέν, δηλ. ο Θάνατος, αλλά υπάρχει και η ζωή και σε αυτήν μας σπρώχνει, όπως είδαμε το ίδιο το Μηδέν, ο ίδιος ο Θάνατος, ενόσω ακόμα ζούμε και ενόσω είμαστε ακόμα στο δρόμο για την γνώση και αυτός είναι ο λόγος και ο σκοπός που κάνουμε όλη αυτήν την προσπάθεια: να γνωρίσουμε, μέσα από μια διάθεση, το Μηδέν, τον Θάνατο και μέσα από αυτό την Ζωή.

Έτσι έπρεπε να προχωρήσει την σκέψη του ο Χάιντεγκερ και όχι να αφήσει τον άνθρωπο μόνο του μέσα στην αγωνία του, που τώρα πια δεν τον αφήνει, εννοώ ότι τώρα πια δεν μπορεί να απελευθερωθεί απ την αγωνία, ενώ στο μόνο που μπορεί να τον οδηγήσει η μη αποδοχή της, είναι μόνο στον φόβο του θανάτου και στην υπεραπασχόληση με τον εαυτό του και έτσι στο χάσιμό του. Ο άνθρωπος για να μπορέσει να γλυτώσει από όλα αυτά θα πρέπει να απελευθερωθεί από όλα τα συγκεκριμένα και "δημόσια" με τα οποία ασχολείται συνήθως και να αποδεσμευτεί πλήρως από αυτά. Αυτός είναι ο δρόμος του για την ελευθερία του και επίσης και ο

δρόμος του για να αναπτύξει, εξελίξει την Θέληση του αλλά και την αποφασιστικότητα του. Χωρίς αυτήν δεν έχει τίποτα και χωρίς αυτήν είναι για αυτόν αποκλεισμένος ο δρόμος για εμπρός, για την ελευθερία και την αλλαγή και για να ζήσει την ζωή του, μέσα σε πλήρη αυτογνωσία, αλλά και αυτοέλεγχο, έχοντας το κουμάντο της δύναμής του, για ζωή, που είναι η θέληση.

Η αρχή είναι το αίσθημα της αγωνίας. Δηλ. το ζήτημα για τον Χάιντεγκερ είναι το αν έχουμε το αίσθημα της αγωνίας, μέσα από το οποίο θα μπορέσουμε να κάνουμε την εμπειρία του Μηδενός και μέσα απ αυτό κατόπιν θα γνωρίσουμε την ολότητα των όντων. Έτσι ξεκινάει και έτσι ξετυλίγει την σκέψη του ο Χάιντεγκερ στην προσπάθειά του να συλλάβει τον Θεό. Με αυτόν τον τρόπο σκέφτεται καθαρά λογικά, παίρνοντας ως δεδομένο ένα αποτέλεσμα όπως κάνει και η καθαρή λογική, περί αυτού βέβαια πρόκειται για την αγωνία πάνω στη οποία μετά βασίζει και αναπτύσσει την όλη σκέψη του. Ο Χάιντεγκερ γνωρίζει ότι η αγωνία είναι ένα αίσθημα και ότι με τη Λογική δεν μπορεί κανείς να προσεγγίσει το Μηδέν, αφού είναι τίποτα, Μηδέν, και έτσι την αποκλείει. Μόνο που επειδή είναι ένας στοχαστής δεν μπορεί να την αποκλείσει εντελώς. Σαν τέτοιος σκέφτεται και μιλάει για να μπορέσει να φτάσει σε ένα συμπέρασμα. Και επειδή σκέπτεται και μιλά ασταμάτητα δεν προσέχει καν ότι ακριβώς και μετά την στιγμιαία αυτήν αποχή της Λογικής εκείνη ξαναμπαίνει στο παιχνίδι πανικόβλητη απ την πρωτόγνωρη κατάσταση στην οποία περιήλθε και εκείνη και ο άνθρωπος. Τόσο μεγάλη είναι η συνήθεια της χρήσης της για κάθε τι που κάνουμε, ώστε ούτε καν καταλαβαίνουμε ότι κάποιες στιγμές όπως αυτή, εκείνη λείπει, δηλ. δεν λειτουργεί, αλλά και ότι την ίδια στιγμή επαναλειτουργεί ερήμην μας.

Έτσι λοιπόν έχουμε τα εξής δεδομένα: Απ τη μια θέλουμε να κάνουμε την εμπειρία του Μηδενός και μέσα από αυτό να συλλάβουμε την ολότητα των όντων. Για τον σκοπό αυτό αποκλείσαμε εξ αρχής την Λογική, επειδή είναι προφανές ότι η λογική δεν μπορεί να εξηγήσει κάτι που είναι Μηδέν, κάτι που είναι τίποτα και αυτό εκ της λειτουργίας της που όπως είπαμε περιορίζεται στο γνωστό και ήδη δοσμένο. "Είναι" και "Τίποτα" είναι αντιφατικά και δεν μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους. Έτσι βάζουμε έναν άλλο παράγοντα στο παιχνίδι. Ένα αίσθημα. Την Αγωνία. Μέσα από την αγωνία θα μπορέσουμε να κάνουμε την εμπειρία του Μηδενός κατ αρχήν. Το να καταργήσουμε με την σκέψη κάτι, την στιγμή που εξακολουθούμε να σκεφτόμαστε για να λύσουμε το πρόβλημα είναι δώρο άδωρο και σίγουρα δεν θα

βοηθήσει να βγάλουμε σωστά συμπεράσματα. Το πρώτο κιόλας είναι και αυτό, διότι αυτός είναι ο τρόπος που λειτουργεί η λογική, η βάση δηλαδή που ξεκινάμε που μας λέει εξ αρχής, ότι έχουμε το αίσθημα ή δεν το έχουμε. Το συμπέρασμα του Χάιντεγκερ είναι ότι το έχουμε αλλά σπάνια, αλλά και ότι συγχρόνως ότι "κοιμάται". Μιλά βέβαια για την Αγωνία για την οποία αποφάσισε ότι πρόκειται για το αίσθημα εκείνο με το οποίο κανείς μπορεί να κάνει την εμπειρία της ολότητας των όντων. Ο Χάιντεγκερ σαν λογικός Φιλόσοφος δεν την ξέρει την αγωνία, αλλά και ούτε καν σκέφτεται ότι η αγωνία θα πρέπει να είναι μάλλον αποτέλεσμα, παράγωγο παρά κάτι δεδομένο, κάτι που το έχουμε ή δεν το έχουμε. Αν το ήξερε θα ήξερε επίσης και πώς να το αναπαράγει κατά βούλησιν, κάτι το οποίο τον στενοχωρεί, το γεγονός δηλαδή, ότι δεν μπορεί, που θα ήταν και εκείνο το οποίο αν το γνώριζε θα έβγαζε με τη βοήθεια της γνώσης αυτής εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα. Αν και τον στενοχωρεί όμως το αποδέχτηκε ως "λογικός" που είναι, πλήρως. Αυτό το κάτι τότε μέσα του που είναι η δύναμη της Ζωής, επειδή θα ήταν κάτι που δεν χρειάζονταν είκοσι σελίδες για να το αναπτύξει θα τον έκανε να δράσει κατ' ευθείαν από το να κάθεται να σκέφτεται και να αναπτύσσει αντιφατικές σκέψεις και μεθόδους, όπως κάνει τώρα. Οι αντιφάσεις αυτές είναι αντιφάσεις της Λογικής, οι οποίες όταν συμβαίνουν σε καταστάσεις Ζωής ή Θανάτου οδηγούν στην αγωνία. Αυτό που προτείνουμε εμείς να κάνουμε σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι να πάψουμε να σκεφτόμαστε και να μιλάμε για αυτά, και αντίθετα να το βάλουμε στα πόδια προς την έξοδο κινδύνου και τη σωτηρία μας, κι ας τα έχουμε κάνει συγχρόνως πάνω μας απ' το φόβο μας.

Η αγωνία είναι αποτέλεσμα και δεν συμβαίνει καθόλου εκείνο που πιστεύει ο Χάιντεγκερ ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή ότι δεν υπάρχει παρά μόνο πολύ σπάνια. Τα λάθος συμπεράσματα της σκέψης βασίζονται στο ότι κάθεται και ασχολείται με πράγματα με τα οποία δεν έχει ουδεμία σχέση. Η λογική δεν γνωρίζει καν την ύπαρξη των αισθημάτων και έτσι δεν μπορεί να τα εξηγήσει και να τα καταλάβει, πόσο μάλλον να τα ελέγξει, κάτι που όπως είπαμε πιο πάνω είναι και η αιτία της εμφάνισης της Αγωνίας. Έτσι βασίζεται μόνο σε υποθέσεις που της λένε ότι κάτι υπάρχει, κάτι που δεν μπορεί να το αρνηθεί διότι είναι κάτι που βασανίζει το ον συνολικά, αλλά μην ξέροντας τι είναι και μη μπορώντας να κάνει τους συσχετισμούς της αναγκάζεται να το πάρει σαν δεδομένο για να το εξετάσει πάλι λογικά. Έτσι ξεκινά από λάθος βάση, κάτι που αναγκαστικά θα την οδηγήσει και σε λάθος συμπεράσματα.

Η αγωνία είναι παράγωγο και μάλιστα της ίδιας της λογικής ή μάλλον της αδυναμίας της λογικής να ελέγξει με την εξήγηση κάτι: πχ. ένα αίσθημα, ή μια Δύναμη, όπως η θέληση κλπ. Η αγωνία έρχεται και κάνει την εμφάνισή της στην καρδιά του ανθρώπινου όντος όταν αυτό είναι παγιδευμένο μεταξύ μιας εμπειρίας πρωτόγνωρης και της προσπάθειάς του να το εξηγήσει λογικά ή βλέποντας ότι μέσα από αυτό σταματάει να έχει τον έλεγχο των πραγμάτων, τον οποίο είχε συνηθίσει να έχει ως τώρα και ως εκ τούτου τα χάνει. Αυτό το χάσιμο αλλά και η προσπάθεια της που ξεκινά αμέσως μόλις τα χάνει, να επανακάμψει, ξαναρχίζοντας όπως όπως την λειτουργία της, είναι η αρχή της αγωνίας. Η επιμονή του όντος να προσπαθεί να εξηγήσει και μέσα απ αυτό να ελέγξει τα πάντα με κάθε κόστος, το οδηγεί ανεπίστρεπτα στο θάνατο. Αυτό βέβαια, να το πούμε για άλλη μια φορά, το κάνει με τη Λογική και μόνο με τη Λογική. Σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις αυτό το οποίο έχει να κάνει το ον είναι το εξής: ή θα σταματήσει και θα οπισθοχωρήσει επιστρέφοντας στο φως όπου θα προσπαθήσει να επισκευάσει λογικά τα τραύματά του ή θα πεθάνει. Η προσπάθειά του ανθρώπινου όντος, εγκλωβισμένου στην προκατάληψη ότι μπορεί όλα να τα εξηγήσει και να τα ελέγξει λογικά, και το ότι το επιχειρεί για να βγει απ αυτήν την πρωτόγνωρη εμπειρία, είναι εκείνο το πράγμα που δημιουργεί το αίσθημα της αγωνίας, και μάλιστα όταν εκείνο, επιμένοντας να εξηγήσει και πιστεύοντας ότι έτσι (έτσι νομίζει) θα ξαναποκτήσει τον έλεγχο στα πράγματα του κόσμου, κάτι που θα το καταφέρει όταν και τότε που θα αρχίσει να ρολάρει πάλι η σκέψη του και ξαναβρεί την μιλιά του, για να έρθει μ αυτόν τον τρόπο και ο κόσμος στα ίσα του, δηλαδή θα ξαναβρεί τη χαμένη ψεύτικη ισορροπία του. Ψεύτικη διότι βασίζεται σε υποθέσεις και απλές έννοιες, δηλ. σε λόγια και όχι σε πραγματική δύναμη.

Η αγωνία του κόβει την μιλιά. Στην προσπάθειά του να ελέγξει μέσα απ την εξήγηση η λογική και αδυνατώντας να το κάνει είναι εκεί που χάνει την μιλιά της και δεν μπορεί να σκεφτεί. Αυτό είναι που δημιουργεί την αγωνία μαζί με το αίσθημα του θανάτου, και για αυτό είπαμε ότι η αγωνία είναι παράγωγο και αποτέλεσμα και μάλιστα της προσπάθειας αυτής της Λογικής και όχι κάτι που το έχουμε ή δεν το έχουμε ή κάτι που εμφανίζεται και κρύβεται, όπως θεωρεί ο Χάιντεγκερ. Η αδυναμία της λογικής να τα έχει όλα υπό τον έλεγχό της και ο θάνατος είναι που κάνουν την αγωνία να εμφανίζεται.

Και ποια είναι η πρωτόγνωρη εμπειρία σ αυτό εδώ? Μα η συνθήκη που εισήγαγε από την αρχή ο Χάιντεγκερ: ο αποκλεισμός της Λογικής και καθόλου όπως θεωρεί το Μηδέν, το Τίποτα και η Αγωνία. Ο αποκλεισμός της Λογικής είναι το ενδιαφέρον

εδώ. Από κει προκύπτει και το ενδιαφέρον του ερωτήματος για το Μηδέν. Γιατί ανήκει στο άγνωστο (για τη Λογική) και διότι όντας τίποτα, μπλοκάρει την λογική. Και το να μείνουμε συνεπείς στην συνθήκη, δηλ. το να μην τη χρησιμοποιήσουμε, στριμώχνει τόσο περισσότερο το ον, ώστε κάποτε σύντομα, δηλ. άμεσα και σε μια στιγμή θα αναγκάσει την αγωνία να εμφανιστεί. Γιατί κανείς μπορεί να αναγκάσει την αγωνία να εμφανιστεί και ο τρόπος είναι αυτός που περιγράφουμε εδώ. Ο Χάιντεγκερ, όχι βέβαια συνειδητά, απέκλεισε ως λογικός την λογική, για την εξερεύνηση του Μηδενός. Το Μηδέν όμως, όπως βλέπουμε είναι παράγωγο κι είναι αυτό που έρχεται συγχρόνως με την αγωνία. Και τα δύο όμως έρχονται με την επίμονη προσπάθειά μας να εξηγήσουμε κάτι, και πιστεύοντας ότι μέσα απ αυτό θα ξαναποκτήσουμε τον έλεγχο των πραγμάτων που χάθηκε από την αρχή κι αυτό εξ αιτίας της συνθήκης που εισάγαμε δηλ. του αποκλεισμού της λογικής από το παιχνίδι.

Ο Χάιντεγκερ σωστά βλέπει την σχέση μεταξύ του φόβου και της αγωνίας. Σωστά βλέπει επίσης ότι ο φόβος είναι κάτι που είναι φόβος για κάτι και από κάτι συγκεκριμένο, ενώ η αγωνία είναι αγωνία ενώπιον κάτινος απροσδιόριστου. Όμως τα δύο αυτά έχουν ακόμα μεγαλύτερη σχέση: η αγωνία είναι η εξέλιξη του φόβου, από το φόβο για κάτι συγκεκριμένο στην αγωνία μπροστά σε κάτι απροσδιόριστο, και σε έναν ανεξέλεγκτο πια φόβο, αίσθημα. Αυτό είναι η Αγωνία. Εκεί ακριβώς προσπαθεί η λογική να ξαναμπει στο παιχνίδι, βλέποντας ότι χάνει τον έλεγχο των πραγμάτων, πανικοβλημένη να τον ξαναποκτήσει, κάτι που βέβαια είναι αδύνατο, γιατί δεν μπορούμε με την λογική να ελέγξουμε αισθήματα και μάλιστα τόσο δυνατά, όπως η αγωνία του θανάτου, γιατί η αγωνία είναι πάντα αγωνία του θανάτου, και αυτός είναι ο λόγος που ο Χάιντεγκερ την έβαλε δίπλα στο Μηδέν. (Και βέβαια εδώ πρόκειται πάντα για παρατηρήσεις της προσοχής κατευθυνόμενης απ την ίδια τη Λογική, στην προσπάθειά της να εξηγήσει πράγματα, τα οποία έχουν βέβαια Ιστορία χιλιάδων ετών. Εννοώ, ότι δεν συμβαίνει ότι ο Χάιντεγκερ το συλλαμβάνει ως πρωτότυπη ιδέα και βάζει το Μηδέν δίπλα στην αγωνία, αλλά ότι αυτό είναι που συμβαίνει σε τέτοιες καταστάσεις οι οποίες είναι πολύ συχνές, μόνο που σπάνια το παρατηρεί η Λογική, δηλ. ότι το ον φτάνει στην αγωνία όταν βρίσκεται κοντά στο θάνατο κλπ. κλπ.). Στην προσπάθειά της αυτή βέβαια η λογική αποτυγχάνει και το ον ή πεθαίνει ή χαλαρώνει για να δεχτεί τον θάνατο και την εκμηδένιση και αναδύεται όπως το αφημένο σώμα στο νερό για να ανέβει στην επιφάνεια, τρέχοντας έτσι και σωσμένο κατά τύχη, να επισκευάσει τη Λογική του, με το να ξεχάσει αμέσως μια

εμπειρία, που υπό άλλες συνθήκες (αν ήταν αυτό που είχε εξ αρχής σκοπεύσει) θα μπορούσε να του αλλάξει όλη του την ζωή, αλλά και να ενωθεί με το περιβάλλον του, δηλ. με τα όντα στο σύνολό τους. Τότε, ακόμα πρόκειται για την ολότητα των όντων, διότι σε τέτοιες καταστάσεις δεν λειτουργούν ακόμα οι προκαταλήψεις και οι κοινωνικές συμβάσεις περί ανωτερότητας και κατηγοριοποίησης των όντων και των πραγμάτων σε καλά, κακά, σημαντικά ή ασήμαντα, παρά το ον αγκομαχάει να σωθεί και για αυτό δεν το νοιάζει να πιαστεί από οποιοδήποτε ον, άνθρωπο ή ζώο ή φυτό ή πέτρα. Τα πάντα είναι ίδια και έτσι κάνει τη εμπειρία της ολότητας των όντων. Το κακό επισυμβαίνει απ το γεγονός, ότι αυτό δεν διαρκεί παρά μόνο πολύ λίγο και τόσο όσο χρειάζεται για να αισθανθεί εκείνο πάλι ασφαλές και σίγουρο. Τότε θα αρχίσει ξανά να λογαριάζει και να κρίνει, και μάλλον να επιστρέφει στις προηγούμενες κρίσεις του, που έχουν κατανήσει προκαταλήψεις, προτιμώντας να ξεχάσει αμέσως την δυσάρεστη εμπειρία και αδιαφορώντας όμως ότι μαζί με αυτό ξεχνάει και τη γνώση που κέρδισε μέσα απ αυτήν. Αυτό συμβαίνει, διότι τη Λογική δεν την ενδιαφέρει καν η Γνώση. Ξανά λοιπόν στα ίδια στην επόμενη στροφή που όμως μπορεί να αποδειχτεί μοιραία, σαν να μη έζησε τίποτα και να μην έμαθε τίποτα.

Οι άλλες συνθήκες, θα ήταν αν ο ήρωας μας βρίσκονταν στο δρόμο για την γνώση και όχι στο συμπτωματικό, τυχαίο αίσθημα της Αγωνίας και του Μηδενός και να έσκυβε κατόπιν πάνω στην εμπειρία του, όχι για να την ξεχάσει και την εξηγήσει, αλλά να αφήσει ήρεμος να αναδυθούν υπό την μορφή πρώτα αισθημάτων, χαράς βέβαια, επειδή την γλύτωσε, για το που είναι ακόμα στην ζωή, η οποία μέσα από την εμπειρία αυτήν φωτίζεται ακόμα περισσότερο και παίρνει την αξία που της πρέπει. Οι σκέψεις θα ακολουθούσαν και πάλι όχι για να εξηγήσουν, αλλά περισσότερο για να περιγράψουν το συμβάν και να το κατανοήσουν. Από την περιγραφή θα μάθαινε και θα εξέλιξε και τον τρόπο που έγινε αυτό, δηλ. το πως θα μπορούσε να το βελτιώσει.

Η αγωνία ως τέτοια, είναι ένας τρόπος να αλλάξει το ον, να το βοηθήσει να μεταμορφωθεί. Το να κάνει κανείς την εμπειρία της ολότητας των όντων, θα πει να ενωθεί με αυτά. Να ενωθεί με την πηγή της γνώσης και να αντλήσει από αυτήν γνώση, λύση, έμπνευση, χαρά κλπ. Δηλ. δεν είναι απλό κατόρθωμα το να συλλάβει κανείς το όλον, τον Κόσμο, τον Θεό. Είναι μια εμπειρία που έχει την δύναμη να μεταμορφώσει το ον. Συγχρόνως συμβαίνει και το αντίθετο: μόνο το μεταμορφωμένο ον μπορεί να κάνει την εμπειρία του Θεού, του Πνεύματος. Για να γίνει βέβαια αυτό θα πρέπει να το έχουμε σκοπεύσει. Βέβαια σκοπεύουμε κάτι το οποίο είναι γνωστό

και συγκεκριμένο. Ο σκοπός θα μας δείξει τότε το δρόμο και τη διαδρομή, αλλά και θα μας φανερώσει τι είναι αυτό που πετύχαμε, ώστε να ωφεληθούμε τα μέγιστα από αυτό. Έτσι ακόμα κι αν είναι το Μηδέν εκεί όπου καταλήξαμε, αν πηγαίνουμε για τη Γνώση μέσα απ την ολότητα των όντων, το Μηδέν αυτό θα είναι γεμάτο από Σιωπή, και άρα από Γνώση και Δύναμη επειδή η ολότητα των όντων δεν θα αποτελείται από το ένα ή το άλλο ον, αλλά θα είναι το σύνολο της Γνώσης και της Ενέργειας που υπάρχει γύρω μας και μέσα μας, δηλ. θα είναι το Πνεύμα, ο Θεός, η πηγή της Γνώσης. Έτσι αυτό που θα σκοπεύσουμε εμείς εδώ θα είναι, όχι το Μηδέν και η Αγωνία, και η ολότητα των όντων, για την οποία πρόκειται στον Χάιντεγκερ, ως Φιλόσοφο της Λογικής και της Σκέψης, απλώς για το σύνολο των ορατών και απτών αντικειμένων, αλλά το Παν και μέσα απ αυτό το Πνεύμα, ως το σύνολο της Γνώσης και της Ενέργειας.

Γιατί ποιος απ την άλλη μπορεί να είναι ο λόγος για όλα αυτά και για την Φιλοσοφία, αν όχι η πλήρης μεταμόρφωση του ατόμου για καλύτερη ζωή μέσα από μια διάθεση, και μάλιστα τόσο αρνητική; Τα εκατομμύρια σελίδες Φιλοσοφίας δεν ήταν ικανά ως τώρα να αλλάξουν τον άνθρωπο και σε αυτό συνέτρεξε και το ότι στο δρόμο της, ήδη στην αρχή της, ξέχασε τον σκοπό της, που ήταν σίγουρα το πως να βοηθήσει τον άνθρωπο να κάνει μια καλή, συνειδητή ζωή, κάτι που σημαίνει να την ζήσει την ζωή και όχι να την αναλύσει, εξηγήσει, αποδείξει ή επιχειρηματολογήσει για αυτήν και όλα αυτά προσπαθώντας με τη Λογική και το Νου να την ελέγξει και να την καθοδηγήσει. Κάτι βέβαια που είναι αδύνατο. Η Δύναμη για να το πετύχουμε αυτό είναι η Θέληση, η οποία έτσι όχι μόνο θα μας βοηθήσει να φτάσουμε στη διάθεση αυτή αλλά και θα μας κρατήσει μέσα της όσο χρειάζεται και κυρίως θα μας βοηθήσει να βγούμε από κει μέσα, κρατώντας σε ηρεμία και ησυχία τα πάντα γύρω μας και μέσα μας, διαθέσεις, επιθυμίες, προσδοκίες, φιλοδοξίες, φόβους, αλλά και τη σκέψη και το λόγο.

Τι θα πει το να αλλάξουν οι διαθέσεις αυτές τον άνθρωπο; Θα πει να τον κάνουν ήρεμο, γαλήνιο, ισορροπημένο και να τον κάνουν να ζει σε αρμονία ως προς τον εαυτό του και τον κόσμο γύρω του, αλλά και ενεργητικό, δραστήριο και ικανό να παίρνει αποφάσεις, να κάνει επιλογές, αλλά και να έχει την δύναμη να τις στηρίζει μετά. Τι να το κάνω εγώ, το να κάνω την εμπειρία του Μηδενός και να μείνω μες την αγωνία και στο ίδιο το Μηδέν για πάντα; Τι να την κάνω την σύλληψη της ολότητας των όντων, αν δεν μπορούν να επιφέρουν μια αλλαγή πάνω μου και μέσα μου; Για όλα αυτά δεν μιλάει ο Χάιντεγκερ. Προς τι τότε όλα αυτά; Μόνο για να οξύνουμε το

μυαλό μας; Να μπορείς να με διδάξεις πώς να φέρω την αγωνία, πώς να αντλήσω απ την εμπειρία αυτή συμπεράσματα, και πώς να τα χρησιμοποιήσω για να αλλάξω. Αυτή βλέπω εγώ σαν ωφέλιμη δουλειά για ένα Φιλόσοφο και την επιστήμη του. Πως όμως να το κάνω αυτό, όταν δεν μου λέει, τι είναι η αγωνία και πώς να την προκαλέσω και τι σημαίνει το να κάνω την εμπειρία της, ενώ αντίθετα μου λέει ότι είναι κάτι που συμβαίνει σπάνια και στιγμιαία και μάλλον τυχαία και από σύμπτωση, αλλά και σε αυτήν την περίπτωση ακόμα να μην βγάλω συμπεράσματα και όφελος για την ζωή μου? Απλώς το να πω ότι μέσα της βρίσκεται το Μηδέν, το βλέπω, αλλά δεν μπορώ εξ αιτίας του και εξ αιτίας της περατότητας μου να λευτερωθώ. Αλλά τι μου δίνει αυτό και τι μου προκαλεί; Τίποτα! Μόνο πόνο, απογοήτευση, πανικό και απελπισία. Και έτσι μένω στο Τίποτα, στο Μηδέν. Δεν βλέπει ο Χάιντεγκερ ότι μια τέτοια εμπειρία είναι ικανή να μεταμορφώσει τον άνθρωπο; Και δεν είναι αυτός ο λόγος της διαδικασίας αυτής που την λένε Φιλοσοφία; Τότε τι και προς τι όλα αυτά; Έτσι για να περάσουμε την ώρα μας? Μήπως για όλα αυτά, λέει ο απλός άνθρωπος ότι η Φιλοσοφία, δεν είναι τίποτα άλλο από αμπελοφιλοσοφία και τρίχες κατσαρές που δε βοηθάν τον άνθρωπο να φτιάξει την ζωή του καλύτερη αλλά την μπερδεύουν περισσότερο;

Και βέβαια όλα αυτά είναι ο λόγος. Δεν οδηγούμαστε όμως εκεί, γιατί ο Χάιντεγκερ, ή και ο Χάιντεγκερ δεν καταφέρνει και ας τα βλέπει όλα αυτά και τα περιγράφει ως στάδια, σημάδια, και έτσι δεν καταφέρνει ούτε και αυτός να μας βγάλει απ το Μηδέν μέσα στο οποίο μας έβαλε, μέσα απ την αγωνία. Αλλά προς τι; Για να μας αφήσει εκεί μέσα για πάντα; Κι αυτό για τον λόγο ότι και ο ίδιος δεν ξέρει τι σημαίνουν όλα αυτά που βλέπει και ανακαλύπτει. Και επίσης διότι προσπαθεί να τα εξηγήσει με το μυαλό, την συνδρομή όμως του οποίου ο ίδιος αρνήθηκε από την αρχή.

Η ΛΥΣΗ

Όμως απ την άλλη τα αναφέρει όλα και μάλιστα τα λέει σωστά, δηλαδή με το όνομά τους. Και μόνο αυτό αποδεικνύει το γεγονός ότι δεν το κάνει με το μυαλό. Εννοώ, ότι όλες αυτές τις ανακαλύψεις τις κάνει με κάτι άλλο έξω από το μυαλό. Επειδή όμως αυτά είναι εντελώς ξένα στο μυαλό δεν μπορεί να τα ακολουθήσει και να τα παρατηρήσει. Είπαμε, το μυαλό παρατηρεί και λειτουργεί μόνο για τα γνωστά και έτσι οδηγείται από γνωστά ήδη από τα πριν σημάδια, δηλαδή από ανακαλύψεις άλλων στοχαστών του παρελθόντος. Με τον τρόπο αυτόν βέβαια υπάρχει πάντα ο

κίνδυνος να δεσμευτεί στην έρευνά του και να δεσμευτεί στα ήδη από άλλους κατακτημένα και να φτάσει στα ίδια αδιέξοδα συμπεράσματα στα οποία είχαν φτάσει και οι προηγούμενοι. Αυτό είναι ο λόγος που οι Φιλόσοφοι δεν εξελίσσουν την επιστήμη τους, δηλ. επειδή σχολιάζουν και ερμηνεύουν την ήδη δοσμένη γνώση, αντί να κάνουν οι ίδιοι ή και οι ίδιοι την ίδια εμπειρία ελεύθεροι αλλά και με το σωστό σκοπό. Ο σκοπός του δρόμου της Γνώσης είναι πάντα η Γνώση και μάλιστα η ύψιστη η οποία μπορεί να είναι μόνο η γνώση της ύπαρξης του Πνεύματος και η πρόσβαση του σ αυτήν όποτε το θέλει και το χρειάζεται και όχι τυχαία και στιγμιαία.

Το σημαντικό και το κύριο είναι να γνωρίζει κανείς τι συμβαίνει κάθε στιγμή. Η γνώση υπό τη μορφή λύσεων και εμπνεύσεων δεν αφήνει το ον μέσα σε τέτοιου είδους εμπειρίες και διαθέσεις αλλά το βγάζει από κει μέσα. Ελεύθερο και λυτρωμένο θα βγάλει τότε τα σωστά συμπεράσματα και μάλιστα θα έχει εμπλουτίσει την δοσμένη γνώση, εκείνη του προηγούμενου στοχαστή και ερευνητή της Γνώσης. Έτσι θα ήταν ωφέλιμος και στον άνθρωπο διότι θα του δίδασκε κάτι νέο, αλλά και θα εξέλιξε την επιστήμη του με νέες Ιδέες και λύσεις. Τέτοιες εμπειρίες όμως δεν τις κάνει ούτε καν τις ξεκινά κανείς με το Νου, τη σκέψη και τη Γλώσσα, αλλά εκ των προτέρων είναι έτοιμος να τις κάνει να σωπάσουν με το σκοπό να φτάσει όσο βαθύτερα και μακρύτερα στη εμπειρία αυτή και να βγάλει σωστά και ωφέλιμα συμπεράσματα, αλλά και να βγει ο ίδιος από κει μέσα όταν την ολοκληρώσει. Αν όλα αντίθετα ξεκινούν απ το μυαλό και από την προκατάληψη ότι εκείνο είναι αυτό που θα μας οδηγήσει εκεί, δηλαδή ότι είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για τη Γνώση, θα ήταν αδύνατο για αυτό το ίδιο να συμπεριλάβει τον εαυτόν του στους υπεύθυνους της πρόκλησης ενός αισθήματος, της αγωνίας εν προκειμένω, πράγμα που όπως αποδείξαμε είναι και αυτό που ισχύει: η Λογική είναι εκείνη που μας οδήγησε στην Αγωνία, αλλά κει εκείνη η οποία μας άφησε εκεί, μέσα της να αιωρούμαστε στον αιώνα τον άπαντα. Και αυτό δεν είναι καθόλου υπερβολή. Άμα κάνει κανείς μια τέτοια εμπειρία ακόμα και αν το μυαλό του από άγνοια θεωρήσει και πείσει τον κάτοχο του ότι με το να μη το σκέπτεται κανείς πια, περί αυτού πρόκειται και για τον τρόπο να το ξεπεράσει, δεν θα προλάβει να γυρίσει το κεφάλι του για λίγο στο πλάι για να τη βρει την αγωνία ξανά μπροστά του. Τέτοιου είδους δυνατές εμπειρίες και διαθέσεις δεν ξεχνιούνται επειδή είναι γραμμένες στην Ψυχή του ανθρώπινου όντος και όχι στο μυαλό του. Το μυαλό του Ναι την ξεχνάει, αλλά η Ψυχή του όχι. Μόνο με μια άλλη διάθεση, ή με ένα άλλον σκοπό θα μπορούσε το ον να απελευθερωθεί από αυτήν μια για πάντα και με τη βοήθεια μιας άλλης Δύναμης εκτός απ το μυαλό και τη

Γλώσσα, που είναι η μόνο κατάλληλη για αυτό και η οποία είναι η Δύναμη εκείνη που μπορεί να συνδιαλέγεται με διαθέσεις και αισθήματα διότι και περί αυτής πρόκειται για ένα αίσθημα, για μια διάθεση και για μια Δύναμη, και αυτή είναι η Θέληση.

Βλέπουμε ότι στη διαδικασία της Γνώσης και τη κατάκτησή της εμπλέκονται πολύ περισσότερα από μια σκέψη και μια κουβέντα για τη γνώση. Η Γνώση είναι μιας διαδικασία που γίνεται με όλο το Είναι του ανθρώπινου όντος, που σημαίνει με όλες τις Δυνάμεις της Ψυχής του, δηλαδή με το Σώμα, την Ψυχή, ως την Ενέργεια που έχει, και το Νου, διότι αφορά σε όλο το Είναι του, ότι πρόκειται για μια εμπειρία που την κάνει με όλες τις Δυνάμεις της Ψυχής του και κυρίως με εκείνες που έχουν πιο άμεση και περισσότερη σχέση με εκείνο που ονομάζουμε Πνεύμα, Θεό και πηγή της Γνώσης. Αυτές είναι η Φαντασία, το Αίσθημα, η Διάθεση, η Θέληση, η Όρεξις, δηλαδή η Σκόπευση και κατόπιν ο Νους που έρχεται για να την συλλέξει, να την επιβεβαιώσει, να την αναλύσει και να την περιγράψει. Ποτέ όμως για να μας οδηγήσει σε εκείνη αλλά και να τη βγάλει απ τα σκοτάδια της θάλασσας της συνολικής Συνείδησης όπου μέσα της βρίσκεται.

Έτσι βλέπουμε αντ αυτού να ξεκινάει χωρίς να έχει εκ των προτέρων καθορίσει το σκοπό του, που βέβαια μπορεί όπως αναλύσαμε να είναι μόνο η Γνώση, κάτι φυσικά που μπορεί να τον οδηγήσει και σε μόνο λάθος συμπεράσματα: ότι εν αρχή αλλά και στο τέλος είναι η αγωνία. Και επειδή η Αγωνία οδηγεί στην ολότητα των όντων, τότε θα είναι αυτό και το τέλος της εμπειρίας αυτής. Αλλά τι σημαίνει η ολότητα των όντων; Και ποιο είναι το ενδιαφέρον της αλλά και το όφελος του όντος να φτάσει εκεί, περνώντας αλλά και τελικώς μένοντας μέσα σ αυτή την αρνητική διάθεση, ακόμα και όταν έχει τελειώσει η εμπειρία αυτή;

Απ την άλλη η αγωνία έπεται, ακολουθεί. Είναι παράγωγο και όχι η αιτία και το μέσον για το Μηδέν. Λέει ο Χάιντεγκερ: "σιωπηλή ομίχλη, σιωπή, μας κόβει την μιλιά, κενή σιωπή, γαλήνη (...), κλπ. κλπ. Εκεί, και σε αυτό έγκειται και όλη η παρεξήγηση, η οποία βέβαια οφείλεται σε άγνοια: για το ότι πρόκειται για απλώς κενή σιωπή. Η σιωπή δεν μπορεί ποτέ να είναι κενή. Η σιωπή είναι γεμάτη από Γνώση και Ενέργεια. Αν το ήξερε ο Χάιντεγκερ αυτό θα ήξερε κιόλας ότι είχε φτάσει στο τέρμα του δρόμου του, στην πηγή της γνώσης και όχι απλώς στην απροσδιόριστη και αφηρημένη ολότητα των όντων, κάτι που όπως είπαμε δεν μπορεί να σημαίνει τίποτα για αυτόν αλλά και για τον άνθρωπο, που έτσι κάθεται στο Μηδέν και στην

περατότητα του, σκλαβωμένος από αυτήν και την αντίληψή του που είναι κυριαρχημένη από την Λογική του και αυτό παρά τον αρχικό αποκλεισμό της.

Ο Χάιντεγκερ αγνοεί την σημασία των ιδίων των ανακαλύψεών του και γι αυτό όλα αυτά δεν γίνονται ποτέ στόχος της επιδίωξής του και σκοπός του στοχασμού του. Ο Χάιντεγκερ δεν καταλαβαίνει ότι έφτασε στο τέρμα, ότι έφτασε εκεί που έπρεπε να φτάσει και ότι αυτό είναι το ζητούμενο: δηλ. η σιωπή, γαλήνη, η ισορροπία, το κόψιμο της μιλιάς και το σταμάτημα του νου, που το κάνει ή που το επιχειρεί ο ίδιος ήδη από την αρχή(!). Ότι αυτό που καταφέρνει το σταμάτημα του νου, δεν είναι η αγωνία και το Μηδέν, που είναι τίποτα και κενό, αλλά η σιωπή η οποία είναι γεμάτη με Γνώση και Δύναμη, διότι συνδέει το ον άμεσα με την πηγή της γνώσης και την Ενέργεια, απ τα οποία αποτελείται αλλά και εκείνα που αποτελούν το ίδιο το Πνεύμα. Ο Χάιντεγκερ θεωρεί ότι την αγωνία την καταφέρνει με τον αποκλεισμό της Λογικής από την απόπειρα του αυτή, δηλ. το να βιώσει το Μηδέν. Τουλάχιστον αυτή είναι η πρόθεσή του, και απ αυτό είναι που μπερδεύεται και βγάζει τα λάθος συμπεράσματα. Διότι μπορεί να είναι αυτή η πρόθεσή του, αφού απέδειξε και μάλιστα λογικά ότι δεν μπορεί με τη Λογική να βιώσει το Μηδέν και έτσι την ολότητα των όντων, αλλά μετά δεν το έπραξε κιόλας. Δηλαδή μετά δεν σιώπησε, ή δεν άφησε τη σιωπή του να κερδίσει έδαφος και να τον οδηγήσει στη σιωπηλή γνώση, δηλ. στο Πνεύμα, αλλά αυτό που έκανε, πέφτοντας θύμα της ίδιας του της Λογικής, δηλ. η ίδια του η Λογική τον κορόιδεψε κάνοντας τον να νομίζει ότι απλά και μόνο δηλώνοντας την πρόθεση του να κάνει την εμπειρία της Αγωνίας και του Μηδενός χωρίς αυτήν, ότι το έκανε κιόλας, και έτσι να μη μπορεί να δει ότι είναι ακριβώς εκείνη η οποία με την επιθυμία της να τα ελέγχει όλα που τον βάζει ακριβώς για τον λόγο αυτόν μέσα στην Αγωνία και το Μηδέν και να τον αφήνει εκεί, άσχετα με το αντίθετο που νόμιζε ο ίδιος, ότι βγήκε απλώς με το να κλείσει τα μάτια του, και να αρχίσει ξανά να σκέπτεται και να μιλά. Κάτι που δεν σταμάτησε να κάνει, όπως αποδεικνύεται καθ όλη τη διάρκεια της διαδικασίας που ο ίδιος περιγράφει.

Η επίμονη του προσπάθεια να τα εξηγήσει μετά και να ξαναποκτήσει τον έλεγχο, αμέσως και μόλις την απέκλεισε (τη Λογική) είναι που επέφερε την αγωνία που τον σκότωνε τότε και τον έκανε να βιώσει τον Θάνατο, αλλά όπως φαίνεται και να ζει διαρκώς μέσα στην αγωνία του Θανάτου. Να το πούμε για άλλη μια φορά. Οι εμπειρίες και το να βιώσει κανείς μια εμπειρία μέσα από μια διάθεση δεν είναι κάτι απλό, όπως το να σκεφτούμε για το ίδιο πράγμα. Η εμπειρία του θανάτου δεν είναι το ίδιο με το να στοχαστεί κάποιος για το θάνατο. Αυτό που βγαίνει από την εμπειρία

του θανάτου δεν είναι καθόλου το ίδιο με τα συμπεράσματα που μπορεί κανείς να βγάλει από το να σκεφτεί τον θάνατο. Η εμπειρία του θανάτου είναι ικανή να επιφέρει τελεσίδικες αλλαγές στον άνθρωπο που θα την βιώσει, οι οποίες θα ζουν μέσα του και θα του κανονίζουν την ζωή, ακόμα και αν δεν το καταλαβαίνει, ακόμα κι αν το ξέχασε ή ακόμα και αν το εξήγησε λογικά και έτσι θεώρησε ότι με την εξήγηση ξαναπόκτησε τον έλεγχο στα πράγματα της ζωής του, κάτι που η λογική το ερμηνεύει ως ότι, πάει και εντάξει ξεμπέρδεψα και με αυτό, δεν θα πεθάνω ποτέ. Κι ας φαίνεται αυτό που λέμε παράξενο, αυτές είναι οι λογικές καταλήξεις της σκέψης. Αντίθετα κάποιος που κάνει συνειδητά την εμπειρία του θανάτου, το κάνει για να το συνειδητοποιήσει ακόμα βαθύτερα, το κάνει για να το σιγουρέψει μέσα του ότι δεν πρόκειται να την γλυτώσει και ότι είναι ένα ον που είναι στο δρόμο του για να πεθάνει. Με άλλα λόγια χρησιμοποιεί την εμπειρία και την γνώση που προκύπτει από αυτήν, για να την ζωή του, δηλ. για την καλυτέρευση της. Ο στοχαστής που το κάνει αυτό χρησιμοποιεί την γνώση, γιατί η εμπειρία είναι γνώση και αυτός είναι ο σκοπός που την κάνουμε και μάλιστα πολλές φορές με κίνδυνο της ζωής μας, για να μπορεί από δω και πέρα να καλεί την γνώση αυτήν και να χρησιμοποιεί τον θάνατο, την ιδέα του θανάτου, σαν σύμβουλο που θα τον συμβουλεύει για την ζωή του, τις αποφάσεις του και τις επιλογές που θα κάνει όσον αφορά αυτό τις προτεραιότητες που θα θέτει κάθε φορά που καλείται να κάνει μια επιλογή ή να πάρει μια απόφαση, αλλά και όσον αφορά το μικρότερο ξόδεμα της Ενέργειάς του και παρ' όλα αυτά να φέρει το καλύτερο αποτέλεσμα.

Αυτά λοιπόν, δηλ. το σταμάτημα της μιλιάν και του νου, είναι που ενώνουν το ον με το Όλον, με το Θεό, το Πνεύμα. Και είναι όπως βλέπουμε μεγάλη υπόθεση να ξέρει ο Ταξιδευτής ότι έφτασε και ότι η Νίκη είναι εδώ ή ότι την κέρδισε την χάρη του Θεού και άρα μπορεί από δω και μπρος να ζει μέσα της, αντί να συνεχίσει να την κυνηγά για όλη την υπόλοιπη Ζωή του, όταν το αγνοεί. Άμα δεν ξέρεις ότι έφτασες στο τέρμα, δεν κατεβαίνεις κιόλας. Μένεις εκεί και κλώθεις και σκάβεις το μέρος όπου έφτασες, ώσπου να γίνει αυτό ο λάκκος, ο τάφος σου, από τον οποίο δεν θα μπορέσεις ποτέ να βγεις, άμα δεν βρεις ποτέ τον λόγο που σε έκανε να μεις εκεί. Κι αυτό, στην περίπτωση του Χάιντεγκερ και ημών που τον διαβάζουμε, είναι ότι δεν κατάλαβε και έτσι δεν μπόρεσε να μας το δώσει, το ότι έφτασε. Ότι δηλ. η εμπειρία της ολότητας των όντων είναι το τέρμα και τότε ας κάτσει να βγάλει τα συμπεράσματα του από αυτό. Επίσης όμως σημαντικό αν όχι το σημαντικότερο είναι και το όχημα με το οποίο κατάφερες να κάνεις την διαδρομή. Δεν σε πάνε όλα τα

οχήματα στο ίδιο τέλος. Δεν έχουν τη Δύναμη, είναι άλλη η λειτουργία τους. Και ποια θα ήταν τα συμπεράσματά του τότε? Και ποια θα έπρεπε να είναι τότε και από δω και εμπρός η συνέχεια? Μα στη συνέχεια θα έπρεπε να δει την μέθοδο, ώστε να μπορεί έτσι να οδηγεί τον εαυτό του και εμάς που τον διαβάζουμε στην ίδια εμπειρία κατά βούλησιν και όχι κατά σύμπτωση και στιγμιαία: στην πηγή της γνώσης. Όμως ο Χάιντεγκερ δεν την είδε την ολότητα των όντων σαν την πηγή της γνώσης και την σιωπή σαν την μέθοδο και τον τρόπο και έτσι δεν κατάλαβε ποτέ ότι έφτασε στο ζητούμενο. Και έτσι μένει αυτός εκεί και εμείς μαζί με κείνον. Και τι κάνει? Τα ξανασκέφτεται ξανά και ξανά, τα ίδια και τα ίδια και έτσι βαλτώνει και βαλτώνεις κι εσύ μαζί του και πεθαίνεις. Και περί αυτού δεν πρόκειται βέβαια για ένα ειρηνικό θάνατο παρά για έναν μέσα στην αγωνία και μέσα στο Μηδέν και όχι με τη μία αλλά για μια ζωή, να πεθαίνεις ενώ ακόμα ζεις και είσαι ζωντανός.

Ο Χάιντεγκερ έφτασε και δεν το ήξερε. Μοιάζει στον Αυγουστίνο που αν και έλαβε την Χάρη του Θεού, ήδη στην αρχή της Ζωής του, εκείνος έφαγε μια ζωή να περιμένει για την Χάρη και να πεθάνει χωρίς να μάθει ποτέ ότι την έλαβε. Το όλον μου θυμίζει επίσης την αφήγηση του Κάφκα, 'Μπροστά στον νόμο', όπου ο ήρωας κύριος Κ. κάθεται εκεί έξω στην εξώπορτα του πύργου ως να πεθάνει, περιμένοντας να του επιτρέψει ο Φύλακας να μπει μέσα, για να μάθει στο τέλος και λίγο πριν πεθάνει, ότι εκείνη η πύλη ήταν μόνο γιαυτόν και ότι έχασε την ευκαιρία του γιατί τώρα που το έμαθε η πόρτα κλείνει. Και έκλεισε αφήνοντας τον έξω, χωρίς ακόμα ούτε και αυτήν την αναμονή και την προσδοκία του πια, και έτσι να έχει το μόνο που του απόμεινε τώρα πια: να πεθάνει! Πέθανε όμως τότε ή ήταν ήδη από την άφιξή του ακόμα νεκρός?

Ο τρόπος της Λογικής είναι να εστιάζει, να στρέφει την προσοχή, στο να ξεχωρίζει κάτι ή κάποιο ον για να το εξετάσει και για να το ορίσει. Αν με κάποιον τρόπο καταφέρουμε να την αποκλείσουμε, αδυνατεί να λειτουργήσει και τότε αντιλαμβανόμαστε το σύνολο των όντων, αν και όχι με τόση καθαρότητα όπως πριν με την απομόνωση του συγκεκριμένου όντος. Και βέβαια, όπως είπαμε η Λογική μας αλλά και εμείς υπό την κυριαρχία της δεν είμαστε συνηθισμένοι στον αποκλεισμό της, στην ουσία δεν υπάρχει καν κάτι τέτοιο στην καταγραφή της, και έτσι αμέσως και την ίδια στιγμή εκκινεί άμεσα ξανά τη λειτουργία της, βλέποντας ότι τα χάνει, για να ξαναποκτήσει τον χαμένο έλεγχο επί των πάντων, κάτι που βέβαια δεν συνέβαινε ποτέ στην πραγματικότητα και το οποίο βρίσκονταν μόνο στη φαντασία της παρά ότι ήταν έστω και στο ελάχιστο αληθινό.

Ο τρόπος που περιγράφει ο Χάιντεγκερ, χωρίς να το ξέρει, είναι ο τρόπος να σταματάει κάποιος τον Νου, την Λογική με σκοπό να αντιληφθεί τα όντα στην ολότητά τους. Με αυτό εννοούμε, ότι ήδη από την αρχή το έχει καταφέρει. Και ισχύει και το αντίθετο βέβαια. Αν με κάποιον τρόπο καταφέρουμε να αντιληφθούμε την ολότητα των όντων, ας πούμε εξασκώντας την Τεχνική της πανοραμικής ματιάς- τότε θα σταματήσουμε την Λογική, και αυτό θα μας κόψει την μιλιά, θα θέσει την Λογική εκτός λειτουργίας και θα μας ενώσει με τα όντα στην ολότητά τους, δηλ. με το Πνεύμα και το Θεό, έτσι για να τα πούμε τα πράγματα με το όνομά τους και για να ξέρουμε που πάμε και που έχουμε καταλήξει.

Ας δούμε λοιπόν, επαναλαμβάνοντας για άλλη μια φορά, τι είναι αυτό που έχουμε: Ο Χάιντεγκερ αποκλείει με κάποιο τρόπο- εξ αιτίας του θέματος του, που είναι το Μηδέν- την Λογική. Αυτό από μόνο του οδηγεί στην αντίληψη της ολότητας του είναι των όντων, γιατί μας βάζει σε σιωπή, το σταμάτημα του νου και της γλώσσας, κάτι που μας ενώνει κατ' ευθείαν με τα όντα, με το Πνεύμα.

Η εισαγωγή του Μηδενός ως θέματος και ως αντικειμένου εμπειρίας μπλοκάρει την Λογική για τον λόγο ότι δεν μπορεί να το απαντήσει και να το εξηγήσει λογικά, δηλ. με την σκέψη και τον λόγο. Μοιάζει σαν να βάζει η ίδια τρικλοποδιά στον εαυτό της. Η επιμονή μας όμως παρ' όλα αυτά να συνεχίσουμε να το προσπαθούμε, κάτι που είναι επίσης χαρακτηριστικό της Λογικής κι αυτό για τον λόγο ότι βρίσκεται σε παντελή άγνοια όσον αφορά στα όρια της που βρίσκονται εκεί που αρχίζουν τα βιώματα και οι εμπειρίες, οι συμπεριφορές και η πράξη, η επιμονή μας λοιπόν να εξηγήσουμε το Μηδέν, και πολύ περισσότερο να επανακτήσουμε τον έλεγχο και την κυριαρχία μας πάνω στο Είναι μας αλλά και στα πράγματα του Κόσμου, είναι που μας οδηγεί στην αγωνία και δεν συμβαίνει το αντίθετο, αυτό δηλ. που λέει ο Χάιντεγκερ, ότι προηγείται η αγωνία, όταν και όποτε συμβαίνει, δηλ. σπάνια και στιγμιαία, κάτι που βέβαια δεν ισχύει. Αντίθετα μπορούμε να προκαλέσουμε την αγωνία σκόπιμα και συνειδητά και μάλιστα να μείνουμε σε αυτήν όσο θέλουμε, αυτό κάνει άλλωστε και ο Χάιντεγκερ μην βγάζοντας τον άνθρωπο από το Μηδέν και την αγωνία που μέσα τους τον έβαλε, επειδή βέβαια δεν ξέρει πως και έτσι αφήνοντάς τον εκεί μέσα να περιμένει την αγωνία να συμβεί και το Μηδέν, σκλαβωμένος, όχι στο Μηδέν και την αγωνία, αλλά στην αντίληψη εκείνη, που είναι η αντίληψη της Λογικής ότι μπορεί να τα εξηγήσει όλα και μέσα απ' αυτό να τα ελέγξει και αυτό παρά τις αλλεπάλληλες αποδείξεις ακόμα και της ίδιας για το αντίθετο. Εκείνη βρίσκει

πάντα τρόπο και χαραμάδα να εισβάλει και να ανατρέψει την μέθοδο. Για τον λόγο αυτόν, αυτό που έχουμε να κάνουμε στα αλήθεια είναι έναν σαφή διαχωρισμό μεταξύ της και μεταξύ των αισθημάτων, και των δυνάμεων που επιδρούν ή που γεννάν το καθένα από αυτά, έτσι ώστε να μπορούμε να βλέπουμε καθαρά πότε ξεπερνάμε τα όρια της λογικής, που είναι και τα όρια των δυνατοτήτων της και μαζί με αυτήν και των δυνατοτήτων του ανθρώπου που την χρησιμοποιεί. Ή αντίθετα όταν έχουμε να κάνουμε με αισθήματα και συναισθήματα, να ξέρουμε ότι αυτά έχουν να κάνουν με άλλες δυνάμεις έξω από την Λογική, προς την οποία είναι εκείνα παντελώς ξένα και των οποίων εκείνη αγνοεί ακόμα και την ύπαρξή τους, πως περί αυτών όμως πρόκειται για δυνάμεις που έχουν σχέση με την δύναμη της θέλησης ως την δύναμη της ζωής.

Η εμμονή μας λοιπόν να εξηγήσουμε το Μηδέν που είναι η αγωνία της Λογικής να ελέγξει τα πάντα μεταμφιεσμένη σε ενδιαφέρον να εξηγήσει και να αποδείξει, είναι που μας οδηγεί στην αγωνία. Η αγωνία μέσα απ την εμπειρία του Μηδενός που κάνουμε στην προσπάθειά μας να εξηγήσουμε, είναι αυτή που στην ουσία μας σκοτώνει, μας οδηγεί στην σιωπή. Μέσα στην Σιωπή αιωρούμαστε και όχι μέσα στην αγωνία. Στην σιωπή καταφεύγουμε για να χαλαρώσουμε, για να δεχτεί το απειλούμενο απ το Μηδέν, το Τίποτα, απ το χαμό σώμα μας, τον θάνατο, που σημειωτέον είναι πραγματικός με την έννοια ότι δεν είναι μια ακόμα υπόθεση της λογικής και ένας συλλογισμός, αλλά πραγματική εμπειρία, κάτι που μοιάζει με το να οδηγείς από λάθος ή από άγνοια στο αντίθετο ρεύμα και να βλέπεις τα αυτοκίνητα απέναντι σου να τρέχουν με μεγάλη ταχύτητα προς τα πάνω σου. Δεν μπορείς ούτε καν να γκρινιάξεις γιατί ξέρεις ότι ήταν δικιά σου απόφαση και επιλογή να μπεις στο αυτοκίνητο και παρά τις προειδοποιήσεις και τις αποδείξεις περί του αντιθέτου, εσύ επιμένεις να πηγαίνεις, μεθυσμένος από την ηδονή που σου χαρίζει η σκέψη και η ικανότητά σου να μιλάς και να λογαριάζεις στην εθνική οδό και να κλείνεις απλώς τα μάτια σου μπρος το θάνατο που έρχεται από την άλλη μεριά και το χειρότερο να νομίζεις ότι έτσι θα γλυτώσεις απ αυτόν. Κάποτε, λογικό είναι, πως έτσι θα συμβεί το μοιραίον.

Ναι, η αγωνία εμπρός στο Μηδέν και η αδυναμία της Λογικής να εξηγήσει το Μηδέν μας κόβει την μιλά και έτσι μας βάζει σε σιωπή. Ο Χάιντεγκερ βλέπει καθαρά, αλλά χωρίς να μπορεί να πει τι είναι και τι κάνει. Προσπαθεί (σωστά) μέσα από μια διάθεση να φτάσει στην ολότητα των όντων. Μόνο που επειδή είναι λογικός και επειδή δεν σταματά να μιλά, ούτε για μια στιγμή, περιγράφει την όλη διαδικασία, και

μεν έτσι όπως συμβαίνει, αλλά απ την ανάποδη. Δεν είναι η διάθεση της αγωνίας που συμβαίνει ή που πρέπει να συμβεί πρώτα για να γίνουν όλα αυτά που κατά τον Χάιντεγκερ ακολουθούν. Η αγωνία έρχεται μετά. Δεν κάνουμε την εμπειρία του Μηδενός μέσα απ την αγωνία. Η αγωνία έρχεται στην προσπάθεια του όντος να εξηγήσει και να συλλάβει μια εξωπραγματική (για την λογική) εμπειρία, ένα αίσθημα που δεν εξηγείται λογικά, γιατί δεν μπορεί να την εντάξει στην συνέχεια της ίδιας της Λογικής, για τον λόγο ότι δεν έχει καμιά σχέση με την Λογική. Και ποια είναι αυτή η συνέχεια? Ότι η Λογική μπορεί να τα εξηγήσει όλα και να τα αποδείξει όλα, κάτι που έχει και την προέκταση, ότι αφού καταφέρνει αυτό άρα μπορεί να τα έχει και όλα υπό τον έλεγχο την και υπό την κυριαρχία της, το οποίο με τη σειρά του σημαίνει ότι όλα θα ακολουθούν την προκαθορισμένη από την ίδια συνέχεια. Ότι δηλ. όλα είναι έτσι και θα είναι έτσι όπως είναι ως τώρα και θα είναι έτσι για πάντα. Εκεί, και αυτός είναι ο τοίχος, που πάνω του πέφτει η Λογική στην προσπάθεια της να εξηγήσει και να ξεφύγει απ τα αισθήματα, αλλά και ρίχνει και εμάς πάνω του, στο ότι δηλαδή, δεν μπορεί να τα εξηγήσει και έτσι αυτά έστω προς στιγμινή σπάνε την συνέχειά της. Αυτήν την συνέχεια είναι που προσπαθεί αμέσως η λογική να επισκευάσει με κάθε κόστος, ακόμα και με το θάνατο του όντος, αν εκείνο από ένστικτο επιβίωσης καθαρά, και μην ξέροντας το πώς θα την επιτύχει, (την επιβίωση), δεν παραιτείται από την απέλπιδα αυτή προσπάθεια για έλεγχο. Αυτό βέβαια που δεν ξέρουμε είναι ότι ακριβώς αυτό είναι που μας βάζει στην εμπειρία αυτή. Έτσι και κατά τον προσφιλή της τρόπο, σαν μπρος στον γκρεμό ή βυθισμένο το ον υπό την εξουσία της στον πάτο της θάλασσας κλείνει τα μάτια του και αρχίζει άναρχα να κουνάει χέρια πόδια, ενώ θα έπρεπε να κάνει το αντίθετο που θα ήταν να χαλαρώσει και να γαληνέψει, και έτσι φουντάρει στο χαμό του, μες την αφέλεια του ως την τελευταία στιγμή, ότι με αυτόν τον τρόπο θα σωθεί κιόλας. Το αν το ον, που είναι ο άνθρωπος και ο κόσμος του επιβιώνει ακόμα παρά τη σαχλαμάρα του, αυτό είναι που οφείλει στην σύμπτωση, την τύχη και στη στιγμή. Κι αυτό για το λόγο ίσως ότι εκείνη την στιγμή της σιωπής και εξ αιτίας αυτής, κάνει την εμφάνισή του ο φύλακας άγγελός του, δηλ. το ενεργειακό του σώμα, ο ενεργεία Νους που τον σώζει με κάποιον τρόπο. Όμως βλέπουμε δεν είναι τόσο η επιθυμία της λογικής να εξηγήσει και να αποδείξει, αλλά η απελπισμένη της επιθυμία να κυριαρχήσει και να ξαναποκτήσει τον έλεγχο που βλέπει ότι χάνει μέσα από ένα "ανεξήγητο" αίσθημα, το οποίο την έχει οδηγήσει σε μια πιο ανεξήγητη και ανεξέλεγκτη κατάσταση. Και όμως όλα αυτά είναι αχρείαστα, άμα καταλάβει και αποδεχτεί την αλήθεια ότι τα αισθήματα είναι

δυνάμεις, με τις οποίες εκείνη δεν έχει καμία σχέση και ότι εξ αυτού θα πρέπει να τα αφήσει σε άλλες δυνάμεις οι οποίες ούτως ή άλλως είναι ισχυρότερες από εκείνη και στην πραγματικότητα πρόκειται για εκείνες οι οποίες δεν την υπολογίζουν και όχι όπως πιστεύει και κάνει και μας να το πιστεύουμε ότι είναι εκείνη που αδιαφορεί για αυτές. Κι αυτό για τον απλούστατο λόγο ότι είναι οι δυνάμεις της ζωής και της επιβίωσης του όντος. Πως όμως τότε μπορεί κανείς να εξηγήσει την απόλυτη κυριαρχία της πάνω στο ανθρώπινο ον στο σύνολό του?

Η εμπειρία του Μηδενός και η αδυναμία μας να σταματήσουμε την λογική, ή η μη αποδοχή από μέρος μας, δηλ. από μέρος της, ότι και όταν εκείνη σταματά στιγμιαία για διάφορους λόγους, είναι που δημιουργεί την αγωνία η οποία με την σειρά της μας οδηγεί στον θάνατο δηλ. στο Μηδέν. Ή μάλλον συμβαίνει το αντίθετο. Η αδυναμία μας να σταματήσουμε την λογική, δηλ. την σκέψη και την ομιλία, και η εμμονή μας να συνεχίσουμε να προσπαθήσουμε να έχουμε τα πάντα υπό έλεγχο και κυριαρχία, κάτι που κάνει η λογική έστω και αν αυτό μας συμβαίνει ασυνείδητα, μας οδηγεί στον θάνατο, δηλ. στο Μηδέν. Η αγωνία που ξεπηδά εκείνη την στιγμή σαν αίσθημα εξ αιτίας της εμπειρίας του θανάτου μας γαντζώνει και δεν μας αφήνει ελεύθερους ώσπου να σταματήσουμε να αγωνιζόμαστε για την κυριαρχία. Σε μια τέτοια περίπτωση ή θα νικήσει η λογική και θα πεθάνουμε ή θα νικήσει η θέληση για ζωή και το ένστικτο της επιβίωσης και θα παραιτηθούμε από τον αγώνα για κυριαρχία και την Λογική μια για πάντα. Και αυτό είναι που εννοούμε ότι μια τέτοια εμπειρία μπορεί να μεταμορφώσει τον άνθρωπο που βρίσκεται στο δρόμο της γνώσης μια για πάντα. Και τι θα είναι η μεταμόρφωση αυτή? Μα προς την καλλιέργεια της ψυχής και της ένωσης του με το Πνεύμα όσο συχνότερα και κατόπιν για πάντα ως αυτό να γίνει μια κατάσταση όπου θα ζει μες το Πνεύμα και μαζί με το Πνεύμα. Περί αυτής βέβαια πρόκειται για μια κατάσταση η οποία θα είναι μια κατάσταση διαρκούς εσωτερικής σιωπής.

Περί του αισθήματος της αγωνίας πρόκειται για τον ανεξέλεγκτο φόβο. Έτσι βλέπουμε ότι ο φόβος και η αγωνία δεν είναι δύο διαφορετικά πράγματα όπως θέλει να πιστεύει ο Χάιντεγκερ. Σχετικά με την αγωνία πρόκειται για τον ίδιο φόβο που γίνεται ανεξέλεγκτος, όταν συνειδητοποιεί την άγνωστη κατάσταση στην οποία περιήλθε απ την στιγμιαία απουσία της Λογικής. (Γιαυτό λέει ο Χάιντεγκερ ότι η αγωνία είναι κάτι στιγμιαίο). Ο φόβος είναι ο φόβος μπροστά στο συγκεκριμένο, που είναι πια ο θάνατος, το Μηδέν. Ο φόβος διογκώνεται και χάνει το συγκεκριμένο, εξ αιτίας της άγνοιας του ανθρώπου για το που οδηγεί η εμμονή του για κυριαρχία, μέσα

απλώς απ τη λογική του, πάνω στην άγνωστη κατάσταση και έτσι γλιστρά στην απροσδιοριστία της αγωνίας, της πραγματικής εμπειρίας του Θανάτου. Στην αγωνία μπαίνει το ον στην προσπάθειά του να επιζήσει, και γιατί δεν ξέρει πως, και έτσι ξαναβάζει στο παιχνίδι, από συνήθεια περισσότερο, τη Λογική που πέρα από κάθε τι άλλο είναι ξένη και άχρηστη ως λειτουργία και ως προς την κατάσταση και τον σκοπό αυτόν.

Το συγκεκριμένο, που είναι ο τρόπος της λογικής εκφυλίζεται στην απροσδιοριστία, σαν τα πράγματα, όντα, που είναι ως τότε συγκεκριμένα αντικείμενα, να χάνουν μπρος στο Μηδέν το νόημά τους. Η προσπάθεια μας να ξαναβρούμε το ον και το νόημα τους, που όταν το κάνουμε με την λογική, εκείνη την στιγμή, που είναι στιγμή ζωής και θανάτου, μας κάνει να το χάνουμε περισσότερο και αυτό μας βγάζει τότε σε αδιέξοδο, σε αυτό, που λέει ο Χάιντεγκερ ότι φτάνουμε λόγω της περατότητας μας. Το νόημα των πραγμάτων εκείνη την στιγμή δεν είναι να το εξηγήσουμε, (αυτό κάνει η Λογική), αλλά η ίδια η ζωή τους και η ύπαρξή τους και έτσι ή θα πάρουμε την απόφαση να την ζήσουμε ή θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε να την εξηγήσουμε και να κυριαρχήσουμε με την σκέψη πάνω της, κάτι που εκ των πραγμάτων είναι αδύνατο, γιατί πώς να κυριαρχήσει μια σκέψη πάνω στο αίσθημα, πάνω στην δύναμη της ζωής; Κι όμως στην ανόητη αυτή προσπάθεια μας στριμώχνει η λογική και η σκέψη για να μην χάσει, όπως η ίδια θεωρεί τα κυριαρχικά της δικαιώματα πάνω στο ον, κάτι που βέβαια είναι απλώς αβάσιμο, γιατί σε άλλα πράγματα κυριαρχεί η λογική και σε άλλα η θέληση και η δύναμη της ζωής, με τις οποίες έχουν σχέση τα αισθήματα και τα συναισθήματα. Αυτός είναι, καταλαβαίνουμε ο διαχωρισμός που πρέπει να κάνει επειγόντως ο άνθρωπος, άμα θέλει να επιβιώσει ως ξεχωριστό ον, αλλά και ο Κόσμος του ανθρώπου στο σύνολό του, ως ανθρωπότητα.

Αν το ον αποφασίσει να ζήσει και να σταματήσει την λογική του, απλώς για λόγους επιβίωσης και μόνο, θα ξαναγυρίσει στον φόβο του συγκεκριμένου που είναι ο θάνατος και ο χαμός και ο τρόπος τότε για να σωθεί θα είναι απλώς να αφήσει τον εαυτό του ελεύθερο, ήσυχο και χαλαρό να αναδυθεί στην επιφάνεια και στο φως της ζωής.

Και που είναι η σιωπή? Η σιωπή βρίσκεται στο σημείο εκείνο που το ον σταματάει τον νου του και ενώνεται με το Πνεύμα, ή την ολότητα των όντων. Είναι μέσα στην Σιωπή που το ον αιωρείται και η ένωση του με το Πνεύμα είναι που του δίνει την γνώση, ότι το νόημα για όλα αυτά, δεν είναι καθόλου το να κυριαρχήσει η μια

δύναμη σε βάρος της άλλης μέσα στο ον, -αφού ανήκουν και οι δύο στο ίδιο το ον- αλλά η ίδια η ζωή και το να ζεις κι αυτό με όλες τις δυνάμεις σου: αισθήματα, διαθέσεις, φαντασία, θέληση και νου, κλπ. Έτσι η εμπειρία του θανάτου και της αγωνίας, αλλά κυρίως η Θέλησή του και ο άκαμπτος σκοπός για την απόλυτη Ελευθερία, οδηγεί το ον στο Πνεύμα, και η θέλησή του κατόπιν για ζωή, είναι που το ανεβάζει, απ την κόλαση της αγωνίας και του Μηδενός, στ αλήθεια, στο φως της ζωής και του ήλιου, στο οποίο ανεβαίνει φέρνοντας μαζί του λάφυρα. Αυτά είναι η γνώση που φέρνει για την ζωή και την ανοησία περί κυριαρχίας και ανταγωνιστικότητας των δυνάμεων μέσα στο ίδιο το ον που το αποδυναμώνουν και το σκοτώνουν και η κατανόηση, στην οποία οδηγείται από την ματιά που έριξε, μέσα από την εμπειρία του στο θάνατο και η αποδοχή του μέσα από αυτό, ότι είναι ένα ον που πρόκειται να πεθάνει. Και βέβαια εκείνο που το λυτρώνει, ενόσω είναι ακόμα ζωντανό, είναι η αλήθεια ακριβώς ότι είναι ακόμα ζωντανός, και είναι αυτό που του δίνει χαρά και σκοπό να αντέξει το γεγονός της περατότητας του. Ο καλύτερος τρόπος φυσικά που θα μειώσει και θα εξαλείψει το φόβο του Θανάτου είναι η πλήρης αποστασιοποίηση από όλα τα όντα, "είναι" που τον αποτελούν, δηλαδή κάθε τι που είναι ως δημόσιος εαυτός. Αυτός είναι και ο τρόπος να μην ασχολείται κάποιος με τον εαυτό του εξ αιτίας του φόβου του Θανάτου.

93

Η ΕΞΗΓΗΣΗ

Τι σημαίνει αυτό, δηλ. η αδυναμία της λογικής να εξηγήσει το Μηδέν? Αυτή η σιωπή, που περί αυτού πρόκειται για την περιβόητη υπέρβαση της λογικής, είναι που ενώνει τον άνθρωπο με την ολότητα των όντων. Ο Χάιντεγκερ τα κατάφερε. Αν υποθέσουμε τώρα- κάτι που βέβαια ο Χάιντεγκερ δεν κάνει- ότι αφού αυτό είναι η αρχή, τα υπόλοιπα που έπονται είναι η εξέλιξη της σκέψης, του προτσές, η διαδικασία, τότε θα έπρεπε το κείμενο να εξελίσσεται ως ακολούθως: Να πω εδώ ότι από την αρχή η διαδικασία, ακόμα και αν δεν το καταλαβαίνει ο Χάιντεγκερ (κι αν υποθέσουμε ότι το ον που ερευνά είναι ο ίδιος Χάιντεγκερ στο εδώ και τώρα), ότι ο Χάιντεγκερ με το σταμάτημα της Λογικής βρίσκεται ήδη από την αρχή στην σιωπή. Τι γίνεται από δω και μπρος και τι είναι αυτό που κάνει; Αυτό που κάνει τότε αμέσως κιάλας, για αυτό του φαίνεται στιγμιαία, είναι ότι αισθάνεται ήδη ένα κενό, που είναι το κενό που προέρχεται από το γεγονός ότι δεν μπορεί πια να σκεφτεί και γιατί δεν

ξέρει που βρίσκεται, δηλ. ότι βρίσκεται σε σιωπή και δεν ξέρει τι καταφέρει και τι μπορεί να καταφέρει μέσα από την σιωπή: αυτό που μπορεί να καταφέρει είναι ακριβώς αυτό που ζητάει: να συλλάβει την ολότητα των όντων και να καταφέρει την ένωση του με το Πνεύμα. (Αυτό το δεύτερο δεν το ζητάει ο ίδιος αλλά είναι αυτό που κατά τη γνώση μας θα έπρεπε να είναι ο σκοπός του εγχειρήματος αυτού, αν με την ολότητα των όντων εννοεί το σύνολο των ορατών και απτών όντων, δηλ. των αντικειμένων). Και ποια είναι η επίπτωση αυτής της άγνοιας του Χάιντεγκερ; Μα να συνεχίσει να σκέφτεται και να ψάχνει με το μυαλό και όχι με το αίσθημα και να χαθεί έτσι στην αγωνία και στο Μηδέν από όπου στην πραγματικότητα δεν θα βγει ποτέ του. Η άγνοιά του τον κάνει να συνεχίσει να θέλει να σκέφτεται και η αδυναμία από το ότι βρίσκεται ήδη μακριά από την λογική τον κάνει να φτάνει στο Μηδέν. Το κενό που διαπιστώνει είναι το κενό της σκέψης του και όχι όπως υποστηρίζει της σιωπής. Εξ αυτού και τα λανθασμένα συμπεράσματα στα οποία φτάνει. Και όχι μόνο, αλλά και σε αυτά τα κακά συναισθήματα, όπως είναι αυτό της αγωνίας και την εμπειρίας του Μηδενός. Αν ο Χάιντεγκερ γνώριζε και βέβαια είχε και την θέληση, την δύναμη, θα σταματούσε την προσπάθειά της σκέψης του για έλεγχο και κυριαρχία και θα άφηγε κατόπιν τον εαυτό του πλούσιο από την εμπειρία του με το Πνεύμα και χαρούμενο και παρά την εμπειρία του με το Μηδέν να αναδυθεί με όλα τα δώρα του, τις γνώσεις και την δύναμη μαζί του. Και όπως ήδη είπαμε μια φορά αρκεί. Και θα αρκούσε και για τον Χάιντεγκερ, αν έβλεπε σωστά, και έβγαζε κατόπιν με την βοήθεια της σκέψης τα σωστά συμπεράσματα που πρώτα από όλα θα ήταν η σωστή σειρά των συμβάντων και των εμπειριών που διήνυσε μέσα από αυτό το προτσές της γνώσης.

Εξ αιτίας αυτής της άγνοιας του, βλέπει ο Χάιντεγκερ και λειψά και ανάποδα. Αυτό που βλέπει είναι όντως αυτό το κενό, το οποίο το ονομάζει Μηδέν, το οποίο επιμένει να το εξηγήσει ακόμα λίγο με τον λόγο, κάτι που εξ αιτίας της αδυναμίας του να το κάνει, τον βυθίζει ακόμα περισσότερο μέσα του. Ο Χάιντεγκερ χωρίς την Λογική, την σκέψη και τον λόγο χάνεται στο άγνωστο και αρχίζει να φοβάται, γιατί έρχεται στα αλήθεια αντιμέτωπος με τον χαμό του, όχι όμως εξ αιτίας της αγωνίας, αλλά εξ αιτίας της προσπάθειάς του να εξηγήσει το Μηδέν λογικά, και κυρίως μέσα απ αυτό να ελέγξει την κατάσταση μες την οποία έχει βρεθεί. (Ένας άλλος τρόπος που ταιριάζει στο αίσθημα της ζωής και του Μηδενός θα ήταν ο αγώνας του να το αποδεχτεί ως ένα ενεργειακό γεγονός που έτσι κι αλλιώς είναι μη αναστρέψιμο). Ο Χάιντεγκερ το αισθάνεται ότι άμα συνεχίσει έτσι θα πεθάνει. Πεθαίνει χωρίς ούτε

καν να το καταλάβει. Αυτό που τον σώζει στο τέλος δεν είναι η κάποια λύση της λογικής, αλλά το ένστικτό του να ζήσει, δηλ. η θέληση του, ως η δύναμη της ζωής. (Μπορεί όμως ακόμα να είναι και η δειλία του Χάιντεγκερ-ανθρώπου ωςάν ενός γνήσιου υπηρέτη της λογικής, και ενός γνήσιου κατακτητή ότι ό,τι και να κάνει δηλ., σε όσες αντιφάσεις κι αν πέσει θα είναι συγχωρεμένος, αφού στο κάτω κάτω τους κανόνες του παιχνιδιού τους βάζει έτσι κι αλλιώς η ίδια, όπως ας πούμε την αδυναμία της και την ανικανότητα της να ελέγξει και να εξουσιάσει, ή το να εξηγήσει και αποδείξει, που τις αποδίδει στην φύση του ανθρώπινου όντος και στην δικιά του συνολική αδυναμία. Εξ αυτού προέρχονται και οι απόλυτοι και αυστηροί της Νόμοι δηλ. από την ανικανότητα της να εξουσιάσει αισθήματα, όπως είναι τα πάθη της Ψυχής, η Ηδονή, ο πόθος, η τάση προς λογίων εξαρτήσεις κλπ. και καθόλου στην κατανόηση τους η οποία θα οδηγούσε το ον στην ανάπτυξη των αληθινών δυνάμεων με τις οποίες θα μπορούσε να τα χαλιναγωγήσει και να τα ελέγξει, όπως είναι πχ. η Θέληση. Όμως η αδυναμία της αυτή και η ανικανότητα της είναι μόνο κατάδικιά της και καθόλου του όντος πάνω στο οποίο έχει πλήρως κυριαρχήσει, αφήνοντας το λειψό και ανάπηρο, σωματικά, συναισθηματικά και πνευματικά κενό, αλλά ακόμα και λογικά πάμπτωχο. Γιατί, σκεφτείτε πόσο μεγαλύτερη θα ήταν η καταγραφή της Λογικής αν με τον τρόπο που περιγράφουμε και με την σιωπή το ον είχε άμεση πρόσβαση στην πηγή της γνώσης, την ολότητα των όντων και αντλούσε από κει μέσα όποτε ήθελε και όχι τυχαία και συμπτωματικά γνώση, χαρά και δύναμη; Δεν θα ήταν απείρως μεγαλύτερη και ευρύτερη και το ον ολοκληρωμένο; Φρονιμάδα και το να είσαι στην πράξη φρόνιμος και όχι απλώς εννοιολογικά και μόνο, σημαίνει να αποδίδεις τα του Καίσαρος τω Καίσαρα, δηλαδή να αποδώσεις στην κάθε μία Δύναμη της Ψυχής αυτά που κατά τη λειτουργία και για τη λειτουργία της μπορεί να κατορθώσει, και κάθε φορά που καλείται να κάνει κάτι από όλα αυτά που θέλει να κάνει: όταν θέλει να λογαριάσει, να αναλύσει, να συλλέξει, να εξηγήσει κλπ. να το κάνει με τη Λογική, αλλά όταν πρόκειται για πράξη και για δράση να έχει την τόλμη και τη γνώση βέβαια και για χάρη της επιβίωσής του αλλά και για την διεύρυνση της γνώσης του, να την σταματά, και να αφήνει έτσι άλλες Δυνάμεις που είναι οι κατάλληλες προς τον σκοπό αυτόν να επιτελέσουν απρόσκοπτα την εργασία τους. Ο φόβος του Χάιντεγκερ είναι πια ανεξέλεγκτος και τότε δεν πρόκειται πια για φόβο για κάτι συγκεκριμένο, ούτε καν για τον θάνατο που ξεθωριάζει, όταν γλιστράει στην αγωνία, και γίνεται ένα αίσθημα απροσδιόριστο, κάτι που δεν μπορεί να το ορίσει, δηλ. να του βάλει όρια. Όρια όμως ποιανού και τι; Και ποιος είναι αυτός που βάζει

όρια για να καταλάβει και για να γνωρίσει; Ο νους, η σκέψη. Κάτι που όμως τώρα αδυνατεί να κάνει. Ο έλεγχος της ξέφυγε από τα χέρια, που είναι έλεγχος για το συγκεκριμένο, για το αντικείμενο, και για την συνέχεια που κι αυτά βέβαια είναι μια αυταπάτη: η λογική δεν μπορεί να ελέγξει ούτε το γνωστό, ούτε το αντικείμενο, και έτσι και εξ αυτού γλιστράει το ον στο χαμό του, για τον λόγο ότι δεν μπόρεσε να σταματήσει την λογική του έγκαιρα, εξ αιτίας της ανόητης προσπάθειας της να ελέγξει τα αισθήματα, και προτίμησε να σπρώξει τον άνθρωπο να επιλέξει να αυτοκτονήσει από το να παραδώσει κάτι από την κυριαρχία της. Δηλαδή τι και για ποια κυριαρχία μιλάμε τόσην ώρα; Μα το ότι δεν μπορεί να τα έχει όλα υπό έλεγχο, για τον λόγο ότι της είναι παντελώς ξένα, όπως πχ. είναι τα αισθήματα. Και βέβαια το γνωστό και τα αντικείμενα δεν χρειάζονται να εξηγηθούν και να ελεγχθούν αλλά μόνο να περιγραφούν. Αυτό σημαίνει ότι η ανάγκη για εξήγηση και εξουσία είναι καθαρά η ανάγκη της Λογικής, ωσάν να επρόκειτο περί ενός ξένου κατακτητή ο οποίος τρέφονταν από την ενέργεια και την συνείδηση του ανθρώπινου όντος.

Αισθήματα, πάθη, εξαρτήσεις κλπ. πρέπει ο άνθρωπος να μάθει να τα ελέγχει με την δύναμη της ζωής, που είναι η θέληση. Σπουδαία παράδοση και σπουδαία χασούρα αυτή, (της Λογικής) για κάτι που στο τέλος δεν έχεις εσύ καμιά σχέση μαζί του και κάτι που για σένα είναι ανύπαρκτο, όπως είναι τα συναισθήματα και η θέληση. Ή μήπως δεν σε νοιάζει καθόλου αυτό, αλλά ο πραγματικός σου φόβος είναι μήπως και ξεβρακωθεί η ανεπάρκεια σου και η ανικανότητά σου, και η αληθινή χασούρα που φοβάσαι είναι να χάσεις το ον ολόκληρο ως συνείδηση, την συνείδηση που σε τρέφει και απ την οποία κι εσύ τρέφεσαι, κι αυτό έστω και λειψά και ανθυγιεινά, διότι πρόκειται για τις ίδιες τροφές που μασημένες ήδη από άλλους στο παρελθόν ξαναμασάς κι εσύ, κολλώντας έτσι όλες τις αρρώστιες τους αλλά και τις αρρώστιες του μέσου με το οποίο επιχειρείς κάθε φορά να το επιτύχεις. Αφήνοντας έτσι το ον με αυτόν τον τρόπο με την μόνη συνείδηση που έχει, την λειψή, γιατί αφήνει τον άνθρωπο λειψό, χωρίς την υπόλοιπη ψυχή του, που το μέρος της είναι και μεγαλύτερο και εκείνο που τον συνδέει με το Όλον, την ολότητα των όντων, το Πνεύμα, τον Θεό, τον Σκοπό, το Αφηρημένο, το Άπειρο κλπ. κλπ. κλπ. Περί αυτού πρόκειται βέβαια για εκείνο το ανίκανο ον να δράσει, να πράξει συνετά και φρόνιμα και σύμφωνα με την γνώση που έχει από πάντα και κάθε στιγμή, αυτό που δεν μπορεί να πάρει καμιά απόφαση και να κάνει επιλογές για την ζωή του και για την ζωή των όντων στο σύνολό τους και να την στηρίξει, παρά έχει μάθει μόνο ακολουθεί σαν το πιστό σκυλί τον αφέντη του.

Από την μια είναι η προσπάθεια μας για έλεγχο μιας πρωτόγνωρης κατάστασης για να επισκευάσουμε την συνέχεια που είναι η συνέχεια της λογικής, αλλά του κάκου, γιατί η ζωή που είναι γεμάτη από τέτοια σπασίματα της συνέχειας αυτής δεν καταλαβαίνει από τέτοια μερεμέτια της λογικής, και είναι μερεμέτια γιατί δεν έχουν σχέση με το πραγματικό, που είναι το αίσθημα και δεν γίνονται μόνο πάνω στο σώμα, αλλά και μέσα στον οργανισμό του συνολικού όντος, κάτι που έχει σαν συνεπακόλουθο να φορτώνεται κατά καιρούς και όλο και συχνότερα το ον με πληγές που αδιάκοπα αιμορραγούν, ώσπου στο τέλος το σκοτώνουν. (Και το να βγει κανείς από τον δρόμο της γνώσης, να τα παρατήσει από φόβο κλπ. κι αυτό ένα είδος αυτοκτονίας είναι). Από την άλλη η προσπάθειά του να βγει από τα βάθη της ανυπαρξίας, είναι κάτι που και αυτό τον βυθίζει ολοένα και περισσότερο μέσα της παρά τον βγάδι από εκεί. Αυτό είναι η αγωνία. Η αγωνία του σφίγγει το στήθος, το νοιώθει σαν πόνο, σφίξιμο, πλάκωμα στο στήθος, στην καρδιά, που του διογκώνει το διάφραγμα. Πεθαίνει κι ούτε καν το αντιλαμβάνεται. Μόνο μια παραίτηση θα τον βγάλει από κει μέσα και θα τον ηρεμήσει. Αλλά παραίτηση από τι; Προς τι; Παραίτηση από τον αγώνα, από το να εξηγήσει και να τα έχει απλά και μόνο μέσα από αυτό όλα υπό έλεγχο και υπό την κυριαρχία του προς και με αντάλλαγμα την ζωή. Κι όλο αυτό για μια δήθεν γνώση που δεν θα κερδίσει με αυτόν τον τρόπο ποτέ. Η γνώση δεν έχει να κάνει με αναλύσεις και κρίσεις και ερμηνείες και λογαριασμούς. Η άγνωστη γνώση, γιατί περί αυτού πρόκειται, βρίσκεται στο σταμάτημα του νου και της μιλιάς, δηλαδή, μέσα στην σιωπή. Και στο κάτω η γνώση δεν τελειώνει ποτέ. Αυτό που τελειώνει αντίθετα είναι η Ζωή.

Το ένα είναι που το σπρώχνει προς αυτό, εκείνο που θέλει να κυριαρχήσει με κάθε κόστος ακόμα και με θάνατο. Είναι η λογική του που δεν συμβιβάζεται και δεν παρατάει τον αγώνα της να κυριαρχήσει. Αλλά είναι πια έξω από τα νερά της. Όλα αυτά, δηλ. η απουσία, το σταμάτημά της, το σπάσιμο της συνέχειάς της είναι εντελώς ξένα προς αυτήν και έτσι την αποδιοργανώνουν. Η τρέλα της και μαζί της και του Χάιντεγκερ και όλων ημών, έγκειται στο ότι παρά όλα αυτά και επειδή το βλέπει, ότι όντως χάνει τον έλεγχο των πραγμάτων, που βέβαια είναι ανύπαρκτος και απατηλός, δεν τα παρατάει ούτε εκείνος ούτε και εμείς μαζί του αλλά αντίθετα συνεχίζουμε απεγνωσμένα με σκοπό να την επανακτήσουμε. Αλλά η αλήθεια και μαζί και ο τρόπος είναι ότι μόνο άμα σταματήσει/σουμε, τότε μόνο θα σωθεί το ον. Ο Χάιντεγκερ το κάνει αλλά ασυνείδητα, μηχανικά, όπως μηχανικά και από τύχη και σύμπτωση μπήκε στην αγωνία, έτσι μηχανικά ζει και έτσι μηχανικά και από τύχη ή

μήπως από καθαρή αδιαφορία για την επιτυχία ή την αποτυχία του εγχειρήματός του, σώζεται. Να σημειώσουμε εδώ ότι επειδή όλα αυτά δεν αφορούν μόνο στον ίδιο και στο όνομά του ως στοχαστή αλλά και σε όλους τους άλλους ανθρώπους που τον διαβάζουν, και ως εκ τούτου θεωρώ ότι σε τέτοιο είδος εγχειρήματα δεν χωρά αδιαφορία από μέρους των ερευνητών της Λογικής. Και αν πράγματι δεν τους ενδιαφέρει ο αναγνώστης τους τότε δεν δικαιούνται να μιλούν γενικά για τον άνθρωπο και για την ανθρωπότητα, και για τη Γη και τον Κόσμο, παρά μόνο για τον εαυτό τους και το τομάρι τους που αγκομαχάν να σώσουν. Όχι τη Ζωή τους κάτι που θα ήταν θεμιτό και φρόνιμο αλλά αυτό που ο ίδιος ονομάζει δημόσιο εαυτό, δηλ. τη δημόσια εικόνα του, δηλ. την καριέρα του, το όνομα του, την εξυπνάδα του, την φιλοδοξία του και την ματαιοδοξία του. Όπως αυτών των λόγων και των σκοπών του στοχαστή στερούνταν όλοι οι παλιοί Έλληνες στοχαστές και αυτός ήταν ο λόγος που ήταν ελεύθεροι. Ένα άλλος λόγος που τους έκανε χαρούμενους και όχι κυνικούς ήταν η χαρά να γνωρίζουν και να χαρίζουν την γνώση τους για την οποία πολλές φορές διακινδύνεψαν να την κερδίσουν, στην Ιδέα του ανθρώπου, χωρίς να ζητούν τίποτα για αντάλλαγμα.

Έτσι χωρίς όμως συνείδηση όλων αυτών τίποτα δεν θάχει αξία, πράγμα που το βλέπουμε στο τελικό συμπέρασμα και αποτέλεσμα, ότι στο τέλος δεν καταφέρνει να βγει από το Μηδέν και την αγωνία, μένοντας ο ίδιος και αφήνοντας και μας τους αναγνώστες του μέσα τους για πάντα. Γιατί ο θάνατος δεν χρειάζεται την αγωνία για να έρθει στο ον, παρά είναι πάντα εκεί, παρόν, αλλά αντίθετα εκείνο χάνει την μοναδική ευκαιρία (από αυτήν την άποψη η αγωνία είναι μοναδική, γιατί αρκεί το ανθρώπινο ον να κάνει την εμπειρία της μία φορά), μέσα από την αγωνία και το Μηδέν να βάλει τα όρια της σκέψης, να συνειδητοποιήσει τον θάνατο του, ώστε από δω και μπρος να ζήσει μια συνειδητή και καλή ζωή. Έτσι βλέπει το Μηδέν και όντας λογικός, λέει ότι το Μηδέν τον σπρώχνει προς τα έξω, προς τα όντα. Πιστεύει ότι αυτό που προηγείται είναι η αγωνία που όμως είναι, όπως είπαμε πολλές φορές, παράγωγο αυτής της επιμονής, αυτού του μονόπλευρου ανταγωνισμού και της σχεδόν ανέλπιδης προσπάθειας του να εξηγήσει και να κυριαρχήσει, που τον βάζει στο Μηδέν, στον φόβο και στην αγωνία. Απ την άλλη ο ανταγωνισμός για τον οποίο μιλήσαμε παραπάνω είναι μονόπλευρος γιατί γίνεται μόνο από μέρους της λογικής. Μόνη της ανταγωνίζεται ενάντια σε κάτι που για αυτήν είναι ανύπαρκτο. Και το κάνει για αυτό που είπαμε, για να μην ξεμπροστιαστεί δηλ. η ανεπάρκεια της, κάτι που όμως έχει πολλάκις έως τώρα συμβεί αλλά και αποδειχθεί. Όπως είπαμε η

ερμηνεία που δίνει η ίδια σχετικά με αυτό είναι ότι οφείλεται στη φύση του ανθρώπινου όντος και με τίποτα σε εκείνη την ίδια. Η Μονοπαντοκρατορία δηλαδή στο μεγαλείο της, να βαφτίζει κάτι όπως τη βολεύει και τελικά όμως έτσι και όσο φτάνει η δύναμή της, δηλαδή η δικιά της φύση.

Η αγωνία δεν πρόκειται να φύγει ποτέ. Θα φωλιάσει και θα μείνει για πάντα στα στήθια του στοχαστή και του αναγνώστη του, γιατί εκείνος δεν τον βγάζει από κει μέσα, με την παραίτηση που λέγαμε και την αποδοχή. Στο κάτω κάτω, όπως είπαμε, η γνώση δεν τελειώνει ποτέ. Η ζωή είναι που τελειώνει. Μόλις σταματάει το μυαλό, μόλις το υπερβούμε - αυτή είναι η περιβόητη υπέρβαση για την οποία κόπτεται η Φιλοσοφία, μόνο που δεν ξέρει για τι πράγμα μιλάει- ο Χάιντεγκερ-άνθρωπος γαληνεύει και ηρεμεί. Ο Χάιντεγκερ-άνθρωπος δεν βρίσκεται πια σε αγωνία, όπως νομίζει ο ίδιος ως στοχαστής. Ο Χάιντεγκερ το βλέπει έτσι, σαν η αγωνία να του κόβει την μιλιά. Το σταμάτημα του νου και το κόψιμο της μιλιάς που είναι αποτέλεσμα αυτής της παραίτησης για κυριαρχία, διώχνει την αγωνία. Ο Χάιντεγκερ, που ως τώρα βυθίζονταν στην αγωνία, τώρα με το σταμάτημα της σκέψης και της γλώσσας αιωρείται στην σιωπή και όχι στην αγωνία όπως νομίζει, διότι δεν μιλά, ενώ γαληνεύει μπρος στην αταραξία του. Κάθε εκφορά του λόγου σιωπά, γιατί πια δεν τα χρειάζεται όλα αυτά. Είναι πλήρης, ενωμένος, ολόκληρος. Η σιωπή τον ένωσε με το Παν και με την ολότητα των όντων. Ο Χάιντεγκερ-άνθρωπος έφτασε στο τέρμα και ενώθηκε με τον Θεό. Απ την άλλη ο Χάιντεγκερ-φιλόσοφος δεν έφτασε ποτέ εκεί, αν και τα περιγράφει όλα σωστά. Μόνο που κι αυτός είναι θύμα της αυτοανάκλασης του που τον κάνει να νομίζει ότι μόνο με τον νου μπορεί ο άνθρωπος να γνωρίσει. Όχι! Ο άνθρωπος γνωρίζει μέσα απ την σιωπή, άμεσα και απόλυτα που σημαίνει ότι η γνώση του αυτή είναι σίγουρη, που σημαίνει ότι δίνει λύση και απάντηση στα ερωτήματά του αλλά και το βγάζει απ τα αδιέξοδα που τον οδήγησε η ίδια η Λογική μέσα απ τις αντιφάσεις της και απ την επιμονή της να εξηγήσει και να αποδείξει και μέσα απ αυτά να κουμαντάρει το ον όχι μόνο ως προς τη δυνατότητα του για γνώση αλλά και ως δυνατότητα συνολικά για δράση και ενέργεια. Η πραγματική γνώση είναι ανεξάρτητη από την ομιλία. Η Λογική είναι η γνώση του γνωστού, του δεδομένου. Η γνώση του αγνώστου βρίσκεται, και επιτελείται στην Σιωπή και στο σταμάτημα της (Λογικής), εκεί που ενώνεται ο Χάιντεγκερ-άνθρωπος με την πηγή της γνώσης.

Έτσι, βγαίνοντας από εκεί δεν πρόκειται, όπως λέει ο Χάιντεγκερ, για μια απλή σύνδεση με την ολότητα των όντων, αλλά μια πραγματική ένωση με την πηγή της

γνώσης. Και μέσα εκεί μπορεί από δω και πέρα να κατεβαίνει, να βυθίζεται θεληματικά και κατά βούληση και με δικιά του απόφαση και να αντλεί γνώση, χαρά, λύση και έμπνευση.

Η εμπειρία αυτή λυτρώνει και απελευθερώνει τον Χάιντεγκερ από το αδιέξοδο αίσθημα της περατότητας του όπου οδηγείται απ το γεγονός ότι στην ουσία δεν βγήκε ποτέ απ την αγωνία και το Μηδέν και έτσι αισθάνεται βαρύς, ανήμπορος και σκλαβωμένος. Και σκλαβωμένος αισθάνεται περισσότερο τώρα διότι παρά την αρχική του προσπάθεια να ελευθερωθεί βλέπει να επιστρέφει, αμαχητί σχεδόν, στην ασφυκτική αγκαλιά της λογικής. Απ αυτήν προσπάθησε να απελευθερωθεί προσπαθώντας να γνωρίσει μέσα από ένα αίσθημα... και τα κατάφερε, μόνο που την γνώση του αυτή δεν την ανέβασε στο ύψος της συνείδησης, και γι αυτό αποδείχτηκε η προσπάθειά του άκαρπη και άχρηστη. Κι αυτό βέβαια δεν μπορούμε να το πούμε αν λάβουμε υπ όψιν μας ότι έβαλε την λογική του μες στα όρια της για να καταφύγει στους δίχως σύνορα ουρανούς των ποιητών. Όμως παρ όλα αυτά δεν ήταν αυτό αρκετό να του γαληνέψει την καρδιά και να τον ευτυχίσει γιατί στην ουσία δεν απελευθερώθηκε ποτέ απ αυτήν.

Ο Χάιντεγκερ τα κατάφερε, όπως και πριν ο Αυγουστίνος, αλλά επειδή δεν το ήξερε δεν έβγαλε τα σωστά συμπεράσματα, μέσα στα οποία θα μπορούσε κατόπιν να ζήσει και να δημιουργήσει με την καρδιά του ήσυχη, τουλάχιστον όσον αφορά την φιλοσοφική του περιπέτεια. Ακόμα όμως και αν λάβουμε υπ όψιν μας ότι αυτό το κείμενο το έγραψε το 1929, χρόνια πριν υιοθετήσει και ασπαστεί τα πολιτικά του φρονήματα που τον στιγματίσαν, δηλ. το Ναζισμό, θα μπορούσε όλα αυτά να τα είχε αποφύγει αν είχε βγάλει τα σωστά συμπεράσματα, δηλ. αν είχε βγει απ το Μηδέν. Γιατί μια φορά όπως είπαμε αρκεί κι ας είναι στιγμιαία. Και μπορεί εξ αυτού να δει τον τρόπο, ώστε να καταφεύγει εκεί κάθε φορά που το χρειάζεται.

ΕΞΩ ΑΠ ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

Μέσα στην αγωνία κανείς αισθάνεται ανοίκεια, ανέστια, δηλ. δεν βρίσκεται σε οικείο περιβάλλον, είναι χωρίς οίκο, εστία, και έτσι αισθάνεται άσχημα, άβολα, σαν ξένος ή είναι το περιβάλλον ξένο προς εκείνον. Αλλά και ο ίδιος αισθάνεται ξένος ως προς

τον εαυτό του. 'Η απορρόφηση στους πολλούς και στον «κόσμο» της βιομέριμνας φανερώνει κάτι σα φυγή του εδωνά-Είναι, του Dasein, δηλαδή του ανθρώπινου όντος μπρος από τον ίδιο του τον εαυτό- τον εαυτό ως δυνατότητα αυθεντικής εαυτότητας''.

Ο άνθρωπος φεύγει, όχι από τον κόσμο και τους πολλούς, αλλά από τον εαυτό του. Λέει ο Χάιντεγκερ. Και εμείς ρωτάμε: Τότε με ποιόν εαυτό είναι ο άνθρωπος μέσα στον κόσμο και μέσα στους πολλούς, μέσα στους οποίους χάνεται αλλά και χάνει τον εαυτό του; Αυτό σημαίνει ότι περί αυτού δεν πρόκειται για αυτό που ονομάζει και θεωρεί συνήθως ως εαυτό του. Κάνει έτσι, διότι αυτό σημαίνει αυτό, κάνει λοιπόν, ότι και οι πολλοί, ζει την κοινή ζωή των πολλών, ζει την ζωή των άλλων. Χαμένος και ξεκομμένος από τον εαυτό του, τον αυθεντικό εαυτό του, λέει ο Χάιντεγκερ. Άρα αυτός ο εαυτός που είναι μέσα στους πολλούς του κόσμου είναι ο αναυθεντικός, ψεύτικος εαυτός. Ο χαμένος. Αυτός δηλ. που δεν ζει συνειδητά. Δεν μπορεί να πάρει αποφάσεις, να κάνει επιλογές, να ζήσει την δικιά του τη ζωή, σύμφωνα με την δικιά του ξεχωριστή φύση.

Ο Χάιντεγκερ ψάχνει να βρει τον τρόπο να κάνει τον άνθρωπο να επιστρέψει στον αυθεντικό εαυτό του ή τουλάχιστον να του ανοίξει, αλλά και να ανοίξει και τον ίδιο μπρος στα άλλα όντα, έστω και ως μια απλή δυνατότητα προς τον εαυτό του και τους άλλους, ως το αυθεντικό, ξεχωριστό ον που είναι. Αυτό το κάνει με την βοήθεια μιας διάθεσης, της αγωνίας. Εκεί μέσα θέλει το ον, ζώντας μέσα στην αγωνία και βιώνοντας το Μηδέν και την θνητότητα του να επιστρέψει στον εαυτό του, να τον γνωρίσει, να τον αναγνωρίσει μέσα στους πολλούς ως ένα ξεχωριστό άτομο.

Μέσα στην αγωνία αισθάνεται ο άνθρωπος ανοίκεια, προς τον κόσμο και τον εαυτό του, λέει ο Χάιντεγκερ. Αλλά για ποιόν Κόσμο μιλάμε τότε και ως προς ποιόν εαυτό αισθάνεται ανοίκεια? Τον ψεύτικο ή τον αληθινό? Με την αγωνία ο άνθρωπος φεύγει από τον κόσμο των πολλών και γίνεται ένας, ξεχωριστός. Έρχεται αντιμέτωπος με τον εαυτό του -τον αυθεντικό- και αυτό μέσα από την όραση του Μηδενός, που δεν είναι το αόριστο Μηδέν των πάντων, του όλου, αλλά για να γίνει ξεχωριστός, ένας, θα πρέπει να είναι και να το δει ως το δικό του Μηδέν, τον δικό του θάνατο. Μόνο έτσι θα μπορέσει να δει τον δικό του ξεχωριστό εαυτό, την δικιά του ζωή, το δικό του Είναι, μέσα στον Όλον. Ανοίκεια λοιπόν ως προς ποιόν εαυτό και ως προς ποιόν επίσης κόσμο; Και ποιος είναι αυτός που αισθάνεται ανοίκεια μέσα του, ο αναυθεντικός εαυτός ή ο αντίθετα ο αυθεντικός; Και ποιος κάνει τον αυθεντικό ή τον αναυθεντικό εαυτό; Τι είναι εκείνο που τον δημιουργεί. Και αν ο άνθρωπος είναι

έτσι, σημαίνει αυτό ότι είναι χαμένος μέσα στους πολλούς χωρίς ελπίδα να βρει τον εαυτό του και να ζήσει την δικιά του ζωή, ως αυθεντικός; Σε όλα αυτά θα πρέπει να απαντήσουμε για να ελευθερώσουμε τον άνθρωπο και την θέληση του για ζωή και δημιουργία.

Αν υποθέσουμε ότι ο άνθρωπος μέσα στην αγωνία και μέσα από την αγωνία θα βρει τον αυθεντικό εαυτό, τότε αυτός που αισθάνεται ανοίκεια μέσα στην αγωνία θα πρέπει να είναι ο αναυθεντικός εαυτός. Ο Χάιντεγκερ πιστεύει ότι την αγωνία και την εύρεση την καταφέρνει το ον μέσα από την αγωνία και βλέποντας το Μηδέν. Κανείς θα πρέπει να δει τον θάνατό του για να μπορέσει να ζήσει αυθεντικά, μέσα σε έναν (αν)αυθεντικό κόσμο και μαζί με έναν αυθεντικό εαυτό. Πιστεύει ότι αυτό που προκαλεί την αγωνία είναι το κοίταγμα του Μηδενός, το οποίο βιώνει μέσα από την αγωνία. Δεν συνταιριάζει όμως μαζί με αυτό και τον λόγο της αγωνίας με τον αρχικό και εξ αρχής αποκλεισμό της Λογικής, ως το μέσον να βιώσει το Μηδέν, για τον λόγο ότι εκ των πραγμάτων και εκ των αρχών της ίδιας είναι αδύνατον να εξηγήσει την ύπαρξη του. Τι συμβαίνει λοιπόν κατόπιν? Πως είναι δυνατή η αγωνία? Για τον Χάιντεγκερ συμβαίνει ή δεν συμβαίνει. Μάλιστα συμβαίνει σπάνια και στιγμιαία, αν και βρίσκεται πάντα παρούσα, είναι απλώς σε ύπνο, και περιμένει την κατάλληλη στιγμή να κάνει την εμφάνισή της, η οποία λόγω της περατότητας του όντος δεν δύναται να προκληθεί θεληματικά και όποτε το θέλουμε. Είμαστε λοιπόν εξαρτημένοι από την τύχη μας και το τυχερό μας.

Ο Χάιντεγκερ δεν βλέπει ότι η αγωνία κάνει την εμφάνιση της μόλις αρχίσει να προσπαθεί να εξηγήσει το Μηδέν με την Λογική του. Στο "Τι είναι Μεταφυσική", ο Χάιντεγκερ-στοχαστής-συγγραφέας περιγράφει την διαδικασία της πρόκλησης της αγωνίας. Αυτό σημαίνει ότι ως άνθρωπος έχει κάνει ήδη την εμπειρία της και μέσα απ αυτήν την εμπειρία του Μηδενός και έρχεται κατόπιν να περιγράψει την διαδικασία. Στην προσπάθειά του αυτή βέβαια και για τον λόγο ότι είναι αναγκασμένος να το κάνει με τον λόγο και τον συλλογισμό, αυτό που κάνει και μαζί του και ο καθένας από μας που τον διαβάσει, είναι να βάλει το συμβάν απέναντι του και να το εξετάσει, στην προσπάθειά του να το περιγράψει. Κάτι βέβαια που κάνει με την Λογική, με τη σκέψη και το λόγο. Έτσι έχουμε αυτό που συμβαίνει πάντα όταν ερμηνεύουμε, περιγράφουμε, απ την μια έχουμε την Λογική, Σκέψη και ομιλία, και απ την άλλη το γεγονός. Στην προσπάθειά μας αυτήν ξεχνάμε ότι έχουμε ήδη από την αρχή αποκλείσει την Λογική από την εμπειρία που θέλουμε να κάνουμε για να βιώσουμε τα όντα στο σύνολό τους. Τι σημαίνει αυτό και ποια είναι τα

συνεπακόλουθά του; Ότι έτσι αδυνατούμε να το βάλουμε και αυτό στους πιθανούς φταίχτες, υπεύθυνους, αυτούς δηλ. που μπορεί να προκαλέσουν την εμπειρία αυτή. Σαν να μετράμε στον κύκλο των όντων και να βγάζουμε λειψό αποτέλεσμα, γιατί δεν μετράμε μαζί με τους άλλους και τον εαυτό μας. Πως είναι δυνατόν, σκέφτεται ο Χάιντεγκερ, να ευθύνεται η Λογική για την εμπειρία, αφού δεν έχει καμιά σχέση με την διάθεση ή τις διαθέσεις εν γένει? Αυτό είναι σωστό, μόνο που η Λογική ή εμείς δεν την αφήνουμε ήσυχη και δεν την αποκλείουμε πλήρως. Προσπαθούμε αντίθετα να εξηγήσουμε το φαινόμενο λογικά και όχι τόσο να το βιώσουμε και έτσι την ξαναβάζουμε στο παιχνίδι δίχως να το καταλαβαίνουμε καν. Με την εμμονή μας αυτή για έλεγχο και εξουσία, μπλοκάρουμε κάθε άλλη δυνατότητα, που η χρήση τους θα μας οδηγούσε σίγουρα αλλού. Τα "συμπεράσματα"¹ σε αυτήν την περίπτωση θα ήταν βέβαια όχι σκέψεις και προτάσεις, αλλά αισθήματα και συναισθήματα, πραγματικά ολοκληρωτικά και απελευθερωτικά: αγωνία, για την ύπαρξη μου, φόβος για τον θάνατο μου και χαρά και ανακούφιση και γνώση μέσα στο μεδούλι της ύπαρξής μου για την περατότητα μου. Δεν χρειάζεται κανείς να εξηγήσει για να ωφεληθεί από μια εμπειρία, γιατί τότε η πονηρή λογική καπελώνει την αληθινή γνώση, που είναι η συνειδητοποίηση και η χαρά, κάνοντας την γνώση δικιά της και δικό της κατόρθωμα, απλώς και μόνο γιατί εξηγεί ή προσπαθεί να εξηγήσει, και να περιγράψει αποτυχημένα στην περίπτωσή μας, την εμπειρία. Το κάνει όμως με δικά της εργαλεία, και κάτω από δικές της αρχές και κανόνες, αποκλείοντας φυσικά τον εαυτό της από τους εν δυνάμει "εγκληματίες", δημιουργούς, αυτούς που

¹ ("συμπεράσματα", αποτελέσματα, συνέπειες κλπ. Και τότε η λογική το μόνο που θα μπορούσε να πει και θα καλούνταν να πει, είναι ότι: προσπαθώντας το ον με την λογική να ελέγξει πρωτόγονες εμπειρίες, προκαλεί την αγωνία, βιώνει, συνειδητοποιεί το θάνατο του, μετά ησυχάζει, ηρεμεί για τον δεχτεί και έτσι μπαίνει στην σιωπή (αυτό που ησυχάζει είναι λογική του, βλέποντας την ανημποριά της, αλλά θέλοντας να ζήσει το ον και να επιβιώσει, αφήνεται να σπρωχθεί από την δύναμη της ζωής προς τα πάνω, στην ζωή και στο φως, φτιάχνοντας έτσι με αυτόν τον τρόπο, μέθοδο. Έχουμε όμως μάθει και συνηθίσει ότι η μέθοδος είναι κατόρθωμα εξ ολοκλήρου του νου και της λογικής, αγνοώντας όμως ότι ο Νους και η Λογική δεν είχαν δρόμο (οδό) να διαβούν πάνω του και μέσα του, αν δεν προηγούνταν η εμπειρία και η γνώση της εμπειρίας, από την ίδια την εμπειρία. Και βέβαια και η εμπειρία σταματά και εκείνη στην σιωπή. Στην σιωπή αιωρείται το ον μέσα στο Πνεύμα, στην πηγή της γνώσης, την ολότητα των όντων, ως αυτό, που δεν ξέρει ο Χάιντεγκερ και έτσι δεν βγάζει τα σωστά συμπεράσματα: το να δει δηλ. την ολότητα των όντων ως την πηγή της γνώσης. Γιατί έτσι τα συμπεράσματα της εμπειρίας θα είναι λειψά και όχι ωφέλημα για την καλή ζωή του όντος που την έκανε. Ο σκοπός του βυθίσματος αυτού, που κάποτε αποδεικνύεται μοιραίο για την ζωή μερικών, είναι ακριβώς αυτός: η καλή, συνειδητή, χαρούμενη ζωή, μέσα από την γνώση του θανάτου. Και βλέπουμε ότι αν κάποιος δεν ξεκινάει συνειδητά, έχοντας τον σκοπό εμπρός του καθαρά, δηλ. την γνώση, την εμπειρία, όχι του Μηδενός, αλλά μέσα από αυτήν, την εμπειρία του Πνεύματος, μέσα απ την σιωπή, δεν μπορεί να βγάλει όλα τα οφέλη από αυτήν, που είναι μόνο η ζωή, η επιβίωση, η χαρά, η ευφορία, η γαλήνη και η ισορροπία που θα προέρχεται από την ένωση των δυνάμεων μέσα στο ον και όχι από την ανταγωνιστικότητα μεταξύ τους, που είπαμε είναι μόνο ανταγωνιστικότητα της λογικής για να μην ξεμπροστιαστεί και φανεί η ανεπάρκεια της.

προκάλεσαν την εμπειρία. Κλασσικά ανεύθνη Λογική και κλασσικά ανεύθυνοι άνθρωποι κάτω από την κυριαρχία της. Δεν φταίμε εμείς, δεν είμαστε εμείς υπεύθυνοι για την ανεπάρκεια της ανθρώπινης φύσης κλπ. κλπ.

Η αγωνία προκαλείται από την ίδια την λογική, στην προσπάθειά της να εξηγήσει και έτσι, όπως νομίζει, εσφαλμένα, να ξαναπάρει τον έλεγχο των πραγμάτων στα χέρια της. Μόνο που στην επίμονη, έως εμμονής προσπάθειά της να το κάνει, βάζει το ον ακόμα πιο βαθιά μέσα στην αγωνία που μεγαλώνει, βλέποντας ότι αν συνεχίσει έτσι το ον θα πεθάνει στα αλήθεια. Διότι η αλήθεια είναι ότι η Αγωνία σκοτώνει και μάλιστα στ αλήθεια. Η αγωνία έρχεται δηλαδή και μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο και όσο το ον φτάνει πιο κοντά στον θάνατό του και βλέποντας ότι δεν μπορεί να γλυτώσει. Και αυτό όχι απ τον πραγματικό του Θάνατο με τον οποίο από τη Φύση του είναι συμφιλιωμένος αλλά απ το Θάνατο της εμπειρίας, και αυτήν εδώ τη στιγμή που συμβαίνει απ τον στιγμιαίο αποκλεισμό της Λογικής. Έτσι φτάνει στον αληθινό θάνατό του και όχι στον συμβολικό ή μεταφορικό. Βέβαια είναι δύσκολο και ως και αδύνατο για την λογική μας να παραδεχτεί το γεγονός και την πιθανότητα ακόμη, να είναι εκείνη αυτή που προκαλεί τον θάνατο της και μαζί και τον θάνατο του όντος. Ο άνθρωπος πεπεισμένος ότι η λογική είναι το εργαλείο του για την γνώση, την έχει συγχύσει επίσης και με το εργαλείο της φρονιμάδας, και της καλοσύνης, ότι δηλαδή η λογική και ο λογικός άνθρωπος, που όμως για εκείνη περιορίζεται σε εκείνον που σκέφτεται απλώς και μιλά λογικά, αλλά δεν τον νοιάζει αν πράττει λογικά, δεν μπορεί να είναι αυτός που να προκαλεί ο ίδιος τον θάνατό του. Όμως φρόνιμος και καλός είναι όχι εκείνος που σκέφτεται φρόνιμα ή για φρόνιμες ή καλές πράξεις, αλλά εκείνος που πράττει καλώς και φρονίμως. Πως είναι δυνατόν, σκεφτόμαστε να θέλουμε να αυτοκτονήσουμε, να πεθάνουμε και να προκαλούμε οι ίδιοι τον θάνατό μας, και μάλιστα με εργαλείο την λογική, το όργανο της σκέψης και της φρονιμάδας, δηλ. της γνώσης; Ξέρουμε όμως, ότι η λογική δεν είναι το εργαλείο της γνώσης και της φρονιμάδας. Η σκέψη λειτουργεί μόνο με το γνωστό και η γνωστή γνώση δεν μπορεί ποτέ να είναι γνώση, αφού είναι ήδη γνώση. Η λογική έρχεται να εξηγήσει την υπάρχουσα γνώση και ποτέ δεν μπορεί να την παράξει.

Τι να σημαίνουν όμως όλα αυτά στην περίπτωσή μας; Η λογική, παραδέχεται ο Χάιντεγκερ, δεν μπορεί να αποδείξει το Μηδέν. Αυτό που κάνει όμως μετά, είναι να προσπαθεί να εξηγήσει ή μάλλον να κυριαρχήσει πάνω σε μια διάθεση προς την οποία είναι παντελώς ξένη: την αγωνία. Ο Χάιντεγκερ βλέπει ότι το ον χτυπιέται απεγνωσμένα για να σωθεί από τον θάνατό του, αλλά δεν βλέπει ότι αυτό το

προκαλεί η λογική του στην προσπάθειά της να ελέγξει την αγωνία, να κυριαρχήσει λογικά πάνω στον θάνατο, πάνω στο Μηδέν, με αποτέλεσμα να είναι έτσι ο ίδιος που προκαλεί τον δικό του θάνατο. Αυτό που λέει μετά ο Χάιντεγκερ, ότι το Μηδέν σπρώχνει το άνθρωπο προς τα πάνω, στα όντα στην ολότητά τους και στον εαυτό του, τον αυθεντικό, είναι ένα πήδημα που κάνει η σκέψη του, ακόμα και αν και η όρασή του είδε σωστά. Ανάμεσα στο Μηδέν και στο σπρώξιμο προς την ολότητα των όντων μεσολαβεί η σιωπή, η γαλήνη, η ηρεμία, το κόψιμο της μιλιάς η γαλήνη του νου, δηλ. το σταμάτημά του. Χωρίς αυτά θα ήταν αδύνατη η μεταφορά του προς τα πάνω, στο φως και στην ζωή, στην ολότητα των όντων, ως την πηγή της γνώσης. Η σιωπή και η χαλάρωση προήλθε από την εμπειρία του Μηδενός, αλλά κατόπιν από την πλήρη αποδοχή του θανάτου του όντος. Και θα πρέπει να πούμε και αυτό, ότι το ον χαλάρωσε, σταμάτησε να χτυπιέται, βλέποντας την ματαιότητα της πράξης του να ελέγξει την εμπειρία, το Μηδέν, και το έκανε για να δεχτεί τον θάνατο και όχι βέβαια για να τον αποφύγει (τουλάχιστον την πρώτη φορά που κάνει την εμπειρία αυτή). Το αν παρ' όλα αυτά έζησε, το οφείλει μάλλον στα νιάτα του και στην δύναμη της ζωής και στην θέλησή του για ζωή, και στους κρυμμένους σκοπούς του Πνεύματος για τον ίδιο, όμως σίγουρα δεν ήταν όλοι τόσο τυχεροί να την γλυτώσουν. Είναι και πολλοί που δεν επέζησαν από τέτοιες εμπειρίες στον αγώνα τους για γνώση και μεταμόρφωση.

Το ον αισθάνεται ανοίκεια μέσα στην αγωνία, δηλαδή, αισθάνεται ανοίκεια μέσα στο αίσθημα που τον οδηγεί στον αυθεντικό εαυτό του. Δηλαδή αισθάνεται οικεία μέσα στον κόσμο, χαμένο μέσα στους πολλούς, και μέσα στον αναυθεντικό εαυτό του. Κι αυτό δεν είναι καθόλου παράξενο: κανείς μπορεί να αισθάνεται οικεία μέσα σε έναν ψεύτικο κόσμο και ανάμεσα σε ψεύτικους ανθρώπους, ψεύτικος και ο ίδιος, αν έχει γεννηθεί και μεγαλώσει και γνωρίσει αυτόν τον ψεύτικο κόσμο, ως έναν και μοναδικό. (Για την απόδειξη του δεξ και την παραβολή της σπηλιάς του Πλάτωνα, θέμα πολύ προσφιές στους Φιλοσόφους εν γένει αλλά και στον ίδιο τον Χάιντεγκερ ειδικότερα).

Αν την αγωνία την προκαλεί η Λογική στην προσπάθειά της να κυριαρχήσει πάνω στο ον, μέσα απ την εξήγηση, τότε είναι εκείνη αυτή που προσπαθεί να κρατήσει το ον μέσα στον κόσμο των πολλών, χαμένο και οικείο παρ' όλα αυτά, και αναυθεντικό σε βάρος της αυθεντικότητας του ιδίου αλλά και του Κόσμου. Ο κόσμος αυτός των πολλών και του αναυθεντικού εαυτού είναι έτσι κατασκεύασμα της λογικής, και είναι

έναν κόσμο χωρίς αισθήματα, εμπειρίες και βιώματα ή χωρίς αυτά να παίζουν κάποιον ρόλο στην ζωή των ανθρώπων. Έτσι δεν είναι καθόλου παράξενο το να μην μαθαίνουν οι άνθρωποι τίποτα από τις εμπειρίες τους και από την Ιστορία τους τόσο την προσωπική όσο και εκείνη ως είδος, και η μόνη που απορεί και αναρωτιέται για χιλιοστή φορά πάνω απ τα συντρίμια, αποτελέσματα ίδιων ανοησιών όπως είναι οι πόλεμοι μεταξύ των ανθρώπων, ή ενάντια σε άλλα είδη και στη Φύση, είναι η ίδια η Λογική που αναφωνεί: πως είναι δυνατόν να επαναλαμβάνω ως εαυτός αλλά και ως ανθρωπότητα τα ίδια λάθη ξανά και ξανά; Μα δεν έχω μάθει τίποτα από τις εμπειρίες μου; Και προσθέτει, βγάζοντας βεβαίως τον εαυτό της απ έξω: μα εγώ έχω την γνώση, και αυτό που συμβαίνει είναι ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί να ελέγξει τα πάθη του και την απληστία του. Αν τα λέει η Λογική όλα αυτά και με αυτόν τον τρόπο είναι τότε αυτή η ίδια που είναι ξένη προς τον αληθινό άνθρωπο και καθόλου τα πάθη του, τα αισθήματά του και τα όνειρά του. Τότε τι συμβαίνει και γιατί όλα αυτά, που με το δίκιο του κανείς αναρωτιέται και που είναι όντως τραγικά για τον ξεχωριστό άνθρωπο αλλά και τον Κόσμο του ανθρώπου; Η απάντηση έχει ως εξής και την αναπτύξαμε ήδη στο κείμενο ως εδώ: η εμμονή της λογικής για κυριαρχία πάνω στο συνολικό Είναι του ανθρώπινου όντος, για γνώση και φρονιμάδα μπλοκάρει την δυνατότητα της ανάπτυξης άλλων δυνάμεων υπεύθυνων για τον έλεγχο των παθών του και των αδυναμιών του. Δηλαδή την ανάπτυξη της θέλησης σαν την δύναμη του Πράττειν και του να λαμβάνει αποφάσεις και να κάνει επιλογές για το καλό του και το καλό όχι μόνο της ανθρωπότητας αλλά και όλων των άλλων όντων, αλλά και να μπορεί με την βοήθεια της (της Θέλησης) να τις στηρίζει και να στέκεται σε αυτές.

Ο ρόλος που θα μπορούσαν να παίζουν τα αισθήματα, οι εμπειρίες και τα βιώματα είναι μοναδικός και πολύ σημαντικός για την μεταμόρφωση του ατόμου και για την πορεία του απ τον αναυθεντικό προς τον αυθεντικό εαυτό του. Αλλά αυτό δυστυχώς δεν βγαίνει απ την περιγραφή που κάνει ο Χάιντεγκερ, η οποία ενώ ξαναλέμε είναι πλήρης, δεν είναι λογικά σωστή και τότε είναι ελλιπής, διότι η λογική του δεν μπορεί να παρακολουθήσει την ροή της εξέλιξης της εμπειρίας και να ξεχωρίσει τα σημάδια των σταθμών που περνά το ον κάνοντάς την, επειδή είναι πεπεισμένο ότι περί αυτής πρόκειται για τη δύναμη που λειτουργεί μόνο για το γνωστό και εξ αυτού δεν έχει στη διάθεσή του ακόμα όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται για να βγάλει τα τελικά του συμπεράσματα που για να είναι σωστά θα πρέπει να συμπεριλάβουν και την ίδια τη Λογική ως τον πιθανό ένοχο για όλα αυτά που τραβάει το ον.

Εξ όλων αυτών μπορούμε, δίχως ίχνος αστεϊσμού, να πούμε ότι πράγματι ο Χάιντεγκερ δεν είναι καθόλου λογικός. Κι αυτό γιατί, όπως είπαμε, η ίδια η Λογική του, με την οποία κάνει την περιγραφή, βγάζει τον εαυτό της απ τον έλεγχο των πιθανών ενόχων, μην βλέποντας τον (τον έλεγχο) μπροστά της, αφού βλέπει τα πάντα μόνο μέσα από την ματιά της ίδιας, και έτσι την αποκλείει ως έναν ακόμα πιθανό παράγοντα, και ως έναν ακόμα όρο της εξίσωσης που καλείται να λύσει. Βέβαια να πούμε ότι οι όροι της είναι αντιφατικοί και ανόμοιοι μεταξύ τους. Είναι αυτό που συνηθίζουμε να λέμε, ότι προσθέτουμε μήλα με πορτοκάλια, κάτι που δεν είναι εφικτό. Τα μήλα μπορεί να είναι η λογική και οι σκέψεις και τα λόγια και απ την άλλη τα πορτοκάλια να είναι τα αισθήματα, συναισθήματα, κλπ.

Δεν μπορεί η λογική να τα βάλει και να βάλει εναντίον της ίδιας και των ίδιων των δημιουργημάτων της. Και τι οξύμωρο, αυτό που καταφέρνει με αυτόν τον τρόπο της είναι όχι μόνο η δικιά της φτώχεια αλλά και η καταστροφή της ίδιας και του όντος κάτω από την κυριαρχία της. Οποία ανοησία δηλαδή και ποιο παράλογο να αυτοκτονείς, να πεθαίνεις και από πάνω να μην το καταλαβαίνεις. Ποιος είναι εκείνος που δεν "συμβιβάζεται" δεν αποδέχεται τα γηρατιά και τον θάνατο; Η Λογική, το μυαλό μας. Είμαστε 85 χρονών και απορούμε και δεν λέμε να το καταλάβουμε ότι είμαστε άρρωστοι από αρθριτικά, ρευματικά, ή από άνοια και αλτσχάϊμερ. Τελικά αυτό που πεθαίνει είναι η Λογική σάμπως και να μην υπήρχε ποτέ. Και άμα το δούμε αυτό υπό την έννοια ότι ποτέ και σε τίποτα από εκείνα που ονομάζουμε αποφασιστικά και κρίσιμα συμβάντα στη Ζωή του ατόμου, εκείνη δεν έπαιξε κανέναν απολύτως ρόλο. Αντίθετα όλα έγιναν ερήμην της και μη λαμβάνοντά της υπ όψιν τους. Στην πραγματικότητα είναι άλλες οι Δυνάμεις που κάνουν κουμάντο στη Ζωή του ατόμου. Απ την άλλη απολύτως σημαντικό και κρίσιμο για την επιβίωση του αλλά και για την καλή Ζωή του είναι να καταφέρει να τα ανεβάσει όλα αυτά στο επίπεδο της συνείδησης, να τα κάνει γνωστά και να τα συνειδητοποιήσει. Κατά τα άλλα, λες και η Λογική να ήταν και να υπήρχε μόνο κατά την διάρκεια του χρόνου της Ζωής και όσο το ον ζούσε. Οι Σαμάνοι του αρχαίου Μεξικού λένε ότι η Λογική γεννιέται με το ον και πεθαίνει με τον θάνατο του όντος. Και αυτό είναι λογικό, άμα σκεφτούμε ότι η Λογική δεν είναι τίποτα άλλο από ένα νησί αντίληψης ανάμεσα σε τόσα άλλα.

Η ερώτηση όμως παραμένει παρ όλα αυτά που είπαμε για την Λογική και εναντίον της Λογικής: πως τότε αν όλα αυτά τα κάνει η λειπή Λογική και η θέληση είναι η δύναμη που τα κάνει όλα, να είναι η Λογική εκείνη που κυριαρχεί πάνω στο

ανθρώπινο ον; Πως καταφέρνει η Λογική να κυριαρχήσει πάνω στη Θέληση και στις άλλες δυνάμεις; Πως καταφέρνει η Λογική να μπλοκάρει την θέληση; Μας έχει πείσει ότι αυτό που μας ξεχωρίζει από τα άλλα όντα, ζώα κλπ. είναι αυτή η ίδια η Λογική και το να μιλά και να σκέφτεται που είναι τα εργαλεία της. Ήδη απ αυτό βλέπουμε ότι ο τρόπος της και ο τρόπος του ανθρώπου είναι να ξεχωρίζει από τα άλλα όντα και το περιβάλλον του, και όχι να ενώνεται, ώστε να μην είναι καθόλου παράξενο το ότι έφτιαξε ένα εχθρικό και άρρωστο περιβάλλον γύρω του. Αυτό το ξεχώρισμα από όλα τα άλλα όντα, που όμως δεν είναι βάσιμο και άρα λάθος, γιατί μόνο αυτή από όλες τις άλλες δυνάμεις είναι εκείνη που το χρειάζεται αυτό, σε βάρος όλων των άλλων αληθινών αρετών, η ίδια θέλει να αισθάνεται περήφανη και όχι τόσο για τα δικά της κατορθώματα αλλά υποβιβάζοντας τους άλλους και είναι εκείνη που έχει την συνεχή και παντοτινή ανάγκη να ταΐζει αδιάκοπα το εγώ της, καθόλου παράξενο λοιπόν η σκλαβιά του ανθρώπου από το εγώ του που κι αν ακόμα την αντιλήφτηκε ο άνθρωπος αδυνατεί παρ όλα αυτά να ελευθερωθεί απ αυτήν. Γιατί και για ποιόν λόγο; Ο λόγος είναι απλός και ας μην το παραδέχεται ο εγωιστής, απ την λογική κυριαρχημένος άνθρωπος: απλά δεν έχει θέληση. Η θέληση του είναι ίση με Μηδέν. Η θέληση έχει πάρει λάθος κατεύθυνση. Είναι εκείνη η τυφλή δύναμη, που για τον λόγο ότι το ον γεννιέται και μεγαλώνει σε έναν "λογικό", κόσμο, από "λογικούς" ανθρώπους μπαίνει εξ αρχής στην υπηρεσία της Λογικής, για να συντηρήσει περισσότερο παρά να δημιουργήσει έναν άλλον κόσμο και έναν άλλον άνθρωπο. Και βέβαια, ως μια δύναμη και μάλιστα η δύναμη της συμπεριφοράς και του τρόπου ζωής, οι οποίες είναι ενέργειες και πράξεις σε αντίθεση με τις σκέψεις και τα λόγια της Λογικής, μόνο με πράξεις και μάλιστα μόνο με άλλες και διαφορετικές πράξεις και ενέργειες μπορεί να αναπτυχθεί και να γίνει μια ελεγχόμενη από τον ίδιο τον άνθρωπο δύναμη για το καλό και την δημιουργία.

108

Ενδιαφέρον στο κεφάλαιο για τον "φόβο" έχει το κομμάτι που λέει: "Ο φόβος διανοίγει το Εδωνά-Είναι κυρίως στερητικά. Σε συγχύζει και σε κάνει να «χάσεις το μυαλό σου". (Είναι και Χρόνος, σελ. 237(141)). Τελικά ο Χάιντεγκερ δεν βρίσκει την διαφορά μεταξύ φόβου και αγωνίας που είναι ότι ο φόβος κινητοποιεί ενώ η αγωνία σε βυθίζει στην παθητικότητα και στην αδράνεια και στον πανικό. Επίσης φαίνεται, και μάλιστα από την ανάλυση που κάνει ο Χάιντεγκερ, όταν ερευνά το φαινόμενο του φόβου, περί του οποίου πρόκειται για ένα αίσθημα, με το μυαλό. Μάλιστα το λάθος που κάνει είναι να νομίζει ότι αυτό που χάνει κανείς φοβούμενος

είναι το μυαλό του. Το μυαλό του φοβισμένου είναι εκείνη την ώρα ανύπαρκτο βέβαια, αλλά και να το είχε δεν θα τον βοηθούσε σε τίποτα. Εκείνη την ώρα που ο τίγρης τον απειλεί, χρειάζεται πόδια για να τρέξει να σωθεί. Ακριβώς επειδή ο φόβος είναι φόβος για κάτι συγκεκριμένο σε σπρώχνει για να γλυτώσεις σε κάνει να κινηθείς να τρέξεις για να σώσεις επίσης κάτι συγκεκριμένο, που στην περίπτωση μας είναι η ζωή του. Ακριβώς για αυτό δεν μπορεί ο φόβος να σε συγχύσει και να σε κάνει να χάσεις το μυαλό σου, και να το λες και να το βγάζεις ως σημαντικό συμπέρασμα, το να χάσεις ή ότι χάνεις το μυαλό σου. Τόση, μα τόση είναι η κυριαρχία του μυαλού πάνω στο συνολικό μας Είναι, που μπροστά στον πραγματικό κίνδυνο να χάσουμε την ζωή μας εμείς καθόμαστε να σκεφτούμε (με το μυαλό μας) για το τι είναι ο φόβος ή αν είναι ο φόβος κάτι υπαρκτό, ή κάτι όντως φοβερό. Το μυαλό μας μας έχει πείσει στο διάβα των Χιλιετιών που κυριαρχεί πάνω μας να στεκόμαστε απαθείς να δεχτούμε τον θάνατο αντί να τρέξουμε να σωθούμε. Αν κάτι σημαίνει και δείχνει το πόσο μακριά έχουμε φύγει από την φύση, ως ζώα, όντα, ζωντανά που είμαστε, δηλ. εν ζωή, είναι αυτή η αδράνεια και η απάθεια που έχουμε πέσει μπροστά στο αληθινό χαμό μας και στην αληθινή καταστροφή μας και βέβαια μπροστά στην ίδια μας την ζωή, γιατί αυτό είναι που διακυβεύεται στην προκειμένη περίπτωση: η ζωή μας. Ως μεμονωμένα άτομα αλλά και συνολικά ως ανθρωπότητα. Μπορεί λοιπόν πραγματικά να συγχυζόμαστε, και να χάνουμε το μυαλό μας και να είναι αυτό το σημαντικότερο, μπροστά στον πραγματικό κίνδυνο να χάσουμε την ζωή μας; Αλλοίμονο μας. Αυτό που έχουμε χάσει, και πάλι εξ αιτίας του, είναι αυτή η ευαισθησία απέναντι στην ζωή μας, απέναντι στον πραγματικό κίνδυνο. Αρκεί να δούμε ότι ο μεγάλος κατ τα άλλα Χάιντεγκερ ως κάτοχος τόσων γνώσεων και τόσων πληροφοριών απ το σύνολο της γνώσης του ανθρώπινου όντος, αδυνατεί να συλλάβει και ούτε να σκεφτεί μπορεί καν ότι το ανθρώπινο ον το οποίο βάζει ο ίδιος με τη Λογική, που ενώ ο ίδιος νομίζει ότι έχει αποκλείσει, δηλ. η ίδια το πείθει ότι απουσιάζει και έτσι του ρίχνει στάχτη στα μάτια, για να κάνει εκείνη κατόπιν ανενόχλητη τη δουλειά της, που είναι να τον ελέγχει απόλυτα, δεν είδε λοιπόν ότι τον μες την αγωνία όντως κινδυνεύει να πεθάνει, από ένα αληθινό θάνατο και όχι μεταφορικά και ότι δεν θα την σκαπουλάρει όπως τον κάνει να νομίζει για άλλη μια φορά η ίδια η Λογική του. Το ότι ζει το ον είναι αποτέλεσμα τύχης αλλά και Θέλησης που ενεργεί βέβαια για να σώσει τον άνθρωπο απ το θάνατο, και το κάνει πάντα ερήμην της. Αρκεί να δει κανείς το πώς ζει ο άνθρωπος ως πεθαμένος και ανήξερος, αφελής μες τη χαζομάρα του να πιστεύει απλώς ότι στο τέλος θα γλυτώσει το θάνατο,

ανεξάρτητα από τον τρόπο που ζει, και εξ αιτίας αυτού να ζει ως ήδη πεθαμένος. Το να ζεις διαρκώς μες την αγωνία, μες στην οποία τον οδήγησε η Λογική του αλλά και να τον αφήσει μέσα της επειδή δεν ήξερε πώς να τον βγάλει από κει μέσα είναι ένας διαρκής θάνατος παρά ζωή. Και μια ασυνείδητη Ζωή είναι τότε μια πεθαμένη Ζωή.

Απ την άλλη και όλα αυτά που έχουμε καταφέρει στο επίπεδο της ασφάλειας, μας δίνει ένα ακόμα λόγο να αποκοιμηθούμε μπρος στον θάνατο που είναι πάντα εκεί και πάντα μας κυνηγάει. Ε, αν είναι έτσι ας το χάσουμε. Σε μια τέτοια περίπτωση είναι άχρηστο και σαν τέτοιο θα πρέπει να το δούμε.

Βλέπουμε το πώς γίνεται η λειτουργία της Λογικής: Πιανόμαστε με γενικούς όρους όπως το Είναι και το Μηδέν και εξ αυτού βγάζουμε αναγκαστικά γενικά συμπεράσματα.

Μιλάμε έτσι για τον φόβο και την αγωνία σαν αισθήματα που μας οδηγούν στο Είναι μέσω του Μηδενός και βγάζουμε πάλι γενικά συμπεράσματα. Αν λέγαμε αντίθετα συγκεκριμένα-είμαι(είναι) φοβισμένος ή είμαι σε αγωνία και το εξετάζαμε, θα έπρεπε αναγκαστικά και με σκοπό να το ερευνήσουμε, να καταφύγουμε στο ειδικό και στο συγκεκριμένο αυτό Είναι μπρος στο οποίο λέμε- είμαι φοβισμένος.

Ο Χάιντεγκερ αντίθετα νομίζει ότι ξεπερνά τον φόβο για το συγκεκριμένο και ότι γλιστράει στην αγωνία για να συλλάβει μέσα απ αυτό την ολότητα των όντων. Και ενώ το κάνει αποκλείοντας την Λογική, εξακολουθεί να το προσπαθεί πάλι με την Λογική ή τέλος πάντων δεν βλέπει το πώς ξετρυπώνει η Λογική και ξαναμπαίνει στο παιχνίδι ενώ ήταν αποκλεισμένη, αλλά και ως αποκλεισμένη, δηλ. κρυφά και ενώ έχει αποκοιμίσει το ον με το νανούρισμα της δήθεν αποχής της.

Απ την άλλη κάνοντας το αυτό και όντως βιώνοντας το Μηδέν και έτσι την Ολότητα των όντων δεν καταφέρνει λόγω της τυχαιότητας της αγωνίας να βγάλει τον άνθρωπο απ το Μηδέν και την αγωνία και ίσως τώρα απ το αίσθημα αυτό γενικά για την ύπαρξη και την περατότητα της ή καλύτερα για την Ανυπαρξία του. Ο Χάιντεγκερ αφήνει τον άνθρωπο μέσα στον θάνατο και μέσα στην αγωνία του για τον θάνατό του. Και όλο αυτό γιατί εξ αρχής αποφασίσαμε να θεωρούμε τον θάνατό μας σαν το μεγαλύτερο κακό που μπορεί να μας τύχει. Ο άνθρωπος μέσα στην αγωνία αυτή ξεχνάει αμέσως την ολότητα των όντων, το Είναι. Το Είναι δεν σημαίνει τίποτα γιαυτόν, που εγκλωβισμένος στο Μηδέν και την αγωνία που του προκάλεσε, γαντζώνεται για αυτόν τον λόγο από τα πρόχειρα όντα και την δημόσια εικόνα του Είναι.

Όμως εμείς, θέλουμε να βγούμε από κει μέσα για να ζήσουμε και μάλιστα να ζήσουμε χαρούμενοι και μέσα στο φως ώσπου να πεθάνουμε, και όχι να ζούμε δυστυχείς μέσα στον θάνατο.

Μήπως να το πιάναμε το νήμα για αυτόν τον λόγο λιγάκι πιο πριν την αγωνία, που όπως είπαμε η εμπειρία της μια φορά είναι αρκετή για πάντα, αρκεί να βγάλουμε απ αυτήν τα σωστά συμπεράσματα; Και ούτως ή άλλως μπορούμε να καταφύγουμε στην γνώση αυτήν της εμπειρίας του Μηδενός κατά βούληση. Να το πιάσουμε λίγο πριν, θα πει να το πιάσουμε όσο ακόμα είναι στο φόβο και στο επίπεδο του συγκεκριμένου και του ορισμένου. Με άλλα λόγια να μην το αφήσουμε να γλιστρήσει στην αγωνία. Έτσι αναγκαστικά θα πρέπει να ερευνήσουμε όλα τα συγκεκριμένα είναι μπρος στα οποία και εξ αιτίας των οποίων είμαστε φοβισμένοι. Κι αυτό για να λευτερωθούμε από όλα και το καθένα ξεχωριστά. (Περί αυτού μιλούσαμε όταν λέγαμε για την αποστασιοποίηση από όλα τα όντα που αποτελούν το συνολικό μας Είναι.)

Βέβαια και η μια εμπειρία μέσα στο Μηδέν έχει την δύναμη να μας οδηγήσει στο Είναι και στην χαρά του Είναι, αρκεί να είναι αυτός ο στόχος μας. Αυτό θα μας κάνει να προσέξουμε ίσως τις αλλαγές που συμβαίνουν στο άτομο που έχει κάνει την εμπειρία του Μηδενός και έτσι έχει την γνώση του. Αυτό θα το δούμε σε όλες τις εκφάνσεις του όντος στην καθημερινότητά του στο μέσα-στον-κόσμο-Είναι του. Εδώ όμως μιλάμε για τον Χάιντεγκερ που δεν τα κατάφερε και έτσι μένει μέσα της και μας εγκλωβίζει και μας ως αναγνώστες του επίσης μέσα τους. Ίσως γιατί δεν ξέρει ότι μια φορά είναι αρκετή. Μετά, δηλ. μετά την εμπειρία, πρέπει να ξαναγυρίζουμε στο φως και στο Είναι και να ερευνήσουμε όλα τα συγκεκριμένα όντα μπρός στα οποία φοβόμαστε, όλα αυτά τα επιμέρους "είναι", (είμαι φοβισμένος, είμαι αποτυχημένος, είμαι αθάνατος, είμαι σε αγωνία, είμαι πανικοβλημένος, είμαι λίγος, είμαι ο καλύτερος κλπ. κλπ.) τα οποία βέβαια όπως είπαμε είναι όλα όσα μας αποτελούν ως σύνολο. Να τα φωτίσουμε, ώστε να μην χρειαστεί έτσι να γλιστρήσουμε ξανά στην αγωνία της αοριστίας και της απροσδιοριστίας. Ο λόγος να απελευθερωθούμε από όλα αυτά, τα οποία κάνουν τον δημόσιο εαυτό μας, είναι καταλαβαίνουμε, ότι ακόμα και ένα από αυτά θα ζητήσει από εμάς ως ολότητα να το υπερασπιστούμε κάποια στιγμή και έτσι να χάσουμε εξ αιτίας του τη Δύναμή μας και τη Ζωή μας και μάλιστα όπως συμβαίνει συνήθως τη στιγμή που τη χρειαζόμαστε περισσότερο. Και επίσης να μην ξεχνάμε καθ όλην την διάρκεια της εμπειρίας αυτής, ότι όλα αυτά τα κάνουμε για να ζήσουμε και όχι για να πεθαίνουμε ζωντανοί.

Να τα φωτίσουμε θα πει να δούμε μέσα απ την έρευνα, αν όντως είναι το αίσθημα αυτό ο φόβος μπρος αυτό και εξ αιτίας αυτού του συγκεκριμένου όντος και δεν είναι κάτι αόριστο και απροσδιόριστο που μάθαμε χρόνια τώρα και από πάντα να θεωρούμε φόβο. Και βέβαια ο στοχαστής του, στην προκειμένη περίπτωση ο Χάιντεγκερ στο Τώρα στο οποίο συγγράφει το έργο αυτό, δεν γεννήθηκε τώρα και έχει κι αυτός κάνει ήδη την εμπειρία της αγωνίας και του Μηδενός, τουλάχιστον μια φορά, είτε προσωπικά είτε όπως εμείς τώρα, ως αναγνώστης. Και μια φορά είπαμε αρκεί για να μείνει μέσα της για πάντα αν δεν ξέρει πώς να λευτερωθεί από αυτήν. Έτσι, αυτό σημαίνει βέβαια, ότι ζούμε μέσα στην απροσδιοριστία και την αοριστία της αγωνίας και εξ αιτίας της αγωνίας σχεδόν από τότε που γεννηθήκαμε, αφού την κάναμε την εμπειρία της εμείς οι ίδιοι μια φορά ή την κληρονομήσαμε, ακόμα και αν τώρα δεν το θυμόμαστε καν. Εκείνη είναι πάντα εκεί και μείς κολυμπάμε μέσα στην αγωνία και στο Μηδέν, αισθανόμενοι πότε άβολα και πολλές φορές ανεξήγητα κουρασμένοι και αδιάφοροι από την κούραση και όχι από την αποστασιοποίηση από τον επιφανειακό, δημόσιο εαυτό μας.

Μαθημένοι, για το λόγο ότι είμαστε λογικά όντα, εγκλωβιστήκαμε στον τρόπο της Λογικής που είναι η γενίκευση και στην συνήθεια της και την τάση της να προσπαθεί να ελέγχει τα πάντα και όσα μπορεί να σκεφτεί, όχι βέβαια ανακαλύπτοντας κάτι νέο, μια νέα γνώση ή με το να βρει μια λύση και μια απάντηση στα αναπάντητα ερωτήματά του ανθρώπου. Ακόμα χειρότερα, εξ αιτίας της εμπειρίας αυτής δεν μπορεί (η Λογική) να κάνει αλλιώς, φοβούμενη μήπως και αποδειχθεί η ανεπάρκεια της και από καθαρή ανασφάλεια ανακατεύεται σε ζητήματα όπως είναι αυτά που εξετάζουμε εδώ, δηλ. αισθήματα και συναισθήματα και μάλιστα ακραία και τέτοια που πράγματι την κάνουν να τα χάνει. Το κακό βέβαια είναι ότι δεν τα χάνει μόνο εκείνη, αλλά και ο άνθρωπος ως ον στο σύνολό του στην υπηρεσία της και υπό την εξουσία της. Διότι σκεφτείτε για μια στιγμή ότι εκείνη που πληρώνει την ανικανότητα του Χάιντεγκερ να τον βγάλει από κει μέσα είναι η ίδια η Λογική διότι όπως διαβάζουμε δεν μπορεί εκεί μέσα να λειτουργήσει. Έτσι έχουμε απ τη μια, μια αλλοπρόσαλλη Λογική να μη ξέρει που πάν τα τέσσερα και απ την άλλη ένα ανθρώπινο ον να πεθαίνει μες την αγωνία ενώ ακόμα είναι ζωντανό κι αυτό διότι δεν έμαθε μες στις Χιλιετίες πως να ηρεμεί το μυαλό του και πώς να βγάζει το σκασμό. Ε, και τι έκανε τόσες χιλιάδες χρόνια; Φυσικά όπως καταλαβαίνουμε σε τέτοιες καταστάσεις και τέτοιου είδους αισθήματα ούτε σκέπτεται ούτε μιλά, παρά πηδάει πανικόβλητη από σκέψη σε σκέψη και ψελλίζει άναρθρες λεξούλες που είναι βέβαια

παρακαλητά σε κάποιον ανύπαρχτο Θεό, τον οποίο θυμάται μόνο σε τέτοιες καταστάσεις, να σώσει το ον που βλέπει ότι πεθαίνει.

Η γενίκευση δείχνει τον αντιφατικό της χαρακτήρα ως προς την πραγματική της φύση, ότι είναι η επιστήμη του ενός και του συγκεκριμένου και του ξεχωριστού και του ορισμένου. Και μάλιστα δεν μπορεί και να λειτουργήσει αλλιώς. Ας την χρησιμοποιήσουμε λοιπόν τότε σαν το εργαλείο για την δουλειά για την οποία είναι εκείνη η ιδανικότερη, δηλ. για το συγκεκριμένο και να την αφήσουμε, να τη σταματήσουμε όταν θέλει να καταπιαστεί με το απροσδιόριστο και το άγνωστο, μπρος στα οποία η ίδια από τη λειτουργία της μπλοκάρει. Μάλιστα η επιμονή μας να συλλάβουμε και να εξηγήσουμε απεγνωσμένα, όταν διαπιστώνουμε ότι αυτό μας είναι με την Λογική αδύνατο- το Μηδέν, το απροσδιόριστο στο οποίο χανόμαστε, και γλιστράμε μέσα του και μέσα στην αγωνία, τη στιγμή που προσπαθούμε να το εξηγήσουμε, να το συλλάβουμε, κάτι που κάνει και ο Χάιντεγκερ αν και από την αρχή ακόμα την αποκλείει την Λογική απ αυτό το εγχείρημα. Αυτός ο αγώνας μας να ελέγξουμε το γλίστρημα στο Μηδέν απλώς εξηγώντας το, είναι που μας βάζει στην αγωνία. Απ την άλλη, ναι, αυτός είναι ένας τρόπος να την κάνουμε (την Λογική) να σωπάσει, όμως ο Χάιντεγκερ δεν το βλέπει έτσι γιατί δεν ξέρει τι είναι η σιωπή. Ας μείνουμε όμως σ αυτό και ας ψάξουμε άλλους τρόπους να μας οδηγούν στην σιωπή που είναι ο τρόπος της ένωσης με την Ολότητα των όντων- του Είναι, ως όμως την Πηγή της συνολικής Γνώσης. Αλλιώς δεν έχουμε τίποτα.

Και τι θα γίνει τότε και άμα το δούμε κατ αυτόν τον τρόπο; Θα φτάσουμε στην σιωπή και μετά θα κάνουμε πίσω και θα περιμένουμε την Γνώση, την πληροφορία, την απάντηση στο ερώτημα που θέσαμε ή μας απασχολούσε. Αυτό είναι και το κέρδος όλης αυτής της απόπειρας που συχνά κοστίζει ζωές και έτσι θα στραφούμε σε κάτι θετικό μέσα απ το Τίποτα που δεν είναι Τίποτα και κενό, όπως πιστεύει ο Χάιντεγκερ αλλά Γνώση, λύση, έμπνευση.

Έτσι θα φτάσουμε και θα εξελίξουμε Τεχνικές και Πρακτικές, οι οποίες βέβαια είναι ήδη από την αρχαιότητα γνωστές αλλά έχουν περιπέσει σε αχρηστία εξ αιτίας ακριβώς της εξουσίας της Λογικής, οι οποίες οδηγούν στην Σιωπή και στην άγνωστη Γνώση που θα μας βοηθήσει να ζήσουμε την ζωή μας καλύτερα και πιο αποτελεσματικά.